

דוחות כספיים

30.09.2018

הדוח על הסיכונים ותיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחיים שהונפקו נכללים באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: www.leumi.co.il < אודות > מידע כספי < גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים ובאתר מגנ"א של רשות ניירות ערך: www.magna.isa.gov.il

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מוחזקות שלו
תמצית דוח כספי ליום 30 בספטמבר 2018
תוכן העניינים

עמוד

דין וחשבון של הדירקטוריון והנהלה

א. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

5	מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים
7	מידע צופה פני עתיד בדוח הדירקטוריון והנהלה
7	שינויים עיקריים בתקופה החולפת

ב. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

8	מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים
10	שינויים מהותיים בסעיפים בדוחות הכספיים
11	התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברוח כולל אחר
19	המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון
30	מגזרי פעילות
35	חברות מוחזקות עיקריות

ג. סקירת הסיכונים

38	החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם
38	סיכוני אשראי
60	סיכוני שוק
68	סיכון נזילות
68	סיכונים תפעוליים
68	סיכונים אחרים

ד. מדיניות ואומדנים חשובנאיים קריטיים, בקרות ונהלים

71	מדיניות חשובנאית ואומדנים בנושאים קריטיים
72	בקרות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי
73	דירקטוריון

דוחות כספיים

77	דוח סקירת רואי החשבון המבקרים המשותפים
79	דוח רווח והפסד - מאוחד
80	דוח על הרווח הכולל - מאוחד
81	מאזן - מאוחד
82	דוח על השינויים בהון העצמי - מאוחד
86	דוח על תזרימי מזומנים - מאוחד
89	פירוט הביאורים לדוחות הכספיים - מאוחדים

ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים

א. ממשל תאגידי

212	שינויים בדירקטוריון
213	המבקרת הפנימית

ב. פרטים נוספים

213	השליטה בבנק
215	מינויים ופרישות ומבנה ארגוני
215	הסכמים מהותיים
216	חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית
222	דירוג אשראי

ג. נספחים

223	שיעורי הכנסה והוצאה
-----	---------------------

דין וחשבון של הדירקטוריון והנהלה

דוח הדירקטוריון נערך בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים. הכללים שישמשו בעריכת דוחות הביניים הינם עקביים לכללים ששימשו בעריכת הדוח השנתי ליום 31 בדצמבר 2017. יש לעיין בדוחות אלה ביחד עם [הדוח השנתי של 2017](#).

מידע כספי תמציתי ומדדי ביצוע עיקריים

להלן מדדי ביצוע עיקריים (ב-%)

	ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר
	2017	2018	2017
מדדי ביצוע עיקריים:			
תשואה להון ^(א)	9.7	10.2	9.8
תשואה לנכסים ממוצעים ^{(ג)(ה)}	0.71	0.76	0.72
יחס הון עצמי רובד 1	11.35	11.25	11.43
יחס מינוף	7.03	7.05	6.94
יחס כסיו נזילות	122	121	122
יחס הכנסות ^(ב) לנכסים ממוצעים ^{(ג)(ה)}	2.99	3.09	3.07
יחס יעילות	62.9	59.8	63.1
יחס הכנסות ריבית, נטו לנכסים ממוצעים ^{(ג)(ה)}	1.82	1.97	1.84
יחס עמלות לנכסים ממוצעים ^{(ג)(ה)}	0.94	0.93	0.94
מדדי ביצוע נוספים:			
ההון הכולל לרכיבי סיכון ^(א)	15.05	14.69	14.99
הון (לא כולל זכויות שאינן מקנות שליטה) למאזן	7.5	7.7	7.4
שיעור הפרשה למס מהרווח לפני מיסים	35.1	33.5	35.2
הוצאות בגין הפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור, נטו ^{(ג)(ד)}	0.07	0.15	0.06
מזה: הוצאות בגין הפרשה קבוצתית מתוך האשראי לציבור, נטו ^{(ג)(ד)}	0.19	0.22	0.20
הכנסות ריבית נטו, ליתרה ממוצעת של נכסים נושאי ריבית (NIM) ^(ג)	2.03	2.18	2.05
סך כל ההכנסות לסך כל הנכסים בניהול הקבוצה ^{(ב)(ג)(ד)}	0.95	0.91	0.95
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות לסך כל הנכסים בניהול הקבוצה ^{(ג)(ד)}	0.60	0.54	0.60
מדדי איכות אשראי עיקריים:			
שיעורי יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין האשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור ^(א)	1.38	1.38	1.36
שיעור אשראי לציבור פגום או בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור ^(א)	1.69	1.40	1.60
שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מאשראי ממוצע לציבור ^(א)	(0.14)	(0.07)	(0.15)

(א) הון - בתוספת זכויות שאינן מקנות שליטה והתאמות שונות.
 (ב) סך כל ההכנסות - הכנסות ריבית נטו והכנסות שאינן מריבית.
 (ג) על בסיס שנתי.
 (ד) כולל פעילות חוץ מאזנית.
 (ה) הנכסים הממוצעים הינם סך הנכסים המאזניים המניבים והאחרים.
 (ו) כולל יתרות שסווגו כנכסים והתחייבויות מוחזקים למכירה. למידע נוסף בנוגע לפעילות המוחזקת למכירה ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וביאור 16](#).

להלן נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד:

לשנה שנסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2017	2017	2018	2017	2018	
במיליוני ש"ח					
3,172	2,318	2,569	820	936	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
8,046	5,956	6,616	1,918	2,196	הכנסות ריבית, נטו
172	146	314	3	198	הוצאות בגין הפסדי אשראי
5,428	3,813	3,786	1,306	1,503	הכנסות שאינן מריבית
4,138	3,068	3,130	1,043	1,043	מזה: עמלות
8,501	6,146	6,216	2,076	2,065	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
4,591	3,332	3,412	1,096	1,119	מזה: משכורות והוצאות נלוות ^(א)
רווח נקי למניה המיוחס לבעלי מניות הבנק (בש"ח):					
2.08	1.52	1.69	0.54	0.62	רווח נקי בסיסי ומדולל

(א) סווג מחדש עקב יישום למפרע של הוראות המפקח על הבנקים בנושא שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה, ראה [ביאור 3.3.1](#).

להלן נתונים עיקריים מהמאזן ליום:

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר		
2017	2017	2018	
במיליוני ש"ח			
450,838	440,051	450,674	סך כל הנכסים
82,067	66,953	74,789	מזה: מזומנים ופיקדונות בבנקים
77,299	82,098	76,861	ניירות ערך
267,952	266,358	275,990	אשראי לציבור, נטו ^(א)
417,285	406,877	415,079	סך כל ההתחייבויות
362,478	350,201	358,875	מזה: פיקדונות הציבור
5,156	5,279	5,168	פיקדונות מבנקים
15,577	16,407	17,805	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
33,167	32,793	34,759	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק

(א) לרבות האשראי של לאומי קארד אשר החל מהמאזן ליום 31 במרס 2018 מסווג כנכס מוחזק למכירה. למידע נוסף בנוגע לפעילות המוחזקת למכירה ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וביאור 1.16](#).

מידע צופה פני עתיד בדוח הדיסקטוריון וההנהלה

דוח הדיסקטוריון וההנהלה כולל, בנוסף לנתונים המתייחסים לעבר, גם מידע והערכות המתייחסים לעתיד, המוגדרים בחוק ניירות ערך, התשכ"ח-1968 (להלן - החוק) כ"מידע צופה פני עתיד". מידע צופה פני עתיד מתייחס לאירוע או לעניין עתידיים שהתממשותם אינה ודאית ואינה בשליטתו של הבנק בלבד.

מידע צופה פני עתיד מנוסח בדרך כלל באמצעות מילים או ביטויים כגון "הבנק מאמין", "הבנק צופה", "הבנק מצפה", "הבנק מתכוון", "הבנק מתכנן", "הבנק מעריך", "מדיניות הבנק", "תכניות הבנק", "תחזית הבנק", "צפוי", "אסטרטגיה", "יעדים", "עלול להשיע" וביטויים נוספים המעידים על כך שמדובר בתחזית לעתיד ולא בעובדות עבר.

מידע צופה פני עתיד הנכלל בדוח הדיסקטוריון וההנהלה ונסמך, בין השאר, על תחזיות לעתיד בנושאים שונים הקשורים להתפתחות הכלכלית בארץ ובעולם ובמיוחד לשוקי המטבע ושוקי ההון, לחקיקה, להוראות גורמי פיקוח, להתנהגות המתחרים, להתפתחויות טכנולוגיות ולנושאי כח אדם.

כתוצאה מאי היכולת לחזות בוודאות שאמנם תחזיות אלה תתממשנה ומכך שבפועל האירועים יכולים להיות שונים מאלו שנחזו, קוראי הדוח צריכים להתייחס בזהירות למידע המוגדר כ"צופה פני עתיד", שכן הסתמכות על מידע כאמור כרוכה בסיכונים ובאי ודאות והתוצאות הכספיות והעסקיות העתידיות של קבוצת לאומי עשויות להיות שונות באופן מהותי.

הבנק אינו מתחייב לפרסם עדכון למידע צופה פני עתיד הכלול בדוחות אלה. האמור אינו גורע מחובות הדיווח של הבנק על פי כל דין.

שינויים עיקריים בתקופה החולפת

לאומי קארד

בהתאם להוראות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017, ולאחר בחינת החלופות השונות, ובתום תהליך למכירת החזקות הבנק בחברה, נחתם ביום 28 ביולי 2018 הסכם בין הבנק לבין Warburg Pincus Financial Holdings (Israel LTD), תאגיד בשליטת קרן ההשקעות Warburg Pincus, למכירת מלוא החזקות הבנק בלאומי קארד.

לאומי קארד מוצגת כקבוצת מימוש המוחזקת למכירה. יתרות מאזניות של לאומי קארד מוצגות במספר אחד במסגרת הנכסים וההתחייבויות ללא הצגה למפרע של מספרי השוואה. בדוח רווח והפסד אין שינוי באופן ההצגה.

להלן יתרות לאומי קארד לצורך הדוחות המאוחדים של קבוצת לאומי

	30 בספטמבר	31 בדצמבר	
	2018	2017	2017
	במיליוני ש"ח		
נכסים			
מזומנים ופיקדונות בבנקים	67	33	28
אשראי לציבור	8,462	8,389	8,286
הפרשה להפסדי אשראי	(152)	(112)	(121)
אשראי לציבור, נטו	8,310	8,277	8,165
השקעות בחברות כלולות	6	4	6
בניינים וציוד	240	172	172
נכסים אחרים	183	137	129
סך כל הנכסים	8,806	8,623	8,500
התחייבויות			
פיקדונות הציבור	84	88	65
פיקדונות מבנקים	750	-	-
התחייבויות אחרות	6,261	6,212	6,404
סך כל ההתחייבויות	7,095	6,300	6,469

למידע נוסף בנוגע לפעילות המוחזקת למכירה ראה פרק [חברות מוחזקות עיקריות, לאומי קארד וביאור 16](#).

מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים התפתחויות עיקריות במשק¹

המדד המשולב לבחינת מצב המשק, המתפרסם על ידי בנק ישראל ומשקף את התפתחות הפעילות הריאלית במשק, עלה בחודשים ינואר-ספטמבר 2018 בכ-2.5% (קצב שנתי של כ-3.3%) ואילו ב-12 החודשים המסתיימים בספטמבר 2018 הסתכמה עלייתו בכ-3.5%. תחזית מחלקת המחקר של בנק ישראל לקצב הצמיחה הצפוי בשנת 2018, אשר פורסמה ב-8 באוקטובר 2018, עומדת על 3.7%.

המשק העולמי

בחודש אוקטובר 2018, עדכנה קרן המטבע הבינלאומית (IMF), את האומדנים להתפתחות הצמיחה בעולם בשנת 2018. על פי התחזיות המעודכנות, המשק העולמי צפוי להתרחב בשנת 2018 בכ-3.7%, במנחים ריאליים, לעומת תחזית של 3.9% בתחזית הקודמת מחודש יולי 2018. הצמיחה החזויה בארה"ב לשנת 2018 נותרה 2.9% (בדומה לתחזית קודמת). באזור גוש האירו נרשם עדכון כלפי מטה בתחזיות (מ-2.2% ל-2.0%), בין השאר, על רקע נתונים חלשים מהצפוי במחצית הראשונה של השנה.

תקציב המדינה ומימון

בתשעת החודשים הראשונים של 2018, הסתכם הגירעון בתקציב המדינה בכ-24.1 מיליארד ש"ח לעומת גירעון של כ-4.8 מיליארד ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. בשנת 2018 כולה מתוכנן גירעון של כ-38.5 מיליארד ש"ח שהם כ-2.9% תוצר. עקב חגי תשרי, אפשרה רשות המיסים דחייה של תשלומי מיסים בהיקף של כ-6.1 מיליארד ש"ח מחודש ספטמבר לאוקטובר, כך שבנטרול השפעה זו היה הגירעון מסתכם בכ-18 מיליארד ש"ח (כ-2.9% תוצר). הגידול הניכר בגירעון בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, מקורו בעיקר בתקבולי מיסים גבוהים במיוחד, בעלי אופי חד פעמי, שנתקבלו בשנה שעברה.

סחר חוץ ותנועות הון

הגירעון המסחרי של ישראל הסתכם בחודשים ינואר-ספטמבר 2018, בכ-18.8 מיליארד דולר, בהשוואה לגירעון של כ-10.3 מיליארד דולר שהיה בתקופה המקבילה אשתקד. העלייה בגירעון המסחרי מקורה בעליה משמעותית ביבוא (בכל רכיביו: חומרי גלם, מוצרי השקעה ומוצרי צריכה) לעומת התרחבות מתונה יותר ביצוא. גידול ניכר זה בגירעון המסחרי עלול להביא לצמצום משמעותי בעודף בחשבון השוטר של מאזן התשלומים.

בחודשים ינואר-אוגוסט 2018, הסתכמו ההשקעות הישירות בישראל של תושבי חוץ, דרך המערכת הבנקאית, בכ-5.1 מיליארד דולר ואילו ההשקעות הפיננסיות של תושבי חוץ בישראל הסתכמו בכ-6.0 מיליארד דולר. לעומת זאת, היקף ההשקעות של תושבי ישראל בחו"ל (ההשקעות הישירות באמצעות הבנקים בישראל וההשקעות הפיננסיות) הסתכם בכ-9.8 מיליארד דולר, כך שהיקף ההשקעות הנכנסות לישראל היה גבוה מהיקף ההשקעות היוצאות במט"ח.

שער החליפין ויתרות המט"ח

בתשעת החודשים הראשונים של 2018, פחת השקל ביחס לדולר בשיעור של כ-4.6% וביחס לאירו הוא פחת בשיעור של כ-1.5%.

יתרות מטבע החוץ בבנק ישראל עמדו בסוף חודש ספטמבר 2018, על כ-115.5 מיליארד דולר, בהשוואה לכ-113 מיליארד דולר בסוף חודש דצמבר 2017.

במהלך החודשים ינואר-ספטמבר 2018, הסתכמו רכישות המט"ח על ידי בנק ישראל, במסגרת תכנית הרכישות לקיזוז השפעת הפקת הגז על שער החליפין, בכ-0.94 מיליארד דולר. בסך הכל, בנק ישראל רכש מט"ח בהיקף של כ-2.8 מיליארד דולר במהלך החודשים ינואר-ספטמבר 2018, רובו במהלך המחצית הראשונה של השנה.

אינפלציה ומדיניות מוניטרית

מדד המחירים לצרכן (המדד "בגין") עלה בתשעת החודשים הראשונים של שנת 2018 בכ-1.1%. ב-12 החודשים האחרונים המסתיימים בחודש ספטמבר 2018 הסתכמה עלייתו בכ-1.2%, שיעור המצוי בסמוך לגבול התחתון של יעד יציבות המחירים (3%-1%) אותו קבעה הממשלה.

מדד המחירים לצרכן ("הידוע") עלה ב-1.1% בתקופת הדוח.

במהלך החודשים ינואר-ספטמבר 2018, לא חל שינוי בריבית בנק ישראל והיא עומדת על 0.1%, רמה שנשמרה גם בהודעת הריבית אשר פורסמה בחודש אוקטובר 2018. הוועדה המוניטרית ציינה כי בכוונתה להותיר את המדיניות המרחיבה על כנה, כל עוד הדבר יידרש כדי לבסס את סביבת האינפלציה בתוך תחום היעד.

¹ מקורות הנתונים: פרסומי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, בנק ישראל, משרד האוצר, הבורסה לניירות ערך.

שוק ההון הישראלי

מדד המניות וניירות הערך הניתנים להמרה עלה בחודשים ינואר-ספטמבר 2018, בכ-7.6%, בעיקר בהשפעת עליות שערים של כ-6.7% ברבעון השלישי על רקע עליות שערים בבורסה בארה"ב ופרסום דוחות כספיים חיוביים.

מחזור המסחר היומי הממוצע של המניות וניירות הערך הניתנים להמרה בחודשים ינואר-ספטמבר 2018 ירד בשיעור של כ-1.2% בהשוואה לממוצע 2017 והסתכם בכ-1.387 מיליארד ש"ח.

שוק אגרות החוב הממשלתיות התאפיין בתשעת החודשים הראשונים של השנה, בירידות שערים קלות. מדד אגרות החוב הממשלתיות צמודות המדד עלה בשיעור של כ-0.3% ואילו מדד אגרות החוב הממשלתיות הלא-צמודות ירד בשיעור של כ-0.8%.

במדד אגרות החוב הלא-ממשלתיות (אג"ח חברות) צמודות המדד, נרשמו עליות שערים של כ-1.8% בחודשים ינואר-ספטמבר 2018, לאחר עליות שערים של כ-6.2% בשנת 2017.

הנכסים הכספיים שבידי הציבור

שווי תיק הנכסים הכספיים שבידי הציבור הסתכם בסוף חודש אוגוסט 2018, בכ-3,716 מיליארד ש"ח, עליה של כ-2.8% בהשוואה לחודש דצמבר 2017. משקל המניות (בארץ ובחו"ל) בתיק הנכסים הכספיים של הציבור הישראלי הגיע בסוף חודש אוגוסט 2018 לכ-23.4%, בהשוואה לכ-22.7% בסוף חודש דצמבר 2017.

שינויים מהותיים בסעיפים בדוחות הכספיים

הרווח הנקי המיוחס לבעלי המניות (להלן - "הרווח הנקי") בתשעה חודשים ראשונים של שנת 2018 (להלן - "התקופה המדווחת") הסתכם לסך של כ-2,569 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ-2,318 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. הרווח הנקי ברבעון השלישי של 2018 הסתכם ב-936 מיליון ש"ח לעומת 820 מיליון ש"ח ברבעון השלישי אשתקד.

התשואה להון בתקופה המדווחת עמדה על שיעור של כ-10.2% בהשוואה לכ-9.7% בתשעה חודשים ראשונים אשתקד. התשואה להון לרבעון השלישי 2018 עמדה על שיעור של כ-11.2% בהשוואה ל-10.3% ברבעון השלישי אשתקד.

יחס הון עצמי רוכד 1 לרכיבי סיכון עמד ליום 30 בספטמבר 2018 על שיעור של 11.25%. לפרטים נוספים ראה [ביאור 9](#).

ביום 12 בנובמבר 2018 אישר דירקטוריון הבנק חלוקת דיבידנד בגובה של 40% מהרווח הנקי של הרבעון השלישי של שנת 2018. סכום הדיבידנד שאושר לרבעון הסתכם לסך של כ-375 מיליון ש"ח. הדיבידנד המצטבר לתשעה חודשים ראשונים של השנה הסתכם בכ-1,028 מיליון ש"ח.

יצוין כי בהתאם לתוכנית רכישה עצמית של מניות הבנק שאושרה בחודש מרס 2018 בהיקף של עד 700 מיליון ש"ח, רכש הבנק עד ליום 8 בנובמבר 2018 מניות בהיקף של 642 מיליון ש"ח. לפרטים נוספים ראה פרק [ההון והלימות ההון](#).

הדיבידנד שאושר מתחילת 2018 והרכישות העצמיות שבוצעו מתחילת 2018 הסתכמו לסך של כ-1,670 מיליון ש"ח.

הכנסות הריבית נטו בתשעה חודשים ראשונים של שנת 2018 עלו בכ-660 מיליון ש"ח, גידול בשיעור של כ-11.1% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהכנסות הריבית נטו נובע מעליה בפערי הריבית, מגידול ביתרה הממוצעת של אשראי לציבור ופיקדונות בבנקים ומפירעון איגרות חוב ושטרי הון. הגידול גם הושפע מכך שעליית המדד בתשעה חודשים ראשונים של השנה הייתה בשיעור של כ-1.1% בהשוואה לשיעור של כ-0.2% בתקופה המקבילה אשתקד.

ההוצאות בגין הפסדי אשראי לתשעה חודשים ראשונים של שנת 2018 משקפות שיעור הוצאה של כ-0.15% מהאשראי לציבור נטו לעומת שיעור הוצאה של כ-0.07% בתקופה המקבילה אשתקד. הגידול בהוצאה להפסדי אשראי נובע, בין היתר, מירידה בגביית מלווים במערך הנדל"ן ובמערך העסקי.

הכנסות מימון שאינן מריבית בתשעה חודשים ראשונים של שנת 2018 הסתכמו לסך של כ-594 מיליון ש"ח בהשוואה לסך 674 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הירידה מקורה בהשפעת הפיחות בשער החליפין של השקל מול הדולר והליש"ט בהשוואה לתיסוף בתקופה המקבילה אשתקד ומכשירים נגזרים, אשר קוזזה חלקית מהרווח שנזקף ממכירת אבגול תעשיות בסך של כ-121 מיליון ש"ח לפני מס, ומרווח ממכירת מניות הבורסה לניירות ערך בסך של כ-47 מיליון ש"ח לפני מס.

העמלות התפעוליות עלו בתשעה חודשים ראשונים של שנת 2018 בכ-62 מיליון ש"ח בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, בין היתר, לאור גידול במחזורי הפעילות בכרטיסי אשראי.

ההוצאות התפעוליות והאחרות עלו בתשעה חודשים ראשונים של שנת 2018 בכ-70 מיליון ש"ח בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד. גידול שמקורו במענק הירתמות לשינויים המבניים בבנק ובמענק תשואה.

הוצאות המס בתשעה חודשים ראשונים של שנת 2018 הסתכמו לסך של כ-1,298 מיליון ש"ח בהשוואה לסך של כ-1,220 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור ההפרשה למס בתקופה המדווחת הינו כ-33.5% מהרווח לפני מס לעומת כ-35.1% בתקופה המקבילה אשתקד. הקיטון בשיעור המס בין התקופות נובע בעיקר מירידת שיעור המס הסטטוטורי בין התקופות ורישום הכנסות מסים לאור מכירת מניות בחברה בת.

הרווח הבסיסי הנקי למניה המיוחס לבעלי המניות בתקופה המדווחת הסתכם לכ-1.69 ש"ח לעומת 1.52 ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

יצוין כי החל מרבעון ראשון 2018 מסווגת ההשקעה בלאומי קארד כקבוצת מימוש המוחזקת למכירה. אי לכך יתרות הנכסים וההתחייבויות של לאומי קארד החל מהמאזן ליום 31 במרס 2018 סווגו בנפרד, ללא סיווג של מספרי השוואה.

למידע נוסף בנוגע לפעילות המוחזקת למכירה ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וביאור 16](#).

התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

להלן השינוי ברווח הנקי ברבעון שלישי של 2018 לעומת התקופה המקבילה אשתקד:

		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
השינוי		2017	2018	
באחוזים	במיליוני ש"ח			
				הכנסות ריבית, נטו
14.5	278	1,918	2,196	
				הוצאות בגין הפסדי אשראי
+	195	3	198	
15.1	197	1,306	1,503	הכנסות שאינן מריבית
(0.5)	(11)	2,076	2,065	הוצאות תפעוליות ואחרות
25.4	291	1,145	1,436	רווח לפני מיסים
37.0	139	376	515	הפרשה למס
19.8	152	769	921	רווח לאחר מס
(41.7)	(25)	60	35	חלק הבנק ברווחי חברות כלולות
-	(11)	(9)	(20)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
14.1	116	820	936	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
		10.3	11.2	תשואה להון (באחוזים)
		0.54	0.62	רווח בסיסי למניה (ש"ח)

להלן השינוי ברווח הנקי בתשעה חודשים ראשונים של 2018 לעומת התקופה המקבילה אשתקד:

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
השינוי		2017	2018	
באחוזים	במיליוני ש"ח			
				הכנסות ריבית, נטו
11.1	660	5,956	6,616	
				הוצאות בגין הפסדי אשראי
+	168	146	314	
(0.7)	(27)	3,813	3,786	הכנסות שאינן מריבית
1.1	70	6,146	6,216	הוצאות תפעוליות ואחרות
11.4	395	3,477	3,872	רווח לפני מיסים
6.4	78	1,220	1,298	הפרשה למס
14.0	317	2,257	2,574	רווח לאחר מס
(44.7)	(38)	85	47	חלק הבנק ברווחי חברות כלולות
-	(28)	(24)	(52)	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
10.8	251	2,318	2,569	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
		9.7	10.2	תשואה להון (באחוזים)
		1.52	1.69	רווח בסיסי למניה (ש"ח)

להלן התפתחות הרווח הנקי לפי רבעונים:

		2017			2018		
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
1,873	2,165	1,918	2,090	2,006	2,414	2,196	
הכנסות ריבית, נטו							
101	42	3	26	130	(14)	198	
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי							
1,287	1,220	1,306	1,615	1,114	1,169	1,503	
הכנסות שאינן מריבית							
2,050	2,020	2,076	2,355	1,998	2,153	2,065	
הוצאות תפעוליות ואחרות							
1,009	1,323	1,145	1,324	992	1,444	1,436	
רווח לפני מיסים							
388	456	376	472	262	521	515	
הפרשה למס							
621	867	769	852	730	923	921	
רווח לאחר מס							
10	15	60	7	10	2	35	
חלק הבנק ברווחי חברות כלולות							
(9)	(6)	(9)	(5)	(10)	(22)	(20)	
רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
622	876	820	854	730	903	936	
רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק							
8.1	11.3	10.3	10.8	9.0	11.1	11.2	
תשואה להון (באחוזים)							
0.41	0.57	0.54	0.57	0.48	0.59	0.62	
רווח בסיסי למניה (ש"ח)							

הכנסות ריבית, נטו

הכנסות הריבית, נטו של קבוצת לאומי הסתכמו בתשעה חודשים ראשונים של השנה ב-6,616 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-5,956 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 11.1%.

הגידול בהכנסות הריבית, נטו נובע מעליה בפערי הריבית, מגידול ביתרה הממוצעת של אשראי לציבור ופיקדונות בבנקים ומקיטון ביתרה הממוצעת של אגרות חוב ושטרי הון. בנוסף, התוצאות בתשעה חודשים ראשונים של השנה הושפעו לטובה מהמדד בסך 241 מיליון ש"ח לעומת השפעה חיובית של כ-33 מיליון ש"ח בתשעה חודשים ראשונים אשתקד.

ברבעון שלישי של השנה הסתכמו הכנסות ריבית נטו בסך 2,196 מיליון ש"ח לעומת 1,918 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול בשיעור של 14.5%. הגידול נובע, בין היתר, מהשפעה חיובית של המדד ברבעון שלישי של השנה כ-33 מיליון ש"ח בהשוואה להשפעה שלילית של 107 מיליון ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

היחס של הכנסות ריבית, נטו לבין היתרה הממוצעת של נכסים נושאי ריבית (התשואה נטו על נכסים נושאי ריבית) בתשעה חודשים ראשונים של השנה הינו 2.18% לעומת 2.03% בתקופה המקבילה אשתקד.

פער הריבית הכולל בתקופה המדווחת הינו 1.94% לעומת פער של 1.82% בתקופה המקבילה אשתקד.

להלן נתונים על פערי הריבית בחלוקה למגזרים:

במגזר המדדי פער הריבית בתקופה המדווחת עמד על שיעור של 1.11% לעומת 0.74% בתקופה המקבילה אשתקד. במגזר המט"ח פער הריבית 0.78% לעומת 1.04% בתקופה המקבילה אשתקד. במגזר השקלי הלא צמוד פער הריבית 2.18% לעומת 2.10% בתקופה המקבילה אשתקד.

למידע נוסף בנוגע להכנסות והוצאות ריבית ראה נספח 1 - [שיעורי הכנסות והוצאות וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית](#).

הוצאות בגין הפסדי אשראי

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
		2017	2018	
		השינוי		
באחוזים	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
42.6	100	(235)	(135)	הכנסה פרטנית בגין הפסדי אשראי
17.8	68	381	449	הוצאה קבוצתית בגין הפסדי אשראי
+	168	146	314	סך כל ההוצאה בגין הפסדי אשראי
יחסים באחוזים:				
		(0.12)	(0.07)	שיעור ההכנסה הפרטנית בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו ^(א)
		0.19	0.22	שיעור ההוצאה הקבוצתית בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו ^(א)
		0.07	0.15	שיעור ההוצאה הכולל בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו ^(א)

		2017			2018		
		רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי
		במיליוני ש"ח					
(63)	(33)	(139)	(129)	(64)	(71)	-	הכנסה פרטנית בגין הפסדי אשראי
164	75	142	155	194	57	198	הוצאה קבוצתית בגין הפסדי אשראי
101	42	3	26	130	(14)	198	סך כל ההוצאה (הכנסה) בגין הפסדי אשראי
יחסים באחוזים:							
(0.10)	(0.05)	(0.21)	(0.19)	(0.10)	(0.10)	-	שיעור ההכנסה הפרטנית בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו ^(א)
0.25	0.11	0.21	0.23	0.29	0.08	0.29	שיעור ההוצאה הקבוצתית בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו ^(א)
0.15	0.06	-	0.04	0.19	(0.02)	0.29	שיעור ההוצאה הכולל בגין הפסדי אשראי מסך האשראי לציבור, נטו ^(א)

(א) כולל יתרות שסוגו כנכסים מוחזקים למכירה. למידע נוסף בנוגע לפעילות המוחזקת למכירה ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וביאור 16](#).

למידע נוסף בנוגע להוצאות הפסדי אשראי ראה [ביאור 6 וביאור 13](#).

הכנסות שאינן מריבית

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
		2017	2018	
		השינוי		
באחוזים	במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
(11.9)	(80)	674	594	הכנסות מימון שאינן מריבית
2.0	62	3,068	3,130	עמלות
(12.7)	(9)	71	62	הכנסות אחרות
(0.7)	(27)	3,813	3,786	סך הכל

2017						2018	
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
255	197	222	245	51	89	454	הכנסות מימון שאינן מריבית
1,018	1,007	1,043	1,070	1,045	1,042	1,043	עמלות
14	16	41	300	18	38	6	הכנסות אחרות
1,287	1,220	1,306	1,615	1,114	1,169	1,503	סך הכל

משקל ההכנסות שאינן מריבית מסך כל ההכנסות (קרי, הכנסות מריבית, נטו והכנסות שאינן מריבית) בתשעה חודשים ראשונים של השנה עמד על שיעור של 36.4% לעומת 39.0% בתקופה המקבילה אשתקד ו-40.3% בכל שנת 2017.

להלן פירוט הכנסות מימון שאינן מריבית:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			
2017		2018	
במיליוני ש"ח	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים
515	(40.2)	308	(207)
הכנסות בגין מכשירים נגזרים והפרשי שער, נטו			
82	-	(7)	(89)
רווחים (הפסדים) ממכירת אג"ח זמינות למכירה, נטו			
103	+	238	135
רווחים מהשקעות במניות כולל דיבידנדים ^(ב)			
9	(100.0)	-	(9)
רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו			
(35)	+	55	90
רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר, נטו ^(א)			
674	(11.9)	594	(80)
סך הכל			

(א) רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר, נטו כוללים בעיקר השפעת הפרשי שער.
(ב) בתשעה החודשים הראשונים בשנת 2018 כולל רווח ממכירת אבגול תעשיות בסך כ-121 מיליון ש"ח ורווח ממכירת מניות הבורסה בסך כ-47 מיליון ש"ח.

2017						2018	
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
במיליוני ש"ח							
390	121	4	264	(43)	61	290	הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים והפרשי שער, נטו
5	30	47	33	25	(11)	(21)	רווחים (הפסדים) ממכירת אג"ח זמינות למכירה, נטו
46	42	15	(42)	(1)	38	201	רווחים (הפסדים) מהשקעות במניות כולל דיבידנדים ^(ב)
-	-	9	-	-	-	-	רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו
(186)	4	147	(10)	70	1	(16)	רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר, נטו ^(א)
255	197	222	245	51	89	454	סך הכל

(א) רווחים (הפסדים) שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח ומניות למסחר, נטו כוללים גם השפעת הפרשי שער.
(ב) ברבעון שלישי 2018 כולל רווח ממכירת אבגול תעשיות בסך כ-121 מיליון ש"ח ורווח ממכירת מניות הבורסה בסך כ-47 מיליון ש"ח.

להלן פירוט העמלות:

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
		2017	2018
השינוי			
באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
1.7	9	519	528
(2.6)	(13)	502	489
5.8	46	797	843
-	-	135	135
5.8	13	225	238
10.7	26	244	270
(4.9)	(20)	408	388
0.4	1	238	239
2.0	62	3,068	3,130

הגידול בעמלות בתשעה חודשים ראשונים של שנת 2018 בשיעור של כ-2.0% בהשוואה לתקופה המקבילה אשתקד, נובע, בין היתר, לאור גידול במחזורי הפעילות בכרטיסי אשראי.

		2017			2018		
רבועון ראשון	רבועון שני	רבועון שלישי	רבועון רביעי	רבועון ראשון	רבועון שני	רבועון שלישי	
במיליוני ש"ח							
178	171	170	182	179	175	174	
169	163	170	173	168	166	155	
255	265	277	278	268	276	299	
49	42	44	48	46	47	42	
73	74	78	82	80	79	79	
84	77	83	94	94	87	89	
135	133	140	133	131	130	127	
75	82	81	80	79	82	78	
1,018	1,007	1,043	1,070	1,045	1,042	1,043	

להלן פירוט ההכנסות האחרות:

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
		2017	2018
השינוי			
באחוזים	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	
(50.0)	(15)	30	15
14.6	6	41	47
(12.7)	(9)	71	62

2017							2018
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
							במיליוני ש"ח
7	12	11	11	3	6	6	רווחים מיעודה לפיצויים
7	4	30	289	15	32	-	הכנסות אחרות כולל מכירת בניינים וציוד
14	16	41	300	18	38	6	סך הכל

הוצאות תפעוליות ואחרות

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר						
השינוי		2017	2018			
באחוזים	במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
2.4	80	3,332	3,412	משכורות והוצאות נלוות ^(א)		
(14.5)	(72)	497	425	פחת והפחתות		
-	-	742	742	הוצאות אחזקת בניינים וציוד		
3.9	62	1,575	1,637	הוצאות אחרות ^(א)		
1.1	70	6,146	6,216	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות		

2017							2018
רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
							במיליוני ש"ח
1,119	1,117	1,096	1,259	1,068	1,225	1,119	משכורות והוצאות נלוות ^(א)
183	159	155	149	160	126	139	פחת והפחתות
252	239	251	273	251	250	241	הוצאות אחזקת בניינים וציוד
496	505	574	674	519	552	566	הוצאות אחרות ^(א)
2,050	2,020	2,076	2,355	1,998	2,153	2,065	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות

(א) סווג מחדש עקב יישום למפרע של הוראות המפקח על הבנקים בנושא שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה, ראה [ביאור 3.2.1](#).

ההוצאות התפעוליות מהוות 59.8% מסך כל ההכנסות לעומת 62.9% בתקופה המקבילה אשתקד ו-63.1% בכל שנת 2017. סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות (במונחים שנתיים) מהווה 1.84% מסך כל המאזן, לעומת 1.87% בתקופה המקבילה אשתקד ולעומת 1.89% בכל שנת 2017.

הוצאות שכר

		לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
		2017	2018
השינוי			
במיליוני ש"ח	באחוזים		
שכר ונלוות ^(א)		3,089	3,142
הוצאות פנסיה, פיצויים ופרישה ^(ב)		243	270
סך הכל הוצאות שכר		3,332	3,412

(א) בתשעת החודשים הראשונים בשנת 2017 הוצג בשורה נפרדת סך של 43 מיליון ש"ח כמענקים שאינם במהלך העסקים הרגיל. בתשעת החודשים הראשונים בשנת 2018 נזקף מענק הירתמות לשינויים המבניים בבנק בסכום העולה על הסך האמור. אי לכך, הן המענק בסך 43 מיליון ש"ח אשתקד והן המענק לשינויים מבניים ששולם השנה נכללו בשורת השכר ולא מוצגים כמענקים שאינם במהלך העסקים הרגיל.

(ב) סוג מחדש עקב יישום למפרע של הוראות המפקח על הבנקים בנושא שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה, ראה [ביאור 3.1](#). סך ההשפעה לתשעה חודשים ראשונים בשנת 2017 הינה 499 מיליון ש"ח.

העליה בהוצאות השכר הינה בעיקר על רקע מענק התשואה בשל התשואה הגבוהה בתשעת החודשים הראשונים של השנה ועל רקע מענק הירתמות לשינויים המבניים בבנק הגבוהים מהמענקים שנרשמו בתקופה המקבילה אשתקד.

		2017			2018		
		רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי
		במיליוני ש"ח					
שכר ונלוות ^(א)		1,044	1,033	1,012	1,145	983	1,132
הוצאות פנסיה, פיצויים ופרישה ^(ב)		75	84	84	114	85	93
סך הכל הוצאות שכר		1,119	1,117	1,096	1,259	1,068	1,225

(א) ברבעון ראשון 2017 הוצג בשורה נפרדת סך של 43 מיליון ש"ח כמענקים שאינם במהלך העסקים הרגיל. ברבעון שני 2018 נזקף מענק הירתמות לשינויים המבניים בבנק בסכום העולה על הסך האמור. אי לכך, הן המענק בסך 43 מיליון ש"ח ברבעון ראשון 2017 והן המענק לשינויים מבניים ברבעון שני 2018 נכללו בשורת השכר ולא מוצגים כמענקים שאינם במהלך העסקים הרגיל.

(ב) סוג מחדש עקב יישום למפרע של הוראות המפקח על הבנקים בנושא שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה, ראה [ביאור 3.1](#). סך ההשפעה לרבעון ראשון 2017 הינה 172 מיליון ש"ח, לרבעון שני 2017 - 159 מיליון ש"ח, לרבעון שלישי 2017 - 168 מיליון ש"ח ולרבעון רביעי 2017 - 182 מיליון ש"ח.

בנוסף להוצאות השכר כמפורט מעלה, הוצאות הפחת, אחזקת בניינים ואחרות הסתכמו בתקופה המדווחת בסך של 2,804 מיליון ש"ח לעומת 2,814 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון בשיעור של 0.4%.

הוצאות מס

ההפרשה למס על הרווח של קבוצת לאומי הסתכמה בתקופה המדווחת ב-1,298 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-1,220 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. שיעור ההפרשה למס בתקופה המדווחת הינו כ-33.5% מהרווח לפני מס לעומת כ-35.1% בתקופה המקבילה אשתקד, קיטון של כ-1.6 נקודות אחוז. הקיטון בשיעור המס בין התקופות נובע בעיקר מירידת שיעור המס הסטטוטורי בין התקופות ורישום הכנסות מסים לאור מכירת מניות בחברה בת.

להלן תמצית דוח על הרווח הכולל:

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה						
רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים	המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	התאמות מתרגום נטו לאחר השפעת גידורים ^(ב)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
(2,522)	(4)	(2,526)	(2,254)	11	(192)	(91)
(373)	-	(373)	(536)	(10)	9	164
(2,895)	(4)	(2,899)	(2,790)	1	(183)	73
(2,376)	(42)	(2,418)	(2,106)	18	(144)	(186)
(191)	(6)	(197)	(197)	10	(8)	(2)
(2,567)	(48)	(2,615)	(2,303)	28	(152)	(188)

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה						
הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים	המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	התאמות מתרגום נטו לאחר השפעת גידורים ^(ב)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
(2,312)	(4)	(2,316)	(2,169)	18	(79)	(86)
(583)	-	(583)	(624)	(17)	(104)	159
(2,895)	(4)	(2,899)	(2,790)	1	(183)	73
(3,051)	(4)	(3,055)	(2,950)	15	(195)	75
453	-	453	647	13	56	(263)
31	(44)	(13)	-	-	(13)	-
(2,567)	(48)	(2,615)	(2,303)	28	(152)	(188)

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה						
הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים ^(א)	המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	התאמות מתרגום נטו לאחר השפעת גידורים ^(ב)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן
(2,312)	(4)	(2,316)	(2,169)	18	(79)	(86)
(739)	-	(739)	(781)	(3)	(116)	161
(3,051)	(4)	(3,055)	(2,950)	15	(195)	75

(א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמתבע הפעילות שלהן שונה ממתבע הפעילות של הבנק.

(ב) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

(ג) ההתאמות בגין הטבות לעובדים בשנת 2017 כוללות את עלות תכנית הפרישה מראון שפורסמה בחודש יולי 2017.

המבנה וההתפתחות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון והלימות ההון

המאזן של קבוצת לאומי הסתכם ב-30 בספטמבר 2018 ב-450.7 מיליארד ש"ח בדומה לסוף 2017, ובהשוואה לספטמבר 2017 גידול של 2.4%.

ערך הנכסים הנקובים במטבע חוץ והצמודים למטבע חוץ מסך מאזן הקבוצה הינו כ-96.3 מיליארד ש"ח, כ-21.4% מסך הנכסים. בתשעה חודשים ראשונים של 2018 פוחת השקל ביחס לדולר של ארה"ב ב-4.6%, פוחת ביחס לאירו ב-1.5% ופוחת ביחס לליש"ט ב-1.2%. השינוי בשערי החליפין של השקל מול כלל מטבעות החוץ תרם לעלייה בשיעור של כ-0.7% בסך כל המאזן של הקבוצה.

סך כל הנכסים בניהול הקבוצה - סך כל המאזן וכן תיקי ניירות ערך של הלקוחות וקופות גמל וקרנות השתלמות לגביהם ניתנים שירותי ניהול תפעולי וניהול פיקדון, מסתכמים בכ-1,533 מיליארד ש"ח, בהשוואה לסך של כ-1,425 מיליארד ש"ח בסוף 2017.

1. להלן ההתפתחות בסעיפי המאזן העיקריים:

	30 בספטמבר		31 בדצמבר	
	2018	2017	2017	השינוי
	במיליוני ש"ח			
	במיליוני ש"ח		באחוזים	
סך כל המאזן	450,674	450,838	-	2.4
מזומנים ופיקדונות בבנקים	74,789	82,067	(8.9)	11.7
ניירות ערך	76,861	77,299	(0.6)	(6.4)
אשראי לציבור, נטו ^(א)	275,990	267,952	3.0	3.6
בניינים וציוד	2,736	2,986	(8.4)	(6.7)
פיקדונות הציבור	358,875	362,478	(1.0)	2.5
פיקדונות מבנקים	5,168	5,156	0.2	(2.1)
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים	17,805	15,577	14.3	8.5
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק	34,759	33,167	4.8	6.0

(א) לרבות האשראי של לאומי קארד אשר החל מיום 31 במרס 2018 מסווג כנכס מוחזק למכירה. למידע נוסף בנוגע לפעילות המוחזקת למכירה ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וביאור 16](#).

2. להלן התפתחות בסעיפים חוץ מאזניים עיקריים:

	30 בספטמבר		31 בדצמבר	
	2018	2017	2017	השינוי
	במיליוני ש"ח			
	במיליוני ש"ח		באחוזים	
אשראי תעודות, נטו	1,300	1,202	8.2	8.0
ערבויות להבטחת אשראי, נטו	5,186	5,400	(4.0)	(0.3)
ערבויות לרוכשי דירות, נטו	18,151	19,297	(5.9)	(5.0)
ערבויות והתחייבויות אחרות, נטו	15,714	15,702	0.1	2.6
מכשירים נגזרים ^(א)	749,455	635,790	17.9	9.6
אופציות מכל הסוגים	296,323	155,751	90.3	+

(א) כולל עסקאות "פורוורד", חוזי החלפות פיננסיות, swaps, futures ונגזרי אשראי. למידע נוסף ראה [ביאור 11](#).

3. להלן התפתחות ביתרות הנכסים הכספיים החוץ מאזניים של הלקוחות בקבוצת לאומי:

	30 בספטמבר		31 בדצמבר	
	2018	2017	השני	השני
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים
תיקי ניירות ערך ^(א)	770,557	692,085	78,472	11.3
נכסים בגינם ניתנים שירותי תפעול: ^{(א)(ב)(ג)}				
קרנות נאמנות	47,340	51,425	(4,085)	(7.9)
קופות גמל ופנסיה	140,202	118,564	21,638	18.3
קרנות השתלמות	124,067	112,356	11,711	10.4

- (א) לרבות שינוי בשווי השוק של ניירות ערך ושווי הניירות שבמשמרת (custody) של קרנות נאמנות וקופות גמל, לגביהם ניתנים שירותי ניהול תפעולי ומשמורת.
 (ב) הקבוצה בארץ אינה מנהלת קרנות נאמנות, קופות גמל וקרנות השתלמות.
 (ג) נכסי לקוחות לגביהם מעניקה הקבוצה שרותי ניהול תפעולי, כולל יתרות הקופות של לקוחות מיועצים בלאומי.

האשראי לציבור, נטו

האשראי לציבור נטו בקבוצת לאומי, לרבות יתרת אשראי של לאומי קארד, אשר החל מיום 31 במרס 2018 מסווג כנכס מוחזק למכירה, הסתכם ב-30 בספטמבר 2018 לסך של כ-276.0 מיליארד ש"ח לעומת 268.0 מיליארד ש"ח בסוף 2017, גידול בשיעור של 3.0% בהשוואה ליום 31 בדצמבר 2017.

יצוין כי השינוי בשערי החליפין של השקל מול כלל מטבעות החוץ תרם לעלייה בשיעור של 0.6% בסך האשראי לציבור לרבות יתרת אשראי של לאומי קארד המסווג כנכס מוחזק למכירה.

בנוסף לאשראי לציבור משקיעה הקבוצה בניירות ערך של חברות המסתכמים ב-30 בספטמבר 2018 ב-16,002 מיליון ש"ח בהשוואה ל-13,241 מיליון ש"ח בסוף 2017, והמגלמים גם כן סיכוני אשראי.

להלן התפתחות האשראי לציבור, לאחר הפרשה להפסדי אשראי לפי ענפי משק עיקריים:

שינוי ללא השפעת הפרשי שער	30 בספטמבר		31 בדצמבר		שינוי ללא השפעת הפרשי שער
	2018	2017	השני	השני	
	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	באחוזים	באחוזים	
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	79,486	77,506	2.6	2.5	
אנשים פרטיים - אחר	35,946	36,778	(2.3)	(6.1)	
בינוי ונדל"ן	56,692	52,729	7.5	7.2	
מסחרי	28,507	26,923	5.9	6.0	
תעשייה	20,318	19,263	5.5	5.1	
אחר	55,041	54,753	0.5	0.3	
סך הכל	275,990	267,952	3.0	2.5	
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(א)	8,310	-			
סך הכל	267,680	267,952			

(א) למידע בנוגע לפעילות המוחזקת למכירה ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וביאור 16](#).

למידע נוסף בנוגע להתפתחות האשראי וסיכוני האשראי לפי ענפי משק ראה פרק [סיכוני אשראי](#).

סיכון אשראי בעייתי

להלן סיכון אשראי בעייתי לאחר הפרשות פרטניות וקבוצתיות:

31 בדצמבר		30 בספטמבר			
2017		2018			
סך הכל	חוץ מאזני	מאזני ^(ב)	סך הכל	חוץ מאזני	מאזני
במיליוני ש"ח					
3,023	100	2,923	2,426	77	2,349
סיכון אשראי פגום, נטו					
768	49	719	413	52	361
סיכון אשראי נחות, נטו					
3,386	876	2,510	3,455	839	2,616
סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת, נטו					
-	-	-	(318)	(16)	(302)
בניכוי סיכון אשראי בעייתי של יתרות שסווגו כנכסים המוחזקים למכירה ^(א)					
7,177	1,025	6,152	5,976	952	5,024
סך הכל					

31 בדצמבר		30 בספטמבר			
2017 ^(ב)		2018			
במיליוני ש"ח					
6,850		5,962			סיכון אשראי בעייתי מסחרי
1,697		1,850			סיכון אשראי בעייתי קמעונאי
-		(377)			בניכוי סיכון אשראי בעייתי של יתרות שסווגו כנכסים המוחזקים למכירה ^(א)
8,547		7,435			סך הכל
1,370		1,518			יתרת הפרשה להפסדי אשראי
-		(59)			בניכוי יתרת הפרשה להפסדי אשראי של יתרות שסווגו כנכסים המוחזקים למכירה ^(א)
7,177		5,976			אשראי בעייתי לאחר הפרשה להפסדי אשראי

(א) למידע נוסף בנוגע לפעילות המוחזקת למכירה ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וכיאר 16](#).

(ב) סווג מחדש. למידע נוסף ראה [כיאר 6](#).

למידע נוסף בנוגע לאשראי בעייתי ראה פרק [סיכונים אשראי וכיאר 13](#).

סיווג מחדש של יתרות אשראי לאנשים פרטיים (וללא הלוואות לדיור) ואשראי לעסקים קטנים

יצוין כי, בהמשך להטמעת מערכת ייעודית לטיפול בחובות בעייתיים, בוצע לאחרונה פיתוח לזיהוי ממוכן טוב יותר של חובות שאורגנו מחדש חלף חובות תקינים או בעייתיים, ובעקבותיו עדכן הבנק את סכום החובות שאורגנו מחדש.

בעקבות האמור, במסגרת הביאורים לדוחות הכספיים, סווגו מחדש יתרות אשראי לאנשים פרטיים (וללא הלוואות לדיור) ואשראי לעסקים קטנים, ליום 30 בספטמבר 2017 וליום 31 בדצמבר 2017 מחובות לא בעייתיים לחובות בעייתיים. בגין אשראי ברוטו לאנשים פרטיים (וללא הלוואות לדיור) סווג סך של 283 מיליון ש"ח וסך של 282 מיליון ש"ח, בהתאמה. בגין אשראי ברוטו לעסקים קטנים סווג סך של 275 מיליון ש"ח וסך של 273 מיליון ש"ח, בהתאמה.

סך הסיווג לחובות פגומים ברוטו בגין אשראי לאנשים פרטיים עמד על 270 מיליון ש"ח ליום 30 בספטמבר 2017 (כ-206 מיליון ש"ח סיווג מהחובות הלא בעייתיים וכ-64 מיליון ש"ח סיווג מהחובות הבעייתיים שאינם פגומים) ועל סך של 265 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017 (כ-205 מיליון ש"ח סיווג מהחובות הלא בעייתיים וכ-60 מיליון ש"ח סיווג מהחובות הבעייתיים שאינם פגומים). סך הסיווג לחובות פגומים ברוטו בגין אשראי לעסקים קטנים עמד על 325 מיליון ש"ח ליום 30 בספטמבר 2017 (כ-211 מיליון ש"ח סיווג מהחובות הלא בעייתיים וכ-114 מיליון ש"ח סיווג מהחובות הבעייתיים שאינם פגומים) ועל סך של 317 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017 (כ-209 מיליון ש"ח סיווג מהחובות הלא בעייתיים וכ-108 מיליון ש"ח סיווג מהחובות הבעייתיים שאינם פגומים). ראה גם [כיאר 6](#).

יצוין גם כי כתוצאה מכך, במהלך הרבעון הראשון של השנה עודכנה הפרשה להפסדי אשראי. השפעת עדכון זה על התוצאות הכספיות לתשעה חודשים הראשונים ולרבעון הראשון של השנה אינה מהותית.

ניירות ערך

השקעות הקבוצה בניירות ערך ב-30 בספטמבר 2018 הסתכמו ב-76.9 מיליארד ש"ח, בהשוואה ל-77.3 מיליארד ש"ח בסוף 2017, קיטון של 0.6%.

ניירות הערך בקבוצה מסווגים לשלוש קטגוריות: ניירות ערך למסחר, ניירות ערך זמינים למכירה וניירות ערך מוחזקים לפדיון.

סיווג נייר ערך הנרכש על ידי הבנק לתיק ניירות ערך למסחר, לתיק ניירות ערך זמינים למכירה או לתיק ניירות ערך מוחזקים לפדיון מתבצע במועד רכישתו ונעשה בהתאם לכוונת הבנק לשימוש בנייר. ניירות שנרכשים לצורכי מסחר (או במטרה לגדר רכיבים אחרים של התיק למסחר) או לצורכי עשיית שוק מסווגים לתיק ניירות ערך למסחר, ניירות הנרכשים במסגרת ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק מסווגים בתיק הזמין למכירה ואילו ניירות ערך הנרכשים על מנת להחזיקם עד לפדיונם מסווגים בתיק המוחזק לפדיון.

ניירות ערך למסחר מוצגים במאזן לפי שווי הוגן, וההפרש בין השווי ההוגן לעלות המופחתת נזקף לדוח רווח והפסד. ניירות ערך זמינים למכירה מוצגים במאזן לפי שווי הוגן, וההפרש בין השווי ההוגן לעלות המופחתת מוצג בסעיף נפרד בהון ברווח כולל אחר שנקרא "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בניכוי המס המתייחס. בכל מקרה שבו קיימת ירידת ערך שהינה בעלת אופי אחר מזמני ההפרש נזקף לרווח והפסד. ניירות ערך מוחזקים לפדיון מוצגים במאזן לפי עלות מופחתת.

להלן סיווג סעיף ניירות הערך במאזן המאוחד:

		31 בדצמבר 2017			30 בספטמבר 2018					
		ניירות ערך מוחזקים לפדיון	ניירות ערך זמינים למכירה ^(א)	ניירות ערך למסחר ^(ב)	ניירות ערך מוחזקים לפדיון	ניירות ערך זמינים למכירה ^(א)	ניירות ערך למסחר ^(ב)			
		סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל			
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
		39,872	3,204	36,633	35	36,498	4,567	30,498	1,433	של ממשלת ישראל
		10,837	82	10,755	-	9,695	55	9,640	-	של ממשלות זרות
		101	90	11	-	139	127	12	-	של מוסדות פיננסיים בישראל
		9,795	142	9,653	-	12,057	144	11,913	-	של מוסדות פיננסיים זרים ^(ג)
		9,150	268	8,529	353	10,746	264	9,270	1,212	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
		181	111	70	-	429	242	187	-	של אחרים בישראל
		3,129	299	2,352	478	3,949	221	2,871	857	של אחרים זרים
		4,234	1,307	2,927	-	3,348	5	3,343	-	מניות וקרנות נאמנות
		77,299	5,503	70,930	866	76,861	5,625	67,734	3,502	סך כל ניירות הערך^(ד)

(א) כולל רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בסך (342) מיליון ש"ח שנרשמו ברווח כולל אחר (31 בדצמבר 2017 - 146 מיליון ש"ח).

(ב) כולל רווחים (הפסדים) שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בסך (17) מיליון ש"ח שנרשמו ברווח והפסד (31 בדצמבר 2017 - 9 מיליון ש"ח).

(ג) מרבית אגרות החוב של מוסדות פיננסיים זרים הינם מסוג supranational או עם גיבוי מדינות.

(ד) למידע נוסף בנוגע לפעילות המוחזקת למכירה ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וביאור 16](#).

ליום 30 בספטמבר 2018 כ-88.1% מתיק הנוסטרו של הקבוצה סווג כזמין למכירה וכ-7.3% כתיק למסחר. כ-4.4% משווי ניירות הערך הינן השקעות במניות של חברות שאינן מוצגות על בסיס השווי המאזני, אלא לפי עלות או שווי שוק של המניות הנסחרות בבורסה.

למידע בנוגע לשווי ניירות ערך לפי אופן המדידה ראה [ביאור 15.א](#).

התיק הזמין למכירה

- בתשעה חודשים ראשונים של 2018 היה קיטון כרווח כולל אחר בגין ניירות ערך זמינים למכירה בסך 401 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) בהשוואה לגידול בסך של 256 מיליון ש"ח (לפני השפעת המס) בתקופה המקבילה אשתקד.
 - בתשעה חודשים ראשונים של 2018 נזקפו לרווח והפסד הפסדים נטו ממכירת אגרות חוב זמינות למכירה בסך של 7 מיליון ש"ח בהשוואה לרווחים בסך 82 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, ורווחים נטו ממכירת מניות זמינות למכירה בסך 98 מיליון ש"ח בהשוואה לרווחים בסך של 88 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.
- היתרה המצטברת נטו של התאמות לשווי הוגן של ניירות ערך המוחזקים בתיק הזמין למכירה ליום 30 בספטמבר 2018 מסתכמת בסכום שלילי של 188 מיליון ש"ח (לאחר השפעת המס). לעומת סכום חיובי של 75 מיליון ש"ח בסוף 2017. סכומים אלה מייצגים רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו לתאריכי הדוחות.

למידע בנוגע להתאמות לשווי הוגן של ניירות זמינים למכירה שנזקפו להון ראה [ביאור 5](#).

התיק למסחר

ב-30 בספטמבר 2018, בתיק למסחר יש כ-5.6 מיליארד ש"ח אגרות חוב, לעומת 4.2 מיליארד ש"ח אגרות חוב ב-31 בדצמבר 2017. נכון ל-30 בספטמבר 2018 התיק למסחר מהווה כ-7.3% מסך תיק הנוסטרו של הקבוצה לעומת 7.1% ב-31 בדצמבר 2017.

בגין אגרות חוב למסחר נרשמו בתשעה חודשים ראשונים של 2018 בדוח רווח והפסד הפסדים שמומשו וטרם מומשו בסך של 30 מיליון ש"ח לעומת הפסדים בסך 78 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

למידע נוסף בנוגע להרכב התיק ראה [ביאור 5](#).

השקעות בניירות ערך שהונפקו בחו"ל

א. השקעות בניירות ערך מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל

תיק ניירות ערך מגובי נכסים של הקבוצה (משכנתאות ושאינים משכנתאות), שכולו מדורג בדרוג השקעה (Investment Grade), מסתכם בכ-10.7 מיליארד ש"ח (כ-3.0 מיליארד דולר) ל-30 בספטמבר 2018 לעומת 9.2 מיליארד ש"ח בסוף 2017. מתוך התיק הנ"ל ל-30 בספטמבר 2018 כ-9.3 מיליארד ש"ח (כ-2.6 מיליארד דולר) מסווג בתיק הזמין למכירה והיתרה בתיק למסחר ובתיק לפדיון.

התיק הזמין למכירה של השקעות בניירות ערך מגובי נכסים בחו"ל ליום 30 בספטמבר 2018 כולל השקעה באגרות חוב מגובות משכנתאות בסכום של כ-7.1 מיליארד ש"ח. 97% מסך אגרות החוב המגובות משכנתאות שבתיק הזמין הונפקו על ידי סוכנויות פדראליות בארה"ב (FNMA, FHLMC, GNMA) ומדורגות, נכון למועד הדוח, בדירוג AAA.

נכון ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכמה ירידת הערך המצטברת נטו שנזקפה להון עצמי הנובעת מתיק אגרות החוב המגובות משכנתאות בכ-223 מיליון ש"ח.

סך אגרות החוב המגובות משכנתאות שאינן בערבות מדינה (ארה"ב) ואינן בחסות מוסדות פדראליים אמריקאים, מסתכם בכ-479 מיליון ש"ח.

התקופה החזויה לפדיון של כל תיק אגרות החוב המגובות משכנתאות היא כ-3.9 שנים בממוצע (מח"מ). בנוסף לאגרות החוב המגובות משכנתאות, כולל התיק הזמין למכירה של הקבוצה גם אגרות חוב אחרות מגובות נכסים שאינם משכנתאות בסך של 2.2 מיליארד ש"ח, מתוכן אגרות חוב מסוג CLO בסך של כ-1.5 מיליארד ש"ח. התקופה החזויה לפדיון של תיק אגרות החוב המגובות נכסים שאינם משכנתאות היא כ-4.6 שנים בממוצע.

למידע נוסף בנוגע להשקעות באגרות חוב מגובות נכסים ראה [ביאור 5](#).

ב. השקעות בניירות ערך שאינם מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל

בתיק ניירות הערך של הקבוצה ב-30 בספטמבר 2018 כ-31.3 מיליארד ש"ח (8.6 מיליארד דולר) ניירות ערך שאינם מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל. 29.3 מיליארד ש"ח (8.1 מיליארד דולר) מניירות הערך הללו מסווגים בתיק הזמין למכירה והיתרה בתיק למסחר ובתיק לפדיון. 98.6% מסך ניירות הערך הינם בדירוג השקעה והם כוללים בעיקר ניירות ערך של ממשלת ארה"ב, בנקים ומוסדות פיננסיים, אגרות חוב של חברות בדרוג השקעה והיתר בעיקר ניירות ערך של ממשלת ישראל.

למידע נוסף בנוגע לחשיפה מוסדות פיננסיים זרים ראה פרק [סיכוני אשראי](#).

ליום 30 בספטמבר 2018 הסתכמה יתרת ירידת הערך המצטברת בהון העצמי בגין ניירות ערך שאינם מגובי נכסים שהונפקו בחו"ל, ושהם בתיק הזמין למכירה ב-207 מיליון ש"ח (שהם 136 מיליון ש"ח לאחר מס).

כאמור, בנוסף לתיק הזמין למכירה קיימים ניירות ערך שאינם מגובים בנכסים גם בתיק למסחר ובתיק לפדיון. התיק למסחר כולל בעיקר ניירות ערך של מדינות, בנקים ומוסדות פיננסיים. 88.9% מניירות הערך שבתיק למסחר הינם בדירוג השקעה (Investment Grade).

שווי התיק למסחר שאינו מגובה בנכסים ב-30 בספטמבר 2018 הסתכם ב-0.4 מיליארד ש"ח (0.1 מיליארד דולר). ההפרש בין השווי ההוגן לעלות המופחתת, במידה שיש הפרש כזה, נזקף לרווח והפסד.

השקעות באגרות חוב - שהונפקו בישראל

ההשקעות באגרות חוב שהונפקו בישראל הסתכמו ב-30 בספטמבר 2018 ב-34.3 מיליארד ש"ח, מזה סך של 33.7 מיליארד ש"ח אגרות חוב שהונפקו על ידי ממשלת ישראל בשקלים, והיתר אגרות חוב שהונפקו על ידי חברות. כ-35.0% מההשקעות באגרות חוב חברות שהם כ-0.2 מיליארד ש"ח נכללו בתיק הזמין למכירה, והיתר בתיק למסחר.

תיק אגרות החוב של חברות, שבתיק הזמין למכירה בהיקף של 0.2 מיליארד ש"ח כולל קרן הון חיונית בסך של 5 מיליון ש"ח.

כל אגרות החוב של החברות שבתיק למסחר רשומות למסחר וסחירות בבורסה.

השקעות במניות ובקרנות

סך כל ההשקעות במניות ובקרנות מסתכמות ליום 30 בספטמבר 2018 בכ-3,348 מיליון ש"ח, מזה מניות סחירות 2,311 מיליון ש"ח ושאינן סחירות 1,037 מיליון ש"ח. מסך כל ההשקעה 3,343 מיליון ש"ח מסווגים בתיק הזמין למכירה ו-5 מיליון ש"ח מסווגים בתיק למסחר.

ההון הנדרש בגין השקעות אלה עומד ליום 30 בספטמבר 2018 על סך של 460 מיליון ש"ח.

למידע נוסף ראה [ביאור 5](#).

פיקדונות הציבור

פיקדונות הציבור בקבוצה הסתכמו ב-30 בספטמבר 2018 ב-358.9 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-362.5 מיליארד ש"ח בסוף 2017, קיטון בשיעור של 1.0% ובהשוואה לספטמבר 2017 גידול של 2.5%.

השינוי בשערי החליפין של השקל מול כלל מטבעות החוץ הגדיל בשיעור של 1.2% את סך כל פיקדונות הציבור כך שבנטרול השפעת השינוי היה קיטון בפיקדונות הציבור בשיעור של 2.2%.

אגרות חוב, שטרי הון וכתבי התחייבות נדחים

אגרות חוב, שטרי הון וכתבי התחייבויות נדחים הסתכמו ב-30 בספטמבר 2018 ב-17.8 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-15.6 מיליארד ש"ח בסוף 2017, גידול בשיעור של 14.3% ובהשוואה לספטמבר 2017 גידול של 8.5%.

תשקיף מדף והנפקת אגרות חוב

ביום 25 במאי 2018 פרסם הבנק תשקיף מדף בהתאם להיתר שהתקבל מרשות לניירות ערך.

על פי דוח הצעת מדף מיום 19 ביוני 2018, הנפיק הבנק, בתאריך 21 ביוני 2018 סך של כ-1.29 מיליארד ש"ח אגרות חוב סדרה 179. אגרות החוב עומדות לפירעון בשני תשלומים שווים ביום 30 ביוני 2024 וביום 30 ביוני 2026. אגרות החוב צמודות למדד המחירים לצרכן, ונושאות ריבית שנתית בשיעור של 0.83% לשנה, אשר תשולם אחת לשנה ביום 30 ביוני של כל אחת מהשנים 2019 עד 2026 (כולל).

אגרות החוב סדרה 179 אינן מוכרות לצורך הון פיקוחי.

על פי דוח הצעת מדף מיום 5 ביולי 2018, הנפיק הבנק, בתאריך 8 ביולי 2018 סך של 613.8 מיליון ש"ח כתבי התחייבות נדחים סדרה 401 וסך של 209.1 מיליון ש"ח כתבי התחייבות נדחים סדרה 402.

כתבי התחייבות הנדחים סדרה 401 עומדים לפירעון בתשלום אחד ביום 31 ביולי 2028 עם אופציה למנפיק לפירעון מוקדם לא לפני ה-31 ביולי 2023 ולא לאחר ה-31 באוגוסט 2023. כתבי התחייבות צמודים למדד המחירים לצרכן, נושאים ריבית שנתית קבועה בשיעור של 1.64% לשנה, עד ליום 31 ביולי 2023. במועד זה, בהינתן אי מימוש זכותו של הבנק לפדיון מוקדם, תעודכן הריבית הנקובה באגרת בהתאם להפרש בין ריבית העוגן (כהגדרתה בדוח הצעת המדף) במועד ההנפקה לבין זו שבמועד עדכון הריבית.

כתבי התחייבות הנדחים סדרה 402 עומדים לפירעון בתשלום אחד ביום 31 ביולי 2033 עם אופציה למנפיק לפירעון מוקדם לא לפני ה-31 ביולי 2024 ולא לאחר ה-31 באוגוסט 2028. כתבי התחייבות צמודים למדד המחירים לצרכן, נושאים ריבית שנתית קבועה בשיעור של 2.78% לשנה, עד ליום 31 ביולי 2028. במועד זה, בהינתן אי מימוש זכותו של הבנק לפדיון מוקדם, תעודכן הריבית הנקובה באגרת בהתאם להפרש בין ריבית העוגן (כהגדרתה בדוח הצעת המדף) במועד ההנפקה לבין זו שבמועד עדכון הריבית.

בהתקיים נסיבות לאירוע מכונן (אירוע מכונן לאי קיימות או אירוע מכונן לספיגת הפסדי קרן, המוקדם מביניהם), ימרו כתבי התחייבות הנדחים למניות על פי ממוצע שערי הסגירה שנקבעו למניות הבנק בבורסה ב-14 ימי המסחר העוקבים האחרונים לפני היום בו נמסרה הודעת ההמרה או על פי שער הרצפה שנקבע (10.9025 ש"ח למניה), כגבוה מביניהם.

כתבי התחייבות אלו (סדרות 401, 402) כשירים להכלל ברובד 2 החל ממועד ההנפקה.

הון והלימות ההון

ההון המיוחס לבעלי מניות הבנק הסתכם ב-30 בספטמבר 2018 ב-34,759 מיליון ש"ח, לעומת 33,167 מיליון ש"ח בסוף 2017, גידול של 4.8%. העלייה נובעת בעיקר מהרווח הנקי לתקופה ומרווח כולל אחר לאור קיטון בהתאמות השליליות בגין הטבות לעובדים, כתוצאה מעליית ריבית ההיוון. העלייה קוזזה בחלקה על ידי חלוקת דיבידנד במהלך התקופה ורכישה עצמית של מניות הבנק.

הון זה מהווה בסיס לחישוב ההון הפיקוחי המשמש לחישוב יחס הלימות ההון של הבנק בתוספת מכשירים הוניים והתאמות פיקוחיות כפי שנקבע בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 של הפיקוח על הבנקים.

יחס הון למאזן ב-30 בספטמבר 2018 הגיע ל-7.7% בהשוואה ל-7.4% ב-31 בדצמבר 2017.

מבנה הלימות ההון

30 בספטמבר		31 בדצמבר	
2018	2017	2017	2017
במיליוני ש"ח			
הון לצורך חישוב יחס ההון			
הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים	35,450	34,180	34,653
הון רובד 2, לאחר ניכויים	10,827	11,166	10,811
סך הכל הון כולל	46,277	45,346	45,464
יתרות משוקללות של נכסי סיכון^(א)			
סיכון אשראי	288,449	275,318	277,344
סיכוי שוק	4,059	5,018	4,464
סיכון תפעולי	22,485	20,867	21,484
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	314,993	301,203	303,292
יחס ההון לרכיבי סיכון			
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	11.25%	11.35%	11.43%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.69%	15.05%	14.99%

(א) למידע נוסף בנוגע לפעילות המוחזקת למכירה ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וכיאר 16](#).

מבנה ההון הפיקוחי

במאי 2013 פרסם הפיקוח על הבנקים את ההוראות הסופיות ליישום באזל 3 בישראל, וזאת על ידי תיקון הוראות ניהול בנקאי תקין 201-211. הוראות אלה נכנסו לתוקף ביום 1 בינואר 2014 בכפוף להוראות המעבר שנכללו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 של הפיקוח על הבנקים.

על פי הוראות אלו, רכיבי ההון בקבוצה לצורך חישוב הלימות ההון משויכים לשני רבדים:

1. הון רובד 1, הכולל הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף.
2. הון רובד 2.

סיכום הרבדים האלו מכונה "בסיס ההון לצורך הלימות ההון" או "ההון הפיקוחי" או "ההון הכולל".

הון עצמי רובד 1 והון רובד 1 נוסף

הון עצמי רובד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מזכויות המיעוט (זכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים.

בנוסף לאלו, נכללות התאמות להון עצמי רובד 1, אשר נובעות מיישום תוכניות התייעלות תפעולית וכן מאופן חישוב ריבית ההיוון שמשמשת לחישוב ההתחייבות לזכויות עובדים, כמפורט בהמשך.

הון רובד 1 נוסף, מורכב ממכשירי הון העומדים בקריטריונים שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202. בקבוצת לאומי לא קיימים מכשירי הון ברובד זה.

הון רוברד 2

הון רוברד 2 כולל בעיקר מכשירי הון ויתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי בכפוף לתקרה שנקבעה בהוראות.

לגבי מכשירי ההון שהיו כלולים בהון רוברד 2 בתאריך 31 בדצמבר 2013 נקבעו הוראות מעבר ותקרת הכרה, כך שהסכום המוכר בגינם בפועל הינו הנמוך מבין סכומם המופחת של המכשירים עצמם ותקרת הכרה המתבססת על יתרת מכשירי ההון שהיו כלולים בהון רוברד 2 ביום 31 בדצמבר 2013 אשר מופחתת בתחילת כל שנה ב-10% עד ליום 1 בנואר 2022. בשנת 2018 תקרת ההכרה הינה 40%.

מכשירי הון המונפקים מתחילת שנת 2014 נדרשים לעמוד בקריטריונים המפורטים בהוראת ניהול בנקאי תקין 202. לצורך הכללתם בהון הקריטריונים העיקריים שעל המכשיר לכלול הינם: (1) מנגנון לספיגת הפסדי קרן על ידי המרה למניות רגילות או הפחתת המכשיר כאשר יחס הון עצמי רוברד 1 של התאגיד הבנקאי יורד מ-5%; (2) סעיף הקובע שבהתרחש האירוע המכונן לא-קיימות (כמוגדר בנספח ה' להוראת ניהול בנקאי תקין 202), יומר המכשיר באופן מיידי למניות רגילות או יימחק.

תיאור המאפיינים העיקריים של מכשירי הון פיקוחי שהונפקו מוצג באתר האינטרנט של הבנק בכתובת: www.leumi.co.il בפרק אודות > מידע כספי < גילוי לפי נדבך 3 של באזל ומידע נוסף על סיכונים.

מגבלות על מבנה ההון

בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 נקבעו מגבלות על מבנה ההון.

למידע נוסף בדבר מבנה ההון הפיקוחי והמגבלות על מבנה ההון ראה [דוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2017](#).

הלימות ההון

יחסי ההון מחושבים כיחס שבין ההון לנכסי הסיכון המשוקללים. יחס הון עצמי רוברד 1 מחושב כיחס שבין סכום הון עצמי רוברד 1 לנכסי הסיכון המשוקללים, ויחס ההון הכולל מחושב כיחס שבין סכום ההון הכולל לנכסי הסיכון המשוקללים.

יעדי הלימות ההון שנקבעו על ידי בנק ישראל:

לפי הוראת ניהול בנקאי תקין 201 "מדידה והלימות הון - מבוא, תחולה וחישוב דרישות", תאגיד בנקאי גדול, שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה לפחות 20% מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית בישראל, נדרש לעמוד ביחס הון עצמי רוברד 1 מזערי בשיעור של 10%, וביחס הון כולל מזערי בשיעור של 13.5%. זאת החל מיום 1 בינואר 2017. דרישה זו חלה על לאומי.

כמו כן, על פי תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 329 "מגבלות למתן הלוואות לדויר" התאגיד הבנקאי נדרש להגדיל את יעד הון עצמי רוברד 1 ואת יעד ההון הכולל, בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדויר. השפעת דרישה זו לתקופת הדיווח עומדת על כ-0.25% ביחס ההון.

לאור זאת, דרישות ההון המינימליות שחלות על הבנק ליום 30 בספטמבר 2018 הינן 10.25% ליחס הון עצמי רוברד 1 ו-13.75% ליחס ההון הכולל.

תכנון ההון ויעדי הלימות ההון שנקבעו על ידי הבנק:

תכנון ההון בקבוצת לאומי משקף ראייה צופה פני עתיד של תיאבון ופרופיל הסיכון, האסטרטגיה העסקית והלימות ההון הנדרשת כתוצאה מכך. תכנון ההון מאושר על ידי ההנהלה ודירקטוריון הבנק ולוקח בחשבון את הצמיחה בפעילות של מרכזי הרווח השונים בקבוצה וגורמים נוספים המשפיעים על עמידת הבנק בדרישות ההון, כגון: תחזיות רווח, שינויים ברווח כולל אחר, התאמות פיקוחיות, השפעת הוראות מעבר ושיעור הגידול בנכסי הסיכון. תחזית יחסי ההון נבחנת גם תחת מבחני רגישות ותרחישי קיצון שונים.

מדיניות הקבוצה שאושרה על ידי הדירקטוריון, הינה להחזיק רמת הלימות הון הגבוהה מהסף המזערי שיוגדר מעת לעת על ידי בנק ישראל ואשר לא תפחת משיעור ההון הנדרש לכיסוי הסיכונים כפי שהם מוערכים בתהליך ה-ICAAP. בנוסף, הוגדרו יעדים שהקבוצה תרצה לעמוד בהם בעת אירוע תרחיש קיצון.

במסגרת הליך הסקירה הפיקוחי, הנחה הפיקוח על הבנקים על קביעת יעדי הון פנימיים אשר יהלמו את פרופיל הסיכון של הבנק. בהמשך לכך, דירקטוריון הבנק אישר להגדיל את יעד ההון העצמי רוברד 1 הפנימי של הבנק באופן שמיום 31 בדצמבר 2017 יעמוד על 10.5%.

התאמות להון עצמי רוברד 1:

מדידת ההתחייבות בגין זכויות עובדים

התקינה בדבר זכויות עובדים אשר יושמה לראשונה בינואר 2015, הינה גורם המשפיע באופן מהותי על הון עצמי רוברד 1 של לאומי, בעיקר בשל העובדה שמדידת ההתחייבות הינה בהתאם לריביות שוק שהינן ברמות נמוכות היסטוריות וכן בשל התנודתיות הרבה שמדידה מעין זו יוצרת בהון הפיקוחי של הבנק.

ביוני 2016 קיבל הבנק אישור פרטני מאת בנק ישראל לענין אופן חישוב ריבית ההיוון שתשמש לחישוב ההתחייבות לזכויות עובדים לצורך מדידת ההון הפיקוחי. בהתאם לאישור, ריבית ההיוון מחושבת על פי ממוצע נע של תשואות השוק, לתקופה של שמונה רבעונים שהסתיימה במועד הדיווח. השינוי מישם החל מהדוחות הכספיים לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 ועד לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020 (כולל). שינוי השיטה ממתן באופן משמעותי את התנודתיות בהון הפיקוחי של הבנק הנובעת משינויים בריבית להיוון.

למידע נוסף בנוגע למתודולוגית ההיוון ראה פרק [מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים](#).

הקלה בגין תוכניות התייעלות תפעולית

בינואר 2016 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". על פי מכתב זה, תאגיד בנקאי שיעמוד בתנאים שהוגדרו, יקבל הקלה לפיה יוכל לפרוס את השפעת התכנית על יחסי ההון ויחס המינוף על פני חמש שנים בקו ישר.

ביוני 2016 אישר דירקטוריון הבנק תכנית התייעלות שעלותה הסתכמה בכ-438 מיליון ש"ח (לאחר מס). נכון ליום 30 בספטמבר 2018 מיוחסים להון הפיקוחי 45% מעלויות תכנית זו.

ביוני 2017 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב נוסף בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל - התייעלות בתחום הנדל"ן". המכתב האריך את תוקף ההקלה בגין התייעלות בכך אדם עד לסוף יוני 2018.

ביוני 2017, אישר דירקטוריון הבנק תכנית התייעלות נוספת שעלותה הסתכמה בכ-204 מיליון ש"ח (לאחר מס). נכון ליום 30 בספטמבר 2018 מיוחסים להון הפיקוחי 25% מעלויות תכנית זו.

בספטמבר 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים מכתב על הארכת תוקף שני המכתבים בשנה וחצי נוספות, עד ליום 31 בדצמבר 2019, במטרה לאפשר יישום של תוכניות התייעלות נוספות.

שינויים רגולטוריים ונוספים במדידת דרישות ההון

התפתחויות בהוראות ועדת באזל לפיקוח על הבנקים בנוגע למדידת הלימות ההון

במהלך חודש דצמבר 2017 סיימה ועדת באזל לפיקוח על הבנקים את עבודתה לעדכון המסגרת הכוללת להלימות ההון. במסגרת העדכונים, אשר לעתים מקבלים את המונח "באזל 4", נקבעו עדכונים משמעותיים בנוגע לאופן החישוב של נכסי סיכון שבגינם נדרש לחשב את דרישות ההון בנדבך הראשון. בין היתר, נקבעו שינויים באופן החישוב של דרישות ההון על פי הגישה הסטנדרטית לסיכון אשראי, נקבעה גישה סטנדרטית אחידה לגבי הסיכון התפעולי וכן נקבעו שינויים במסגרת מדידת סיכונים השוק. על פי הוראות ועדת באזל, שינויים אלה אמורים להיכנס לתוקף באופן מדורג החל מה-1 בינואר 2022 ועד 1 בינואר 2027. בשלב זה, לא ידוע באיזה אופן ומתי יאומצו הוראות אלה על ידי הפיקוח על הבנקים בישראל.

חוזרים לתיקון הוראות ניהול בנקאי תקין בעקבות החוק להגברת התחרותיות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (חוק שטרום)

במהלך חודש יולי 2018 פרסם בנק ישראל חוזרים לתיקון הוראות ניהול בנקאי תקין, שמטרתן להקל על חברות כרטיסי האשראי ביום שלאחר היפרדותן מהבנקים. בין היתר, תיקון בהקשר לכך שבנקים ישקלו אשראי שניתן לחברות כרטיסי אשראי באופן דומה לאשראי שניתן לבנקים.

למידע נוסף בנוגע לעיקרי התיקונים המוצעים בטייטה ראה פרק [חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית](#).

טייטה לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 332 בנושא רכישה עצמית על ידי תאגידי בנקאיים

ביום 16 ביולי 2018 פרסם בנק ישראל להערות הציבור טייטה לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין 332 בנושא רכישה עצמית על ידי תאגידי בנקאיים. הטייטה מבטלת את האיסור על רכישה עצמית ומאפשרת לתאגידי בנקאיים לבצע רכישה של מניותיהם בכפוף לתנאים מסוימים. בנוסף, כוללת הטייטה עדכון של המגבלות החלות על מתן מימון בביטחון ניירות ערך שהונפקו על ידי התאגיד הבנקאי.

טייטה לעדכון הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 203 בנושא מדידה והלימות הון - הגישה הסטנדרטית - סיכון אשראי והוראת ניהול בנקאי תקין מס' 313 בנושא מגבלות על חבות לווה וקבוצת לווים

ביום 1 בנובמבר 2018 פרסם בנק ישראל טייטה לעדכון הוראות ניהול בנקאי תקין 203 ו-313. על פי הטייטה, מקדם ההמרה לאשראי על ערבויות להבטחת השקעות של רוכשי דירות שניתנו על פי חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה-1974, יעמוד על 30% חלף 50%, אם הדירה טרם נמסרה למשתכן.

מכירת 15% מ-BLC

ביום 22 במאי 2018, הושלמה העסקה להכנסת שותפים אסטרטגיים ל-BLUSA. בהתאם לתנאי ההסכם, רכשו כל אחד מהשותפים 7.5% מהון המניות של Bank Leumi Corporation, תאגיד אמריקאי באמצעותו מחזיק הבנק את השליטה ב-BLUSA. בהתאם לתנאי ההסכם, התמורה ששולמה עבור המניות שנמכרו הינה כ-141 מיליון דולר. העסקה סופלה כעסקה הונית והפער בין התמורה לחלק המיעוט בהון נזקף ישירות להון.

למידע נוסף ראה פרק [חברות מוחזקות עיקריות, Bank Leumi USA](#).

מכירת חברת לאומי קארד בע"מ

בהתאם להוראות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה) התשע"ז-2017, הבנק נדרש למכור את החזקותיו בחברת לאומי קארד בע"מ עד ליום 1 בפברואר 2020. ביום 28 ביולי 2018 נחתם הסכם בין הבנק ועזריאלי ("המוכרים") לבין Warburg Pincus Financial Holdings (Israel LTD), תאגיד בשליטת קרן ההשקעות Warburg Pincus, למכירת מלוא החזקות המוכרים בלאומי קארד. ההסכם כולל מספר תנאים מתלים ובכללם קבלת האישרים הרגולטוריים הנדרשים על פי דין.

למידע נוסף ראה פרק [חברות מוחזקות עיקריות, לאומי קארד וביאור 16](#).

להלן ניתוח רגישות לגורמים העיקריים המשפיעים על הלימות ההון של קבוצת לאומי:

- שינוי היקף נכסי סיכון – נכסי הסיכון של לאומי מסתכמים לסוף ספטמבר 2018 בכ-315 מיליארד ש"ח. כל גידול של 1% בנכסי הסיכון (כ-3 מיליארד ש"ח), יקטין את יחס הון עצמי רובד 1 ב-0.11% ואת יחס ההון הכולל ב-0.15%.
- רווח שייצבר או שינוי בקרן ההון – הון עצמי רובד 1 של לאומי לסוף ספטמבר 2018 מסתכם בכ-35.5 מיליארד ש"ח. ההון הכולל מסתכם בכ-46.3 מיליארד ש"ח. כל צבירת רווח נקי ו/או תנועה חיובית בקרן ההון בהיקף של 1 מיליארד ש"ח, תשפר את יחס הון עצמי רובד 1 ואת יחס ההון הכולל ב-0.32%.
- התחייבויות בדבר זכויות עובדים – ההתחייבות האקטוארית לעובדים מהוונת על פי ממוצע נע של שמונה רבעונים של תשואות השוק המושפעות מעקום אג"ח ממשלת ישראל ומרווח אג"ח קונצרני AA בארה"ב. שינוי של 0.1% לאורך עקום הריבית להיוון, בהנחה שהעקום עולה ויורד בצורה אחידה, משמעותה השפעה מצטברת של 0.07% ביחס הון עצמי רובד 1 וביחס ההון הכולל. מזה על פי חישוב ממוצע נע לשמונה רבעונים, עליה של כ-0.01% ביחס הון עצמי רובד 1 וביחס ההון הכולל, לרבעון השוטף.

המידע הנ"ל לגבי הלימות ההון וניהולה מתייחס לפעולות עתידיות של הבנק, והוא בגדר "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

מדיניות חלוקת דיבידנד

ביום 29 במרס 2017 אישר דירקטוריון הבנק מדיניות חלוקת דיבידנד, החל ממועד פרסום הדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2017. בהתאם למדיניות זו, הבנק יחלק מדי רבעון, דיבידנד בגובה 20% מהרווח הנקי של הבנק בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק לרבעון שחלף ובכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון שלו, גם לאחר חלוקת הדיבידנד.

ביום 20 בנובמבר 2017 אישר דירקטוריון הבנק שינוי במדיניות חלוקת הדיבידנד לפיו מדי רבעון יחולק דיבידנד בגובה של עד 40% מהרווח הנקי של הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק לרבעון שחלף. זאת, בכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון שלו, גם לאחר חלוקת הדיבידנד. חלוקת הדיבידנד בפועל כפופה להחלטות פרטניות של הדירקטוריון בטרם כל חלוקה, ובכפוף להוראות הדין שחלות על חלוקת דיבידנד ובכלל זה הוראות חוק החברות והוראות בנק ישראל.

בהתאם למדיניות המעודכנת, ביום 12 בנובמבר 2018, אישר הדירקטוריון בגין הרבעון השלישי של שנת 2018 דיבידנד בגובה של 40% מהרווח הנקי של הרבעון. סכום הדיבידנד שאושר הסתכם לסך של כ-375 מיליון ש"ח, המהווה 25.04 אג' לכל מניה בת 1 ש"ח ע.ג. הדירקטוריון קבע את יום 27 בנובמבר 2018 כיום הקובע לעניין תשלום דיבידנד ואת יום 10 בדצמבר 2018 כיום התשלום. סכום הדיבידנד הסופי למניה כפוף לשינויים עקב רכישה עצמית של מניות הבנק.

פרטים בדבר דיבידנד ששולם

מועד ההכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה באגורות	דיבידנד ששולם במזומן במיליוני ש"ח
25 במאי 2017	22 ביוני 2017	8.17	124
15 באוגוסט 2017	11 בספטמבר 2017	11.50	175
21 בנובמבר 2017	21 בדצמבר 2017	21.51	328
6 במרס 2018	28 במרס 2018	22.41	342
24 במאי 2018	19 ביוני 2018	19.18	292
14 באוגוסט 2018	6 בספטמבר 2018	23.96 ¹	361

תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק

בהמשך לאמור בדוח לרבעון הראשון לשנת 2018 ולדוח לרבעון השני לשנת 2018, בדבר היערכות הבנק לביצוע רכישה עצמית בהיקף של עד 700 מיליון ש"ח על פי מנגנון הגנת נמל מבטחים שפרסמה הרשות לניירות ערך (עמדה משפטית מספר 8-199), ולכך שב-2 באוגוסט 2018 הסתיים השלב הראשון של ביצוע הרכישה העצמית על פי התכנית האמורה, במסגרתו נרכשו באמצעות חבר בורסה חיצוני, כ-13,667,294 מניות בהיקף של כ-303 מיליון ש"ח, ולכך שבשלב השני (שהחל במחצית אוגוסט) הועבר לחבר הבורסה החיצוני סך נוסף של כ-397 מיליון ש"ח ("היתרה") לצורך המשך ביצוע הרכישה העצמית על פי התכנית:

במסגרת השלב השני ועד ליום 8 בנובמבר 2018 רכש הבנק (באמצעות חבר הבורסה החיצוני האמור) כ-14,348,602 מניות בהיקף של 339 מיליון ש"ח. סך הכל נרכשו על פי התכנית האמורה 28,015,896 מניות בהיקף כספי כולל של 642 מיליון ש"ח (נכון ליום 8 בנובמבר 2018). יתרת הסכום שהועברה לחבר הבורסה החיצוני בשלב השני תשמש אותו להמשך ביצוע הרכישות על פי תנאי התכנית, והכל עד לקרות אחד האירועים הבאים, המוקדם מביניהם: (א) יום 31 במרס 2019; (ב) עם השלמת רכישת מניות הבנק בהיקף הכספי הכולל של היתרה; (ג) קיומה של מניעה חוקית להמשך קיומו של ההסכם עם חבר הבורסה; (ד) הודעת הבנק כי חדל להתקיים התנאי באישור בנק ישראל לתכנית הרכישה בדבר דרישות הלימות ההון של הבנק.

¹ בהמשך לדיווח המשלים מיום 27 באוגוסט 2018.

מגזרי פעילות - גישת הנהלה

דיווח מגזרי פעילות על פי גישת ההנהלה מציג את תוצאות הבנק בחלוקה לקווי עסקים, בהתאם למבנה הארגוני של הבנק. קווי העסקים מתמחים במתן שירות למגזרי לקוחות בעלי מאפיינים וצרכים דומים.

למידע נוסף בדבר קווי עסקים בגישת הנהלה ראה פרק [מגזרי פעילות בדוחות הכספיים לשנת 2017](#).

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018												
במיליוני ש"ח												
סך הכל	חברות כנות בחו"ל	חברות כנות בארץ	בנק									
			אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים	ובנקאות פרטית	
2,196	274	98	(2)	179	134	150	290	1,073	232	334	507	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו
1,503	64	380	53	323	77	48	98	460	1	123	336	הכנסות שאינן מריבית
3,699	338	478	51	502	211	198	388	1,533	233	457	843	סך כל ההכנסות (הוצאות) בגין הפסדי אשראי
198	36	22	(2)	1	(7)	5	8	135	12	79	44	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
2,065	219	229	223	82	41	72	161	1,038	62	289	687	רווח (הפסד) לפני מס
1,436	83	227	(170)	419	177	121	219	360	159	89	112	הוצאות (הכנסות) מס
515	16	73	(16)	142	61	41	75	123	54	31	38	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
936	59	174	(154)	280	116	80	144	237	105	58	74	

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017												
במיליוני ש"ח												
סך הכל	חברות כנות בחו"ל	חברות כנות בארץ	בנק									
			אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים	ובנקאות פרטית	
1,918	248	77	(7)	38	117	151	265	1,029	217	331	481	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו
1,306	65	244	46	253	79	63	104	452	(2)	123	331	הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית
3,224	313	321	39	291	196	214	369	1,481	215	454	812	סך כל ההכנסות (הוצאות) בגין הפסדי אשראי
3	16	20	(4)	1	(140)	(23)	17	116	3	61	52	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
2,076	213	174	220	140	31	68	181	1,049	70	254	725	רווח (הפסד) לפני מס
1,145	84	127	(177)	150	305	169	171	316	142	139	35	הוצאות (הכנסות) מס
376	22	38	(75)	53	108	59	60	111	50	49	12	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
820	62	139	(102)	98	197	110	111	205	92	90	23	

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018

במיליוני ש"ח

בנק קמעונאות, פרימים ובנקאות פרטית	עסקים קטנים	משכנתאות	סך הכל בנקאית	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות	חברות	סך הכל
									בנות בארץ	בנות בחו"ל	
הכנסות ריבית נטו	1,509	1,001	680	3,190	848	435	385	-	280	803	6,616
הכנסות שאינן מריבית	1,010	372	3	1,385	304	155	232	115	488	217	3,786
סך כל ההכנסות הוצאות (הכנסות) בנין הפסדי אשראי	2,519	1,373	683	4,575	1,152	590	617	115	1,163	1,170	10,402
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	2,083	831	198	3,112	524	219	104	276	681	652	6,216
רווח (הפסד) לפני מס הוצאות (הכנסות) מס	285	350	464	1,099	631	432	598	883	(557)	334	3,872
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק	188	230	306	724	415	285	393	586	(411)	247	2,569

יתרות ליום 30 בספטמבר 2018

אשראי לציבור, נטו	29,608	26,620	80,574	136,802	37,211	34,462	23,580	4,549	5,669	(495) ^(א)	24,912	267,680
פיקדונות הציבור	155,197	35,870	-	191,067	44,541	20,454	5,479	70,967	227	- ^(ב)	26,140	358,875
נכסים בניהול	178,990	20,010	-	199,000	24,070	19,965	1,090	504,074	27,069	288,867	18,031	1,082,166

(א) לא כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה בסך 8,310 מיליון ש"ח.
 (ב) לא כולל יתרות שסווגו כהתחייבויות מוחזקות למכירה בסך 84 מיליון ש"ח.

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017

במיליוני ש"ח

בנק קמעונאות, פרימים ובנקאות פרטית	עסקים קטנים	משכנתאות	סך הכל בנקאית	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות	חברות	סך הכל
									בנות בארץ	בנות בחו"ל	
הכנסות (הוצאות) ריבית נטו	1,426	971	629	3,026	748	435	337	(3)	201	720	5,956
הכנסות (הוצאות) שאינן מריבית	986	365	(1)	1,350	310	172	244	96	566	211	3,813
סך כל ההכנסות הוצאות (הכנסות) בנין הפסדי אשראי	2,412	1,336	628	4,376	1,058	607	581	93	1,058	931	9,769
סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות	2,174	746	213	3,133	521	203	95	264	681	615	6,146
רווח (הפסד) לפני מס הוצאות (הכנסות) מס	103	396	419	918	511	492	661	809	(523)	277	3,477
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק	67	257	272	596	332	320	429	525	(378)	195	2,318

יתרות ליום 30 בספטמבר 2017

אשראי לציבור, נטו	30,429	27,384	78,612	136,425	36,043	32,680	19,861	3,956	5,679	8,804	22,910	266,358
פיקדונות הציבור	155,718	35,544	-	191,262	41,736	20,901	5,484	66,043	73	88	24,614	350,201
נכסים בניהול	169,634	18,880	-	188,514	24,693	21,016	1,694	410,992	23,112	245,875	18,842	934,738

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	בנק קמעונאות, פרימיום ובנקאות פרטית								
			אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים	1,923
8,046	969	279	-	668	461	581	1,014	4,074	843	1,308	הכנסות ריבית נטו
5,428	291	1,113	371	877	325	227	407	1,817	5	492	הכנסות שאינן מריבית
13,474	1,260	1,392	371	1,545	786	808	1,421	5,891	848	1,800	סך כל ההכנסות הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
172	54	77	(27)	(13)	(316)	(72)	26	443	13	273	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
8,501	835	953	876	360	132	280	725	4,340	296	1,060	רווח (הפסד) לפני מס
4,801	371	362	(478)	1,198	970	600	670	1,108	539	467	הוצאות (הכנסות) מס
1,692	153	89	(143)	420	340	210	235	388	189	163	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק

יתרות ליום 31 בדצמבר 2017

267,952	23,204	8,773	5,712	4,437	20,684	33,152	35,712	136,278	78,626	27,438	30,214	אשראי לציבור, נטו
362,478	25,300	65	93	76,065	6,425	21,614	43,484	189,432	-	35,369	154,063	פיקדונות הציבור
974,430	19,282	260,155	22,448	432,806	1,293	21,228	24,432	192,786	-	19,750	173,036	נכסים בניהול

מגזרי פעילות פיקוחיים

לגבי תיאור מגזרי הפעילות העיקריים ראה פרק [מגזרי פעילות פיקוחיים בדוחות הכספיים לשנת 2017](#).

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018

במיליוני ש"ח

סך הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל								
		אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
2,196	274	1	91	33	353	186	536	28	694	הכנסות ריבית נטו
1,503	64	14	472	49	156	78	201	43	426	הכנסות שאינן מריבית
3,699	338	15	563	82	509	264	737	71	1,120	סך כל ההכנסות
198	36	(1)	(4)	(4)	28	7	61	-	75	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
2,065	219	165	59	64	119	131	383	31	894	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
1,436	83	(149)	508	22	362	126	293	40	151	רווח (הפסד) לפני מס
515	16	8	164	6	121	45	104	13	38	הוצאות מס
936	59	(154)	380	16	240	81	188	27	99	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017

במיליוני ש"ח

סך הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל							הכנסות (הוצאות) ריבית נטו
		משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	
1,918	248	-	(16)	18	315	171	521	28	633
1,306	67	39	251	47	171	84	203	38	406
3,224	315	39	235	65	486	255	724	66	1,039
3	16	-	9	(9)	(165)	12	80	-	60
2,076	213	174	72	62	122	130	372	25	906
1,145	86	(135)	154	12	529	113	272	41	73
376	22	(44)	41	3	190	41	103	14	6
820	64	(90)	174	9	339	72	168	27	57

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018

במיליוני ש"ח

סך הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל							הכנסות ריבית נטו
		משקי בית	בנקאות פרטית	עסקים קטנים וזעירים	עסקים בינוניים	עסקים גדולים	גופים מוסדיים	ניהול פיננסי	
6,616	803	1	473	89	982	560	1,586	86	2,036
3,786	217	67	660	148	465	245	616	124	1,244
10,402	1,020	68	1,133	237	1,447	805	2,202	210	3,280
314	34	(5)	6	(4)	(1)	(129)	225	-	188
6,216	652	520	205	202	363	405	1,172	91	2,606
3,872	334	(447)	922	39	1,085	529	805	119	486
1,298	74	(76)	291	12	363	183	297	40	114
2,569	247	(368)	680	28	720	345	506	79	332

יתרה ליום 30 בספטמבר 2018

279,364	25,239	-	-	1,253	60,968	26,206	59,829	468	105,401	אשראי לציבור ברוטו ^(א)
358,959	26,139	-	-	65,084	49,474	35,501	50,187	25,446	107,128	פיקדונות הציבור ^(ב)
1,082,166	18,031	-	51,450	744,969	82,113	21,427	43,010	49,149	72,017	נכסים בניהול

(א) כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה בסך 8,462 מיליון ש"ח.
 (ב) כולל יתרות שסווגו כהתחייבויות מוחזקות למכירה בסך 84 מיליון ש"ח.

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017

במיליוני ש"ח

סך הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל								
		אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
5,956	720	-	341	51	888	498	1,514	69	1,875	הכנסות ריבית נטו
3,813	211	73	739	135	503	245	603	113	1,191	הכנסות שאינן מריבית
9,769	931	73	1,080	186	1,391	743	2,117	182	3,066	סך כל ההכנסות
146	39	-	(4)	(6)	(208)	(13)	200	-	138	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
6,146	615	520	219	187	386	382	1,125	82	2,630	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
3,477	277	(447)	865	5	1,213	374	792	100	298	רווח (הפסד) לפני מס
1,220	82	(108)	293	1	425	132	273	35	87	הוצאות (הכנסות) מס
2,318	195	(338)	658	4	788	242	518	65	186	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרה ליום 30 בספטמבר 2017										
269,584	23,277	-	-	1,303	55,302	25,951	59,185	430	104,136	אשראי לציבור, ברוטו
350,201	24,612	-	-	62,563	49,968	33,024	47,222	26,009	106,803	פיקדונות הציבור
934,738	18,842	-	38,277	620,564	81,548	18,944	38,923	44,684	72,956	נכסים בניהול

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017

במיליוני ש"ח

סך הכל	פעילות חו"ל	פעילות ישראל								
		אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים	עסקים בינוניים	עסקים קטנים וזעירים	בנקאות פרטית	משקי בית	
8,046	969	-	541	72	1,174	679	2,011	87	2,513	הכנסות ריבית נטו
5,428	291	370	1,026	179	673	326	802	154	1,607	הכנסות שאינן מריבית
13,474	1,260	370	1,567	251	1,847	1,005	2,813	241	4,120	סך כל ההכנסות
172	54	-	-	2	(297)	(14)	249	-	178	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
8,501	835	710	299	264	541	530	1,546	117	3,659	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
4,801	371	(340)	1,268	(15)	1,603	489	1,018	124	283	רווח (הפסד) לפני מס
1,692	153	(94)	434	(5)	557	173	356	44	74	הוצאות (הכנסות) מס
3,172	218	(243)	927	(10)	1,045	316	661	80	178	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
יתרה ליום 31 בדצמבר 2017										
271,165	23,507	-	-	2,087	56,452	25,837	58,428	465	104,389	אשראי לציבור, ברוטו
362,478	25,299	-	-	70,496	55,179	33,300	46,783	25,706	105,715	פיקדונות הציבור
974,430	19,282	-	39,236	655,592	80,419	19,408	40,859	46,815	72,819	נכסים בניהול

חברות מוחזקות עיקריות

קבוצת לאומי פועלת בארץ ובחו"ל באמצעות חברות בנות שהינן: בנקים, חברות למימון וחברות לשירותים פיננסיים. כמו כן משקיעה הקבוצה בתאגידים ריאליים העוסקים בפעילות לא בנקאית.

סך כל השקעות הבנק בחברות מוחזקות (כולל השקעות בשטרי הון) הסתכם ב-30 בספטמבר 2018 בכ-11.6 מיליארד ש"ח בהשוואה ל-11.5 מיליארד ש"ח ב-31 בדצמבר 2017 והתרומה של החברות המוחזקות בתשעה חודשים ראשונים של 2018 לרווח הנקי של הקבוצה הסתכמה ברווח בסך 601 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 484 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

חברות מאוחדות בארץ

סך כל השקעות הבנק (כולל השקעות בשטרי הון) בחברות המאוחדות בארץ הסתכם ב-30 בספטמבר 2018 ב-7,505 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-7,166 מיליון ש"ח ב-31 בדצמבר 2017. התרומה שלהן לרווח הנקי של הקבוצה הסתכמה בתשעה חודשים ראשונים של 2018 בכ-330 מיליון ש"ח, בהשוואה ל-299 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד, גידול של 10.4%. תשואת הקבוצה על ההשקעה בחברות מאוחדות בארץ היתה בתשעה חודשים ראשונים של 2018 7.2% לעומת 6.8% בתקופה המקבילה אשתקד.

לאומי קארד בע"מ

הבנק מחזיק, בעקיפין, באמצעות תאגידים בשליטתו המלאה, ב-80% ממניות לאומי קארד בע"מ ("לאומי קארד" או "החברה") וקבוצת עזריאלי מחזיקה ב-20% ממניות החברה.

בהתאם להוראות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017, הבנק נדרש למכור את החזקותיו בחברה עד ליום 1 בפברואר 2020.

מכירת החברה

בהתאם להוראות החוק האמור ולאחר בחינת החלופות השונות, ובתום תהליך למכירת החזקות הבנק בחברה, נחתם ביום 28 ביולי 2018 הסכם בין הבנק ועזריאלי ("המוכרים") לבין Warburg Pincus Financial Holdings (Israel LTD.), תאגיד בשליטת קרן ההשקעות Warburg Pincus ("הקונה"), למכירת מלוא החזקות המוכרים בלאומי קארד.

להלן עיקרי ההסכם:

1. התמורה שתשולם למוכרים עבור מלוא מניות לאומי קארד הינה 2.5 מיליארד ש"ח (חלקו של הבנק 2 מיליארד ש"ח).
 2. למעט התאמה לחלוקת דיבידנד, אם וככל שלאומי קארד תחלק דיבידנד לבעלי מניותיה בתקופה שעד למועד השלמת העסקה, סכום התמורה הינו ללא התאמות.
 3. סכום התמורה ישולם בשלושה תשלומים. שני התשלומים הנדחים שיושלמו לאחר מועד ההשלמה יובטחו בערבות בנקאית אוטונומית (או ערבות אוטונומית מקבילה של חברת ביטוח), שתימסר במועד ההשלמה למוכרים להבטחת התשלומים כאמור.
- להלן פרטי התשלומים:
- סך של 1,047 מיליון ש"ח ישולם במועד השלמת העסקה.
 - סך של 342 מיליון ש"ח ישולם בתום שנה ממועד ההשלמה.
 - סך של 1,111 מיליון ש"ח ישולם בתום שנתיים ממועד ההשלמה.
4. ההסכם כולל מספר תנאים מתלים ובכללם קבלת האישורים הרגולטוריים הנדרשים על פי דין, נקבעה תקופה של 3 חודשים לקיום התנאים המתלים, עם אפשרות הארכה ב-3 חודשים נוספים לפי דרישת כל אחד מהצדדים שלאחריהם רק לבנק תוקנה הזכות להאריך את התקופה בעד שלושה חודשים נוספים. נקבע גם מנגנון לקיצור התקופה וביטול ההסכם במקרה שיתברר שסביר שלא ניתן יהיה לקבל את האישורים הרגולטוריים. ככל שהעסקה לא תושלם עד ליום 31 בדצמבר 2018, כל סכום התמורה יישא, החל מה-1 בינואר 2019, ריבית שנתית בשיעור של 8% עד להשלמת העסקה.
 5. ההסכם כולל מצגים כמקובל בעסקאות למכירת חברות וכן מנגנון שיפוי בגין הפרת מצגים. מנגנון השיפוי קובע רף תחתון להפעלת המנגנון בשיעור של 1.5% מהתמורה והוא מוגבל לשיפוי מצטבר מקסימאלי של 10% מסכום העסקה (למעט בגין הפרת מצגים יסודיים או במקרה של תרמית).
 6. ההסכם כולל נספח המתאר את עיקר תנאי המימון שהבנק יאות להעניק ללאומי קארד, לצורך פעילותה השוטפת, לאחר השלמת העסקה. מתן המימון בפועל כפוף להתקשרות בהסכם נפרד בין לאומי קארד לבין הבנק, ולקבלת אישור האורגנים המוסמכים לכך בבנק ובחברה.

כחלק מהמשא ומתן עם הקונה, הבנק הסכים למספר תנאים אותם התחייב שיסכים לכלול בהסכם הפעילות שייחתם בין הבנק לבין לאומי קארד ("הסכם הפעילות"). עבור הסכמת הבנק להכללת תנאים אלו ישולם לבנק בתום שש שנים ממועד כניסתו לתוקף של הסכם הפעילות סך של 50 מיליון ש"ח עד 128 מיליון ש"ח.

כתלות בתוצאות עודפות של פעילות לאומי קארד, ביחס למודל העסקי שהוצג לקונה במסגרת הליך המכירה, ישולם לבנק בתום חמש שנים ממועד כניסתו לתוקף של הסכם הפעילות סך של עד 145 מיליון ש"ח. בהתקיים נסיבות מסוימות, ניתן יהיה לדחות את התשלום כאמור, אם וככל שיגיע לבנק, לתקופה של עד שנתיים, תמורת תשלום ריבית.

הקונה העניק ללאומי פרטנרס, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, אופציה לרכישת עד 20% מהתאגיד שבאמצעותו ירכוש הקונה את לאומי קארד, ובאותם תנאים בהם ירכוש הקונה את לאומי קארד, ובלבד שאם תמומש האופציה, ההחזקה של לאומי פרטנרס תהיה החזקה פיננסית, פאסיבית וללא השפעה על הכוונת פעילותה של החברה. מימוש האופציה כאמור, כפוף, בין היתר, לקבלת האישרים הרגולטוריים שנדרשים לשם כך. מימוש או אי מימוש האופציה כאמור או השלמת עסקה על פי האופציה לא ישפיעו על ביצוע הסכם המכירה של לאומי קארד.

בכפוף להשלמת העסקה ותחת ההנחה שהמכירה תעמוד בתנאים הנדרשים להכרה חשבונאית כבר במועד ההשלמה, וזאת לאור קבלת ערבויות בנקאיות אוטונומיות לתשלומים הנדחים, ובהתחשב בהוצאות הכרוכות בעסקה, לרבות מענקים שצפוי שישולמו בקשר עם העסקה, הבנק צפוי לרשום, בהתבסס על נתוני 30 ביוני 2018 ובהתעלם מהתמורה המותנית, רווח נטו מסמ, בסך של כ-234 מיליון ש"ח. הרווח הסופי שירשם, ייקבע במועד השלמת העסקה בהתבסס על הון לאומי קארד לאותו מועד ולתנאים הנוספים שנקבעו בהסכם.

ביום 1 באוגוסט 2018 הודיעה המפקחת על הבנקים לבנק, כי בנק ישראל מתנגד למימושה של האופציה שניתנה על ידי הקונה ללאומי פרטנרס לרכישת עד 20% מהתאגיד שבאמצעותו ירכוש הקונה את לאומי קארד. אי מימוש האופציה כאמור לא ישפיע על יישום הסכם המכירה של לאומי קארד.

כאמור, השלמת ההסכם מותנית בקיום תנאים מתלים שונים. ביום 28 באוקטובר 2018 הוארך בשלושה חודשים המועד להתקיימות התנאים המתלים שנקבעו בהסכם (לפרטים נוספים ראה דיווח מיידי שפרסם הבנק ביום 29 באוקטובר 2018 - אסמכתא 101664-01-2018).

ביום 16 בספטמבר 2018 הגישה לאומי קארד לרשות ניירות ערך טיוטה שלישית של תשקיף הנפקה ראשונה לציבור ותשקיף מדף. טרם נקבעו תנאי הנפקה ולא ניתן להעריך, בשלב זה, אם הנפקה כאמור תצא לפועל.

ביום 23 באוקטובר 2018 גייסה לאומי קארד מגופים מוסדיים אגרות חוב לא סחירות (סדרה א') בסך של כ-1.13 מיליארד ש"ח בריבית שקלית של 2.19%. אגרות החוב (סדרה א') הינן שקליות בריבית קבועה ובעלות מח"מ של כ-3.1 שנים.

לפירוט נוסף לעניין ההיערכות ליישום החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017, ראה [דוח כספי לשנת 2017, פרק חברות מוחזקות עיקריות, לאומי קארד](#) וכן [בביאור 10](#).

רגולציה

במהלך שנת 2018 פורסמו הוראות שונות בתחום כרטיסי החיוב, לרבות לעניין מועדי הסליקה של עסקאות בכרטיסי חיוב.

לפירוט ראה פרק [חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית](#).

הסכם להנפקת כרטיסי אשראי ללקוחות שופרסל

ביום 29 באוגוסט 2017 הודיעה שופרסל בע"מ (להלן - "שופרסל") ללאומי קארד, כי אין ברצונה לחדש את ההסכם ביניהן משנת 2006 להנפקת כרטיסי האשראי ללקוחות שופרסל ובהמשך דיווחה שופרסל לבורסה כי חתמה על מסמך עקרונות עם חברה אחרת להנפקה ותפעול של כרטיסי האשראי ללקוחות המועדון. בהתאם להסכם בין שופרסל ללאומי קארד, הסתיים ההסכם ביום 18 בינואר 2018 כאשר לאומי קארד ממשיכה להפעיל את כרטיסי המועדון עד תום תוקף הכרטיס או עד ביטולם על ידי הלקוחות, לפי המוקדם.

בנוסף, ביום 19 באוקטובר 2017 הודיעה שופרסל על כוונתה לפעול למימוש אופציית CALL לרכישת כל החזקות לאומי קארד בשופרסל פיננסיים וזאת בהתאם להערכת שווי לשופרסל פיננסיים שותפות מוגבלת בע"מ, בה רוכזה הפעילות הקשורה לכרטיסי אשראי שופרסל, שתבוצע על ידי מעריך שווי מוסכם. בין לאומי קארד לבין שופרסל מתנהלים הליכים משפטיים בקשר לתוקף האופציה ופרשנותה, ומהות הנכס העסקי נשוא האופציה.

משא ומתן לרכישת החזקות

לאומי קארד נמצאת במשא ומתן מתקדם לרכישת אמצעי החזקה בחברה המציעה פתרונות תשלום לעסקים. בשלב זה אין וודאות כי העסקה תצא לפועל.

לאומי פרטנרס בע"מ

ביום 25 ביולי 2018 הושלמה מכירת מלוא החזקותיה של לאומי פרטנרס בע"מ באבגול תעשיות 1953 בע"מ (להלן - "החברה") ל-Indorama Ventures Spain S.L., חברה פרטית המאוגדת בספרד. המניות הנמכרות מהוות כ-14.96% מהזכויות בהון ובהצבעה בחברה. הבנק רשם בגין העסקה רווח לפני מס, בדוחות הכספיים לרבעון השלישי של 2018, בסך של כ-121 מיליון ש"ח.

בהמשך לאמור בדוח לשנת 2017 בדבר עסקה בין לאומי פרטנרס בע"מ ובין ביטוח ישיר השקעות פיננסיות בע"מ, העסקה לא תושלם, לאור העובדה שהתנאים המתלים לעסקה לא התקיימו עד ליום 31 ביולי 2018.

ביום 16 באוגוסט 2018 התקשרה לאומי פרטנרס בע"מ, בהסכם עם ביטוח ישיר השקעות פיננסיות בע"מ, לפיו תקבל לאומי פרטנרס, בדרך של הקצאה פרטית, מניות רגילות של השקעות פיננסיות, בנות 1 ש"ח ע.ג. כל אחד בתמורה למלוא החזקותיה של לאומי פרטנרס במימון ישיר מקבוצת ישיר (2006) בע"מ, המהוות כ-19.23% מהונה המונפק והנפרע של מימון ישיר. השלמת העסקה כפופה לקיומם של תנאים מתלים כמקובל עד ליום 31 בדצמבר 2018 או עד מועד מאוחר יותר עליו יסכימו הצדדים. הבנק צפוי לרשום בגין מימוש מניות מימון ישיר במסגרת העסקה רווח לפני מס של כ-76 מיליון ש"ח. למידע נוסף ראה דיווח מידי מיום 16 באוגוסט 2018.

חברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ

ביום 17 באפריל 2018 הושלמה העסקה בין הבנק להרמטיק למכירת 75% ממניות החברה לנאמנות. להשלמת העסקה לא היתה השפעה מהותית על התוצאות הכספיות.

וידאה ניהול השקעות מקבוצת לאומי בע"מ

ביום 17 ביוני 2018 קיבלה וידאה ניהול השקעות מקבוצת לאומי בע"מ, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, רישיון מאת רשות ניירות ערך לעסוק בניהול תיקי השקעות.

ביום 8 באוקטובר 2018 החלה החברה בפעילותה. החברה פועלת כחברת ניהול תיקי השקעות דיגיטלית ומציעה את שירותיה ללקוחות כל הבנקים. במסגרת זו, ובהמשך לעדכון שנערך לאחרונה בהוראות ניהול בנקאי תקין 367 ו-462, תינתן אפשרות ללקוחות החברה לחתום באופן מקוון על יפויי כוח לניהול תיקים לטובת החברה, בכפוף ליישום אפשרות זו בתאגיד הבנקאי שבו מתנהל חשבון הלקוח.

חברות מאוחדות בחו"ל

סך כל ההשקעות של הבנק (כולל השקעות בשטרי הון) בשלוחות בחו"ל כ-30 בספטמבר 2018 הסתכם ב-4,011 מיליון ש"ח בהשוואה ל-4,143 מיליון ש"ח בסוף 2017.

התרומה של השלוחות בחו"ל לרווח הנקי בשקלים של הקבוצה בתשעה חודשים ראשונים של 2018 הסתכמה ברווח בסך 266 מיליון ש"ח לעומת רווח בסך 183 מיליון ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

למידע נוסף בנוגע לתביעות משפטיות ונושאים אחרים הקשורים לחברות מאוחדות ראה [ביאור 10](#).

Bank Leumi USA

ביום 22 בינואר 2018 התקשר הבנק בהסכם להכנסת שני שותפים אסטרטגיים ל-BLUSA. בהתאם לתנאי ההסכם רכשו כל אחד מהשותפים 7.5% מהון המניות של Bank Leumi Corporation, תאגיד אמריקאי באמצעותו מחזיק הבנק את השליטה ב-BLUSA. ביום 22 במאי 2018, הושלמה העסקה, לאחר שהתקיימו התנאים המתלים שנקבעו בהסכם לשם השלמתה. בהתאם לתנאי ההסכם, התמורה ששולמה עבור המניות שנמכרו הינה כ-141 מיליון דולר. העסקה טופלה כעסקה הונית והפער בין התמורה לחלק המיעוט בהון נזקף ישירות להון. למידע נוסף ראה דיווח מידי מיום 22 במאי 2018.

בנק לאומי רומניה

ביום 14 ביוני 2018 לאומי חתם על הסכם מחייב עם קרן ההשקעות הבריטית Argo Capital Management Limited, למכירת מלוא אחזקותיו של הבנק בבנק לאומי רומניה. השלמת העסקה, כפופה למספר תנאים מתלים, לרבות אישורים רגולטוריים. לביצוע העסקה לא צפויה השפעה מהותית על התוצאות הכספיות של הבנק. למידע נוסף ראה דיווח מידי מיום 14 ביוני 2018.

החשיפה לסיכונים ודרכי ניהולם

פרק זה נכתב בפירוט רב [בדוח הדירקטוריון והנהלה לשנת 2017](#) ו**בדוח על הסיכונים לשנת 2017** על כן יש לקרוא את הפרק בהמשך לכתוב בדוחות אלו.

ניהול סיכונים והשאת תשואה הולמת כנגדם עומדים בבסיס הפעילות העסקית של הבנק. הסיכונים המרכזיים אותם מנהל הבנק הינם סיכונים פיננסיים: סיכוני אשראי שהינם אינטגרליים בעיסוק הליבה של הבנק וכן סיכוני שוק ונזילות. כמו כן, לצד ניהול הסיכונים העסקיים, פעילות הבנק מייצרת סיכונים נלווים אשר ניהולם הנו תנאי הכרחי לעמידה במטרות השוטפות ובמטרות ארוכות הטווח של הקבוצה. בין סיכונים אלה נכללים סיכונים תפעוליים, לרבות סיכונים טכנולוגיים וסייבר, סיכונים משפטיים, סיכוני רגולציה, סיכוני מוניטין, סיכוני ציוד, סיכוני הבנקאות ההוגנת (conduct) וסיכון אסטרטגי.

המטרות העיקריות של ניהול הסיכונים בלאומי הינן שמירה על יציבות הקבוצה ותמיכה בהשגת היעדים העסקיים. מטרות אלו מושגות תוך עמידה בתיאבון הסיכון שהוגדר, במדיניות ובמגבלות הנגזרות מהם, אשר יוצרים גבולות גזרה לפעילות העסקית. מסגרת זו מנוהלת בכפוף למנגנוני בקרה ודיווח נאותים. בבנק מתבצעת פעילות מתמדת לשדרוג תשתית ניהול הסיכונים וניתוח תמונת הסיכון, דבר המאפשר קבלת החלטות באופן מושכל.

במהלך התקופה המדווחת לא חלו שינויים בחומרת גורמי הסיכון ביחס [לטבלה שפורסמה בדוח השנתי לשנת 2017](#).

סיכוני אשראי

מתן וניהול אשראי מהווים פעילות ליבה מרכזית של הבנק והקבוצה.

סיכון האשראי הינו סיכון של הבנק להפסד כתוצאה מהאפשרות שלווה/צד נגדי לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי התאגיד הבנקאי כפי שסוכמו.

פעילויות היוצרות סיכון אשראי כוללות סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות: אשראי לציבור, אשראי לבנקים, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים, השקעות באגרות חוב, החזקות הוניות, עסקאות במכשירים נגזרים, ערבויות, התחייבויות לא מנוצלות למתן אשראי ומסגרות לא מנוצלות.

הבנק מיישם מדיניות כוללת לניהול סיכון האשראי בהתאם לנדרש בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 ובהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 314 ובכלל זה האחריות של ההנהלה והדירקטוריון. כמו כן, הבנק מקפיד על ניהול הסיכון בהתאם להנחיות ודרישות נוספות שנכללות בהוראות הפיקוח על הבנקים תוך יישום ממשל תאגידי שכולל שלושה "קווי הגנה".

מסמך מדיניות אשראי וסיכוני אשראי ברמה קבוצתית מהווה ביטוי מרכזי לאסטרטגיית סיכון האשראי של הבנק ומתווה את המסגרת ואת עקרונות העל למסמכי המדיניות של הבנק ושל כל אחת מחברות הבנות בקבוצה, בארץ ובחו"ל. בנוסף, כולל מסמך זה את המגבלות בתחום האשראי שמוגדרות ומנוהלות ברמה הקבוצתית.

במסגרת ניהול סיכוני אשראי מנטר הבנק את איכות תיק האשראי, לרבות נאותות כוללת של הפרשה להפסדי אשראי לכיסוי ההפסדים הגלומים בתיק האשראי, ריכוזיות תיק האשראי ופעילות לפי מוצרים עיקריים. כגון: אשראי לענף בינוי ונדל"ן, אשראי לאנשים פרטיים, הלוואות לדיור ואשראי ממונף.

במהלך התקופה המדווחת לא חל שינוי מהותי בפרופיל הסיכון של תיק האשראי.

למידע נוסף ופירוט לגבי התפתחויות שחלו בתיק האשראי ומדדים איכותיים המאפיינים את התיק ניתן לראות בהמשך לפרק זה וכן [בדוח על הסיכונים](#).

סיכון אשראי בעייתי ונכסים שאינם מבצעים

30 בספטמבר 2018		
מאזני	חוץ מאזני	כולל
במיליוני ש"ח		
1. סיכון אשראי בעייתי: ^(א)		
2,947	224	3,171
517	58	575
3,138	928	4,066
בניכוי סיכון אשראי בעייתי של יתרות שסווגו כנכסים המוחזקים למכירה ^(ג)		
(361)	(16)	(377)
6,241	1,194	7,435
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ב)		
982	-	982
2. נכסים שאינם מבצעים:		
חובות פגומים		
2,661	-	2,661
נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו		
10	-	10
בניכוי חובות פגומים של יתרות שסווגו כנכסים המוחזקים למכירה ^(ג)		
(37)	-	(37)
2,634	-	2,634

30 בספטמבר 2017		
מאזני	חוץ מאזני	כולל
במיליוני ש"ח		
1. סיכון אשראי בעייתי: ^(א)		
3,750	282	4,032
1,008	66	1,074
2,703	1,010	3,713
7,461	1,358	8,819
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ב)		
836	-	836
2. נכסים שאינם מבצעים:		
חובות פגומים		
3,075	-	3,075
נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו		
14	-	14
3,089	-	3,089

31 בדצמבר 2017		
מאזני	חוץ מאזני	כולל
במיליוני ש"ח		
1. סיכון אשראי בעייתי: ^(א)		
3,462	253	3,715
915	52	967
2,915	950	3,865
7,292	1,255	8,547
מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ב)		
886	-	886
2. נכסים שאינם מבצעים:		
חובות פגומים		
2,716	-	2,716
נכסים שהתקבלו בגין אשראים שסולקו		
13	-	13
2,729	-	2,729

הערה: סיכון אשראי מאזני וחוף מאזני מוצג לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת ביטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.

- (א) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
- (ב) לרבות בנין הלוואות לדיור שבנינו קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדיור שבנינו לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ג) למידע נוסף בנוגע לפעילות המוחזקת למכירה ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וכיאר 16](#).
- (ד) סווג מחדש. למידע נוסף ראה [כיאר 6](#).

להלן פירוט מדדי סיכון האשראי

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2017 ^(ב)	2017 ^(ב)	2018 ^(א)		
באחוזים				
1.27	1.38	1.05		שיעור יתרת אשראי לציבור פגום מיתרת האשראי לציבור
0.33	0.31	0.35		שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
2.15	2.22	1.90		שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
1.00	1.14	0.95		שיעור אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית (NPL) מסך האשראי לציבור
0.06	0.05	0.12		שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של האשראי לציבור
(0.15)	(0.14)	(0.07)		שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור הממוצעת

(א) כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה. למידע נוסף בנוגע לפעילות המוחזקת למכירה ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת](#) [וביאר 16](#).
 (ב) סווג מחדש. למידע נוסף ראה [ביאר 6](#).

להלן פירוט מדדי סיכון הפרשה להפסדי אשראי:

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2017 ^(ב)	2017 ^(ב)	2018 ^(א)		
באחוזים				
1.4	1.4	1.4		שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
107.0	99.7	130.8		שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום
85.2	81.4	98.0		שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור, מיתרת אשראי לציבור פגום כתוספת יתרת אשראי לציבור אשר נמצא בפיגור של 90 ימים או יותר
(11.1)	(10.0)	(5.3)		שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור

(א) כולל יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה. למידע נוסף בנוגע לפעילות המוחזקת למכירה ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת](#) [וביאר 16](#).
 (ב) סווג מחדש. למידע נוסף ראה [ביאר 6](#).

ריכוזיות האשראי

פיזור תיק האשראי בין ענפי המשק השונים

תיק האשראי של הבנק מפוצל בין ענפי המשק השונים במטרה לפזר את הסיכון הגלום במצב של ריכוז גבוה בענף אחד. בענפי משק המאופיינים ברמת סיכון נמוכה יחסית, אנו שואפים להגיע לשיעור מימון גבוה מחלקנו במערכת.

מדיניות האשראי של הבנק לגבי מגזרי פעילות שונים ולגבי ענפי משק שונים משתנה מעת לעת בהתאם לסביבה העסקית, למיקוד העסקי של הבנק, לתיאבון הסיכון של הבנק ולהנחיות כלליות וספציפיות של בנק ישראל.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק

30 בספטמבר 2018										
סיכון אשראי כולל ^(א)			חובות ^(ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ^(ג)				סיכון אשראי כולל ^(א)			
הפסדי אשראי ^(ד)			מזה: ¹				דירוג ביצוע אשראי ^(ה)			
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ^(ה)	חובות ^(ב)	סך הכל ¹	בעייתי ^(ה)	סך הכל	סך הכל במיליוני ש"ח	
בנין פעילות לזוים בישראל										
ציבור-מסחרי										
(27)	-	(24)	39	82	1,753	2,077	82	1,996	2,078	חקלאות
(1)	-	(2)	1	1	358	880	1	992	993	כרייה וחציבה
(464)	(51)	(22)	413	748	15,451	24,036	748	23,584	24,332	תעשייה
(346)	(2)	-	305	813	21,438	52,628	813	51,961	52,774	בינוי ונדל"ן - בינוי ^(ו) בינוי ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
(381)	(81)	(87)	450	633	24,800	28,064	633	27,522	28,155	אספקת חשמל ומים
(86)	1	31	218	410	2,781	4,320	410	4,001	4,411	מסחר
(291)	112	81	316	758	24,639	29,096	760	28,467	29,227	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
(51)	(1)	20	94	113	2,765	3,204	113	3,102	3,215	תחבורה ואחסנה
(63)	19	19	69	358	6,349	7,776	358	7,483	7,841	תקשורת ושרותי מחשב
(36)	(2)	(6)	34	71	3,829	5,325	71	5,495	5,566	שרותים פיננסיים
(180)	-	(9)	5	15	11,395	14,669	24	24,316	24,340	שרותים עסקיים ואחרים
(184)	30	56	97	256	7,508	10,695	256	10,588	10,844	שרותים ציבוריים וקהילתיים
(77)	11	23	36	99	7,689	9,298	99	9,215	9,314	סך הכל מסחרי ^(ח)
(2,187)	36	80	2,077	4,357	130,755	192,068	4,368	198,722	203,090	אנשים פרטיים - הלואות לדיר
(467)	4	27	-	806	79,465	81,218	807	80,411	81,218	אנשים פרטיים - אחר
(767)	125	161	372	979	36,086	64,612	979	63,638	64,617	בנייני יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(ז)
168	-	-	(37)	(377)	(8,462)	(19,743)	(377)	(19,365)	(19,742)	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
(3,253)	165	268	2,412	5,765	237,844	318,155	5,777	323,406	329,183	בנקים בישראל
(1)	-	(2)	-	-	1,112	1,135	-	2,550	2,550	בנייני יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(ז)
-	-	-	-	-	(33)	(33)	-	(33)	(33)	סך הכל בנקים בישראל
(1)	-	(2)	-	-	1,079	1,102	-	2,517	2,517	ממשלת ישראל
-	-	-	-	-	72	72	-	38,034	38,034	סך הכל פעילות בישראל
(3,254)	165	266	2,412	5,765	238,995	319,329	5,777	363,957	369,734	

- (א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 238,995,36,999, 1,465,322,89,049 מיליון ש"ח בהתאמה.
- (ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (ה) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלואות לדיר שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלואות לדיר שביגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ו) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (ז) כולל הלואות לדיר, שהועמדו לקבוצות רכישת מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (ח) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלואות לדיר, בסך 1,087 מיליון ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישת הנמצאות בהליכי בנייה.
- (ט) למידע נוסף בנוגע לפעילות המוחזקת למכירה ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וביאור 1.16](#).

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (המשך)

30 בספטמבר 2018										
סיכון אשראי כולל ^(א)										חובות ^(ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ^(ג)
מזה ¹ :										הפסדי אשראי ^(ד)
סך הכל	דירוג ביצועי אשראי ^(ה)	בעייתיות ^(ה)	סך הכל ¹	חובות ^(ב)	בעייתיות ^(ה)	פגום	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	הפסדי אשראי ^(ד)
במיליוני ש"ח										
כגין פעילות לווים בחו"ל										
ציבור-מסחרי										
83	83	-	83	59	-	-	-	-	-	-
103	103	-	103	30	-	-	-	-	-	-
8,902	8,645	257	7,312	5,315	257	118	2	(1)	(42)	-
14,247	13,287	960	13,747	11,091	960	364	16	10	(186)	-
209	209	-	69	9	-	-	-	-	-	-
6,212	6,207	5	5,892	4,166	5	5	27	24	(33)	-
2,073	2,071	2	2,060	2,011	2	-	(6)	-	(14)	-
82	67	15	67	58	15	15	5	6	(1)	-
2,395	2,320	75	1,929	1,089	75	17	3	-	(30)	-
18,760	18,684	76	3,133	2,347	76	76	(2)	-	(31)	-
7,277	7,073	204	6,192	5,456	204	83	6	(2)	(70)	-
519	519	-	517	330	-	-	(1)	-	(3)	-
60,862	59,268	1,594	41,104	31,961	1,594	678	50	37	(410)	-
529	499	30	529	494	30	30	(1)	-	(6)	-
647	613	34	647	603	34	4	(1)	-	(5)	-
62,038	60,380	1,658	42,280	33,058	1,658	712	48	37	(421)	-
33,886	33,886	-	9,022	8,189	-	-	-	-	-	-
(34)	(34)	-	(34)	(34)	-	-	-	-	-	-
33,852	33,852	-	8,988	8,155	-	-	-	-	-	-
10,706	10,706	-	1,010	570	-	-	-	-	-	-
106,596	104,938	1,658	52,278	41,783	1,658	712	48	37	(421)	-
476,330	468,895	7,435	371,607	280,778	7,423	3,124	314	202	(3,675)	-

- (א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 4,178,365.14, 2,169,660.1 מיליון ש"ח בהתאמה.
- (ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (ה) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדויר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדויר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ו) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לכיצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (ז) כולל הלוואות לדויר, שהועמדו לקבוצות רכישת מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (ח) למידע נוסף בנוגע לפעילות המוחזקת למכירה ראה פרק [שינויים עיקריים בתקופה החולפת וכיאר 1.16](#).

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (המשך)

30 בספטמבר 2017										
סיכון אשראי כולל ^(א)					חובות ^(ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ^(ג)					
הפסדי אשראי ^(ד)			מזה: ¹							
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ^(ה)	חובות ^(ב)	סך הכל ¹	בעייתי ^(ה)	דירוג ביצוע אשראי ^(ו)	סך הכל	
במיליוני ש"ח										
בנין פעילות לווים בישראל										
ציבור-מסחרי										
(54)	3	3	72	143	1,935	2,254	143	2,112	2,255	חקלאות
(1)	-	-	-	1	427	899	1	921	922	כרייה וחציבה
(458)	139	97	1,132	1,611	15,364	22,734	1,330	21,672	23,002	תעשייה
(368)	33	75	309	1,465	17,987	49,219	1,378	47,949	49,327	בנין ונדל"ן - בינוי ^(ז)
(394)	(131)	(186)	664	799	24,082	27,110	882	26,325	27,207	בנין ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
(53)	6	(7)	242	351	2,913	4,306	351	4,020	4,371	אספקת חשמל ומים
(248)	90	19	36	535	24,001	28,706	807	28,031	28,838	מסחר
(28)	(5)	(4)	60	169	2,603	3,038	169	2,889	3,058	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
(58)	13	24	153	221	6,961	8,262	234	8,094	8,328	תחבורה ואחסנה
(33)	2	(33)	86	96	3,616	5,101	96	5,314	5,410	תקשורת ושירותי מחשב
(194)	(51)	(68)	4	11	10,555	13,433	32	20,314	20,346	שירותים פיננסיים
(142)	34	24	55	130	7,516	10,208	130	10,099	10,229	שירותים עסקיים ואחרים
(59)	13	17	25	69	7,563	8,905	69	8,859	8,928	שירותים ציבוריים וקהילתיים
(2,090)	146	(39)	2,838	5,601	125,523	184,175	5,622	186,599	192,221	סך הכל מסחרי^(ח)
(442)	5	(15)	-	704	77,608	79,141	705	78,436	79,141	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
(744)	181	153	406	899	36,602	66,744	907	65,842	66,749	אנשים פרטיים - אחר
(3,276)	332	99	3,244	7,204	239,733	330,060	7,234	330,877	338,111	סך הכל ציבור - פעילות בישראל^(ט)
(1)	-	-	-	-	1,589	1,683	-	4,189	4,189	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	150	150	-	44,821	44,821	ממשלת ישראל
(3,277)	332	99	3,244	7,204	241,472	331,893	7,234	379,887	387,121	סך הכל פעילות בישראל

- (א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 241,472, 44,060, 3,457,872, 97,260 מיליון ש"ח בהתאמה.
- (ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (ה) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ו) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע למדיניות הבנק.
- (ז) כולל הלוואות לדיר, שהועמדו לקבוצות רכישת מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (ח) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיר, בסך 983 מיליון ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישת הנמצאות בהליכי בנייה.
- (ט) הנתונים סווגו מחדש בעקבות מהלך טיוב שבוצע בשנת 2018.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (המשך)

30 בספטמבר 2017										
סיכון אשראי כולל ^(א)										
חובות ^(ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ^(ג)										
הפסדי אשראי ^(ד)										
מזה:										
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתיות ^(ה)	חובות ^(ב)	סך הכל ¹	בעייתיות ^(ה)	דירוג ביצועי אשראי ^(ו)	סך הכל	במיליוני ש"ח
כגון פעילות לווים בחו"ל										
ציבור-מסחרי										
(1)	-	-	1	1	46	73	1	75	76	חקלאות
-	-	-	-	-	11	24	-	24	24	כרייה וחציבה
(37)	1	(2)	109	459	4,347	6,248	459	7,026	7,485	תעשייה
(177)	8	5	405	801	10,070	14,134	801	14,078	14,879	בינוי ונדל"ן ^(ז)
-	-	-	-	-	23	79	-	229	229	אספקת חשמל ומים
(81)	4	19	21	21	4,284	6,279	21	6,521	6,542	מסחר
(12)	1	2	-	3	1,720	1,784	3	1,798	1,801	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
(19)	19	18	22	22	83	103	22	104	126	תחבורה ואחסנה
(6)	-	5	13	13	956	1,648	13	1,961	1,974	תקשורת ושרותי מחשב
(45)	2	(3)	120	120	1,505	2,089	118	16,273	16,391	שרותים פיננסיים
(38)	3	7	32	101	5,379	6,081	101	6,241	6,342	שרותים עסקיים ואחרים
(17)	-	-	-	-	396	600	-	602	602	שרותים ציבוריים וקהילתיים
(433)	38	51	723	1,541	28,820	39,142	1,539	54,932	56,471	סך הכל מסחרי
(7)	1	(3)	29	30	528	529	30	499	529	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
(2)	-	(1)	16	16	503	595	16	579	595	אנשים פרטיים - אחר
(442)	39	47	768	1,587	29,851	40,266	1,585	56,010	57,595	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
-	-	-	-	-	9,555	10,678	-	30,230	30,230	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	545	1,218	-	15,069	15,069	ממשלות בחו"ל
(442)	39	47	768	1,587	39,951	52,162	1,585	101,309	102,894	סך הכל פעילות בחו"ל
(3,719)	371	146	4,012	8,791	281,423	384,055	8,819	481,196	490,015	סך הכל

(א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 35,239,39,951 ש"ח, 7,503, 20,201 מיליון ש"ח בהתאמה.

(ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").

(ה) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות כפיגור של 90 ימים או יותר.

(ו) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(ז) כולל הלוואות לדיר, שהועמדו לקבוצות רכישת מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (המשך)

31 בדצמבר 2017										
סיכון אשראי כולל ^(א)			חובות ^(ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ^(ג)				סיכון אשראי כולל ^(א)			
הפסדי אשראי ^(ד)			מזה:				סיכון אשראי כולל ^(א)			
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות נטו	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ^(ה)	חובות ^(ב)	סך הכל ¹	בעייתי ^(ה)	דירוג ביצועי ^(ו) אשראי	סך הכל	במיליוני ש"ח
בנין פעילות לווים בישראל										
ציבור-מסחרי										
(61)	2	9	70	157	1,914	2,214	158	2,057	2,215	חקלאות
(1)	-	-	-	1	516	934	1	960	961	כרייה וחציבה
(472)	148	104	577	1,009	15,130	22,945	1,013	22,165	23,178	תעשייה
(354)	47	72	309	1,202	19,167	49,859	1,202	48,718	49,920	בנין ונדל"ן - בינוי ^(ז)
(399)	(252)	(302)	672	754	24,438	27,611	754	26,941	27,695	בנין ונדל"ן - פעילות בנדל"ן
(55)	6	(7)	237	345	2,812	4,193	345	3,928	4,273	אספקת חשמל ומים
(309)	87	57	335	719	22,872	27,519	964	26,683	27,647	מסחר
(29)	(8)	(6)	59	162	2,813	3,266	162	3,130	3,292	בתי מלון, שרותי הארחה ואוכל
(64)	22	38	250	451	6,860	8,167	458	7,770	8,228	תחבורה ואחסנה
(38)	3	(28)	50	61	3,694	5,076	62	5,219	5,281	תקשורת ושרותי מחשב
(145)	(56)	(76)	3	8	11,253	14,085	14	21,770	21,784	שרותים פיננסיים
(154)	40	42	56	137	7,464	10,250	137	10,139	10,276	שרותים עסקיים ואחרים
(62)	22	28	19	62	7,604	9,074	62	9,026	9,088	שרותים ציבוריים וקהילתיים
(2,143)	61	(69)	2,637	5,068	126,537	185,193	5,332	188,506	193,838	סך הכל מסחרי^(ח)
(443)	8	(10)	-	984	77,448	79,034	721	78,313	79,034	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
(733)	229	188	372	933	36,956	67,204	941	66,269	67,210	אנשים פרטיים - אחר
(3,319)	298	109	3,009	6,985	240,941	331,431	6,994	333,088	340,082	סך הכל ציבור - פעילות בישראל^(ט)
(3)	-	2	-	-	1,650	1,701	-	3,921	3,921	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	129	129	-	41,161	41,161	ממשלת ישראל
(3,322)	298	111	3,009	6,985	242,720	333,261	6,994	378,170	385,164	סך הכל פעילות בישראל

- (א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 242,722,102,40,116,1,328,93,97 מיליון ש"ח בהתאמה.
- (ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן) בסעיף "התחייבויות אחרות".
- (ה) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ו) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע בהתאם למדיניות הבנק.
- (ז) כולל הלוואות לדיר, שהועמדו לקבוצות רכישת מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.
- (ח) יתרת החובות המסחריים כוללת יתרת הלוואות לדיר, בסך 1,066 מיליון ש"ח שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
- (ט) הנתונים סווגו מחדש בעקבות מהלך טיוב שבוצע בשנת 2018.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק (המשך)

31 בדצמבר 2017										
סיכון אשראי כולל ^(א)										
חובות ^(ב) וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ^(ג)										
הפסדי אשראי ^(ד)										
מזה:										
מזה:										
סך הכל	דירוג ביצועי אשראי ^(ה)	בעייתי ^(ה)	סך הכל ¹	חובות ^(ב)	בעייתי ^(ה)	פגום	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	יתרת הפרשה להפסדי אשראי	סך הכל
במיליוני ש"ח										
כגון פעילות לווים בחו"ל										
ציבור-מסחרי										
100	100	-	98	60	-	-	-	-	(1)	100
35	35	-	35	30	-	-	-	-	-	35
7,564	7,249	315	6,420	4,567	315	78	(5)	5	(32)	7,564
14,223	13,313	910	13,496	9,748	910	431	19	80	(136)	14,223
260	260	-	87	22	-	-	-	-	-	260
6,371	6,350	21	6,203	4,406	21	21	19	3	(71)	6,371
2,250	2,250	-	2,234	2,056	-	-	5	1	(15)	2,250
84	63	21	67	50	21	21	18	8	(15)	84
1,829	1,808	21	1,596	875	21	21	8	-	(9)	1,829
16,071	15,992	79	2,135	1,527	79	79	(5)	1	(43)	16,071
6,430	6,279	151	6,160	5,411	151	14	6	15	(28)	6,430
627	627	-	618	441	-	-	-	-	(17)	627
55,844	54,326	1,518	39,149	29,193	1,518	665	65	113	(367)	55,844
510	480	30	509	509	30	29	(3)	1	(7)	510
608	603	5	608	522	5	5	(1)	-	(4)	608
56,962	55,409	1,553	40,266	30,224	1,553	699	61	114	(378)	56,962
31,247	31,247	-	11,251	10,214	-	-	-	-	-	31,247
12,047	12,047	-	1,210	586	-	-	-	-	-	12,047
100,256	98,703	1,553	52,727	41,024	1,553	699	61	114	(378)	100,256
485,420	476,873	8,547	385,988	283,744	8,538	3,708	172	412	(3,700)	485,420

- (א) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות בגין מכשירים נגזרים. כולל: חובות, אג"ח, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים בגין מכשירים נגזרים וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה בסך 32,963,41,022, - מיליון ש"ח בהתאמה.
- (ב) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ג) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.
- (ד) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף "התחייבויות אחרות").
- (ה) סיכון אשראי מאזני וחץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שביגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיר שביגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות כפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ו) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.
- (ז) כולל הלוואות לדיר, שהועמדו לקבוצות רכישת מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה.

הפעילות ומגבלות הסיכון בענף הבינוי והנדל"ן

ענף הבינוי והנדל"ן הינו תחום הפעילות שבו לבנק חשיפת האשראי הגדולה ביותר מבין ענפי המשק העסקיים. בדומה ליתר ענפי המשק, מוגדרים במדיניות האשראי מתודולוגיות ופרמטרים למימון עסקאות בכל אחד מענפי המשנה של תחום הנדל"ן.

המעקב אחר תיק האשראי בתחום הנדל"ן מבוצע באופן הדוק. בנוסף לבחינת העמידה במגבלות הפנימיות והרגולטוריות, נבחנות המגמות והתפתחות הסיכון, ובכלל זה המאפיינים המאקרו-כלכליים של המשק, הענף וענפי המשנה לרבות התפלגות הדירוגים הפנימיים, החלוקה בין קווי העסקים השונים, פרמטרים מרכזיים, הערכה צופה פני עתיד לגבי רמת הסיכון הצפויה ועוד. בנוסף למגבלה הרגולטורית ובמטרה לנהל באופן אפקטיבי את התמהיל הפנימי של סיכון האשראי, הבנק מקפיד על פיזור בין איזורים גיאוגרפיים שבהם מוקמים הפרויקטים בהתאם לביקושים, ובין ענפי המשנה השונים.

התפלגות סיכון האשראי לבינוי ונדל"ן בבנק, לפי היקף האשראי ללווה בודד

31 בדצמבר		30 בספטמבר			
2017		2017	2018		
		יתרת סיכון האשראי		היקף סיכון האשראי ללווה בודד באלפי ש"ח	
		במיליוני ש"ח		טד	מ-
1,777	1,740	2,112	300	-	-
1,846	1,868	1,877	600	300	300
3,012	3,057	2,614	1,200	600	600
2,338	2,354	2,284	2,000	1,200	1,200
3,483	3,543	3,414	4,000	2,000	2,000
4,309	4,283	4,407	8,000	4,000	4,000
6,614	6,417	6,718	20,000	8,000	8,000
6,624	6,317	6,773	40,000	20,000	20,000
22,504	22,949	22,965	200,000	40,000	40,000
12,752	11,574	11,836	400,000	200,000	200,000
11,520	11,352	11,427	800,000	400,000	400,000
3,045	4,797	3,774	1,200,000	800,000	800,000
1,232	-	-	1,600,000	1,200,000	1,200,000
-	-	1,856	2,000,000	1,600,000	1,600,000
-	-	2,365	2,400,000	2,000,000	2,000,000
81,056	80,251	84,422		סך הכל	

קבוצות לווים¹

הקבוצה מקיימת תהליכי מעקב סדורים על מנת לוודא כי היא ממלאת אחר מגבלות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313. ליום 30 בספטמבר 2018, הבנק עומד במגבלות אלה. ליום 30 בספטמבר 2018, אין לקבוצה חשיפת אשראי לקבוצת לווים שחבותם עולה על 15% מהון הבנק (כהגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313).

¹ קבוצת לווים הם כל אלה יחד: הלווה, אדם השולט בו וכל מי שנשלט על ידי אלה, למעט בנקים. כאשר תאגיד נשלט על ידי יותר מאדם אחד יש לכלול בקבוצת לווים אחת את אותם שולטים שהתאגיד הנשלט הוא מהותי עבורם (כגון: מבחינה הונית), לרבות התאגיד הנשלט וכל מי שנשלט על ידם. כאשר תאגיד מוחזק על ידי יותר מאדם אחד, יש לכלול מחזיק שאין לו שליטה, שהתאגיד המוחזק הוא מהותי עבורו (כגון: מבחינה הונית), יחד עם התאגיד המוחזק וכן כל מי שנשלט על ידם בקבוצת לווים אחת. לווים הקשורים באופן שפגיעה ביציבות הפיננסית של אחד מהם עלולה להשליך על היציבות הפיננסית של האחר, או שאותם גורמים עלולים להשליך על היציבות הפיננסית של שניהם.

חשיפה למדינות זרות

חלק א' - מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות, ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך הנכסים או מעל 20% מסך ההון לצורך חישוב יחס ההון, לפי הנמוך ביניהם:

30 בספטמבר 2018						
חשיפה מאזנית ^(א)						
חשיפה מאזנית של שלוחות הבנק במדינה זרה לתושבים מקומיים			חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
חשיפה מאזנית נטו	חשיפה מאזנית לפני ניכוי	חשיפה מאזנית התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	לאחרים	לבנקים ^(א)	למשלוחות ^(א)
במיליוני ש"ח						
המדינה						
10,890	13,487	24,377	12,980	3,112	5,459	ארצות הברית
3,811	1,894	5,705	2,377	5,087	54	בריטניה
-	-	-	242	1,146	1,010	צרפת
-	22	22	279	1,713	-	שוויץ
-	-	-	161	841	4,106	גרמניה
501	548	1,049	5,468	7,191	3,028	אחרות
15,202	15,951	31,153	21,507	19,090	13,657	סך כל החשיפה למדינות זרות ^(א)
496	542	1,038	1,062	1,274	458	סך כל החשיפה למדינות LDC
-	-	-	56	65	471	סך כל החשיפה למדינות ה-GIPS ^(א)

30 בספטמבר 2018						
חשיפה מאזנית ^(א)			חשיפה חוץ מאזנית ^{(א)(ב)}			
חשיפה מאזנית מעבר לגבול			חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
מזל: יתרת חובות פגומים	מזל: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	מזל: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	מזל: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	מזל: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	מזל: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	מזל: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי
במיליוני ש"ח						
המדינה						
12,426	9,125	-	6,611	517	988	32,441
3,977	3,541	78	9,199	121	175	11,329
918	1,480	-	1,843	6	14	2,398
567	1,425	-	1,677	-	78	1,992
3,505	1,603	-	1,968	-	45	5,108
9,917	5,770	-	2,508	86	95	16,188
31,310	22,944	78	23,806	730	1,395	69,456
2,459	335	-	1,366	69	70	3,290
434	158	-	219	-	8	592

[ראה הערות בעמוד 51](#)

חלק א' - מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות, ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך הנכסים או מעל 20% מסך ההון לצורך חישוב יחס ההון, לפי הנמוך ביניהם (המשך):

30 בספטמבר 2017						
חשיפה מאזנית ^(א)						
חשיפה מאזנית של שלוחות הבנק במדינה זרה לתושבים מקומיים			חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	לאחרים	לבנקים ^(א)	למשלות ^(א)	
מקומיות	מקומיות	מקומיות			במיליוני ש"ח	
המדינה						
11,245	11,296	22,541	9,963	2,539	4,156	
ארצות הברית						
4,110	1,938	6,048	3,524	3,618	176	
בריטניה						
-	-	-	249	1,673	4,578	
צרפת						
18	62	80	581	626	-	
שוויץ						
-	-	-	425	946	3,610	
גרמניה						
555	522	1,077	5,675	5,350	3,627	
אחרות						
15,928	13,818	29,746	20,417	14,752	16,147	
סך כל החשיפה למדינות זרות						
543	519	1,062	948	1,191	219	
סך כל החשיפה למדינות LDC						
-	-	-	178	15	329	
סך כל החשיפה למדינות ה-GIPS ^(א)						

30 בספטמבר 2017							
חשיפה מאזנית ^(א)			חשיפה מאזנית ^(א)				
חשיפה מאזנית מעבר לגבול			חשיפה מאזנית מעבר לגבול				
תקופת פירעון			מזה: סיכון חוץ מאזני בעייתי	מזה: יתרת חובות פגומים	מזה: סיכון אשראי מאזני בעייתי	מזה: סיכון חוץ מאזני	
מטל שנה	עד שנה	מטל שנה	מזה: סיכון חוץ מאזני	מזה: יתרת חובות פגומים	מזה: סיכון אשראי מאזני בעייתי	מזה: סיכון חוץ מאזני	
מטל שנה	עד שנה	מטל שנה	מטל שנה	מטל שנה	מטל שנה	מטל שנה	
במיליוני ש"ח							
המדינה							
12,126	4,532	-	6,504	468	1,291	27,903	
ארצות הברית							
3,726	3,592	-	7,220	180	180	11,428	
בריטניה							
839	5,661	-	2,113	12	13	6,500	
צרפת							
641	566	-	1,929	-	-	1,225	
שוויץ							
2,468	2,513	-	2,133	-	-	4,981	
גרמניה							
6,996	7,656	-	2,880	108	115	15,207	
אחרות							
26,796	24,520	-	22,779	768	1,599	67,244	
סך כל החשיפה למדינות זרות							
1,968	390	-	2,022	96	100	2,901	
סך כל החשיפה למדינות LDC							
64	458	-	213	-	-	522	
סך כל החשיפה למדינות ה-GIPS ^(א)							

[ראה הערות בעמוד 51](#)

חלק א' - מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות, ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך הנכסים או מעל 20% מסך ההון לצורך חישוב יחס ההון, לפי הנמוך ביניהם (המשך):

31 בדצמבר 2017						
חשיפה מאזנית ^(א)						
חשיפה מאזנית של שלוחות הבנק במדינה זרה לתושבים מקומיים			חשיפה מאזנית מעבר לגבול			
חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין התחייבויות מקומיות	לאחרים	לבנקים ^(א)	למשלות ^(א) במיליוני ש"ח	
המדינה						
10,735	12,345	23,080	11,073	1,461	7,668	ארצות הברית
4,302	1,729	6,031	2,901	4,534	174	בריטניה
-	-	-	210	1,012	1,624	צרפת
3	41	44	554	710	92	שוויץ
-	-	-	674	221	3,063	גרמניה
533	544	1,077	5,280	7,994	996	אחרות
15,573	14,659	30,232	20,692	15,932	13,617	סך כל החשיפה למדינות זרות
522	543	1,065	1,062	1,201	237	סך כל החשיפה למדינות LDC
-	-	-	231	74	470	סך כל החשיפה למדינות ה-GIPS ^(א)

31 בדצמבר 2017						
חשיפה חוץ מאזנית ^{(א)(ב)}				חשיפה מאזנית ^(א)		
חשיפה מאזנית מעבר לגבול						
תקופת פירעון						
מעל שנה	עד שנה	מזה: סיכון אשראי חוץ מאזני בעייתי	סך החשיפה החוץ מאזנית ^(ה)	מזה: יתרת חובות פגומים	סך כל החשיפה המאזנית	סיכון אשראי מאזני בעייתי
המדינה						
13,535	6,667	-	5,855	418	1,190	30,937
3,320	4,289	-	7,129	160	160	11,911
1,295	1,551	-	1,761	12	13	2,846
590	766	-	1,898	-	-	1,359
1,747	2,211	-	2,147	-	-	3,958
7,227	7,043	-	2,730	111	117	14,803
27,714	22,527	-	21,520	701	1,480	65,814
2,107	393	-	1,833	93	96	3,022
116	659	-	234	-	-	775
						סך כל החשיפה למדינות ה-GIPS ^(א)

[ראה הערות בעמוד 51](#)

- (א) סיכון אשראי מאזני וחוזי מאזני, סיכון אשראי מסחרי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת הביטחונות המתירים לניכוי לצורך מגבלות על חבות של לווה וקבוצת לווים ולפני השפעת קיזוז דו צדדי בגין נגזרים.
 (ב) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, לפני השפעת קיזוז דו צדדי בגין נגזרים.
 (ג) כולל ממשלות, מוסדות רשמיים ובנקים מרכזיים.
 (ד) החשיפה למדינות ה-GIPS כוללת את המדינות: פורטוגל, איטליה, יוון וספרד.
 (ה) כולל יתרות בגין נכסים המוחזקים למכירה בסך 33 מיליון ש"ח.

הערות:

1. שורת "סך הכל חשיפה למדינות LDC" כוללת את סך החשיפה למדינות המוגדרות כמדינות פחות מפותחות (LDC), שהינן ארצות המסווגות על ידי הבנק העולמי כבעלות הכנסה נמוכה או בינונית.
2. חשיפה מאזנית למדינה זרה כוללת חשיפה מאזנית מעבר לגבול וחשיפה מאזנית של שלוחות הבנק במדינה זרה לתושבים מקומיים. חשיפה מאזנית מעבר לגבול כוללת חשיפה מאזנית של משרדי הבנק בישראל לתושבי המדינה הזרה וחשיפה מאזנית של שלוחות בחו"ל של הבנק לתושבים שאינם תושבי המדינה שבה ממוקמת השלוחה. חשיפה מאזנית של שלוחות הבנק במדינה זרה לתושבים מקומיים כוללת חשיפה מאזנית של שלוחות הבנק באותה מדינה זרה לתושביה, בניכוי התחייבויות אותן שלוחות (הניכוי מבוצע עד גובה החשיפה).
3. החשיפה למדינות זרות מוצגת על בסיס סיכון סופי.

חלק ב' - ליום 30 בספטמבר 2018 ולתקופות השוואה אין חשיפה מאזנית מצרפית למדינות זרות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מההון, לפי הנמוך.

חלק ג' - סכום החשיפה למדינות זרות עם בעיות נזילות כפי שהוגדר על ידי בנק ישראל (מדינה אשר מקבלת סיוע כספי מ-IMF או שהתחייבויותיה מדורגות בדירוג אשראי CCC או נמוך יותר) מסתכם בסך 525 מיליון ש"ח ומתייחס ל-8 מדינות (ב-30 בספטמבר 2017 מסתכם בסך 639 מיליון ש"ח והתייחס ל-10 מדינות וב-31 בדצמבר 2017 מסתכם בסך 610 מיליון ש"ח והתייחס ל-9 מדינות).

חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים

חשיפת האשראי למוסדות פיננסיים זרים מתייחסת לבנקים מסחריים, לחברות החזקה בנקאיות, בנקים להשקעות, חברות ביטוח וגופים מוסדיים.

החשיפה כוללת בעיקר פיקדונות בבנקים הזרים לתקופות קצרות עד שבוע ואגרות חוב בדרך כלל לתקופה של עד 5 שנים. הבנק מנהל מעקב הדוק אחר מצבם של בנקים בעולם ומנתח באופן תדיר את איתנותם הפיננסית. הבנק מנהל רשימה מצומצמת של בנקים איכותיים שבהם הבנק והשלוחות בחו"ל מבצעים פיקדונות.

להלן חשיפת אשראי למוסדות פיננסיים זרים^(א):

ליום 30 בספטמבר 2018		
סיכון אשראי מאזני ^(ב)	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ^(א)	חשיפת אשראי נוכחית
במיליוני ש"ח		
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים^(ד)		
17,623	790	18,413
3,861	538	4,399
311	215	526
28	9	37
1	-	1
186	-	186
22,010	1,552	23,562
-	-	-

[ראה הערות בעמוד הבא](#)

ליום 30 בספטמבר 2017			
חשיפת אשראי נוכחית	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ^(ב)	סיכון אשראי מאזני ^(א)	
במיליוני ש"ח			
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים^(ד)			
14,834	969	13,865	AA- עד AAA
4,722	631	4,091	A- עד A+
453	198	255	BBB- עד BBB+
19	15	4	B- עד BB+
13	1	12	נמוך מ: B-
264	-	264	ללא דרוג
20,305	1,814	18,491	סך הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	סיכון אשראי בעייתי

ליום 31 בדצמבר 2017			
חשיפת אשראי נוכחית	סיכון אשראי חוץ מאזני נוכחי ^(ב)	סיכון אשראי מאזני ^(א)	
במיליוני ש"ח			
חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים^(ד)			
15,896	913	14,983	AA- עד AAA
4,360	613	3,747	A- עד A+
579	298	281	BBB- עד BBB+
21	11	10	B- עד BB+
32	18	14	נמוך מ: B-
397	1	396	ללא דרוג
21,285	1,854	19,431	סך הכל חשיפת אשראי נוכחית למוסדות פיננסיים זרים
-	-	-	סיכון אשראי בעייתי

- (א) מוסדות פיננסיים זרים כוללים: בנקים, בנקים להשקעות, דילרים/ברוקרים, חברות ביטוח וגופים מוסדיים.
- (ב) פיקדונות בבנקים, אשראי לציבור, ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר, נכסים אחרים בגין מכשירים נגזרים (שווי הוגן של נגזרים) והשקעות באגרות חוב כולל אגרות חוב של בנקים מסוג Subordinated ב-30 בספטמבר 2018 בשווי של 294 מיליון ש"ח (ב-30 בספטמבר 2017 - 284 מיליון ש"ח וב-31 בדצמבר 2017 - 253 מיליון ש"ח).
- (ג) בעיקר ערבויות והתחייבויות למתן אשראי (ללא נגזרים חוץ מאזניים).
- (ד) הבנק משתמש בדירוג של סוכנות S&P ו-Moody's כלכד לדירוג המוסדות הפיננסיים הזרים אליהם קיימת חשיפת אשראי.
- (ה) כולל יתרות שסווגו כנכסים והתחייבויות מוחזקים למכירה בסך 33 מיליון ש"ח.

הערות:

1. חשיפות האשראי אינן כוללות השקעות בניירות ערך מגובי נכסים (למידע נוסף ראה [ביאור 5](#)).
2. חלק מהבנקים קיבלו תמיכות ממשלתיות באופנים שונים, ובכלל זה בהשקעה ישירה בהון הבנק, בערבות ממשלתית לתיקי נכסים מסוימים של הבנקים, בערבויות לגיוס מקורות לבנקים, וכו'.
3. למידע נוסף לגבי הרכב חשיפות האשראי בגין מכשירים נגזרים מול בנקים ודילרים/ברוקרים (מקומיים וזרים) ראה [ביאור 11](#) בדוח הכספי.

סיכונים בתיק הלוואות לדיור

התפתחויות בסיכונים אשראי

במהלך התקופה המדווחת חל גידול בהעמדות אשראי חדש ("ביצועים") בקשר עם ביקושים לאשראי לדיור בישראל הן למטרת מגורים והן למטרת השקעה.

לאור המגמות בשנים האחרונות, ועל מנת לוודא ניהול סיכונים אפקטיבי, מנוטר תיק הלוואות לדיור באופן שוטף, תוך ניתוח המגמות במאפייני ובמוקדי הסיכון בעיקר במאפיינים הבאים: שיעורי המימון, יכולת החזר חודשי, דירוגי אשראי בהתאם למודל הסטטיסטי הפנימי של הבנק.

הבנק מקפיד על מדיניות חיתום מאוזנת הלוקחת בחשבון את יכולת החזר של הלווה, שיעור המימון, בסיס ההצמדה והריבית, ועוד. זאת, תוך עמידה בכל דרישות הפיקוח על הבנקים.

במסגרת העמדת הלוואות לדיור, מועמדות גם הלוואות פרטניות למשתתפים בקבוצת רכישה. מימון במסגרת קבוצת רכישה נותן מענה לביקושי שוק של התארגנויות פרטיות, עמותות, בעלי קרקע היסטוריים וכיו"ב. מהיבט הסיכון, המימון ניתן לאוכלוסיות שונות, בפיזור גיאוגרפי, ולאחר שכל לווה עובר בדקת יכולת סילוק להלוואה.

להלן נתונים על ביצועי הלוואות חדשות שניתנו והלוואות שמוחזרו לרכישת דירת מגורים ובמשכון דירת מגורים בישראל

	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
	2017	2018
שיעור השינוי	במיליוני ש"ח	
	ב-%	
מכספי הבנק	5,917	8,513
מכספי האוצר	41	72
סך כל הלוואות חדשות	5,958	8,585
הלוואות שמוחזרו	833	1,352
סך כל ביצועים	6,791	9,937

גילוי על הלוואות לדיור

להלן הנתונים בנוגע למאפייני הסיכון של הלוואות לדיור, ההתפתחויות בסיכונים האשראי ואופן ניהולם, לרבות התייחסות לצעדים שננקטו על ידי הבנק לצורך התמודדות עם מאפייני סיכון אלה.

התפתחות יתרת האשראי לדיור נטו בישראל

	יתרת תיק האשראי	
	שיעור השינוי	במיליוני ש"ח
	ב-%	
31 בדצמבר 2016	78,184	(2.4)
31 בדצמבר 2017	77,005	(1.5)
30 בספטמבר 2018	78,998	2.6

במהלך התקופה המדווחת נרשמה עלייה קלה בהיקף האשראי לדיור שמעמיד הבנק.

נתונים המתייחסים לאשראי חדש לדיור בישראל

במהלך התקופה המדווחת הועמדו הלוואות חדשות לדיור בסך של כ-8.5 מיליארד ש"ח מכספי הבנק. במהלך שנת 2017 הועמדו הלוואות חדשות לדיור בסך של כ-8.0 מיליארד ש"ח מכספי הבנק.

ההלוואה הממוצעת שהועמדה מכספי בנק בתקופה המדווחת הייתה 732 אלפי ש"ח זאת לעומת 529 אלפי ש"ח בשנת 2017 ו-555 אלפי ש"ח בשנת 2016.

יובהר כי ב-31 בדצמבר 2017 הסתיים שיתוף העמדת האשראי עם הראל (להלן: "השיתוף"). הנתונים בגין שנת 2017 ושנת 2016 מתייחסים לחשיפת הבנק בתקופת השיתוף ואינם מתייחסים לחשיפת הלקוח שהייתה גבוהה יותר (חשיפת הלקוח בשנת 2017 הינה 708 אלפי ש"ח). עם סיום השיתוף הנתון בגין תשעה חודשים ראשונים בשנת 2018, הינו חשיפת הלקוח אשר זהה לחשיפת הבנק.

התפתחות יתרת האשראי לדיור נטו לפי בסיסי הצמדה בישראל

סך הכל התיק	שיעור מתיק האשראי	שיעור מתיק האשראי	צמוד מדד	שיעור מתיק האשראי	לא צמוד	
במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	
78,184	1.6	1,243	31,986	40.9	44,955	31 בדצמבר 2016
77,005	1.3	1,010	30,407	39.5	45,588	31 בדצמבר 2017
78,998	1.2	978	30,710	38.9	47,310	30 בספטמבר 2018

התפתחות יתרת תיק האשראי לדיור נטו, בריבית משתנה וקבועה בישראל

סך תיק האשראי	משתנה		קבועה			
	מט"ח	לא צמוד	צמוד	לא צמוד		
במיליוני ש"ח						
78,184	1,243	20,194	31,249	11,792	13,706	31 בדצמבר 2016
77,005	1,010	18,405	31,730	12,002	13,858	31 בדצמבר 2017
78,998	978	18,372	32,770	12,338	14,540	30 בספטמבר 2018

התפתחות האשראי החדש לדיור על פי מסלולי ריבית בישראל

להלן התפתחות ביצועי האשראי החדש על פי מסלולי ריבית משתנה וקבועה (הלוואה בריבית משתנה הינה הלוואה שהריבית שהיא נושאת עשויה להשתנות לאורך תקופת חיי הלוואה):

2016		2017				2018		
ממוצע שנת	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	
שיעור מביצוע באחוזים								
18.7	16.6	15.1	15.9	13.9	15.0	15.8	17.7	קבועה - צמודה
13.3	16.1	16.8	16.9	15.7	15.6	16.6	17.5	משתנה כל 5 שנים ומעלה - צמודה
0.6	0.2	0.1	0.1	0.1	-	0.1	-	משתנה עד 5 שנים - צמודה
30.2	28.0	30.0	28.5	31.8	31.3	28.8	26.1	קבועה - לא צמודה
7.7	7.3	7.0	6.4	7.0	6.3	5.9	5.2	משתנה כל 5 שנים ומעלה - לא צמודה
29.2	31.2	30.8	32.0	31.0	31.2	32.7	33.1	משתנה עד 5 שנים - לא צמודה
0.3	0.6	0.2	0.2	0.5	0.6	0.1	0.4	משתנה - מט"ח

שיעור האשראי החדש שהעמיד הבנק בהלוואות לדיור בריבית משתנה במהלך התקופה המדווחת עמד על 55.0% בדומה לשנת 2017. הנתונים מתייחסים לכל מסלולי הריבית המשתנה ומגזרי ההצמדה השונים לרבות הלוואות בהן הריבית משתנה מדי תקופה של חמש שנים ומעלה. בנטרול הלוואות בהן שיעור הריבית המשתנה, משתנה מדי תקופה של 5 שנים ומעלה, אשר הוראת המפקח מחריגה אותה מהגדרת הלוואות בריבית משתנה, שיעור האשראי לדיור בריבית משתנה שהועמד במהלך התקופה המדווחת הינו 32.6% לעומת 31.7% בכל שנת 2017.

להלן יתרת תיק הלוואות לדיור והיתרות מעל 90 יום פיגור בישראל

שנת דיווח	סכום בפיגור	יתרת חוב רשומה	שיעור הסכום בפיגור
ב-%	במיליוני ש"ח		
31 בדצמבר 2016	747	78,645	0.9
31 בדצמבר 2017	743	77,448	1.0
30 בספטמבר 2018	805	79,465	1.0

ההפרשה להפסדי אשראי ליום 30 בספטמבר 2018, הכוללת את ההפרשה הקבוצתית על הלוואות לדיור הינה 467 מיליון ש"ח המהווה 0.59% מיתרת האשראי לדיור, בהשוואה ל-443 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017, המהווה 0.57% מיתרת האשראי לדיור.

התפתחות ביתרות אשראי חדש שניתן בישראל בשיעור מימון מעל 60%

להלן התפתחות האשראי החדש שהעמיד הבנק בשיעור מימון הגבוה מ-60% (שיעור מימון הינו היחס בין שיעור האשראי שאושר ללווה, אף אם טרם הועמד כולו או חלקו בפועל, לבין שווי הנכס המשועבד, בעת העמדת מסגרת האשראי):

2016		2017				2018		שיעור מימון
ממוצע שנתי	רבעון ראשון	רבעון שני	רבעון שלישי	רבעון רביעי	רבעון ראשון	רבעון שני	רביעי שלישי	
								באחוזים ^(א)
16.1	15.7	16.9	19.8	19.8	18.0	18.0	16.7	מעל 60 ועד 70 כולל
14.7	14.3	17.8	15.9	16.8	13.0	16.3	16.6	מעל 70 ועד 80 כולל
0.12	0.10	0.04	0.08	0.17	0.20	0.05	0.07	מעל 80

(א) מסך האשראי החדש שהעמיד הבנק.

ב-15 במרס 2018 תוקן סעיף 72 להוראה 203 של בנק ישראל, כך שהקצאת ההון על הלוואות שניתנו ממועד זה, לרכישת דירה בשיעור 60% מימון ומעלה, הופחתה מ-75% ל-60%.

התפתחות שיעור מימון, יתרת תיק האשראי בישראל

שיעור המימון הממוצע של יתרת תיק האשראי ליום 30 בספטמבר 2018 עומד על 45.7% לעומת 46.0% בשנת 2017.

התפתחות באשראי חדש, בו יחס ההחזר נמוך מ-2.5 בישראל

שיעור הלוואות בהן יחס ההחזר נמוך מ-2.5 במועד אישור האשראי שהועמדו בתקופה המדווחת, עמד על 0.5% מסך העמדות האשראי החדשות לעומת 1.4% בשנת 2017.

חישוב זה תואם את הנחיות בנק ישראל לצורך הדיווח על פי הוראה 876.

התפתחות באשראי חדש, בו מועדי הפירעון ארוכים מ-25 שנה בישראל

שיעור האשראי החדש של הלוואות לדיור, בהן מועדי הפירעון על פי חוזי הלוואה ארוכים מ-25 שנה, עמד בתקופה המדווחת בממוצע על כ-36.6% מסך האשראי החדש שהועמד, לעומת שיעור ממוצע של כ-34.9% במהלך שנת 2017 ושל כ-35.9% בשנת 2016.

סיכון אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור)

האשראי הפרטי, אשר יכולת ההחזר שלו מבוססת בעיקרה על כושר ההשתכרות של משק הבית, מאופיין בפיזור נרחב מאוד של לווים, במגוון של מוצרי אשראי (הלוואות לסוגיהן, עו"ש, כרטיסי אשראי) ובהיקף נמוך (בממוצע) של אשראי ללקוח בודד. פעילות הלקוחות הפרטיים מרוכזת, רובה ככולה, בחטיבה הבנקאית.

על מנת לוודא ניהול סיכונים אפקטיבי, הבנק פועל תחת מגבלות ניהוליות פנימיות הדוקות בעיקר במאפיינים הבאים: יכולת החזר חודשי, דירוגי אשראי בהתאם למודל הסטטיסטי הפנימי של הבנק.

מדיניות האשראי הפרטי, אותה מגבשת החטיבה לניהול סיכונים בשיתוף החטיבה הבנקאית, מהווה נדבך חשוב בהתוויית תיאבון הסיכון ובהכוננת הניהול השוטף של פעילות זאת.

הלן התפתחות יתרות סיכון האשראי (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

יתרת סיכון אשראי במיליוני ש"ח	
49,987	31 בדצמבר 2016
47,059	31 בדצמבר 2017 ^(א)
45,981	30 בספטמבר 2018

(א) סווג מחדש. למידע נוסף ראה [ביאור 6](#).

הלן התפלגות של סיכון האשראי המאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק לפי התקופה הנוותרת לפירעון (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

31 בדצמבר 2017 ^(א)		30 בספטמבר 2018		
שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח	
19.3	5,629	19.3	5,511	עד שנה
17.0	4,981	17.9	5,111	מעל שנה עד 3 שנים
30.5	8,917	32.7	9,358	מעל 3 שנים עד 5 שנים
21.7	6,342	19.4	5,569	מעל 5 שנים עד 7 שנים
1.9	549	1.5	442	מעל 7 שנים
9.6	2,815	9.2	2,645	ללא תקופת פירעון ^(ב)
100.0	29,233	100.0	28,636	סך הכל

(א) סווג מחדש. למידע נוסף ראה [ביאור 6](#).

(ב) יתרה זאת כוללת יתרות חובה בחשבונות עובר ושב ויתרות אשראי בפיגור.

הלן התפלגות סיכון האשראי הכולל (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק לפי גודל החבות ללווה בודד (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדיור)

31 בדצמבר 2017 ^(א)		30 בספטמבר 2018		גודל סיכון האשראי באלפי ש"ח	
שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח	מ-	עד
10.5	4,945	11.1	5,140	-	25
15.1	7,128	15.3	7,035	25	50
14.1	6,651	14.2	6,517	50	75
12.6	5,915	12.5	5,729	75	100
18.0	8,457	17.9	8,212	100	150
11.2	5,282	11.2	5,147	150	200
10.9	5,139	10.4	4,775	200	300
7.6	3,542	7.4	3,426	300	מעל 300
100.0	47,059	100.0	45,981	סך הכל סיכון אשראי כולל	

(א) סווג מחדש. למידע נוסף ראה [ביאור 6](#).

להלן התפלגות סיכון האשראי הכולל (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק לפי מוצרי אשראי עיקריים (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדוור)

30 בספטמבר 2018		31 בדצמבר 2017 ^(א)	
במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק ב-%	במיליוני ש"ח	שיעור מהתיק ב-%
6,746	14.7	6,928	15.1
1,825	4.0	2,090	4.6
20,065	43.6	20,215	43.6
28,636	62.3	29,233	63.3
6,654	14.5	6,870	14.2
10,406	22.6	10,617	21.9
285	0.6	339	0.6
17,345	37.7	17,826	36.7
45,981	100.0	47,059	100.0

(א) סווג מחדש. למידע נוסף ראה [ביאור 6](#).

להלן התפלגות סיכון האשראי המאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק בחלוקה למגזרי הצמדה ובסיסי ריבית (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדוור)

30 בספטמבר 2018				
לא צמוד	צמוד	מט"ח	האשראי המאזני	סך הכל סיכון
במיליוני ש"ח				
ב-%				
2,154	-	6	2,160	7.5
4,529	-	57	4,586	16.1
20,657	41	13	20,711	72.3
27,340	41	76	27,457	95.9
1,100	42	37	1,179	4.1
28,440	83	113	28,636	100.0

31 בדצמבר 2017 ^(א)				
לא צמוד	צמוד	מט"ח	האשראי המאזני	סך הכל סיכון
במיליוני ש"ח				
ב-%				
2,306	-	11	2,317	7.9
4,807	-	43	4,850	16.6
21,002	33	17	21,052	72.0
28,115	33	71	28,219	96.5
927	60	27	1,014	3.5
29,042	93	98	29,233	100.0

(א) סווג מחדש. למידע נוסף ראה [ביאור 6](#).

להלן יתרות תיק הנכסים הפיננסיים של האנשים הפרטיים בבנק בעלי סיכון אשראי כולל (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדויר)

30 בספטמבר		31 בדצמבר ^(א)	
2018		2017	
במיליוני ש"ח			
פיקדונות הציבור	99,910	99,232	
תיקי ניירות ערך	69,713	69,414	
סך תיק הנכסים הפיננסיים	169,623	168,646	
סך החבות הכוללת ללקוחות בעלי תיק נכסים פיננסיים	35,124	35,938	

(א) סווג מחדש. למידע נוסף ראה [ביאור 6](#).

להלן התפלגות סיכון האשראי המאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק לפי גובה ההכנסה הקבועה^(א) לחשבון (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדויר)

30 בספטמבר 2018		31 בדצמבר 2017 ^(א)		
במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	
2,198	7.7	2,621	9.0	חשבונות ללא הכנסה קבועה לחשבון
1,517	5.3	1,949	6.7	מזה חשבונות לפירעון אשראי ^(ב)
9,088	31.7	9,474	32.4	נמוכה מ-10 אלפי ש"ח
9,675	33.8	9,410	32.2	הגבוהה מ-10 אלפי ש"ח ונמוכה מ-20 אלפי ש"ח
7,675	26.8	7,728	26.4	בגובה 20 אלפי ש"ח ומעלה
28,636	100.0	29,233	100.0	סך הכל

(א) הכנסה קבועה לחשבון (לפי תעודת זהות) כוללת את הזיכויים הקבועים בחשבון לקוח ובכלל זה משכורת, העברות מבנק/מחשבון אחר, הפקדות מזומן וצ'קים ועוד. ההכנסה הקבועה החודשית מחושבת על בסיס ממוצע ההכנסה במשך מספר חודשים רצופים, ובנטרול זיכויים חריגים.

(ב) חשבונות לפירעון אשראי הינם חשבונות שהפעילות היחידה המבוצעת בהם הינה פירעון הלוואה בלבד, בעוד שטיקר פעילותו השוטפת של הלקוח מרוכזת בבנק אחר.

(ג) סווג מחדש. למידע נוסף ראה [ביאור 6](#).

כאמור לעיל, מדיניות האשראי של הבנק לאנשים פרטיים מבוססת על יכולת שירות החוב של הלווה מתוך ההכנסות. בהלימה לכך, למעלה מ-90% מהאשראי המאזני הינו בקרב בעלי הכנסה קבועה, כאשר קרוב ל-60% הינו בקרב בעלי הכנסה קבועה הגבוהה מ-10 אלפי ש"ח לחודש.

להלן התפלגות סיכון האשראי המאזני (למעט נגזרים) לאנשים פרטיים בבנק (פעילות בישראל, ללא הלוואות לדויר)

30 בספטמבר		31 בדצמבר	
2018		2017 ^(א)	
במיליוני ש"ח			
אשראי לא בעייתי	28,034	28,687	
אשראי בעייתי לא פגום	264	135	
אשראי בעייתי פגום	338	411	
סך הכל סיכון אשראי מאזני	28,636	29,233	
שיעור סיכון האשראי הבעייתי מסך סיכון אשראי מאזני לאנשים פרטיים	2.1%	1.9%	

(א) סווג מחדש. למידע נוסף ראה [ביאור 6](#).

למידע נוסף ובכלל זה הנוגע לחובות בעייתיים והוצאות בגין הפסדי אשראי ראה [ביאור 6](#) ו**ביאור 13** ובפרק החשיפה לסיכונים, סיכונים אשראי סעיף **סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק**.

חשיפת הבנק למימון ממונף

בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 311 נקבע כי מדיניות אשראי של בנק תתייחס, בין היתר, למימון ממונף. הבנק פועל על פי עקרונות ייחודיים במדיניות האשראי לסגמנט זה, ובכלל זה בהיבט של פרמטרים פיננסיים, סמכויות אשראי ועוד.

מימון ממונף מוגדר ומנוהל על ידי הבנק בהלימה ובהרחבה להוראות העדכניות.

יתרות האשראי המצרפיות ללווים ממונפים אשר לכל אחד מהם יתרת אשראי בסכום המהווה לפחות 0.5% מהון רובד 1 של הבנק

31 בדצמבר			30 בספטמבר						
2017			2017			2018			
סך הכל	חוץ מאזני	מאזני	סך הכל	חוץ מאזני	מאזני	סך הכל	חוץ מאזני	מאזני	
									ענף משק
									במיליוני ש"ח
380	101	279	380	152	228	331	251	80	כרייה וחציבה
442	16	426	462	19	443	682	26	656	תעשייה וחרושת
699	409	290	688	408	280	938	616	322	אספקת חשמל, גז, קיטור ומיזוג אוויר
211	13	198	516	16	500	497	33	464	מסחר
223	15	208	233	15	218	195	15	180	תחבורה ואחסנה
281	-	281	-	-	-	274	-	274	בתי מלון, שירותי הארחה ואוכל
-	-	-	-	-	-	179	160	19	בינוי ונדל"ן
-	-	-	-	-	-	243	31	212	שירותים ציבוריים וקהילתיים
-	-	-	497	25	472	191	-	191	שירותים פיננסיים
2,236	554	1,682	2,776	635	2,141	3,530	1,132	2,398	סך הכל

סיכוני שוק

סיכון שוק מוגדר כסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוץ מאזניות הנובע משינוי בשווי הוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בתנאי שוק (שינוי ברמת מחירים בשווקים שונים, תנודתיות בשיעורי ריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי מניות וסחורות ומדדים כלכליים נוספים). החשיפה לסיכוני שוק מתבטאת בתוצאות העסקיות, בשווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות, בהון העצמי ובתזרימי המזומנים.

הבנק פועל בהתאם להוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ניהול סיכוני השוק של הקבוצה, לרבות הוראות ניהול בנקאי תקין מספר 333 בנושא "ניהול סיכון ריבית" ומספר 339 בנושא "ניהול סיכוני שוק". במסגרת יישום הוראות אלה נקבעו עקרונות יסוד לאופן ניהול הסיכונים ובקרתם, ובכלל זה האחריות של ההנהלה והדירקטוריון, הגדרת אמצעי הבקרה והכלים למדידת הסיכונים ואמצעי הבקרה והפיקוח על סיכונים אלה, תוך יישום ממשל תאגידי שכולל שלושה "קווי הגנה".

מדיניות ניהול סיכוני השוק

מדיניות ניהול סיכוני השוק מהווה ביטוי לאסטרטגיית ניהול סיכון השוק של הקבוצה. זאת, לצד הנהלים הקיימים לזיהוי, מדידה, מעקב, פיתוח ובקרה אחר סיכוני השוק. המדיניות נועדה מחד לתמוך בהשגת היעדים העסקיים תוך הערכת הסיכונים והסיכויים שיכולים לבצוע מהחשיפה לסיכונים וזאת בהשוואה לרווח הצפוי מהם, ומאידך, נועדה להפחית את רמת הסיכון הנובעת מהפעילות השוטפת של הבנק, ובכלל זה לשמור על רמת נזילות גבוהה.

המדיניות מהווה כלי חשוב להגדרת תיאבון הסיכון של הבנק בתחום הנוסטרו, חדרי העסקות וחשיפות השוק בכלל קבוצת לאומי. המדיניות מגדירה את הממשל התאגידי, חלוקת האחריות הארגונית ומנגנוני האסקלציה.

החשיפות לסיכוני שוק מנוהלות באופן שוטף ברמת הקבוצה. חברות הבת בחו"ל קובעות מדיניות לניהול סיכוני שוק בהלימה עם המדיניות הקבוצתית ומסגרות הסיכון שאושרו בה. המידע על מצב החשיפות בפועל בהתאם למסגרות שנקבעו מתקבל מהחברות הבנות ומובא בחשבון בניהול הכולל של החשיפות בקבוצה.

ניהול סיכוני השוק מתבצע בשני מוקדי סיכון עיקריים: התיק הבנקאי והתיק למסחר. הגדרת התיק למסחר נגזרת מהוראות באזל והיא כוללת את תיק ניירות הערך הסחיר של הבנק ועסקות נגזרים בפעילות הסחירה. הגדרת התיק הבנקאי כוללת את העסקות אשר אינן כוללות בתיק למסחר.

חשיפה לסיכוני שוק הנובעים מההתחייבויות הפנסיוניות לעובדים

הבנק מיישם את כללי החשבונאות בארה"ב בנושא זכויות עובדים, כפי שנקבעו על ידי בנק ישראל. ניהול סיכוני השוק בגין המחויבות לעובדים מבוצע בחלקו במסגרת התיק הבנקאי ובחלקו הנוסף מנוהל באופן נפרד ועצמאי אל מול "נכסי תכנית", אשר נועדו לשאת תשואה לאורך זמן, במטרה לשרת את ערך ההתחייבות. המחויבות האקטוארית לעובדים בעלת מח"מ ארוך ומשפעת באופן משמעותי משינויים בריבית ההיוון. שיעור ההיוון המשמש לחישוב ההתחייבויות האקטואריות לזכויות עובדים נעשה על בסיס תשואת אגרות חוב ממשלתיות בישראל בתוספת עקום מרווח קבוע של אגרות חוב קונצרניות בדירוג בינלאומי AA התואם למח"מ ההתחייבויות לזכויות עובדים.

סיכון הריבית

סיכון הריבית הינו הסיכון להפסד כתוצאה משינויים בשערי ריבית חסרת סיכון במטבעות השונים והוא נובע ממספר מקורות, כגון: פערים בין מועדי שינוי הריבית או הפירעון (כמוקדם מביניהם) של הנכסים וההתחייבויות בכל אחד ממגזרי הצמדה וסיכון המרווח, ה-Basis Spread.

מדיניות החשיפות בריבית הנה להגביל את מידת ההשפעה של שינויים אפשריים בריבית על השחיקה הפוטנציאלית של השווי הכלכלי¹ ושל הרווח המימוני לשנה הקרובה.

סיכון הריבית נמדד ומנוהל בפועל על בסיס הנחות התנהגותיות שונות באשר לזמני הפירעון של הנכסים וההתחייבויות. על פי ניסיון העבר, הבנק מתייחס לחלק מיתרות העו"ש כהתחייבות לזמן ארוך. כמו כן, קיימות הנחות בהתייחס לפירעונות המוקדמים במשכנתאות על בסיס מודל סטטיסטי המנסה לחזות את הפירעונות המוקדמים כתלות בריבית. להערכות אלו חשיבות גדולה בניהול סיכוני הריבית, בין היתר בשל הגידול המשמעותי ביתרות אלו בשנים האחרונות.

מדידת החשיפה לשינויים בריבית מבוצעת הן לעליה והן לירידת ריבית בכל מגזר הצמדה. מדידה זו נועדה לבחון את רגישות מבנה שווי הנכסים וההתחייבויות הקיים לשינויי ריבית, ולכן החישוב המבוצע נעשה מבלי לשנות את מבנה הנכסים וההתחייבויות.

¹ השווי הכלכלי של ההון מוגדר כהפרש בין הערך הנוכחי של הנכסים וההתחייבויות. בחישוב הערך הנוכחי מנכים את התזרימים בעקום התשואה חסר סיכון אשראי ואת התזרימים המט"חיים בלייבור.

להלן תמצית החשיפות לשינויים בלתי צפויים בריבית ברמת הקבוצה (לפני מס ובמיליוני ש"ח)^(א):

השינוי הפוטנציאלי בשווי הכלכלי כתוצאה מתרחיש									
תרחיש	ליום 30 בספטמבר 2018			ליום 30 בספטמבר 2017			ליום 31 בדצמבר 2017		
	עליה של 1%	ירידה של 1%	עליה של 0.1%	עליה של 1%	ירידה של 1%	עליה של 0.1%	עליה של 1%	ירידה של 1%	עליה של 0.1%
במט"י									
תיק בנקאי	(619)	538	(63)	(403)	304	(41)	(411)	306	(41)
תיק למסחר	(15)	(1)	(1)	(83)	81	(9)	(38)	25	(3)
במט"ח									
תיק בנקאי	(37)	(97)	(1)	170	(256)	20	175	(249)	22
תיק למסחר	9	19	(1)	77	87	3	32	47	2

(א) חישוב החשיפה לירידת ריבית ב-1% מבוסס על הורדת שיעור הריבית על האשראי והפיקדונות בשיעור זה. מאחר ושיעור הריבית על רוב הפיקדונות כיום נמוך מ-1%, ומאחר וקיימת הסתברות נמוכה שהריבית על הפיקדונות תרד מתחת ל-0.0%, יש לראות בחישוב החשיפה המוצג לעיל אמת מידה בהתאם לסטנדרטים המקובלים.

להלן חשיפת ההון לעליה/ירידה מיידית בריבית (לפני השפעת המס ובמיליוני ש"ח):

	חשיפה במט"י			חשיפה במט"ח		
	עליה של 1%	ירידה של 1%	עליה של 0.1%	עליה של 1%	ירידה של 1%	עליה של 0.1%
ליום 30 בספטמבר 2018						
חשיפת ההון לעליה/ירידה מיידית בריבית ^(א)	1,562	(1,992)	174	(587)	568	(59)
ליום 30 בספטמבר 2017						
חשיפת ההון לעליה/ירידה מיידית בריבית ^(א)	1,403	(1,859)	158	(321)	426	(36)
ליום 31 בדצמבר 2017						
חשיפת ההון לעליה/ירידה מיידית בריבית ^(א)	1,615	(2,083)	180	(349)	352	(34)

(א) מדידה זו כוללת את החשיפה לשינוי מידי בריבית של תיקי הנוסטרו המשוערכים לפי שווי שוק והמחויבות האקטואריות לעובדים. מדידה זו אינה כוללת את השפעת הרגישות של נכסי התוכנית לשינויים בריבית אשר נאמדת ב-30 בספטמבר 2018 בירידה בשווי הנכסים של כ-120 מיליון ש"ח (ב-30 בספטמבר 2017 כ-149 מיליון ש"ח, ב-31 בדצמבר 2017 כ-134 מיליון ש"ח) בתרחיש עליה של 1% בריבית. כמו כן, המדידה אינה כוללת את ההשפעות של הוראות המעבר של תקן זכויות עובדים, לפיהן מחושב יחס הלימות ההון.

רגישות השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות לריבית

שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים לפני השפעת שינויים פוטנציאליים בריבית:

30 בספטמבר 2018						
מטבע חוץ לרבות מטבע ישראלי צמוד מט"ח				מטבע ישראלי		
סך הכל	אחרים	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	במיליוני ש"ח
425,685	10,028	7,974	73,071	45,464	289,148	נכסים פיננסיים
592,806	35,326	58,258	231,690	8,260	259,272	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים
409,798	7,049	12,389	98,102	49,590	242,668	התחייבויות פיננסיות ^(א)
593,216	39,080	54,175	208,964	12,691	278,306	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים
15,477	(775)	(332)	(2,305)	(8,557)	27,446	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים
30 בספטמבר 2017						
מטבע חוץ לרבות מטבע ישראלי צמוד מט"ח				מטבע ישראלי		
סך הכל	אחרים	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	במיליוני ש"ח
412,176	9,560	16,185	61,466	45,507	279,458	נכסים פיננסיים
558,375	26,957	62,375	197,487	6,526	265,030	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים
400,142	6,755	12,813	92,579	49,740	238,255	התחייבויות פיננסיות ^(א)
559,489	30,506	66,151	168,010	11,500	283,322	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים
10,920	(744)	(404)	(1,636)	(9,207)	22,911	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים
31 בדצמבר 2017						
מטבע חוץ לרבות מטבע ישראלי צמוד מט"ח				מטבע ישראלי		
סך הכל	אחרים	אירו	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	במיליוני ש"ח
423,868	8,431	10,565	66,379	45,077	293,416	נכסים פיננסיים
507,691	30,790	55,422	195,057	7,058	219,364	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים
411,639	6,749	13,111	93,530	50,252	247,997	התחייבויות פיננסיות ^(א)
507,449	33,236	53,188	169,824	12,297	238,904	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים וחוזי מאזניים
12,471	(764)	(312)	(1,918)	(10,414)	25,879	שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים

(א) כולל שווי הוגן של ההתחייבויות האקטואריות לעובדים ואינו כולל את שווי נכסי התכנית.

השפעת שינויים פוטנציאליים בשיעורי הריבית על שווי הוגן^(א) נטו של מכשירים פיננסיים:

30 בספטמבר 2018								
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ^(א)								
שינוי בשווי ההוגן								
מטבע ישראל			מטבע חוץ לרבות מטבע ישראלי			מטבע ישראל		
לא צמוד	צמוד מדד	דולר ^(ב)	אירו	אחרים	סך הכל	לא צמוד	צמוד מדד	סך הכל
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח באחוזים		
26,316	(7,089)	(3,175)	(357)	(789)	14,906	26,316	(7,089)	(3,175)
0.1%						27,328	(8,392)	(2,392)
28,557	(10,445)	(1,514)	(307)	(760)	15,531	28,557	(10,445)	(1,514)

30 בספטמבר 2017								
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ^(א)								
שינוי בשווי ההוגן								
מטבע ישראל			מטבע חוץ לרבות מטבע ישראלי			מטבע ישראל		
לא צמוד	צמוד מדד	דולר ^(ב)	אירו	אחרים	סך הכל	לא צמוד	צמוד מדד	סך הכל
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח באחוזים			במיליוני ש"ח באחוזים		
21,941	(7,544)	(2,179)	(402)	(751)	11,065	21,941	(7,544)	(2,179)
0.1%						22,811	(9,022)	(1,689)
23,856	(11,361)	(1,163)	(381)	(736)	10,215	23,856	(11,361)	(1,163)

31 בדצמבר 2017								
שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים לאחר השפעת שינויים בשיעורי הריבית ^(א)								
שינוי בשווי ההוגן								
מטבע ישראל			מטבע חוץ לרבות מטבע ישראלי			מטבע ישראל		
לא צמוד	צמוד מדד	דולר ^(ב)	אירו	אחרים	סך הכל	לא צמוד	צמוד מדד	סך הכל
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח באחוזים			במיליוני ש"ח באחוזים		
24,819	(8,690)	(2,404)	(317)	(771)	12,637	24,819	(8,690)	(2,404)
0.1%						25,771	(10,222)	(1,964)
26,912	(12,610)	(1,403)	(310)	(757)	11,832	26,912	(12,610)	(1,403)

- (א) מדידה זו כוללת את החשיפה לשינוי מייד בריבית של תיקי הנוסטרו המשוערכים לפי שווי שוק והמחויבות האקטוארית לעובדים. מדידה זו אינה כוללת את השפעת הרגישות של נכסי התכנית לשינויים בריבית אשר נאמדת ב-30 בספטמבר 2018 בירידה בשווי הנכסים של כ-120 מיליון ש"ח (ב-30 בספטמבר 2017 כ-111 מיליון ש"ח וב-31 בדצמבר 2017 כ-134 מיליון ש"ח) בתרחיש עליה של 1% בריבית. כמו כן, המדידה אינה כוללת את ההשפעות של הוראות המעבר של תקן זכויות עובדים, לפיהן מחושב יחס הלימות ההון.
- (ב) מזה: השפעת נכסים פיננסיים מורכבים: גידול מייד מקביל של 1% - (373) מיליון ש"ח (ב-30 בספטמבר 2017 - (276) מיליון ש"ח וב-31 בדצמבר 2017 - (283) מיליון ש"ח), קיטון מייד מקביל של 1% - 297 מיליון ש"ח (ב-30 בספטמבר 2017 - 195 מיליון ש"ח וב-31 בדצמבר 2017 - 199 מיליון ש"ח). גידול מייד מקביל של 2% - (774) מיליון ש"ח (ביום 30 בספטמבר 2017 - (578) מיליון ש"ח וב-31 בדצמבר 2017 - (592) מיליון ש"ח), קיטון מייד מקביל של 2% - 470 מיליון ש"ח (ביום 30 בספטמבר 2017 - 310 מיליון ש"ח וב-31 בדצמבר 2017 - 317 מיליון ש"ח בהתאמה).
- (ג) לא כולל אומדן שווי הכנסות בגין עמלת פירעון מוקדם.

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית

30 בספטמבר 2018						
מטב	מטב	מטב	מטב	מטב	מטב	מטב
עד עשרים	עד עשר	עד חמש	עד שלושה	עד שלושה	עד שלושה	עד עשרים
שנה	שנים	שנים	שנים	שנה	שנה	שנה
במיליוני ש"ח						
מטבע ישראלי לא צמוד						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
2,332	7,182	8,450	14,141	28,491	11,054	216,395
208	16,938	20,701	46,368	57,090	72,322	39,480
-	45	1	879	2,824	1,157	1,206
-	-	-	-	-	-	-
2,540	24,165	29,152	61,388	88,405	84,533	257,081
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
102	1,827	1,721	18,208	9,350	4,485	206,975
195	17,599	19,344	39,483	68,292	73,351	52,865
15	143	5	482	1,516	2,706	2,239
-	-	-	-	45	-	-
312	19,569	21,070	58,173	79,203	80,542	262,079
מכשירים פיננסיים, נטו						
2,228	4,596	8,082	3,215	9,202	3,991	(4,998)
26,316	24,088	19,492	11,410	8,195	(1,007)	(4,998)
מטבע ישראלי צמוד למדד						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
2,745	5,000	10,240	13,719	7,841	1,866	2,154
-	1,518	1,577	2,518	1,840	152	655
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-
2,745	6,518	11,817	16,237	9,681	2,018	2,809
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
836	3,887	5,939	14,801	4,739	1,126	1,688
-	1,245	3,001	5,431	2,289	316	291
-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	118	-	-
836	5,132	8,940	20,232	7,146	1,442	1,979
מכשירים פיננסיים, נטו						
1,909	1,386	2,877	(3,995)	2,535	576	830
6,118	4,209	2,823	(54)	3,941	1,406	830

(א) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים. בטור "ללא תקופת פירעון" מוצגות היתרות המאזניות שאינן מהוונות, כולל יתרות שזמן פירעון עבר בסך 849 מיליון ש"ח ליום 30 בספטמבר 2018.

(ב) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 30 בספטמבר 2017							
משך חיים ממוצע אפקטיבי ^(ב)	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי ^(ב)	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	משך חיים ממוצע אפקטיבי ^(ב)	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל עשרים שנה
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים			
0.59	2.97	293,416	0.60	3.18	279,458	0.60	3.14	289,148	559	544
1.48	-	211,445	1.64	-	256,991	1.33	-	253,160	-	53
0.76	-	7,919	0.86	-	8,039	0.51	-	6,112	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0.96	2.97	512,780	1.09	3.18	544,488	0.94	3.14	548,420	559	597
0.27	0.85	247,997	0.31	0.59	238,255	0.26	0.96	242,668	-	-
1.34	-	231,365	1.53	-	275,858	1.22	-	271,155	-	26
0.77	-	7,509	0.83	-	7,440	0.46	-	7,106	-	-
0.50	-	30	0.50	-	24	0.30	-	45	-	-
0.79	0.85	486,901	0.95	0.59	521,577	0.76	0.96	520,974	-	26
									571	
									26,887	
4.09	2.42	45,077	3.88	2.55	45,507	4.17	2.21	45,464	10	1,889
2.38	-	7,058	2.65	-	6,526	2.70	-	8,260	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.85	2.42	52,135	3.72	2.55	52,033	3.94	2.21	53,724	10	1,889
2.97	0.47	32,634	2.95	0.61	32,555	2.90	0.49	33,016	-	-
2.57	-	12,170	2.52	-	11,371	2.55	-	12,573	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
-	-	127	-	-	129	-	-	118	-	-
2.85	0.47	44,931	2.83	0.61	44,055	2.80	0.49	45,707	-	-
									1,889	
									8,007	

החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית

30 בספטמבר 2018						
מטב	מטב	מטב	מטב	מטב	מטב	מטב
עד עשר שנה	עד עשר שנים	עד חמש שנים	עד שלוש שנים	עד שלושה חודשים	עד שלושה חודשים	עד חודש ועד שלושה חודשים
במיליוני ש"ח						
מטבע חוץ וצמוד מטבע חוץ^(א)						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
1,869	8,226	5,391	10,214	10,087	13,097	41,405
1,087	2,278	1,900	1,281	514	501	3,067
216	16,583	12,682	26,262	100,582	86,640	73,998
-	-	(22)	(7)	2,027	3,619	2,608
-	-	-	-	-	-	-
2,085	24,809	18,051	36,469	112,696	103,356	118,011
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
4	47	496	2,085	15,581	11,139	87,787
390	20,940	13,279	24,564	94,972	81,724	58,683
97	16	(15)	844	3,105	1,761	1,472
-	-	-	-	11	-	-
491	21,003	13,760	27,493	113,669	94,624	147,942
מכשירים פיננסיים, נטו						
1,594	3,806	4,291	8,976	(973)	8,732	(29,931)
(3,505)	(5,099)	(8,905)	(13,196)	(22,172)	(21,199)	(29,931)
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית						
נכסים פיננסיים, סכומים לקבל בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
6,946	20,408	24,081	38,074	46,419	26,017	259,954
424	35,039	34,960	75,148	159,512	159,114	114,133
-	45	(21)	872	4,851	4,776	3,814
-	-	-	-	-	-	-
7,370	55,492	59,020	114,094	210,782	189,907	377,901
התחייבויות פיננסיות, סכומים לשלם בגין מכשירים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים						
942	5,761	8,156	35,094	29,670	16,750	296,450
585	39,784	35,624	69,478	165,553	155,391	111,839
112	159	(10)	1,326	4,621	4,467	3,711
-	-	-	-	174	-	-
1,639	45,704	43,770	105,898	200,018	176,608	412,000
מכשירים פיננסיים, נטו						
5,731	9,788	15,250	8,196	10,764	13,299	(34,099)
28,929	23,198	13,410	(1,840)	(10,036)	(20,800)	(34,099)
5,547	3,501	1,377	1,315	562	125	62

(א) למעט יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים, שווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים מורכבים. בטור "ללא תקופת פירעון" מוצגות היתרות המאזניות שאינן מהוונות, כולל יתרות שזמן פרעונן עבר בסך 849 מיליון ש"ח ליום 30 בספטמבר 2018.

(ב) ממוצע משוקלל לפי שווי הוגן של משך החיים הממוצע האפקטיבי.

(ג) כולל פריטים לא כספיים המוצגים בטור "ללא תקופת פירעון".

(ד) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

(ה) אינו כולל שווי הוגן של ההתחייבויות האקטואריות לעובדים ואינו כולל את שווי נכסי התכנית.

ליום 31 בדצמבר 2017			ליום 30 בספטמבר 2017							
מסך חיים ממוצע אפקטיבי ^(ב)	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	מסך חיים ממוצע אפקטיבי ^(ב)	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	מסך חיים ממוצע אפקטיבי ^(ב)	שיעור תשואה פנימי	סך הכל שווי הוגן	ללא תקופת פירעון	מעל עשרים שנה
בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים		בשנים	באחוזים			
1.21	2.21	85,375	1.15	2.76	87,211	1.61	2.77	91,073	292	492
3.49	2.60	9,150	3.49	2.60	9,309	4.37	2.57	10,717	-	89
1.05	-	273,787	1.02	-	276,274	0.95	-	317,049	-	86
0.32	-	7,482	0.75	-	10,545	0.17	-	8,225	-	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.07	2.21	366,644	1.03	2.76	374,030	1.08	2.77	416,347	292	578
0.14	1.83	113,013	0.16	1.17	111,772	0.13	2.03	117,146	6	1
1.29	-	248,447	1.24	-	253,524	1.15	-	294,928	-	376
1.21	-	7,785	1.64	-	11,123	0.56	-	7,280	-	-
0.50	-	16	0.50	-	20	0.08	-	11	-	-
0.94	1.83	369,261	0.89	1.17	376,439	0.85	2.03	419,365	6	377
										201
										(3,304)
1.06	2.60	429,634	1.07	2.86	416,344	1.20	2.72	429,854	5,030	2,925
1.26	-	494,645	1.34	-	541,924	1.14	-	580,793	2,324	139
0.55	-	15,641	0.80	-	19,021	0.31	-	14,536	199	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1.16	2.60	939,920	1.20	2.86	977,289	1.15	2.72	1,025,183	7,553	3,064
0.46	0.77	395,323	0.49	0.69	384,043	0.44	0.87	393,651	827	1
1.35	-	495,111	1.41	-	542,623	1.21	-	580,400	1,744	402
0.99	-	15,342	1.32	-	18,643	0.51	-	14,424	38	-
0.09	-	364	0.08	-	354	0.10	-	353	179	-
0.95	0.77	906,140	1.01	0.69	945,663	0.89	0.87	988,828	2,788	403
										2,661
										31,590
14.24	2.36	17,995	15.52	2.21	17,560	15.10	2.27	16,968	-	4,479

הערות כלליות:

1. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מציגים את הערך הנוכחי של תזרמים עתידיים כשהם מהווים לפי שיעור התשואה הפנימי שמנכה אותם לשווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בעקביות להנחות שלפיהן חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי.
לפירוט נוסף בדבר ההנחות ששימשו לחישוב השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים ראה [ביאור 15 א](#).
2. שיעור תשואה פנימי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרמי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו.
3. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן של קבוצת המכשירים הפיננסיים שייגרם כתוצאה משינוי קטן (גידול של 0.1%) בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.
4. השפעת עסקאות גידור כלולה בסך כל הנכסים או סך ההתחייבויות, לפי העניין.
5. בחישוב מח"מ הנכסים ומח"מ ההתחייבויות נלקח בחשבון אומדן פירעונות מוקדמים במשכנתאות ואומדן משיכות בפקדונות הציבור בהתאמה. בניטרול ההשפעה של המודלים המח"מ המקורי כלהלן: במגזר הצמוד למדד - מח"מ הנכסים מגיע ל-4.72 שנים, מח"מ ההתחייבויות מגיע ל-2.87 שנים ופער השת"פ מסתכם ב-1.32%. במגזר השקלי הלא צמוד - מח"מ הנכסים מגיע ל-0.94 שנים, מח"מ ההתחייבויות מגיע ל-1.03 שנים ופער השת"פ 2.04%. בנוסף, בניהול חשיפות הריבית הבנק מתייחס לחלק מיתרות העו"ש בשקלים ובמט"ח, כהתחייבות ארוכה (הנפרסת בין שנה לעשר שנים), ולא עד חודש לפי הוראות הדיווח.
6. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכל מגזר של הנכסים הפיננסיים ושל ההתחייבויות הפיננסיות, לפי סעיפי המאזן השונים, יימסרו לכל מבקש.

סיכון הנזילות

סיכון הנזילות הוא הסיכון הנוצר בשל אי הוודאות ביחס לאפשרות לגייס מקורות ו/או למימוש נכסים, באופן בלתי צפוי ותוך פרק זמן קצר, מבלי שיגרם הפסד מהותי. מדיניות ניהול סיכון הנזילות מהווה חלק אינטגרלי מהניהול העסקי האסטרטגי של קבוצת לאומי והיא מותאמת לדרישות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 342 בנושא "ניהול סיכון נזילות" ודרישות הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא "יחס כיסוי הנזילות", המאמצת את המלצות ועדת באזל 3, לחישוב יחס מזערי לנזילות (Liquidity Coverage Ratio - LCR), תוך ביצוע התאמות למשק הישראלי. יחס כיסוי הנזילות המזערי שהבנק והקבוצה נדרשים לעמוד בו הינו 100%.

לאומי שומר על רמת נזילות נאותה, באמצעות השקעת תיק הנוסטרו בנכסים איכותיים ומפוזרים בשקלים ובמט"ח אשר תאפשר לו לעמוד בכל צורכי הנזילות במגוון תרחישי קיצון, ובאמצעות מדיניות גיוס של מקורות יציבים ומגוונים ולטווחי זמן שונים בדגש על גיוס פיקדונות מקמעונאים וכן גיוס של אג"ח לתקופות ארוכות.

לאומי מקיים מעקב שוטף אחר מצב הנזילות שלו באמצעות מדדים המיועדים להתריע על שינויים במצב הנזילות, בין היתר באמצעות מודל רגולטורי וכן מודלים פנימיים שפותחו בלאומי בהתאם להוראת בנק ישראל, ובהתאם לסטנדרטים המקובלים בעולם.

למידע נוסף בנוגע לסיכון הנזילות ראה פרק סיכון הנזילות [בדוח על הסיכונים לשנת 2017](#) באתר האינטרנט של הבנק [וביאור 9 ב](#).

סיכונים תפעוליים

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות, או כתוצאה מאירועים חיצוניים.

קבוצת לאומי פועלת במגוון רחב של פעילויות פיננסיות ולפיכך חשופה לסיכונים תפעוליים הכוללים, בין היתר, סיכונים אבטחת מידע וסייבר, סיכונים טכנולוגיים, סיכונים המשכיות עסקית וסיכונים מעילות והונאות.

מדיניות ניהול הסיכונים התפעוליים הקבוצתית מעגנת עקרונות, קווים מנחים ואת תפיסת ניהול הסיכון התפעולי בלאומי, ובכלל זה: ניהול סיכון מוכוון ומותאם לפעילות קווי העסקים ומיקוד בסיכונים בעלי פוטנציאל להשלכה משמעותית.

למידע נוסף ראה פרק [סיכונים תפעוליים בדוח הדיקטוריון והנהלה לשנת 2017](#) [ובדוח על הסיכונים](#).

סיכונים אחרים

סיכונים רגולציה וציות

סיכון רגולציה

בשנים האחרונות הורחבו הדרישות מבנקים בעולם ובישראל בנוגע להון ונזילות, זאת על רקע הפקת הלקחים מהמשבר הפיננסי (הוראות באזל 3). בנוסף, התפרסמו לאחרונה הנחיות בינלאומיות בנוגע לסטנדרטים חדשים העלולים להשפיע על הון הבנק ונכסי הסיכון. מגמות אלו משפיעות על אופן הקצאת ההון לפעילויות העסקיות השונות בקבוצה. כמו כן, פורסמו לאחרונה חוקים ורגולציות בדגש על סביבת הצרכן אשר מטרתם, בין השאר, הגברת התחרותיות.

להתגברות דרישות הרגולציה בארץ ובעולם השפעה על המודל העסקי, על הרווחיות ועל דרישות הלימות ההון של הקבוצה. הבנק עוקב אחר התפתחויות אלו, לומד אותן ונערך בהתאם.

סיכון ציות

א. ציות, איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור

לצורך ניהול אפקטיבי של סיכונים הציות פועל בלאומי מערך ציות ואכיפה שבראשו עומדת קצינת הציות הראשית (Chief Compliance Officer). קצינת הציות הראשית אחראית, בין היתר, למילוי החובות לפי הוראות החקיקה בנושאי איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור. קצינת הציות הראשית משמשת גם כממונה על האכיפה בתחום דיני ניירות ערך וגם כ-Responsible Officer בתחום ה-FATCA.

מערך ציות ואכיפה כפוף ליועצת המשפטית הראשית.

המערך נמצא בקשר שוטף עם חברות הבנות בארץ ובחו"ל לצורך מעקב ליישום נושאי הציות בכללותם ויישום מדיניות הציות הקבוצתית.

בהתאם למגמות המתפתחות בעולם, מטפל הבנק במגוון נושאים בתחום ציות לרבות איסור הלבנת הון ואיסור מימון טרור והיבטי מיסוי, לרבות FATCA ו-CRS.

בין היתר, מתמקד הבנק במוקדי סיכון בעולם טכנולוגי פיננסי (כגון: פינטק, P2P, קרנות גידור, מטבעות וירטואליים וכדומה) - ניהול סיכונים ציות ואיסור הלבנת הון בעולם טכנולוגי פיננסי מתפתח המאופיין בהיעדר פיקוח רגולטורי מוגדר לצד מורכבות מקצועית והיעדר פרקטיקות מובנות לתהליכי בקרה עקב חדשנותם של הנושאים.

ב. אכיפה מנהלית

חוק ייעול הליכי האכיפה ברשות ניירות ערך (תיקוני חקיקה), התשע"א-2011 בא לייעל את הליכי האכיפה של הוראות החקיקה בתחום דיני ניירות הערך. במסגרת חקיקה זו ניתן יהיה להטיל סנקציות שונות על תאגיד, שהפר את ההוראות הרלוונטיות וכן על עובדי התאגיד, לרבות נושאי המשרה.

בהמשך לחוק פרסמה הרשות לניירות ערך מסמך קריטריונים להכרה בתכנית אכיפה פנימית בתחום ניירות הערך (להלן: "מסמך הקריטריונים").

במסמך הקריטריונים הנחתה רשות ניירות ערך את התאגיד, בין היתר, למנות ממונה על האכיפה. תפקידו, על פי מסמך הקריטריונים, הוא להיות אחראי על יישום תכנית האכיפה.

ג. FATCA – Foreign Account Tax Compliance Act

על פי החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מספר 227) ותקנות מס הכנסה (יישום הסכם FATCA), התשע"ו-2016 נדרש הבנק לבצע הליכי זיהוי לקוחות ולהעביר מידע לרשות המיסים בישראל אודות חשבונות המוחזקים על ידי לקוחות אמריקאים לצורך העברתו לרשות המיסים האמריקאית.

הבנק מיישם מדיניות כסף מוצהר תוך הקפדה כי לא ינהלו בבנק כספים שאינם מוצהרים לרשויות המס הרלוונטיות, בהקשר זה נערכו מהלכים רבים לאיתור וזיהוי האוכלוסיות הרלוונטיות וביצוע הדיווח לרשויות המס בהתאם לכללי ה-FATCA כפי שנקבעו בהסכם בין ישראל לרשויות המס האמריקאיות.

הבנק פועל במספר נדבכים על מנת לוודא ציות של קבוצת לאומי ויחידים בה להוראות החקיקה, בהם: מינוי קצינת הציות כממונה לנושא, אימוץ מדיניות ונהלי עבודה מתאימים, פיתוח כלים ממוכנים בתהליכי העבודה, גיבוש מנגנוני הדרכה והטמעה, בדיקה, בקרה ותפעול הנדרשים למילוי ההנחיות והנחיית החברות הבנות בקבוצה להיערכות מתאימה.

ד. CRS – Common Reporting Standard

ארגון ה-OECD פרסם תקן אחיד ליישום חילופי מידע אוטומטיים לגבי חשבונות פיננסיים בין מדינות (להלן: "התקן"). התקן נבנה ברוח ה-FATCA האמריקאי ונועד להגביר את השקיפות והפיקוח על דיווחי המס של תושבי המדינות המחזיקים חשבונות פיננסיים מחוץ למדינת התושבות שלהם. ביולי 2016 פורסם החוק לתיקון פקודת מס הכנסה (מספר 227) בנושא יישום ה-FATCA והתקן. תקנות ליישום התקן טרם פורסמו.

לאומי נערך לעמידה בדרישות החקיקה. שלוחות בנק לאומי באנגליה וברומניה החלו ביישום התקן ביום 1 בינואר 2016 בהתאם להוראות הרגולציה המקומית החלות עליהן.

סיכונים משפטיים

קיימת חשיפה כללית, אשר לא ניתן להעריכה או לכמתה, הנובעת, בין היתר, ממורכבותם של השירותים הניתנים על ידי הבנק והחברות המאחדות ללקוחותיהם. מורכבות שירותים אלו צופנת בחובה, בין היתר, פוטנציאל לטענות, פרשנויות ואחרות, הנוגעות לשורה ארוכה של תנאים מסחריים ורגולטורים. לא ניתן לצפות מראש את כל סוגי הטענות שיועלו בתחום זה ואת החשיפה הנובעת מטענות אלו ואחרות בקשר עם שירותי הבנק והחברות המאחדות, המועלות, בין היתר, באמצעות המנגנון הדיוני הקבוע בחוק תובענות ייצוגיות.

כמו כן, קיימת חשיפה בשל שינויים רגולטורים והנחיות של המפקח על הבנקים. ההתקשרויות עם הלקוחות הינו, בחלקן, התקשרויות הנמשכות לאורך שנים רבות, במהלכן עשויים להתרחש שינויים במדיניות, ברגולציה ובמגמות הדין, לרבות בפסיקת בתי המשפט. הבנק והחברות המאוחדות פועלים באמצעות מערכות מיכוניות מורכבות, אשר לאור השינויים כאמור, יש צורך להתאימן באופן שוטף. כל אלו יוצרים חשיפה תפעולית ומשפטית מוגברת.

בנוסף קיימת חשיפה כללית הנובעת מכך שכנגד הבנק והחברות המאוחדות מוגשות מעת לעת תלונות למפקח על הבנקים, שעלולות בנסיבות מסוימות להביא לנקיטת הליכים משפטיים נגד הבנק. לעת הזו, לא ניתן להעריך האם קיימת חשיפה בגין תלונות אלו ולא ניתן להעריך אם תינתן הכרעה רוחבית של הפיקוח בעניין תלונות כנ"ל ו/או אם תוגשנה תביעות ייצוגיות או אחרות כתוצאה מהליכים שכאלו, וכן לא ניתן להעריך את החשיפה הפוטנציאלית לתלונות כנ"ל. לפיכך, לא נכללה הפרשה בגין החשיפה האמורה.

במהלך התקופה המדווחת לא חלו שינויים מהותיים בסיכון המשפטי ובאופן ניהולו בבנק.

למידע נוסף בדבר הסיכון המשפטי ואופן ניהולו ראה פרק [סיכונים אחרים בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2017](#).

סיכון מוניטין

סיכון המוניטין הינו הסיכון לפגיעה באמון אשר יש לבעלי עניין שונים בבנק, לרבות: לקוחות, בעלי מניות, עובדים, צדדיים נגדים לביצוע עסקאות, ספקים, גורמי רגולציה או כל בעל עניין אחר אשר האמון שהוא נותן בבנק חיוני לפעילותו העסקית.

במהלך התקופה המדווחת לא חלו שינויים מהותיים בסיכון המוניטין ובאופן ניהולו.

למידע נוסף ראה פרק [סיכונים אחרים בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2017](#).

סיכון אסטרטגי

סיכון אסטרטגי מוגדר כסיכון של ירידה מהותית ברווחיות הנובעת מירידה בהכנסות שאינה יכולה להיות מפוצה על ידי ירידה מספקת בהוצאות או על ידי מציאת מקורות הכנסה נוספים. ירידה זו יכולה לנבוע מהחלטות אסטרטגיות שגויות, מחוסר יכולת ליישם אסטרטגיות נכונות, מיישום בלתי נאות של החלטות או העדר תגובה והיערכות לשינויים בסביבה העסקית (ענפיים, כלכליים, רגולטורים, צרכניים וטכנולוגיים).

סיכון אסטרטגי יכול להיות כזה שהפגיעה שלו נוגעת במודל העסקי של הבנק או של אחד מקווי העסקים המהותיים שלו. זהו סוג של סיכון שההשפעה המיידית שלו על הרווח יכולה להיות לא משמעותית, אך בטווח הארוך עלולה להיות דרמטית.

במהלך התקופה המדווחת לא חלו שינויים מהותיים בסיכון האסטרטגי ובאופן ניהולו.

למידע נוסף ראה פרק [סיכונים אחרים בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2017](#).

סיכון מאקרו-כלכלי

סיכון מאקרו-כלכלי הינו סיכון להכנסות ולהון הקבוצה הנובע מתנאים מאקרו כלכליים לרבות סביבת ריבית נמוכה, יחסי הכח הפוליטיים בעולם והשפעתם על הסחר הבינלאומי - המדיניות הכלכלית בארה"ב, תהליכים חברתיים ופוליטיים באירופה ואי היציבות הגיאופוליטית במוקדי סכסוך בעולם בין השאר לאור התגברות איומי הטרור. לאחרונה ישנם סיכונים העולים מן ההתפתחויות האפשריות בתחום הסחר העולמי, בדגש על קשרי הסחר בין ארה"ב לסין. אם המצב יחריף לכדי "מלחמת סחר" מתמשכת, עלולה להיות לכך השפעה שלילית על הצמיחה בעולם. כתוצאה, עלול להיפגע בעקיפין גם המשק הישראלי.

הבנק מנטר סיכונים מתפתחים כאמור, עם זאת, במהלך התקופה המדווחת לא חלו שינויים מהותיים בסיכון המאקרו-כלכלי ובאופן ניהולו.

למידע נוסף ראה פרק [סיכונים אחרים בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2017](#).

סיכון הבנקאות ההוגנת (Conduct)

סיכון הבנקאות ההוגנת (Conduct) הינו הסיכון שהתנהלות הבנק מול לקוחותיו תוביל, במעשה או במחדל, לתוצאה בלתי רצויה עבורם. זאת, ללא יכולת הלקוח לקחת מראש תוצאה זו בחשבון. בעקבות זאת עלולים להיגרם לבנק הפסדים הנובעים מנזקים משפטיים, מהטלת קנסות או מנזקי מוניטין.

במהלך התקופה המדווחת לא חלו שינויים מהותיים בסיכון הבנקאות ההוגנת ובאופן ניהולו.

למידע נוסף ראה פרק [סיכונים אחרים בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2017](#).

מדיניות חשבונאית ואומדנים בנושאים קריטיים

כללי

הדוחות הכספיים ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי שנתי ורבעוני של תאגיד בנקאי כמפורט **בביאור 1 בדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2017**.

הכנת הדוחות הכספיים המאוחדים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים דורשת מהנהלה שימוש באומדנים והערכות המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים, התחייבויות וכן על סכומי הכנסות והוצאות.

התוצאות בפועל של אומדנים אלו עלולות להיות שונות מהאומדנים ו/או ההערכות. האומדנים וההערכות מתבססים בדרך כלל על תחזיות כלכליות, הערכות לגבי השווקים השונים וניסיון העבר, תוך הפעלת שיקול דעת ואשר הנהלה מאמינה כי הינם סבירים בעת החתימה על הדוחות הכספיים.

הנושאים החשבונאיים הקריטיים העיקריים שצוינו בדוח השנתי ליום 31 בדצמבר 2017 הם כדלהלן: הפרשה להפסדי אשראי וסווג חובות בעייתיים, מכשירים נגזרים, ניירות ערך, התחייבויות לזכויות עובדים, התחייבויות בגין תביעות משפטיות, ומיסים על ההכנסה.

התחייבויות לזכויות עובדים

זכויות הפרישה והפנסיה בבנק נקבעות על פי סיווג תקופות ההעסקה השונות בבנק כאשר לעובדים שהחלו עבודתם בבנק מיום 1 בינואר 1999 קיימות הפקדות שוטפות לפיצויים ותגמולים ולגביהם לבנק אין חבות פנסיונית למעט השלמה לפיצויי פיטורין. לעובדים שהחלו את עבודתם בבנק לפני 1 בינואר 1999 הפורשים מעבודתם בבנק בגיל פרישה הזכות לבחור בקבלת פיצויי פרישה וכספי התגמולים או לקבל פנסיה מהבנק, הכל בהתאם ובכפוף להוראות ההסכמים השונים החלים על העובדים. הבנק מפקיד עבור עובדים אלה כספים לתגמולים ופיצויים בקופת גמל לתגמולים ופיצויים של עובדי הבנק אשר מנוהלת על ידי חברה מנהלת המוחזקת על ידי עמיתי הקופה (להלן - "עודה").

בשנים האחרונות ביצע הבנק שורה של צעדים על מנת למתן את ההשפעה של התחייבויות אלה על הדוחות הכספיים. בהמשך לצעדים אלה החל הבנק בבחינה של חלופות ביחס למצב הקיים כיום לפיו מלוא הכספים מופקדים ביעודה כאמור. בשלב זה לא ניתן להעריך האם הבחינה כאמור תוביל לגיבוש תוכנית שתאשר ותבוצע בפועל ולא ניתן להעריך האם ניתן יהיה להגיע להסכמות הנדרשות לשם ביצוע של האמור לעיל.

הסכומים של התחייבויות הפנסיה מחושבים על פי מודלים אקטואריים. שיעור ההיוון המשמש לחישוב ההתחייבות האקטוארית לזכויות עובדים, של הבנק לפנסיה נעשה על בסיס תשואות השוק בהתאם לחלופה שהבנק בחר מתוך החלופות שנקבעו על ידי בנק ישראל, לפיהם העקום מורכב מתשואות אגרות חוב ממשלתיות בישראל בתוספת עקום מרווח קבוע של אגרות חוב קונצרניות בדירוג בינלאומי AA התואם למח"מ ההתחייבויות לזכויות עובדים.

כמו כן החישובים האקטואריים לוקחים בחשבון את תחזית עליית השכר הריאלית על סמך ניסיון העבר שמשנתה בהתאם לגיל העובד.

המודלים האקטואריים כוללים הנחות לגבי: תוחלת חיים, שיעורי נכות, שיעורי עזיבה, שיעורי עזיבה עם תנאים מועדפים, שיעור ניצול זכויות הפנסיה ושיעור משיכת כספי פיצויים ותגמולים וכד'. על אף שהפרמטרים נקבעו בזירות ובמקצועיות ראוייה, שינוי בכל אחד מהפרמטרים האקטואריים או בכמה מהם ו/או בשיעור ההיוון ו/או בשיעור עליית השכר יביא לשינוי בגובה ההתחייבויות של הבנק.

הערכת האקטואר של זכויות העובדים נמצאת באתר מגנ"א של רשות ניירות ערך וכתובתו: www.magna.isa.gov.il.

ליום 30 בספטמבר 2018 יתרת רווח כולל אחר מצטבר בגין הטבות לעובדים הסתכמה ביתרה שלילית בסך 2,303 מיליון ש"ח לאחר השפעת מס, קיטון של 647 מיליון ש"ח לאחר השפעת מס ביתרת הקרן השלילית בהשוואה ליום 31 בדצמבר 2017.

יתרת ההתחייבות להטבות לעובדים ליום 30 בספטמבר 2018 לפי שיעור היוון על בסיס אגרות חוב קונצרניות בישראל ("שוק עמוק לגישת הרשות לניירות ערך") גבוהה בכ-62 מיליון ש"ח מיתרת ההתחייבות בפועל.

בקורות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

הוראות המפקח על הבנקים מחילות על תאגידים בנקאיים את דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה-Sox Act. בהתייחס לסעיפים אלו נקבעו על ידי ה-SEC וה-Public Company Accounting Oversight Board הוראות באשר לאחריות ההנהלה לקביעתם וקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולקיום בקרה פנימית על הדיווח הכספי וחוות דעת ראי החשבון המבקרים לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

הוראות המפקח קובעות:

- תאגידים בנקאיים יישמו את דרישות סעיפים 302 ו-404 וכן את הוראות ה-SEC שפורסמו מכוחם.
- בקרה פנימית נאותה מחייבת קיום מערך בקרה על פי מסגרת מוגדרת ומוכרת, ומודל ה-COSO (Committee Of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) עונה על הדרישות ויכול לשמש לצורך הערכת הבקרה הפנימית.

הבנק מיישם באופן שוטף את ההוראה בקבוצת לאומי.

במהלך שנת 2018 מבצע הבנק תיקוף ועדכון של תהליכי בקרה מהותיים ובדיקות אפקטיביות של כל מערך הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי.

הערכת בקורות ונהלים לגבי הגילוי

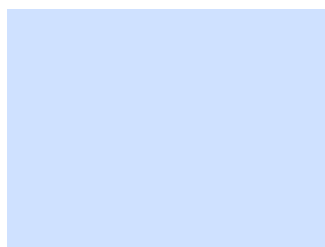
הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל הראשי, ראש החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, המנכ"ל הראשי של הבנק, ראש החטיבה הפיננסית והחשבונאי הראשי, הסיקו כי לתום תקופה זו, הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

שינויים בבקרה הפנימית

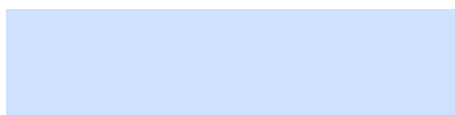
במהלך הרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2018 לא אירע כל שינוי מהותי בבקרה הפנימית על הדיווח הכספי של הבנק, אשר השפיע באופן מהותי או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי על הבקרה הפנימית של הבנק על הדיווח הכספי.

דירקטוריון

בתקופה מינואר-ספטמבר 2018 התקיימו 24 ישיבות של מליאת הדירקטוריון ו-55 ישיבות של ועדות הדירקטוריון. בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 12 בנובמבר 2018, הוחלט לאשר ולפרסם את תמצית הדוחות הכספיים המאוחדים - הבלתי מבוקרים של הקבוצה ליום 30 בספטמבר 2018 ולתקופה שהסתיימה באותו תאריך. דירקטוריון הבנק מביע את הערכתו ותודתו לעובדים ולמנהלים של הבנק ושל חברות הקבוצה, בארץ ובח"ל, על עבודתם המסורה ותרומתם לקידום עסקי הקבוצה.

דוד ברודט
יו"ר הדירקטוריון

רקפת רוסק-עמינח
מנהל כללי ראשי

12 בנובמבר 2018

הצהרה - (CERTIFICATION)

אני רקפת רוסק-עמינח מצהירה כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2018 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים המשותפים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

12 בנובמבר 2018

רקפת רוסק-עמינח
מנהל כללי ראשי

הצהרה - (CERTIFICATION)

אני עומר זיו מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2018 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים המשותפים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

12 בנובמבר 2018

עומר זיו

סגן מנהל כללי בכיר
ראש החטיבה הפיננסית

הצהרה - (CERTIFICATION)

אני שלמה גולדפרב מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק לאומי לישראל בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 30 בספטמבר 2018 (להלן: "הדוח").
 2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
 3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים הרבעוניים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות והשינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
 4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון"). וכן:
 - א. קבענו בקרות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקרות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
 - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידה סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
 - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
 - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
 5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואי החשבון המבקרים המשותפים, לדירקטוריון, לוועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
 - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
 - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.
- אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

12 בנובמבר 2018

שלמה גולדפרב

סגן מנהל כללי בכיר

חשבונאי ראשי

ראש חטיבת החשבונאות

דוח סקירה של רואי החשבון המבקרים המשותפים לבעלי המניות של בנק לאומי לישראל בע"מ

מבוא

סקרנו את המידע הכספי המצורף של בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות בנות שלו (להלן - "הבנק"), הכולל את המאזן הביניים התמציתי המאוחד ליום 30 בספטמבר 2018 ואת הדוחות התמציתיים ביניים המאוחדים על רווח והפסד, הרווח הכולל, השינויים בהון ותזרימי המזומנים לתקופות של תשעה ושלושה חודשים שהסתיימו באותו תאריך. הדירקטוריון והנהלה אחראים לעריכה ולהצגה של מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. אחריותנו היא להביע מסקנה על מידע כספי לתקופות ביניים אלו בהתבסס על סקירתנו.

היקף הסקירה

ערכנו את סקירתנו בהתאם לתקן סקירה 1 של לשכת רואי חשבון בישראל "סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים הנערכת על ידי רואה החשבון המבקר של הישות" ותקן סקירה שיישמו בסקירה של תאגידים בנקאיים נקבע לפי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו. סקירה של מידע כספי לתקופות ביניים מורכבת מבירורים, בעיקר עם אנשים האחראים לעניינים הכספיים והחשבונאיים, ומיישום נהלי סקירה אנליטיים ואחרים. סקירה הינה מצומצמת בהיקפה במידה ניכרת מאשר ביקורת הנערכת בהתאם לתקני ביקורת מקובלים בישראל ולפיכך אינה מאפשרת לנו להשיג ביטחון שניודע לכל העניינים המשמעותיים שהיו יכולים להיות מזוהים בביקורת. בהתאם לכך, אין אנו מחויבים חוות דעת של ביקורת.

מסקנה

בהתבסס על סקירתנו, לא בא לתשומת ליבנו דבר הגורם לנו לסבור שהמידע הכספי הנ"ל אינו ערוך, מכל הבחינות המהותיות, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו.

הדגש עניין

מבלי לסייג את מסקנתנו הנ"ל, אנו מפנים את תשומת הלב, לאמור בביאור 10.ב. סעיף 3 בדבר תביעות שהוגשו נגד חברה מאוחדת לרבות בקשות לאישורן כתביעות ייצוגיות. הבנק אינו יכול להעריך מה תהיינה ההשלכות של העניינים הנ"ל על הבנק, אם בכלל, על מצבו הכספי ועל תוצאות פעולותיו ואם תהיינה מהותיות.

קוסט פורר גבאי את קסירר
רואי חשבון

סומך חייקין
רואי חשבון

רואי החשבון המבקרים המשותפים

12 בנובמבר 2018

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח רווח והפסד מאוחד
לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשנה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לשנה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לשנה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לשנה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לשנה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר
2017	2017	2018	2017	2018	2018
בלתי מבוקר					
ביאור					
10,069	7,500	8,420	2,294	2,811	2
2,023	1,544	1,804	376	615	2
8,046	5,956	6,616	1,918	2,196	2
172	146	314	3	198	6, 13
7,874	5,810	6,302	1,915	1,998	הכנסות ריבית, נטו לאחר הוצאות בגין הפסדי אשראי
הכנסות שאינן מריבית					
919	674	594	222	454	3
4,138	3,068	3,130	1,043	1,043	הכנסות מימון שאינן מריבית
371	71	62	41	6	עמלות
5,428	3,813	3,786	1,306	1,503	הכנסות אחרות
סך כל ההכנסות שאינן מריבית					
הוצאות תפעוליות ואחרות					
(^(X) 4,591)	(^(X) 3,332)	3,412	(^(X) 1,096)	1,119	משכורות והוצאות נלוות
1,661	1,239	1,167	406	380	אחזקה ופחת בניינים וציוד
(^(X) 2,249)	(^(X) 1,575)	1,637	(^(X) 574)	566	הוצאות אחרות
8,501	6,146	6,216	2,076	2,065	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
4,801	3,477	3,872	1,145	1,436	רווח לפני מיסים
1,692	1,220	1,298	376	515	הפרשה למיסים על הרווח
3,109	2,257	2,574	769	921	רווח לאחר מיסים
רווח נקי					
92	85	47	60	35	חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות לאחר מיסים
3,201	2,342	2,621	829	956	לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(29)	(24)	(52)	(9)	(20)	המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
3,172	2,318	2,569	820	936	המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח בסיסי ומדולל למניה (בשקלים חדשים)					
2.08	1.52	1.69	0.54	0.62	3א
2.08	1.52	1.69	0.54	0.62	3א

(א) סווג מחדש עקב יישום למפרע של הוראות המפקח על הבנקים בנושא שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה, ראה [ביאור 3.2.1](#).

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

רקפת רוסק-עמינח
 מנהל כללי ראשי

שלמה גולדפרב
שלמה גולדפרב
 סגן מנהל כללי בכיר
 חשבונאי ראשי
 ראש חטיבת החשבונאות

דוד ברודט
 יושב ראש הדירקטוריון

עומר זיו
 סגן מנהל כללי בכיר
 ראש החטיבה הפיננסית

תאריך אישור הדוחות הכספיים: 12 בנובמבר 2018

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח מאוחד על הרווח הכולל
לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018

לשנה	לתשעה חודשים		לשלושה חודשים		
שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2017	2017	2018	2017	2018	
מבוקר					
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח					
3,201	2,342	2,621	829	956	רווח נקי לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
29	24	52	9	20	רווח נקי המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
3,172	2,318	2,569	820	936	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים					
259	256	(401)	259	(5)	התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו
(39)	(32)	(4)	2	(3)	התאמות מתרגום דוחות כספיים נטו ^(א) , לאחר השפעת גידורים ^(ב)
(1,177)	(943)	971	(806)	(311)	התאמות של התחייבויות בגין הטבות לעובדים ^(ג)
(10)	(24)	16	(13)	13	חלקו של הבנק ברווח (בהפסד) כולל אחר של חברות כלולות
(967)	(743)	582	(558)	(306)	רווח (הפסד) כולל אחר, לפני מיסים
232	160	(142)	185	109	השפעת המס המתייחס
(735)	(583)	440	(373)	(197)	רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה, לאחר מיסים
-	-	(44)	-	(6)	(הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
(735)	(583)	484	(373)	(191)	רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק לאחר מיסים
2,466	1,759	3,061	456	759	רווח כולל לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
29	24	8	9	14	רווח (הפסד) כולל המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
2,437	1,735	3,053	447	745	רווח כולל המיוחס לבעלי מניות הבנק

(א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

(ב) גידורים - רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

(ג) בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף תקופה של תוכניות להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.

ראה גם [ביאור 4](#) בדבר רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית מאזן מאוחד ליום 30 בספטמבר 2018

30 בספטמבר		31 בדצמבר		
2018		2017		2017
בלתי מבוקר		מבוקר		
ביאור		במיליוני ש"ח		
נכסים				
מזומנים ופיקדונות בבנקים		74,789	^(ה) 66,953	82,067
ניירות ערך ^{(א)(ב)}		76,861	82,098	77,299
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר		1,465	872	1,161
אשראי לציבור		270,902	^(ה) 269,584	^(ה) 271,165
הפרשה להפסדי אשראי		(3,222)	^(ה) (3,226)	^(ה) (3,213)
אשראי לציבור, נטו		267,680	266,358	267,952
אשראי לממשלות		642	695	715
השקעות בחברות כלולות		792	923	807
בניינים וציוד		2,736	2,931	2,986
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין		17	16	16
נכסים בגין מכשירים נגזרים		9,820	10,954	9,573
נכסים אחרים ^(א)		7,066	8,251	8,262
נכסים המוחזקים למכירה ^(ד)		8,806	-	-
סך כל הנכסים		450,674	440,051	450,838
התחייבויות והון				
פיקדונות הציבור		358,875	350,201	362,478
פיקדונות מבנקים		5,168	^(ה) 5,279	5,156
פיקדונות ממשלות		790	539	452
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר		655	637	558
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים		17,805	16,407	15,577
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים		9,315	11,275	9,740
התחייבויות אחרות ^{(א)(ג)}		15,376	22,539	23,324
התחייבויות המוחזקות למכירה ^(ד)		7,095	-	-
סך כל ההתחייבויות		415,079	406,877	417,285
הון המיוחס לבעלי מניות הבנק		34,759	32,793	33,167
זכויות שאינן מקנות שליטה		836	381	386
סך כל ההון		35,595	33,174	33,553
סך כל ההתחייבויות וההון		450,674	440,051	450,838

(א) לפרטים בדבר סכומים הנמדדים בשווי הוגן ראה [ביאור 15.א](#).

(ב) לפרטים בדבר ניירות ערך ששועבדו למלווים ראה [ביאור 5](#).

(ג) מזה: הפרשה להפסדי אשראי בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים, 468 מיליון ש"ח (ביום 30 בספטמבר 2017 - 492 מיליון ש"ח, ביום 31 בדצמבר 2017 - 484 מיליון ש"ח).

(ד) למידע נוסף ראה [ביאור 16](#).

(ה) סווג מחדש.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח על השינויים בהון
לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

קרנות הון			
הון מניות	פרמיה	עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות ^(א)	
במיליוני ש"ח			
7,104	1,600	30	יתרה ליום 30 ביוני 2018
-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	דיבידנד ששולם על ידי חברות מאוחדות
-	-	-	דיבידנד ששולם
(13)	(295)	-	רכישה עצמית של מניות
-	4	-	מכירת מניות בחברות בנות לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
7,091	1,309	30	יתרה ליום 30 בספטמבר 2018

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)

קרנות הון			
הון מניות	פרמיה	עסקאות תשלום מבוסס מניות ואחרות ^(א)	
במיליוני ש"ח			
7,110	1,729	38	יתרה ליום 30 ביוני 2017
-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	דיבידנד ששולם
7,110	1,729	38	יתרה ליום 30 בספטמבר 2017

(א) כולל 10 מיליון ש"ח קרנות הון אחרות.

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך כל הון המניות וקרנות ההון	(הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
8,734	(2,376)	28,321	34,679	835	35,514
-	-	936	936	20	956
-	(191)	-	(191)	(6)	(197)
-	-	-	-	(20)	(20)
-	-	(361)	(361)	-	(361)
(308)	-	-	(308)	-	(308)
4	-	-	4	7	11
8,430	(2,567)	28,896	34,759	836	35,595

סך כל הון המניות וקרנות ההון	(הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
8,877	(2,522)	26,166	32,521	372	32,893
-	-	820	820	9	829
-	(373)	-	(373)	-	(373)
-	-	(175)	(175)	-	(175)
8,877	(2,895)	26,811	32,793	381	33,174

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח על השינויים בהון (המשך)
לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)			
קרנות הון			
הון מניות במיליוני ש"ח	פרמיה	מניות ואחרות ^(א)	עסקאות תשלום מבוסס מניות
7,110	1,729	38	
			יתרה ליום 31 בדצמבר 2017 (מבוקר)
-	-	-	השפעת היישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי 9 בחברות בנות בחו"ל
-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	דיבידנד ששולם על ידי חברות מאוחדות
-	-	-	דיבידנד ששולם
1	7	(8)	הנפקת מניות
(20)	(448)	-	רכישה עצמית של מניות
-	21	-	מכירת מניות בחברות בנות לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה
7,091	1,309	30	יתרה ליום 30 בספטמבר 2018

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)			
קרנות הון			
הון מניות במיליוני ש"ח	פרמיה	מניות ואחרות ^(א)	עסקאות תשלום מבוסס מניות
7,109	1,722	36	
			יתרה ליום 31 בדצמבר 2016 (מבוקר)
-	-	-	רווח נקי לתקופה
-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	דיבידנד ששולם על ידי חברות מאוחדות
-	-	-	דיבידנד ששולם
1	7	(8)	הנפקת מניות
-	-	10	הטבה לעובדים בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
7,110	1,729	38	יתרה ליום 30 בספטמבר 2017

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 (מבוקר)			
קרנות הון			
הון מניות במיליוני ש"ח	פרמיה	מניות ואחרות ^(א)	עסקאות תשלום מבוסס מניות
7,109	1,722	36	
			יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
-	-	-	יישום רפורמת המס בארה"ב ^(ב)
-	-	-	רווח נקי
-	-	-	הפסד כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס
-	-	-	דיבידנד ששולם על ידי חברות מאוחדות
-	-	-	דיבידנד ששולם
1	7	(8)	הנפקת מניות
-	-	10	הטבה לעובדים בשל עסקאות תשלום מבוסס מניות
7,110	1,729	38	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

(א) כולל 10 מיליון ש"ח קרנות הון אחרות.
(ב) השפעת מיסים על ההכנסה הנובעת משינוי בשיעורי המס בגין רפורמת המס אשר נזקפו מרווח כולל אחר לעודפים.

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

סך כל הון המניות וקרנות ההון	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
8,877	(3,051)	27,341	33,167	386	33,553
-	-	(19)	(19)	-	(19)
-	-	2,569	2,569	52	2,621
-	453	-	453	-	453
-	-	-	-	(30)	(30)
-	-	(995)	(995)	-	(995)
-	-	-	-	-	-
(468)	-	-	(468)	-	(468)
21	31	-	52	428	480
8,430	(2,567)	28,896	34,759	836	35,595

סך כל הון המניות וקרנות ההון	(הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
8,867	(2,312)	24,792	31,347	367	31,714
-	-	2,318	2,318	24	2,342
-	(583)	-	(583)	-	(583)
-	-	-	-	(10)	(10)
-	-	(299)	(299)	-	(299)
-	-	-	-	-	-
10	-	-	10	-	10
8,877	(2,895)	26,811	32,793	381	33,174

סך כל הון המניות וקרנות ההון	(הפסד) כולל אחר מצטבר	עודפים שנצברו	סך הכל	זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל הון
8,867	(2,312)	24,792	31,347	367	31,714
-	(14)	14	-	-	-
-	-	3,172	3,172	29	3,201
-	(725)	(10)	(735)	-	(735)
-	-	-	-	(10)	(10)
-	-	(627)	(627)	-	(627)
-	-	-	-	-	-
10	-	-	10	-	10
8,877	(3,051)	27,341	33,167	386	33,553

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח על תזרימי מזומנים מאוחד
לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2017	2017	2018	2017	2018
מבוקר				
במיליוני ש"ח				
תזרימי מזומנים מפעילות שוטפת				
3,201	2,342	2,621	829	956
התאמות:				
68	(60)	54	(59)	(30)
662	497	426	155	139
172	146	314	3	198
(9)	(9)	-	(9)	-
(187)	(170)	(91)	(57)	(58)
45	35	(55)	(147)	16
-	-	(128)	-	(121)
(278)	(18)	(27)	(16)	3
11	-	-	-	-
(231)	(203)	221	(134)	25
(42)	(109)	1,040	31	(316)
100	94	(33)	32	(88)
671	545	436	97	147
447	219	(252)	(261)	60
(2)	(3)	3	(2)	3
שינוי נטו בנכסים שוטפים:				
1,077	(303)	(245)	408	2,255
2,948	2,195	(64)	3,842	788
(111)	(170)	434	(267) ^(ב)	101
שינוי נטו בהתחייבויות שוטפות:				
(915)	607	(351)	(827)	(1,981)
317	(107)	(1,682)	36	1,077
^(ב) 7,944	^(ב) 5,528	2,621	^(ב) 3,654	3,174

(א) בניכוי דיבידנד שהתקבל.
(ב) סווג מחדש, לרבות סיווג בגין יישום כללי חשבונאות מקובלים בארה"ב בדבר דוח תזרים מזומנים כאמור בסעיף 230 בקודיפיקציה.
ראה [ביאור 2.1](#).

הביאורים לתמצית הדוחות הכספיים ביניים מאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח על תזרימי מזומנים מאוחד (המשך)
לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018

לשנה	לתשעה חודשים		לשלושה חודשים	
שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2017	2017	2018	2017	2018
בלתי מבוקר				
במיליוני ש"ח				
תזרימי מזומנים מפעילות השקעה				
שינוי נטו בפיקדונות בבנקים לתקופה מקורית של יותר משלושה חודשים				
(1,085) ^(א)	(1,023) ^(א)	59	(371) ^(א)	2,081
שינוי נטו באשראי לציבור				
(8,017) ^(א)	(6,067) ^(א)	(7,574)	(1,644) ^(א)	(4,432)
שינוי נטו באשראי לממשלה				
(73) ^(א)	(53) ^(א)	73	(76) ^(א)	115
שינוי נטו בניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר				
123 ^(א)	412 ^(א)	(304)	159 ^(א)	(534)
רכישת אגרות חוב מוחזקות לפדיון				
(74)	-	(2,639)	-	(1,118)
תמורה מפדיון אגרות חוב מוחזקות לפדיון				
128	80	46	-	13
רכישת ניירות ערך זמינים למכירה				
(90,845)	(73,419)	(71,003)	(31,374)	(16,174)
תמורה ממכירת ניירות ערך זמינים למכירה				
42,394	30,921	35,773	11,416	9,020
תמורה מפדיון ניירות ערך זמינים למכירה				
45,187	35,290	38,231	12,909	12,979
תמורה ממימוש השקעה בחברות כלולות				
17	15	108	6	260
תמורה ממימוש השקעה בחברות כלולות בעבר				
-	-	11	-	-
תמורה ממכירת תיקי אשראי				
96	65	77	65	63
רכישת בניינים וציוד				
(637)	(463)	(499)	(144)	(175)
תמורה ממימוש בניינים וציוד				
315	38	44	29	-
תמורה ממימוש נכסים שהועברו לבעלות הקבוצה				
-	2	-	-	-
קופה מרכזית לתשלום פיצויים				
373	347	216	50	39
אחר				
-	-	(17)	-	2
(12,098)	(13,855)	(7,398)	(8,975)	2,139
מזומנים נטו מפעילות השקעה (לפעילות השקעה)				
תזרימי מזומנים מפעילות מימון				
שינוי נטו בפיקדונות מבנקים לתקופה מקורית של יותר משלושה חודשים				
2,094 ^(א)	2,170 ^(א)	705	941 ^(א)	2,220
שינוי נטו בפיקדונות הציבור				
(17,817) ^(א)	(5,168) ^(א)	(4,639)	(7,233) ^(א)	(2,245)
שינוי נטו בפיקדונות מממשלה				
(387) ^(א)	(307) ^(א)	329	(91) ^(א)	239
שינוי נטו בניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר				
19 ^(א)	98 ^(א)	97	393 ^(א)	96
הנפקת אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים				
-	-	2,109	-	820
פדיון אגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים				
(7,734)	(6,778)	(317)	(6,027)	(116)
דיבידנד ששולם לבעלי המניות				
(627)	(299)	(995)	(175)	(361)
דיבידנד ששולם לבעלי מניות חיצוניים בחברות מאוחדות				
(10)	(10)	(30)	-	(20)
תמורה ממימוש השקעות בחברות מוחזקות				
-	-	512	-	11
רכישת עצמית של מניות				
-	-	(468)	-	(308)
11,172	42	(2,697)	2,274	336
מזומנים נטו מפעילות מימון (לפעילות מימון)				
גידול (קיסון) במזומנים ושווי מזומנים כולל מזומנים ושווי מזומנים המסווגים כנכסים והתחייבויות מוחזקים למכירה ^(ב)				
7,018	(8,285)	(7,474)	(3,047)	5,649
בניכוי גידול (קיסון) במזומנים ושווי מזומנים המסווגים כנכסים והתחייבויות מוחזקים למכירה ^(ב)				
		35		32
7,018	(8,285)	(7,509)	(3,047)	5,617
גידול (קיסון) במזומנים ושווי מזומנים				
72,269	72,269	78,840	66,551	66,026
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לתחילת התקופה				
השפעת תנועות בשער החליפין על יתרת מזומנים ושווי מזומנים				
(447)	(219)	252	261	(60)
78,840	63,765	71,583	63,765	71,583
יתרת מזומנים ושווי מזומנים לסוף התקופה				

(א) סווג מחדש, לרבות סיווג בגין יישום כללי חשבונאות מקובלים בארה"ב בדבר דוח תזרים מזומנים כאמור בסעיף 230 בקודיפיקציה.

ראה [ביאור 2.1](#).

(ב) למידע נוסף ראה [ביאור 116](#).

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מאוחדות שלו
תמצית דוח על תזרימי מזומנים מאוחד (המשך)
לתקופה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018

ריבית ומיסים ששולמו /או התקבלו ודיבידנדים שהתקבלו

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2018	2017	2018	2017
מבוקר				בלתי מבוקר	
				במיליוני ש"ח	
10,057	7,589	7,842	2,414	2,663	ריבית שהתקבלה
(2,447)	(1,825)	(1,974)	(807)	(625)	ריבית ששולמה
176	40	114	6	6	דיבידנדים שהתקבלו
(1,855)	(1,392)	(734)	(491)	(426)	מיסים על הכנסה ששולמו

נספח א' - פעולות השקעה ומימון שלא במזומן בתקופת הדוח:

לשנה שהסתיימו ביום 31 בדצמבר 2017

ביום 1 בינואר 2017 סווגה יתרה של כ-957 מיליון ש"ח מתיק ניירות ערך זמינים למכירה לתיק אגרות חוב המוחזקות לפדיון. ביום 6 באפריל 2017 הנפיק הבנק יחידות PSU. כתוצאה מכך סווגו 10 מיליון ש"ח מהתחייבויות אחרות לקרן עסקאות תשלום מבוסס מניות.

לפרטים נוספים ראה [ביאור 25 לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2017](#).

נספח ב' - תמורה ממימוש השקעות בחברת בת שאוחדה בעבר^(א):

נכסים והתחייבויות של חברת הבת שאוחדה בעבר וזרימת מזומנים ממימוש השקעות בחברת הבת שאוחדה בעבר ליום המכירה:

ליום 30 בספטמבר 2018	
בלתי מבוקר	
במיליוני ש"ח	
7	מזומנים שנגרעו
1	נכסים (למעט מזומנים)
3	התחייבויות
5	נכסים והתחייבויות מזהים
1	בניכוי העברה לניירות ערך זמינים למכירה
4	נכסים והתחייבויות שנגרעו
7	רווח הון ממימוש השקעות בחברת בת שאוחדה בעבר
11	סך הכל תמורה שהתקבלה ממימוש השקעות בחברת בת שאוחדה בעבר

(א) למידע נוסף ראה [ביאור 16](#).

הביאורים לדוחות הכספיים המאוחדים מהווים חלק בלתי נפרד מהם.

עמוד	פירוט הביאורים	
90	עיקרי המדיניות החשבונאית	1
96	הכנסות והוצאות ריבית	2
97	הכנסות מימון שאינן מריבית	3
98	רווח למניה רגילה	א3
99	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	4
104	ניירות ערך	5
117	סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי	6
123	פיקדונות הציבור	7
124	זכויות עובדים	8
130	הון, הלימות הון, מינוף ונזילות	9
138	התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות	10
143	פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון	11
151	מגזרי פעילות פיקוחיים וגישת ההנהלה	12
165	מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי	13
186	נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה	14
189	יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים	15
207	נושאים שונים	16

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית

א. בסיס עריכת הדוחות הכספיים

1. עקרונות הדיווח

תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים ליום 30 בספטמבר 2018 ערוכה בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) לדיווח כספי לתקופות ביניים ובהתאם להוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי רבעוני של תאגיד בנקאי. ברוב הנושאים הוראות אלה מבוססות על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב. ביתר הנושאים שהינם פחות מהותיים, ההוראות מבוססות על תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מסוימים, פרשנויות של הוועדה לפרשנויות של דיווח כספי בינלאומי (IFRIC) וכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP).

כאשר תקני דיווח כספי בינלאומיים (IFRS) מאפשרים מספר חלופות, או אינם כוללים התייחסות ספציפית למצב מסוים, נקבעו בהוראות המפקח על הבנקים הנחיות יישום ספציפיות שמבוססות בעיקר על כללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב.

הכללים החשבונאיים שישומו בעריכת דוחות ביניים הינם עקביים לכללים ששימשו בעריכת הדוחות הכספיים המבוקרים ליום 31 בדצמבר 2017, פרט לאמור בסעיף ב' להלן. יש לעיין בדוחות אלה ביחד עם הדוחות הכספיים השנתיים ליום 31 בדצמבר 2017 ולביאורים הנלווים אליהם. תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים אושרה לפרסום על ידי דירקטוריון הבנק ביום 12 בנובמבר 2018.

2. שימוש באומדנים

בעת הכנת תמצית הדוחות הכספיים ביניים המאוחדים, בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) והוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו, נדרש מההנהלה שימוש באומדנים, הערכות והפעלת שיקול דעת, המשפיעים על הסכומים המדווחים של נכסים והתחייבויות ועל סכומי הכנסות והוצאות בתקופת הדיווח. יובהר שהתוצאות בפועל עלולות להיות שונות מאומדנים אלה.

בעת גיבושם של אומדנים חשבונאיים המשמשים בהכנת הדוחות הכספיים של הבנק, נדרשת הנהלת הבנק להניח הנחות באשר לנסיבות ואירועים הכרוכים באי וודאות משמעותית. בשיקול דעתה בקביעת האומדנים, מתבססת הנהלת הבנק על ניסיון העבר, עובדות שונות, גורמים חיצוניים ועל הנחות סבירות בהתאם לנסיבות המתאימות לכל אומדן.

שינוי באומדנים

האומדנים וההנחות שבבסיסם נסקרים באופן שוטף. שינויים באומדנים חשבונאיים מוכרים בתקופה שבה תוקנו האומדנים ובכל תקופה עתידית מושפעת.

ב. תקני חשבונאות חדשים, עדכוני תקינה חשבונאית והוראות חדשות של המפקח על הבנקים שישומו לראשונה

החל מתקופות הדיווח המתחילות ביום 1 בינואר 2018 מיישם הבנק תקנים חשבונאיים והוראות המפורטים להלן:

1. הכרה בהכנסה

ביום 11 בינואר 2015 פורסם חוזר בנושא אימוץ עדכון כללי חשבונאות בנושא "הכנסה מחוזים עם לקוחות". החוזר מעדכן את הוראות הדיווח לציבור לאור פרסום 09-2014 המאמץ בכללי החשבונאות האמריקאים תקן חדש בנושא הכרה בהכנסה. התקן קובע כי הכנסה תוכר בסכום שצפוי שיתקבל בתמורה להעברת הסחורות או מתן שירותים ללקוח.

התקן מפרט מודל בן חמישה שלבים שבאמצעותו נקבע עיתוי ההכרה בהכנסה וסכומה.

כמו כן מפרט התקן כללי הצגה של הכנסות אלה והעלויות שנוצרו בגינן.

התקן החדש אינו חל, בין השאר, על מכשירים פיננסיים זכויות או מחויבויות חוזיות אשר בתחולת פרק 310 לקודיפיקציה. בהוראות בנק ישראל הובהר, כי ככלל הוראות התקינה החדשה לא יחולו על הטיפול החשבונאי בהכנסות והוצאות ריבית והכנסות מימון שאינן מריבית. לאור זאת, ההוראות החדשות לא ישפיעו על מרבית הכנסות הבנק.

הנחיות החוזר יושמו בדרך של מכאן ולהבא מיום 1 בינואר 2018 תוך זקיפת השפעה המצטברת לעודפים.

ליישום החוזר לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

2. דיווח של תאגידים בנקאיים לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב

ביום 13 באוקטובר 2016 פורסם על ידי הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב".

החוזר מעדכן, בין היתר, את הוראות הדיווח לציבור ומאמץ תקני חשבונאות מקובלים בארה"ב בנושאים הבאים:

- פעילויות שהופסקו בהתאם לנושא 20-205 בקודיפיקציה בדבר "נכסים לא שוטפים המוחזקים למכירה ופעילויות שהופסקו".
 - רכוש קבוע בהתאם לנושא 360 בקודיפיקציה בדבר "רכוש קבוע".
 - רווח למניה בהתאם לנושא 260 בקודיפיקציה בדבר "רווח למניה".
 - דוח על תזרימי המזומנים בהתאם לנושא 10-230 בקודיפיקציה בדבר "דוח על תזרימי מזומנים".
 - דיווח לתקופות כיניים בהתאם לנושא 270 בקודיפיקציה בדבר "דיווח לתקופות כיניים".
 - היוון עלויות ריבית בהתאם לנושא 20-835 בקודיפיקציה בדבר "היוון ריבית".
 - מדידה וגילוי של ערבויות בהתאם לנושא 460 בקודיפיקציה בדבר "ערבויות".
- הנחיות החוזר יושמו החל מיום 1 בינואר 2018.
- ליישום החוזר לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

3. שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה

ביום 1 בינואר 2018 פורסם על ידי הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "שיפור ההצגה של הוצאות בגין פנסיה והטבות אחרות לאחר סיום העסקה".

בהתאם לחוזר, יש לכלול במסגרת הוצאות שכר בדוח רווח והפסד את עלות השירות בלבד. כל שאר רכיבי עלות ההטבה יוצגו במסגרת הוצאות אחרות.

כמו כן במסגרת החוזר הובהר כי ניתן להוון רק את רכיב עלות השירות.

הנחיות החוזר יושמו החל מיום 1 בינואר 2018.

ליישום החוזר לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים למעט על אופן ההצגה והגילוי, לרבות הצגה מחדש של מספרי השוואה לתקופות קודמות.

4. עדכון תקינה בנושא תשלום מבוסס מניות

בחודש מאי 2017 פרסם המוסד לתקינה חשבונאית בארה"ב את עדכון תקינה מספר 09-2017 לקודיפיקציה אשר מהווה תיקון להוראות ASC 718 בנושא "תשלום מבוסס מניות". העדכון נועד להבהיר מתי נדרש ליישם "חשבונאות תיקון" (modification accounting) בעקבות שינוי בתנאים של מענקי תשלום מבוסס מניות.

ליישום העדכון לא היתה השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

ג. תקני חשבונאות חדשים והוראות חדשות של המפקח על הבנקים בתקופה שלפני יישומם

נושא הפרסום	דרישות הפרסום	תחילה והוראות מעבר	השפעה על הדוחות הכספיים
עדכון תקינה ASU 2017-04 בנושא ירידת ערך מוניטין	בחודש ינואר 2017 פרסם המוסד האמריקאי לתקינה חשבונאית את עדכון 2017-04 אשר מהווה תיקון להוראות ASC 350 בנושא "נכסים בלתי מוחשיים - מוניטין ואחרים". בהתאם לתיקון לא נדרש עוד לחשב את שווי ההוגן של המוניטין ולהכיר בירידת ערך בגין הפער שבין השווי ההוגן לשווי בספרים. ירידת ערך מוניטין תוכר בגובה הפער שבין השווי ההוגן של היחידה המדווחת לבין הערך בספרים שלה. עם זאת, ההפסד מירידת הערך לא יעלה על סכום המוניטין שהוקצה ליחידה המדווחת.	נדרש ליישם שינוי זה בדרך של מכאן ולהבא מיום 1 בינואר 2020.	ליישום החוזר לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.
עדכון תקינה ASU 2017-08 בנושא חייבים	בחודש מרס 2017 פרסם המוסד לתקינה חשבונאית בארה"ב את עדכון תקינה מספר 2017-08 לקודיפיקציה בדבר הפחתת פרמיה על אגרות חוב שנרכשו, בעלות אופציית פירעון מוקדם (להלן: "העדכון"), אשר מהווה תיקון לתת-נושא 20-310 בקודיפיקציה בדבר חייבים - עמלות שאינן ניתנות להחזר ועלויות אחרות (בעבר 91 FAS). בהתאם לעדכון תקופת הפחתה של פרמיות על אגרות חוב בעלות אופציית פירעון מוקדם על ידי המנפיק, מתקופת הפחתה חוזית לתקופת הפחתה עד למועד הפירעון המוקדם הקרוב ביותר.	נדרש ליישם שינוי זה בדרך של מכאן ולהבא מיום 1 בינואר 2019.	ליישום החוזר לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.
אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב - הפרשות להפסדי אשראי צפויים והוראות נוספות	ביום 28 במרס 2018 פורסם על ידי הפיקוח על הבנקים מכתב בנושא "אימוץ עדכונים לכללי החשבונאות המקובלים בבנקים בארה"ב - הפרשות להפסדי אשראי צפויים והוראות נוספות".	נדרש ליישם שינוי זה מיום 1 בינואר 2021 באמצעות רישום בעודפים במועד היישום לראשונה של ההשפעה המצטברת של יישום כללים אלה.	הבנק בוחן את ההשפעה על דוחותיו הכספיים.
עדכון הטיפול החשבונאי הפרשות להפסדי אשראי - CECL	המכתב מאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא הפרשות להפסדי אשראי צפויים כפי שפורסמו בעדכון תקינה ASU 2016-13. מטרת הכללים החדשים היא לשפר את איכות הדיווח על המצב הכספי של התאגיד הבנקאי באמצעות הקדמת רישום הפרשות להפסדי אשראי, באופן שמחזק את אנטי המחזוריות בהתנהגות הפרשות להפסדי אשראי, שתומך בתגובה מהירה יותר של הבנקים להידרדרות באיכות האשראי של לווים ולחיזוק הקשר בין ניהול סיכוני האשראי לבין אופן שבו סיכונים אלה משתקפים בדוחות הכספיים.	נדרש ליישם שינוי זה מיום 1 בינואר 2021 באמצעות רישום בעודפים במועד היישום לראשונה של ההשפעה המצטברת של יישום כללים אלה.	הבנק בוחן את ההשפעה על דוחותיו הכספיים.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

נושא הפרסום	דרישות הפרסום	תחילה והוראות מעבר	השפעה על הדוחות הכספיים
	<p>תמצית עיקרי השינויים הצפויים הינם כדלקמן:</p> <p>א. ההפרשה להפסדי אשראי תחושב לפי ההפסד הצפוי לאורך חיי האשראי במקום לאמוד את ההפסד שנגרם וטרם זוהה.</p> <p>ב. באומדן ההפרשה להפסדי אשראי יעשה שימוש משמעותי במידע צופה פני עתיד שישקף תחזיות סבירות לגבי אירועים כלכליים עתידיים.</p> <p>ג. יורחב הגילוי על ההשפעה של מועד מתן האשראי על איכות האשראי של תיק האשראי.</p> <p>ד. ישתנה האופן שבו נרשמות ירידות ערך של אגרות חוב בתיק הזמין למכירה.</p> <p>ה. הכללים החדשים לחישוב ההפרשה להפסדי אשראי יחולו על אשראי, אגרות חוב המוחזקות לפדיון וחשיפות אשראי חוץ מאזניות מסוימות.</p>		
דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מכשירים נגזרים וגידור, סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים, דוח תזרים מזומנים ונושאים נוספים.	<p>בהמשך למכתב שפרסם הפיקוח על הבנקים ביום 28 במרס 2018, פרסם הפיקוח על הבנקים ביום 30 באוגוסט 2018 חוזר בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מכשירים נגזרים וגידור, סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים, דוח תזרים מזומנים ונושאים נוספים".</p> <p>עדכון הטיפול החשבונאי במכשירים פיננסיים החוזר מאמץ את עדכון תקינה ASU 2016-01. מטרת הכללים החדשים הינה לפשט את מודל הדיווח על מכשירים פיננסיים ולספק למשתמשים בדוחות מידע יותר שימושי לצורך קבלת החלטות.</p> <p>עיקר השינויים הינם בנושא סיווג ומדידה של מכשירים פיננסיים כדלקמן:</p> <p>א. מניות זמינות למכירה שיש להן שווי הוגן זמין, ימדדו לפי שווי הוגן דרך דוח רווח והפסד במקום רישום של התאמות שטרם מומשו לשווי הוגן ברווח כולל אחר.</p> <p>ב. מניות שאין להן שווי הוגן זמין, יוצגו ככלל לפי עלות בניכוי ירידת ערך (כפי שהוצגו עד כה). עלות זו תותאם לשינויים במחירים נצפים של מניות של אותו מנפיק.</p>	<p>נדרש ליישם שינוי זה מיום 1 בינואר 2019 וזאת בהתאם להוראות המעבר שנקבעו בכללים בארה"ב. רוחחים שטרם מומשו בגין מניות בתיק הזמין שרשומים בקרן הון יסווגו מחדש לעודפים.</p>	

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

נושא הפרסום	דרישות הפרסום	תחילה והוראות מעבר	השפעה על הדוחות הכספיים
עדכון הטיפול החשבונאי במכשירים נגזרים ופעילויות גידור			
<p>החוזר מאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא מכשירים נגזרים ופעילויות גידור כפי שפורסמו בעדכון תקינה 12-2017 ASU. מטרת הכללים החדשים לשפר את הדיווח הכספי ליחסי גידור באופן שישקף בצורה טובה יותר את התוצאות הכלכליות של פעילויות ניהול הסיכונים של התאגיד הבנקאי באמצעות שינויים ביעוד, במדידה ובהצגה של תוצאות הגידור. מטרה נוספת הינה לפשט את יישום חשבונאות הגידור.</p> <p>תמצית עיקרי השינויים הצפויים הינה כדלקמן:</p> <p>א. הכללים מרחיבים את היכולת לגדר רכיבי סיכון מסוימים ובכך ליצור התאמה בין אופן הרישום של המכשירים המגדרים והפריטים המגודרים בדוחות הכספיים.</p> <p>ב. הכללים מקלים על יישום ההנחיות החשבונאיות בנושא גידור בעיקר באמצעות הקלה בדרישות בחינת אפקטיביות הגידור ותיעוד גידור.</p> <p>ג. יעודכן הגילוי על פעילויות במכשירים נגזרים.</p>			
דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות	<p>עדכון הטיפול החשבונאי בחכירות</p> <p>ביום 1 ביולי 2018, פרסם הפיקוח על הבנקים חוזר בנושא "דיווח של תאגידים בנקאיים וחכ"א בישראל לפי כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות", המאמץ את כללי החשבונאות המקובלים בארה"ב בנושא חכירות כפי שפורסמו בעדכון תקינה 02-2016 ASU ובין היתר את כללי ההצגה, המדידה והגילוי שנקבעו בנושא 842 בקודיפיקציה.</p> <p>תמצית עיקרי השינויים הצפויים הינם כדלקמן:</p> <p>א. עסקאות לחכירת נכסים לתקופה שעולה על 12 חודשים יוכרו במאזן גם אם החכירה מסווגת כחכירה תפעולית.</p> <p>ב. בעסקאות חכירה תפעולית ירשם במאזן נכס שמשקף את זכותו של התאגיד להשתמש בנכס החכור ומנגד תירשם התחייבות לשלם בגין החכירה.</p> <p>ג. עסקאות בהן התאגיד הבנקאי מוכר נכס וחוכר אותו בחזרה יוכלו במצבים מסוימים להיחשב כעסקאות מכירה חשבונאית בכפוף לכך שמתקיימים תנאים מסוימים שפורטו בכללים החדשים.</p> <p>ד. נכסי סיכון בגין זכות שימוש (Right of Use) בגין חכירות תפעוליות שיוכרו במאזן ישוקללו ב-100% לצורך יחס הון מזערי.</p>	נדרש ליישם שינוי זה מיום 1 בינואר 2020 ואילך.	הבנק בוחן את ההשפעה של החוזר על דוחותיו הכספיים.

ביאור 1 - עיקרי המדיניות החשבונאית (המשך)

נושא הפרסום	דרישות הפרסום	תחילה והוראות מעבר	השפעה על הדוחות הכספיים
	יש לכלול גילוי כמותי על ההשפעה הצפויה של עדכון הטיפול החשבונאי בחכירות לא יאוחר מהדוח הכספי לרבעון השני של שנת 2019. הוראת המעבר שמנחה שלא לכלול את הפרשי השער בגין אגרות חוב זמינות למכירה כחלק מההתאמות לשווי הוגן של אגרות חוב אלו, הוארכה עד ליום 1 בינואר 2021.		
ASU 2018-14 עדכון לנושא 715-20 בקודיפיקציה בדבר תגמול, הטבות פרישה, ותכניות להטבה מוגדרת	דרישות הגילוי של תכניות הטבה מוגדרת מטרת העדכון היא שיפור אפקטיביות הגילויים בביאורים לדוחות הכספיים. עיקרי התיקונים הינם: א. בוטלה הדרישה להצגת אומדן הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו מרווח כולל אחר מצטבר לדוח רווח והפסד כהוצאה בשנה העוקבת. ב. התווספה דרישה לפיה נדרש לתת פירוט בדבר הסיבות לרווחים או הפסדים מהותיים הקשורים לשינוי במחויבות בגין הטבה מוגדרת במהלך התקופה ושינויים מהותיים אחרים.	נדרש ליישם שינוי זה מיום 1 בינואר 2021 בדרך של יישום רטרואספקטיבי.	ליישום החוזר לא צפויה להיות השפעה מהותית על הדוחות הכספיים.
ASU 2018-15 טיפול חשבונאי בעלויות הטמעה בהסדרים של שירותי מחשוב ענן	עלויות הטמעה של הסדרי שירותי מחשוב ענן עלויות שהתהוו לצורך הטמעה של הסדרים של שירותי מחשוב ענן ידחו או ייזקפו לרווח או הפסד באותו האופן שבו הן היו מטופלות בהתאם להוראות בדבר תוכנות לשימוש עצמי וזאת למרות שמדובר בחוזה שירות.	נדרש ליישם שינוי זה מיום 1 בינואר 2020. ניתן ליישם בדרך של מכאן ואילך או בחלופה של יישום למפרע.	הבנק בוחן את ההשפעה של העדכון על דוחותיו הכספיים.

ביאור 2 - הכנסות והוצאות ריבית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2017	2018	2017	2018	
בלתי מבוקר				
במיליוני ש"ח				
א. הכנסות ריבית^(א)				
6,836	7,552	2,092	2,485	מאשראי לציבור
18	24	6	8	מאשראי לממשלה
39	54	14	19	מפיקדונות בבנק ישראל וממזומנים
81	84	27	23	מפיקדונות בבנקים
1	1	-	-	מניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
525	705	155	276	מאגרות חוב ^(ב)
7,500	8,420	2,294	2,811	סך הכל הכנסות ריבית
ב. הוצאות ריבית^(א)				
(979)	(1,344)	(272)	(460)	על פיקדונות הציבור
(3)	(3)	(1)	(1)	על פיקדונות הממשלה
(12)	(18)	(3)	(6)	על פיקדונות מבנקים
(1)	(1)	-	-	על ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
(549)	(438)	(100)	(148)	על אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
(1,544)	(1,804)	(376)	(615)	סך הכל הוצאות ריבית
5,956	6,616	1,918	2,196	סך הכנסות ריבית, נטו
ג. פירוט ההשפעה נטו של מכשירים נגזרים מגדרים^(ג)				
(14)	1	(1)	1	מהכנסות ריבית
ד. פירוט הכנסות ריבית על בסיס צבירה מאגרות חוב				
477	645	141	250	זמינות למכירה
46	33	14	10	למסחר
2	27	(ד)	16	לפדיון
525	705	155	276	סך הכל כלול בהכנסות ריבית

(א) כולל מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

(ב) כולל ריבית בנין איגרות חוב מגובות משכנתאות (MBS) בסך 38 מיליון ש"ח ובסך 147 מיליון ש"ח לתקופות של שלושה חודשים ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 (54 מיליון ש"ח ו-157 מיליון ש"ח לתקופות של שלושה חודשים ותשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017).

(ג) פירוט של השפעת מכשירים נגזרים מגדרים על סעיפי משנה א. ו-ב.

(ד) הכנסות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 3 - הכנסות מימון שאינן מריבית

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	
2017	2018	2017	2018
בלתי מבוקר			
במיליוני ש"ח			
א. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר			
א.1. מפעילות במכשירים נגזרים^(א)			
(1,618)	1,687	321	103
(1,618)	1,687	321	103
הכנסות (הוצאות) נטו בגין מכשירים נגזרים ALM^(ב)			
סך הכל מפעילות במכשירים נגזרים			
א.2. מהשקעה באגרות חוב			
121	52	68	7
(39)	(59)	(21)	(28)
82	(7)	47	(21)
2,134	(1,379)	(316)	187
א.3. הפרשי שער, נטו			
א.4. רווחים (הפסדים) מהשקעה במניות			
117	120	17	83
(29)	(22)	(7)	(4)
-	128	-	121
15	13	5	1
-	(1)	-	-
103	238	15	201
9	-	9	-
א.5. רווחים נטו בגין הלוואות שנמכרו			
7	10	76	470
סך כל הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות שאינן למטרות מסחר			
ב. הכנסות (הוצאות) מימון שאינן מריבית בגין פעילויות למטרות מסחר^(א)			
(1)	-	(1)	-
(78)	(30)	96	(15)
43	85	51	(1)
(36)	55	146	(16)
674	594	222	454

(א) למעט מרכיב אפקטיבי ביחסי הגידור.

(ב) מכשירים נגזרים מהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(ג) לא היו רווחים מהותיים ממכירת מניות בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2018, רווח ממכירת הנדרסון הורייזן בסך 20 מיליון ש"ח בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2018, רווח ממכירת הבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ בסך 47 מיליון ש"ח בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 (רווח ממכירת קנון וקורנית בסך 14 מיליון ש"ח ובסך 17 מיליון ש"ח בהתאמה, בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרס 2017, רווח ממכירת R2NET וקורנית בסך 30 מיליון ש"ח ובסך 11 מיליון ש"ח בהתאמה בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 ביוני 2017. לא היו רווחים מהותיים ממכירת מניות בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017).

(ד) מזה חלק ההפסדים בסך 20 מיליון ש"ח ובסך 7 מיליון ש"ח לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018, הקשורים לאגרות חוב למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן (רווחים בסך 7 מיליון ש"ח וסך 10 מיליון ש"ח לתקופות של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017).

(ה) לא היו הפסדים, הקשורים למניות למסחר שעדיין מוחזקות ליום המאזן, בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 ו-30 בספטמבר 2017.

(ו) לרבות הפרשות לירידות ערך הקשורות לאגרות חוב זמינות למכירה בסך 12 מיליון ש"ח ו-19 מיליון ש"ח בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 (לא היו הפרשות מהותיות לירידות ערך בשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017).

(ז) סוג מרווח כולל אחר מצטבר.

(ח) להכנסות ריבית מהשקעה באג"ח למסחר ראה [ביאור 2](#).

(ט) כולל הפרשי שער שנבעו מפעילות למסחר.

ביאור צא - רווח למניה רגילה

א. רווח בסיסי למניה

חישוב הרווח הבסיסי למניה מתבסס על הרווח המיוחס לבעלי המניות הרגילות של הבנק מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שבמחזור, באופן הבא:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2017	2018	2017	2018	
בלתי מבוקר				
במיליוני ש"ח				
רווח בסיסי				
2,318	2,569	820	936	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
ממוצע משוקלל של מספר המניות (באלפי מניות)				
1,522,965	1,523,516	1,523,516	1,516,764	יתרה לתחילת התקופה
362	387	-	-	השפעה משוקללת של יחידות RSU, PSU שמומשו והנפקת מניות
-	(5,358)	-	(7,259)	השפעה משוקללת בגין רכישה עצמית של מניות
1,523,327	1,518,545	1,523,516	1,509,505	ממוצע משוקלל של מספר המניות
1.52	1.69	0.54	0.62	רווח בסיסי למניה (בשקלים חדשים)

ב. רווח מדולל למניה

חישוב הרווח המדולל למניה של הבנק מחולק בממוצע המשוקלל של מספר המניות הרגילות שבמחזור, לאחר התאמה בגין כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות, באופן הבא:

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		
2017	2018	2017	2018	
בלתי מבוקר				
במיליוני ש"ח				
רווח מדולל				
2,318	2,569	820	936	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות הבנק
ממוצע משוקלל של מספר המניות (באלפי מניות)				
1,523,327	1,518,545	1,523,516	1,509,505	ממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות ששימשו לצורך חישוב רווח בסיסי למניה
1,190	817	1,205	699	השפעה משוקללת של יחידות RSU, PSU שטרם מומשו
1,524,517	1,519,362	1,524,721	1,510,204	ממוצע משוקלל של מספר המניות בדילול מלא
1.52	1.69	0.54	0.62	רווח מדולל למניה (בשקלים חדשים)

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת המס

1. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 ו-2017 (בלתי מבוקר)

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה						
רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים ^(א)	התאמות לפי שיטת השווי המאזני	התאמות מתרגום ^(א) נטו לאחר השפעת גידורים ^(ב)	התאמות בגין ניירות הוצגו זמינים למכירה לפי שווי הוגן
(2,522)	(4)	(2,526)	(2,254)	11	(192)	(91)
(373)	-	(373)	(536)	(10)	9	164
(2,895)	(4)	(2,899)	(2,790)	1	(183)	73
(2,376)	(42)	(2,418)	(2,106)	18	(144)	(186)
(191)	(6)	(197)	(197)	10	(8)	(2)
(2,567)	(48)	(2,615)	(2,303)	28	(152)	(188)

2. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לתקופה של תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 ו-2017 (בלתי מבוקר)

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה						
רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים ^(א)	התאמות לפי שיטת השווי המאזני	התאמות מתרגום ^(א) נטו לאחר השפעת גידורים ^(ב)	התאמות בגין ניירות הוצגו זמינים למכירה לפי שווי הוגן
(2,312)	(4)	(2,316)	(2,169)	18	(79)	(86)
(583)	-	(583)	(621)	(17)	(104)	159
(2,895)	(4)	(2,899)	(2,790)	1	(183)	73
(3,051)	(4)	(3,055)	(2,950)	15	(195)	75
453	-	453	647	13	56	(263)
31	(44)	(13)	-	-	(13)	-
(2,567)	(48)	(2,615)	(2,303)	28	(152)	(188)

(א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

(ב) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

(ג) לרבות בגין סיווגים ביתרות בהון בין רווח כולל אחר לעודפים. ראה [דוח על השינויים בהון](#).

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

א. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לאחר השפעת המס (המשך)

3. שינויים ברווח (הפסד) כולל אחר מצטבר לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 (מבוקר)

רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה							
הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק	הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה	סך הכל	התאמות בגין הטבות לעובדים	המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	חברות מוחזקות	התאמות מתרגום ^(א) נטו לאחר השפעת גידורים ^(ב)	רווח כולל אחר של
							חלק הבנק
(2,312)	(4)	(2,316)	(2,169)	18	(79)	(86)	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
(739)	-	(739)	(781)	(3)	(116)	161	שינוי נטו במהלך השנה ^(ג)
(3,051)	(4)	(3,055)	(2,950)	15	(195)	75	יתרה ליום 31 בדצמבר 2017

(א) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.

(ב) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.

(ג) לרבות בגין סיווגים ביתרות בהון בין רווח כולל אחר לעודפים. ראה [דוח על השינויים בהון](#).

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס

ל שלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)					
2017			2018		
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
במיליוני ש"ח					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:					
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:					
53	(17)	36	203	(113)	90
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן					
(58)	20	(38)	(39)	18	(21)
(רווחים) בגין ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(א)					
(5)	3	(2)	164	(95)	69
שינוי נטו במהלך התקופה התאמות מתרגום^(ב):					
(17)	-	(17)	24	-	24
התאמות מתרגום דוחות כספיים גידורים ^(א)					
14	(5)	9	(15)	7	(8)
שינוי נטו במהלך התקופה					
(3)	(5)	(8)	9	7	2
חלק הבנק ברווח (הפסד) כולל אחר של חברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני					
13	(3)	10	(10)	3	(7)
שינוי נטו במהלך התקופה					
13	(3)	10	(10)	3	(7)
הטבות לעובדים:					
(385)	140	(245)	(589)	299	(290)
הפסד) אקטוארי נטו					
74	(26)	48	53	(29)	24
רווחים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(ד)					
(311)	114	(197)	(536)	270	(266)
שינוי נטו במהלך התקופה					
(306)	109	(197)	(373)	185	(188)
סך הכל שינוי נטו במהלך התקופה					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
(6)	-	(6)	-	-	-
סך כל השינוי נטו במהלך התקופה					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק					
(300)	109	(191)	(373)	185	(188)
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה					

- (א) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. ראה [ביאור 3](#) - הכנסות מימון שאינן מריבית.
 (ב) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמתבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 (ג) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.
 (ד) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות. פירוט נוסף ראה [ביאור 8](#) - זכויות עובדים.

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)					
2017			2018		
לפני מס	השפעת מס	לאחר מס	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
במיליוני ש"ח					
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:					
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:					
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן					
(310)	106	(204)	426	(148)	278
(רווחים) בגין ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(א)					
(91)	32	(59)	(170)	51	(119)
שינוי נטו במהלך התקופה					
(401)	138	(263)	256	(97)	159
התאמות מתרגום ^(ב) :					
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
128	-	128	(235)	-	(235)
גידורים ^(א)					
(112)	40	(72)	203	(72)	131
מכירת מניות בחברות בנות לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה - השפעת גידור					
(20)	7	(13)	-	-	-
שינוי נטו במהלך התקופה					
(4)	47	43	(32)	(72)	(104)
חלק הבנק ברווח (הפסד) כולל אחר של חברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני					
16	(3)	13	(24)	7	(17)
שינוי נטו במהלך התקופה					
16	(3)	13	(24)	7	(17)
הטבות לעובדים:					
רווח (הפסד) אקטוארי נטו					
697	(230)	467	(1,173)	403	(770)
רווחים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(ג)					
274	(94)	180	230	(81)	149
שינוי נטו במהלך התקופה					
971	(324)	647	(943)	322	(621)
סך הכל שינוי נטו במהלך התקופה					
582	(142)	440	(743)	160	(583)
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה					
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה					
(44)	-	(44)	-	-	-
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק					
סך הכל השינוי נטו במהלך התקופה					
626	(142)	484	(743)	160	(583)

- (א) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. ראה [ביאור 3](#) - הכנסות מימון שאינן מריבית.
 (ב) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 (ג) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.
 (ד) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות. פירוט נוסף ראה [בביאור 8](#) - זכויות עובדים.

ביאור 4 - רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר (המשך)

ב. השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר, לפני השפעת מס ואחרי השפעת מס (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 (מבוקר)			
	לפני מס	השפעת מס	לאחר מס
	במיליוני ש"ח		
השינויים במרכיבי רווח (הפסד) כולל אחר לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה:			
התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן:			
רווחים (הפסדים) נטו שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	435	(133)	302
(רווחים) הפסדים בגין ניירות ערך זמינים למכירה שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(א)	(176)	43	(133)
שינוי נטו במהלך השנה	259	(90)	169
התאמות מתרגום^(ב):			
התאמות מתרגום דוחות כספיים	(284)	-	(284)
גידורים ^(ג)	245	(87)	158
שינוי נטו במהלך השנה	(39)	(87)	(126)
חלק הבנק הפסד כולל אחר של חברות כלולות המטופלות לפי שיטת השווי המאזני	(10)	7	(3)
שינוי נטו במהלך השנה	(10)	7	(3)
הטבות לעובדים:			
(הפסד) אקטוארי נטו	(1,512)	519	(993)
רווחים נטו שסווגו מחדש לדוח רווח והפסד ^(ד)	335	(117)	218
שינוי נטו במהלך השנה	(1,177)	402	(775)
סך הכל שינוי נטו במהלך השנה	(967)	232	(735)
השינויים במרכיבי (רווח) הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
סך הכל השינוי נטו במהלך השנה	-	-	-
השינויים במרכיבי הפסד כולל אחר המיוחס לבעלי מניות הבנק			
סך הכל השינוי נטו במהלך השנה	(967)	232	(735)

(א) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית. ראה **ביאור 3** - הכנסות מימון שאינן מריבית.
 (ב) התאמות מתרגום דוחות כספיים של פעילויות חוץ שמטבע הפעילות שלהן שונה ממטבע הפעילות של הבנק.
 (ג) רווחים (הפסדים) נטו בגין גידור השקעה נטו במטבע חוץ.
 (ד) הסכום לפני מס מדווח בדוח רווח והפסד בסעיף משכורות והוצאות נלוות. פירוט נוסף ראה **כביאור 8** - זכויות עובדים.

ביאור 5 - ניירות ערך

ליום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)					
הערך במאזן	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	
במיליוני ש"ח					
1. אגרות חוב המוחזקות לפדיון:					
של ממשלת ישראל	1,433	1	(5)	1,429	
מגובי משכנתאות (MBS)	1,212	-	(29)	1,183	
של אחרים זרים	857	-	(25)	832	
סך הכל אגרות חוב המוחזקות לפדיון	3,502	1	(59)	3,444	
ליום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)					
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	שווי הוגן ^(א)	
במיליוני ש"ח					
2. ניירות ערך זמינים למכירה: אגרות חוב -					
של ממשלת ישראל	30,498	45	(143)	30,498	
של ממשלות זרות	9,640	1	(21)	9,640	
של מוסדות פיננסיים בישראל	12	-	-	12	
של מוסדות פיננסיים זרים	11,913	18	(77)	11,913	
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	9,270	4	(246)	9,270	
של אחרים בישראל	187	5	-	187	
של אחרים זרים	2,871	1	(84)	2,871	
סך הכל אגרות חוב מניות וקרנות^(ב)	64,391	74	(571)	64,391	
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה^(א)	68,076	259^(ג)	(601)^(ג)	67,734	

ראה הערות [בעמוד 108](#).

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)					
הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	
3. ניירות ערך למסחר: אגרות חוב -					
4,567	4,571	1	(5)	4,567	של ממשלת ישראל
55	57	-	(2)	55	של ממשלות זרות
127	127	-	-	127	של מוסדות פיננסיים בישראל
144	148	-	(4)	144	של מוסדות פיננסיים זרים
264	266	-	(2)	264	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
242	243	2	(3)	242	של אחרים בישראל
221	224	1	(4)	221	של אחרים זרים
5,620	5,636	4	(20)	5,620	סך הכל אגרות חוב
5	6	-	(1)	5	מניות וקרנות
5,625	5,642	4 ^(ב)	(21) ^(ג)	5,625	סך כל ניירות הערך למסחר
76,803	77,220	264	(681)	76,861	סך כל ניירות הערך^(ה)

ליום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	
1. אגרות חוב המוחזקות לפדיון:					
36	36	1	-	37	של ממשלת ישראל
408	408	2	(6)	404	מגובי משכנתאות (MBS)
370	370	4	(6)	368	של אחרים זרים
814	814	7	(12)	809	סך הכל אגרות חוב המוחזקות לפדיון

ראה הערות [בעמוד 108](#).

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

ליום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר					
שווי הוגן ^(א)	הפסדים	רווחים	עלות מופחתת (במניות - עלות)	הערך במאזן במיליוני ש"ח	
2. ניירות ערך זמינים למכירה: אגרות חוב -					
39,004	(59)	166	38,897	39,004	של ממשלת ישראל
13,378	(11)	5	13,384	13,378	של ממשלות זרות
23	-	1	22	23	של מוסדות פיננסיים בישראל
8,554	(11)	50	8,515	8,554	של מוסדות פיננסיים זרים
8,613	(75)	13	8,675	8,613	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
82	-	6	76	82	של אחרים בישראל
2,567	(15)	24	2,558	2,567	של אחרים זרים
72,221	(171)	265	72,127	72,221	סך הכל אגרות חוב
2,795	(31)	91	2,735	2,795	מניות וקרנות^(ב)
75,016	(202) ^(א)	356 ^(א)	74,862	75,016	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה^(א)

ליום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
שווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	הערך במאזן במיליוני ש"ח	
3. ניירות ערך למסחר: אגרות חוב -					
4,760	(7)	15	4,752	4,760	של ממשלת ישראל
473	(4)	-	477	473	של ממשלות זרות
55	-	1	54	55	של מוסדות פיננסיים בישראל
197	-	1	196	197	של מוסדות פיננסיים זרים
288	(1)	2	287	288	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
157	-	4	153	157	של אחרים בישראל
334	(1)	4	331	334	של אחרים זרים
6,264	(13)	27	6,250	6,264	סך הכל אגרות חוב
4	-	-	4	4	מניות וקרנות
6,268	(13) ^(ד)	27 ^(ד)	6,254	6,268	סך כל ניירות הערך למסחר
82,093	(227)	390	81,930	82,098	סך כל ניירות הערך^(א)

ראה הערות [בעמוד 108](#).

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017 (מבוקר)					
הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	
1. אגרות חוב המוחזקות לפדיון: אגרות חוב -					
35	35	-	-	35	של ממשלת ישראל
347	353	1	(7)	347	מגובי משכנתאות (MBS)
478	478	10	(2)	486	של אחרים זרים
866	866	11	(9)	868	סך הכל אגרות חוב המוחזקות לפדיון
ליום 31 בדצמבר 2017 (מבוקר)					
הערך במאזן במיליוני ש"ח	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים	רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר	שווי הוגן ^(א)	
2. ניירות ערך זמינים למכירה: אגרות חוב -					
36,633	36,516	156	(39)	36,633	של ממשלת ישראל
10,755	10,768	3	(16)	10,755	של ממשלות זרות
11	11	-	-	11	של מוסדות פיננסיים בישראל
9,653	9,627	44	(18)	9,653	של מוסדות פיננסיים זרים
8,529	8,595	11	(77)	8,529	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
70	66	4	-	70	של אחרים בישראל
2,352	2,349	18	(15)	2,352	של אחרים זרים
68,003	67,932	236	(165)	68,003	סך הכל אגרות חוב
2,927	2,852	97	(22)	2,927	מניות וקרנות^(ב)
70,930	70,784	333 ^(א)	(187) ^(א)	70,930	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה^(א)

ראה הערות [בעמוד 108](#).

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

ליום 31 בדצמבר 2017 (מבוקר)					
הערך במאזן	עלות מופחתת (במניות - עלות)	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן ^(א)	
במיליוני ש"ח					
3. ניירות ערך למסחר:					
אגרות חוב -					
של ממשלת ישראל	3,204	19	-	3,204	
של ממשלות זרות	82	-	(1)	82	
של מוסדות פיננסיים בישראל	90	1	-	90	
של מוסדות פיננסיים זרים	142	1	(1)	142	
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)	268	2	(1)	268	
של אחרים בישראל	111	4	-	111	
של אחרים זרים	299	3	(2)	299	
סך הכל אגרות חוב	4,196	30	(5)	4,171	
מניות וקרנות	1,307	1	(17)	1,307	
סך כל ניירות הערך למסחר	5,503	31^(ד)	(22)^(ד)	5,494	
סך כל ניירות הערך^(ה)	77,299	77,144	(218)	77,301	

הערות:

- (א) נתוני שווי הוגן מבוססים לרוב על שערי בורסה, אשר לא בהכרח משקפים את המחיר שיתקבל ממכירת ניירות ערך בהיקפים גדולים.
- (ב) כולל מניות וקרנות שלא מתקיים לגביהן שווי הוגן זמין, המוצגות לפי עלות, בסך 1,037 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2017 - 951 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2017 - 991 מיליון ש"ח).
- (ג) כלולים בהון בסעיף "התאמות בגין הצגת ניירות ערך זמינים למכירה לפי שווי הוגן, נטו" במסגרת רווח כולל אחר למעט ניירות ערך שיועדו כמגודרים בגידור שווי הוגן.
- (ד) נזקפו לדוח רווח והפסד אך טרם מומשו.
- (ה) כולל אג"ח פגומות צוברות ריבית בסך 9 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2017 - 12 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2017 - 7 מיליון ש"ח).
- (ו) סך של 11.7 מיליארד ש"ח מתוך סך הכל ניירות ערך במט"ח הינם (SSA) Supernationals, Sovereign and Agencies (30 בספטמבר 2017 - 8.6 מיליארד ש"ח, 31 בדצמבר 2017 - 9.1 מיליארד ש"ח).

הערות כלליות:

ניירות ערך שהושאלו בסך 162 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2017 - 247 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2017 - 215 מיליון ש"ח) מוצגים במסגרת סעיף אשראי לציבור.

ניירות ערך ששוועדו למלווים הסתכמו בסך 2,817 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2017 - 4,900 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2017 - 6,377 מיליון ש"ח).

לפירוט תוצאות הפעילות בהשקעות באגרות חוב ובמניות ובקרנות נאמנות ראה [ביאורים 2 ו-3](#).
ההבחנה בין אג"ח של ישראל ובין אג"ח של זרים נערכה בהתאם למדינת התושבות של הישות המנפיקה.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף בגין עלות מופחתת והפסדים שטרם הוכרו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות חוב מוחזקות לפדיון הנמצאות בפוזיציות הפסד שטרם הוכרו

30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)										
12 חודשים ומעלה ^(ב)					פחות מ-12 חודשים ^(א)					
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					
סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	עלות מופחתת	סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	עלות מופחתת	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
-	-	-	-	-	5	-	-	5	1,139	של ממשלת ישראל
20	-	-	20	202	9	-	-	9	820	מגובי משכנתאות (MBS)
8	-	-	8	84	17	-	-	17	681	של אחרים זרים
28	-	-	28	286	31	-	-	31	2,640	סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון
30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)										
12 חודשים ומעלה ^(ב)					פחות מ-12 חודשים ^(א)					
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					
סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	עלות מופחתת	סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	עלות מופחתת	

במיליוני ש"ח

אגרות חוב

-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	של ממשלת ישראל
-	-	-	-	-	6	-	-	6	274	מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	- ^(ג)	4	6	-	-	6	164	של אחרים זרים
-	-	-	-	4	12	-	-	12	438	סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון

- (א) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ-12 חודשים.
- (ב) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.
- (ג) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה עד 20% מהעלות המופחתת שלהן.
- (ד) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 20% ועד 35% מהעלות המופחתת שלהן.
- (ה) השקעות שההפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 35% מהעלות המופחתת שלהן.
- (ו) הפסדים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף בגין עלות מופחתת והפסדים שטרם הוכרו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של אגרות חוב מוחזקות לפדיון הנמצאות בפוזיציות הפסד שטרם הוכר (המשך)

31 בדצמבר 2017 (מבוקר)										
12 חודשים ומעלה ^(ב)					פחות מ-12 חודשים ^(א)					
הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן					
סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	עלות מופחתת	סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	עלות מופחתת	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
7	-	-	7	203	-	-	-	^(ו) -	41	מגובי משכנתאות (MBS)
2	-	-	2	79	-	-	-	-	-	של אחרים זרים
9	-	-	9	282	-	-	-	-	41	סך הכל אגרות חוב מוחזקות לפדיון

פירוט נוסף בגין שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש

30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)										
12 חודשים ומעלה ^{(ב)(ו)}					פחות מ-12 חודשים ^{(א)(ז)}					
הפסדים שטרם מומשו					הפסדים שטרם מומשו					
סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	שווי הוגן	סך הכל	מעל 35% ^(ה)	20%-35% ^(ד)	0-20% ^(ג)	שווי הוגן	
במיליוני ש"ח										
אגרות חוב										
3	-	-	3	114	140	-	-	140	6,772	של ממשלת ישראל
-	-	-	-	-	21	-	-	21	6,392	של ממשלות זרות
19	-	-	19	1,085	58	-	-	58	5,805	של מוסדות פיננסיים זרים
188	-	-	188	4,759	58	-	-	58	3,280	מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
-	-	-	-	-	-	-	-	^(ז) -	10	של אחרים בישראל
34	-	-	34	711	50	-	-	50	1,626	של אחרים זרים
4	-	-	4	17	26	-	-	26	433	מניות וקרנות נאמנות
248	-	-	248	6,686	353	-	-	353	24,318	סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה

- (א) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ-12 חודשים.
- (ב) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.
- (ג) השקעות שהפסד שטרם מומש בגינן מהווה עד 20% מהעלות המופחתת שלהן.
- (ד) השקעות שהפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 20% ועד 35% מהעלות המופחתת שלהן.
- (ה) השקעות שהפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 35% מהעלות המופחתת שלהן.
- (ו) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.
- (ז) הפסדים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף בגין שווי הוגן והפסדים שטרם מומשו, לפי משך זמן ושיעור ירידת הערך, של ניירות ערך זמינים למכירה הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומש (המשך)

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)									
12 חודשים ומעלה ^{(ב)(ו)}					פחות מ-12 חודשים ^{(א)(ו)}				
הפסדים שטרם מומשו					הפסדים שטרם מומשו				
שווי הוגן	0-20% ^(ג)	20%-35% ^(ד)	מעל 35% ^(ה)	סך הכל	שווי הוגן	0-20% ^(ג)	20%-35% ^(ד)	מעל 35% ^(ה)	סך הכל
במיליוני ש"ח									
אגרות חוב									
-	-	-	-	-	59	-	-	-	59
של ממשלת ישראל									
-	-	-	- ^(ז)	20	11	-	-	-	11
של ממשלות זרות									
1	-	-	1	17	10	-	-	-	10
של מוסדות פיננסיים זרים									
1	-	-	1	39	74	-	-	-	74
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)									
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
של אחרים בישראל									
-	-	-	-	-	15	-	-	-	15
של אחרים זרים									
3	-	-	3	94	28	-	-	-	28
מניות וקרנות נאמנות									
5	-	-	5	170	197	-	-	-	197
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה									
31 בדצמבר 2017 (מבוקר)									
12 חודשים ומעלה ^{(ב)(ו)}					פחות מ-12 חודשים ^{(א)(ו)}				
הפסדים שטרם מומשו					הפסדים שטרם מומשו				
שווי הוגן	0-20% ^(ג)	20%-35% ^(ד)	מעל 35% ^(ה)	סך הכל	שווי הוגן	0-20% ^(ג)	20%-35% ^(ד)	מעל 35% ^(ה)	סך הכל
במיליוני ש"ח									
אגרות חוב									
35	-	-	35	2,227	4	-	-	-	4
של ממשלת ישראל									
-	-	-	-	-	16	-	-	-	16
של ממשלות זרות									
1	-	-	1	16	17	-	-	-	17
של מוסדות פיננסיים זרים									
49	-	-	49	2,010	28	-	-	-	28
מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)									
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
של אחרים בישראל									
-	-	-	-	-	15	-	-	-	15
של אחרים זרים									
4	-	-	4	93	18	-	-	-	18
מניות וקרנות נאמנות									
89	-	-	89	4,346	98	-	-	-	98
סך כל ניירות הערך הזמינים למכירה									

(א) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך פחות מ-12 חודשים.
 (ב) השקעות שהיו בפוזיציות הפסד שטרם מומש מתמשכת במשך 12 חודשים ומעלה.
 (ג) השקעות שהפסד שטרם מומש בגינן מהווה עד 20% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ד) השקעות שהפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 20% ועד 35% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ה) השקעות שהפסד שטרם מומש בגינן מהווה מעל 35% מהעלות המופחתת שלהן.
 (ו) סכומים שנזקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.
 (ז) הפסדים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים הנמצאים בפוזיציות הפסד שטרם מומשו

30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)						
סך הכל		מעל 12 חודשים		עד 12 חודשים		
הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	
במיליוני ש"ח						
(89)	2,779	(53)	1,294	(36)	1,485	ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)
(138)	3,564	(119)	2,467	(19)	1,097	ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS-I REMIC, CMO)
(19)	1,696	(16)	998	(3)	698	ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)
(246)	8,039	(188)	4,759	(58)	3,280	סך הכל

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)						
סך הכל		מעל 12 חודשים		עד 12 חודשים		
הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	
במיליוני ש"ח						
(33)	1,742	(1)	39	(32)	1,703	ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS) ^(א)
(29)	2,722	-	-	(29)	2,722	ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS-I REMIC, CMO)
(13)	1,539	-	-	(13)	1,539	ניירות ערך מגובי נכסים (ABS) ^(א)
(75)	6,003	(1)	39	(74)	5,964	סך הכל

31 בדצמבר 2017 (מבוקר)						
סך הכל		מעל 12 חודשים		עד 12 חודשים		
הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	
במיליוני ש"ח						
(28)	1,980	(18)	920	(10)	1,060	ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS) ^(א)
(39)	2,923	(31)	1,090	(8)	1,833	ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל STRIPPED MBS-I REMIC, CMO)
(10)	1,598	-	-	(10)	1,598	ניירות ערך מגובי נכסים (ABS) ^(א)
(77)	6,501	(49)	2,010	(28)	4,491	סך הכל

- (א) סכומים שנוקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.
 (ב) הפסדים נמוכים מ-1 מיליון ש"ח.
 (ג) סווג מחדש.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך לפדיון מגובי משכנתאות

30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)			
עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
אגרות חוב לפדיון מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
895	-	(4)	891
מזה: ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA			
715	-	(2)	713
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
180	-	(2)	178
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC או בערבותם			
140	-	(17)	123
1,212	-	(29)	1,183
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
1,212	-	(29)	1,183
סך כל ניירות ערך לפדיון מגובי משכנתאות			

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר) ^(א)			
עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	הפסדים שטרם הוכרו מהתאמות לשווי הוגן	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
אגרות חוב לפדיון מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
35	-	(1)	34
מזה: ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA			
35	-	(1)	34
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
-	-	-	-
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC או בערבותם			
181	-	(4)	177
408	2	(6)	404
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
408	2	(6)	404
סך כל ניירות ערך לפדיון מגובי משכנתאות			

(א) הוצג מחדש בהתאם למתכונת שנקבעה בחוזר הפיקוח על הבנקים בדבר "שיפור השימושיות של הדוחות לציבור של תאגידים בנקאיים לשנים 2017 ו-2018" אשר יושם לראשונה החל מהדוחות הכספיים לשנת 2017.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך לפדיון מגובי משכנתאות (המשך)

31 בדצמבר 2017 (מבוקר)			
עלות מופחתת	רווחים שטרם הוכרו	הפסדים שטרם הוכרו	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
אגרות חוב לפדיון מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
-	-	-	-
מזה: ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA			
-	-	-	-
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
353	1	(7)	347
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FHLMC, FNMA או בערבותם GNMA.			
169	-	(6)	163
353	1	(7)	347
353	1	(7)	347

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)			
עלות מופחתת	רווחים (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)	הפסדים	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
2,867	-	(89)	2,778
מזה: ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA			
470	-	(14)	456
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
2,397	-	(75)	2,322
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
4,442	4	(138)	4,308
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FHLMC, FNMA או בערבותם GNMA.			
4,185	1	(138)	4,048
7,309	4	(227)	7,086
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
2,203	-	(19)	2,184
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)			
מזה: אשראי שאינו לאנשים פרטיים - אגרות חוב מסוג CLO			
1,536	-	(2)	1,534
אשראי שאינו לאנשים פרטיים - ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של SBA			
667	-	(17)	650
סך כל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			
9,512	4	(246)	9,270

(א) סכומים שנקדפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר) ^(א)			
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)			
עלות מופחתת במיליוני ש"ח	רווחים	הפסדים	שווי הוגן
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)^(א)			
2,111	1	(33)	2,079
מזה: ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA			
233	-	(6)	227
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
1,878	1	(27)	1,852
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
3,995	7	(29)	3,973
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם			
3,735	6	(29)	3,712
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
6,106	8	(62)	6,052
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)^(א)			
2,569	5	(13)	2,561
מזה: אשראי שאינו לאנשים פרטיים - אגרות חוב מסוג CLO			
1,308	4	(2)	1,310
אשראי שאינו לאנשים פרטיים - ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של SBA			
1,024	1	(11)	1,014
סך כל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים	13	(75)	8,613
31 בדצמבר 2017 (מבוקר)			
רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר ^(א)			
עלות מופחתת במיליוני ש"ח	רווחים	הפסדים	שווי הוגן
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)^(א)			
2,286	1	(28)	2,259
מזה: ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של GNMA			
326	-	(8)	318
ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
1,960	1	(20)	1,941
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
3,960	4	(39)	3,925
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם			
3,800	3	(39)	3,764
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
6,246	5	(67)	6,184
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)^(א)			
2,349	6	(10)	2,345
מזה: אשראי שאינו לאנשים פרטיים - אגרות חוב מסוג CLO			
1,599	6	(2)	1,603
אשראי שאינו לאנשים פרטיים - ניירות ערך שקיימת לגביהם ערבות של SBA			
750	-	(8)	742
סך כל ניירות ערך זמינים למכירה מגובי משכנתאות ומגובי נכסים	11	(77)	8,529

(א) סכומים שנוקפו לקרן ההון כחלק מרווח כולל אחר נטו לאחר השפעת המס.

(ב) סווג מחדש.

(ג) הוצג מחדש בהתאם למתכונת שנקבעה בחוזר הפיקוח על הבנקים בדבר "שיפור השימושיות של הדוחות לציבור של תאגידים בנקאיים לשנים 2017 ו-2018" אשר יושם לראשונה החל מהדוחות הכספיים לשנת 2017.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים

30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)			
עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
4	-	-	4
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
4	-	-	4
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
42	-	-	42
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
-	-	-	-
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם			
46	-	-	46
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
218	(2)	-	220
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)			
264	(2)	-	266
סך כל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			
30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)^(ב)			
עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
5	-	-	5
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
5	-	-	5
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
59	-	-	59
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
-	-	-	-
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם			
64	-	-	64
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
224	(1)	2	223
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)			
288	(1)	2	287
סך כל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

(א) רווחים (הפסדים) שנזקפו לדוח רווח והפסד.

(ב) הוצג מחדש בהתאם למתכונת שנקבעה בחוזר הפיקוח על הבנקים בדבר "שיפור השימושיות של הדוחות לציבור של תאגידים בנקאיים לשנים 2017 ו-2018" אשר יושם לראשונה החל מהדוחות הכספיים לשנת 2017.

ביאור 5 - ניירות ערך (המשך)

פירוט נוסף לגבי ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים (המשך)

31 בדצמבר 2017 (מבוקר)			
עלות מופחתת	רווחים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן ^(א)	שווי הוגן
במיליוני ש"ח			
ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
ניירות ערך מסוג העבר באמצעות (Pass through securities)			
4	-	-	4
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA ועל ידי FHLMC			
4	-	-	4
ניירות ערך מגובי משכנתאות אחרים (כולל CMO ו-STRIPPED MBS)			
54	-	-	54
מזה: ניירות ערך שהונפקו על ידי FNMA, FHLMC, או GNMA, או בערבותם			
-	-	-	-
58	-	-	58
סך הכל ניירות ערך מגובי משכנתאות (MBS)			
210	(1)	2	209
סך הכל ניירות ערך מגובי נכסים (ABS)			
268	(1)	2	267
סך כל ניירות ערך למסחר מגובי משכנתאות ומגובי נכסים			

(א) רווחים (הפסדים) שנזקפו לדוח רווח והפסד.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

סיווג מחדש של יתרות אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור) ואשראי לעסקים קטנים

יצוין כי, בהמשך להטמעת מערכת ייעודית לטיפול בחובות בעייתיים, בוצע לאחרונה פיתוח לזיהוי ממוכן טוב יותר של חובות שאורגנו מחדש חלף חובות תקינים או בעייתיים, ובעקבותיו עדכן הבנק את סכום החובות שאורגנו מחדש.

בעקבות האמור, במסגרת הביאורים לדוחות הכספיים, סווגו מחדש יתרות אשראי לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור) ואשראי לעסקים קטנים, ליום 30 בספטמבר 2017 וליום 31 בדצמבר 2017 מחובות לא בעייתיים לחובות בעייתיים. בגין אשראי ברוטו לאנשים פרטיים (ללא הלוואות לדיור) סווג סך של 283 מיליון ש"ח וסך של 282 מיליון ש"ח, בהתאמה. בגין אשראי ברוטו לעסקים קטנים סווג סך של 275 מיליון ש"ח וסך של 273 מיליון ש"ח, בהתאמה.

סך הסיווג לחובות פגומים ברוטו בגין אשראי לאנשים פרטיים עמד על 270 מיליון ש"ח ליום 30 בספטמבר 2017 (כ-206 מיליון ש"ח סיווג מהחובות הלא בעייתיים וכ-64 מיליון ש"ח סיווג מהחובות הבעייתיים שאינם פגומים) ועל סך של 265 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017 (כ-205 מיליון ש"ח סיווג מהחובות הלא בעייתיים וכ-60 מיליון ש"ח סיווג מהחובות הבעייתיים שאינם פגומים). סך הסיווג לחובות פגומים ברוטו בגין אשראי לעסקים קטנים עמד על 325 מיליון ש"ח ליום 30 בספטמבר 2017 (כ-211 מיליון ש"ח סיווג מהחובות הלא בעייתיים וכ-114 מיליון ש"ח סיווג מהחובות הבעייתיים שאינם פגומים) ועל סך של 317 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017 (כ-209 מיליון ש"ח סיווג מהחובות הלא בעייתיים וכ-108 מיליון ש"ח סיווג מהחובות הבעייתיים שאינם פגומים).

יצוין גם כי כתוצאה מכך, במהלך הרבעון הראשון של השנה עודכנה הפרשה להפסדי אשראי. השפעת עדכון זה על התוצאות הכספיות לתשעה חודשים הראשונים ולרבעון הראשון של השנה אינה מהותית.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א), אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי

30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
118,711	30	1,075	119,816	9,205	129,021
שנבדקו על בסיס פרטני					
44,005	79,929	35,614	159,548	738	160,286
שנבדקו על בסיס קבוצתי ¹					
1,087 ^(א)	79,481	-	80,568	-	80,568
מזה: לפי עומק פיגור					
(1,012)	-	(7,450)	(8,462)	(67)	(8,529)
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(ג)					
161,704	79,959	29,239	270,902	9,876	280,778
סך הכל חובות^{2(א)}					
מזה: ²					
1,393	-	341	1,734	-	1,734
חובות בארגון מחדש					
1,139	30	35	1,204	-	1,204
חובות פגומים אחרים					
2,532	30	376	2,938	-	2,938
סך הכל חובות פגומים					
98	806	78	982	-	982
חובות בפיגור 90 ימים או יותר					
2,139	-	534	2,673	-	2,673
חובות בעייתיים אחרים					
(8)	-	(353)	(361)	-	(361)
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(ג)					
4,761	836	635	6,232	-	6,232
סך הכל חובות בעייתיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
1,658	5	93	1,756	1	1,757
שנבדקו על בסיס פרטני					
500	468	650	1,618	-	1,618
שנבדקו על בסיס קבוצתי ³					
-	467 ^(ב)	-	467	-	467
מזה: לפי עומק פיגור					
(11)	-	(141)	(152)	-	(152)
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(ג)					
2,147	473	602	3,222	1	3,223
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי⁴					
447	-	115	562	-	562
מזה: בגין חובות פגומים					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 290 מיליון ש"ח.

(ג) כולל יתרת הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

(ד) למידע נוסף ראה [ביאור 16](#).

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א), אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
אשראי לציבור					
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל ציבור	פרטי אחר ^(ד)	דיוור	מסחרי ^(ג)
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
123,302	10,749 ^(ד)	112,553	910	40	111,603
שנבדקו על בסיס פרטני					
158,121	1,090	157,031	36,195	78,096	42,740
שנבדקו על בסיס קבוצתי ¹					
78,600	-	78,600	-	77,617	983 ^(ג)
מזה: לפי עומק פיגור					
281,423	11,839	269,584	37,105	78,136	154,343
סך הכל חובות^(א)					
מזה:					
2,272	-	2,272	356	-	1,916
חובות בארגון מחדש					
1,457	-	1,457	55	40 ^(ד)	1,362
חובות פגומים אחרים					
3,729	-	3,729	411	40	3,278
סך הכל חובות פגומים					
836	-	836	58	704	74
חובות בפיגור של 90 ימים או יותר					
2,868	-	2,868	435	1	2,432
חובות בעייתיים אחרים					
7,433	-	7,433	904	745	5,784
סך הכל חובות בעייתיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
1,766	1	1,765	109	5	1,651
שנבדקו על בסיס פרטני					
1,461	-	1,461	601	444	416
שנבדקו על בסיס קבוצתי ³					
442	-	442	-	442 ^(ב)	-
מזה: לפי עומק פיגור					
3,227	1	3,226	710	449	2,067
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי⁴					
552	-	552	72	-	480
מזה: בגין חובות פגומים					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 285 מיליון ש"ח.
 (ג) כולל יתרת הלואות לדיוור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
 (ד) סווג מחדש, לרבות סיווג מחדש המפורט [בעמוד 117](#) ובגין מהלך טיוב שבוצע בשנת 2018.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א), אשראי לציבור ויתרת הפרשה להפסדי אשראי (המשך)

31 בדצמבר 2017 (מבוקר)					
אשראי לציבור					
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל ציבור	פרטי אחר ^(ד)	דיור	מסחרי ^(ג)
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
125,624	11,457	114,167	1,018	29	113,120
שנבדקו על בסיס פרטני					
158,120	1,122	156,998	36,460	77,928	42,610
שנבדקו על בסיס קבוצתי ¹					
78,531	-	78,531	-	77,465	1,066 ^(א)
מזה: לפי עומק פיגור					
283,744	12,579	271,165	37,478	77,957	155,730
סך הכל חובות^(א)					
מזה ² :					
2,092	-	2,092	339	-	1,753
חובות בארגון מחדש					
1,363	-	1,363	38	29 ^(ד)	1,296
חובות פגומים אחרים					
3,455	-	3,455	377	29	3,049
סך הכל חובות פגומים					
886	-	886	85	722	79
חובות בפיגור של 90 ימים או יותר					
2,940	-	2,940	477	-	2,463
חובות בעייתיים אחרים					
7,281	-	7,281	939	751	5,591
סך הכל חובות בעייתיים					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
1,687	3	1,684	75	5	1,604
שנבדקו על בסיס פרטני					
1,529	-	1,529	626	445	458
שנבדקו על בסיס קבוצתי ³					
443	-	443	-	443 ^(ב)	-
מזה: לפי עומק פיגור					
3,216	3	3,213	701	450	2,062
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי⁴					
509	-	509	63	-	446
מזה: בגין חובות פגומים					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 283 מיליון ש"ח.

(ג) כולל יתרת הלוואות לדיור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.

(ד) סוג מחדש, לרבות סיווג מחדש המפורט [בעמוד 117](#) ובגין מהלך טיוב שבוצע בשנת 2018.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
2,528	466	608	3,602	1	3,603
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח ^(א)					
126	9	63	198	-	198
הוצאות בגין הפסדי אשראי					
(175)	(2)	(122)	(299)	-	(299)
מחיקות חשבונאיות					
110	-	74	184	-	184
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
(65)	(2)	(48)	(115)	-	(115)
מחיקות חשבונאיות, נטו					
(1)	-	-	(1)	-	(1)
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
(2)	-	(8)	(10)	-	(10)
בניכוי תנועות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(א)					
2,586	473	615	3,674	1	3,675
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹					
439	-	13	452	-	452
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ¹					

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי ^(ב)	דיור	פרטי אחר ^(ב)	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
2,545	457	735	3,737	1	3,738
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח					
(55)	(5)	63	3	-	3
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
(160)	(2)	(129)	(291)	-	(291)
מחיקות חשבונאיות					
189	-	80	269	-	269
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
29	(2)	(49)	(22)	-	(22)
מחיקות חשבונאיות, נטו					
4	(1)	(3)	-	-	-
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
2,523	449	746	3,718	1	3,719
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹					
456	-	36	492	-	492
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים ¹					

(א) יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת התקופה מוצגת בניכוי יתרות שסווגו כמוחזקות למכירה במסחרי בסך של 9 מיליון ש"ח ובפרטי בסך של 149 מיליון ש"ח, סך הכל 158 מיליון ש"ח. למידע נוסף אודות יתרות ותנועות שסווגו כמוחזקות למכירה ראה [ביאור 16](#).
 (ב) סווג מחדש, כמפורט [בטבלה 117](#) לרבות בגין מהלך טיוב שבוצע בשנת 2018.

ביאור 6 - סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
2,510	450	737	3,697	3	3,700
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח					
22	-	-	22	-	22
שינויים שנזקפו להון ^(א)					
2,532	450	737	3,719	3	3,722
יתרה ליום 1 בינואר 2018					
130	26	160	316	(2)	314
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
(525)	(4)	(366)	(895)	-	(895)
מחיקות חשבונאיות					
452	-	241	693	-	693
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
(73)	(4)	(125)	(202)	-	(202)
מחיקות חשבונאיות נטו					
8	1	-	9	-	9
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
(11)	-	(157)	(168)	-	(168)
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(ב)					
2,586	473	615	3,674	1	3,675
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹					
439	-	13	452	-	452
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
הפרשה להפסדי אשראי					
אשראי לציבור					
מסחרי ^(א)	דיוור	פרטי אחר ^(א)	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
2,708	473	778	3,959	1	3,960
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח					
12	(18)	152	146	-	146
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי					
(601)	(6)	(455)	(1,062)	-	(1,062)
מחיקות חשבונאיות					
417	-	274	691	-	691
גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות					
(184)	(6)	(181)	(371)	-	(371)
מחיקות חשבונאיות נטו					
(13)	-	(3)	(16)	-	(16)
התאמות מתרגום דוחות כספיים					
2,523	449	746	3,718	1	3,719
יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹					
456	-	36	492	-	492
מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים					

(א) השפעת היישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי 9 בחברות בנות בחו"ל.

(ב) יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת התקופה מוצגת בניכוי נכסים שסווגו כמוחזקים למכירה. למידע נוסף אודות יתרות ותנועות שסווגו כמוחזקות למכירה ראה [ביאור 16](#).

(ג) סווג מחדש, כמפורט [בעמוד 117](#) לרבות בגין מהלך טיוב שבוצע בשנת 2018.

ביאור 7 - פיקדונות הציבור

א. סוגי פיקדונות לפי מקום הגיוס ולפי סוג המפקיד

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2017	2017	2017	2018	
מבוקר		בלתי מבוקר		
		במיליוני ש"ח		
בישראל				
לפי דרישה				
84,686	80,301	82,443		אינם נושאים ריבית
117,740	106,372	118,896		נושאים ריבית
202,426	186,673	201,339		סך הכל לפי דרישה
134,753	138,916	131,481		לזמן קצוב
-	-	(84)		בניכוי יתרות שסווגו כהתחייבויות מוחזקות למכירה ^(א)
337,179	325,589	332,736		סך כל פיקדונות בישראל ¹
מחוץ לישראל				
לפי דרישה				
9,420	9,558	9,558		אינם נושאים ריבית
4,687	5,544	6,112		נושאים ריבית
14,107	15,102	15,670		סך הכל לפי דרישה
11,192	9,510	10,469		לזמן קצוב
16	17	21		מזה: שאינם נושאים ריבית
25,299	24,612	26,139		סך כל פיקדונות מחוץ לישראל
362,478	350,201	358,875		סך כל פיקדונות הציבור
¹ מזה:				
^(א) 131,421	^(א) 132,812	132,490		פיקדונות של אנשים פרטיים ^(ב)
70,496	62,563	65,084		פיקדונות של גופים מוסדיים
^(א) 135,262	^(א) 130,214	135,162		פיקדונות של תאגידים ואחרים

ב. פיקדונות הציבור לפי גודל

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2017	2017	2017	2018	
מבוקר		בלתי מבוקר		
		במיליוני ש"ח		
תקרת הפיקדון במיליוני ש"ח				
99,032	98,538	99,978		עד 1 ^(א)
90,545	91,532	91,548		מעל 1 ועד 10
61,271	59,755	61,787		מעל 10 ועד 100
35,666	36,920	36,155		מעל 100 ועד 500
75,964	63,456	69,407		מעל 500
362,478	350,201	358,875		סך הכל

(א) למידע נוסף ראה למידע נוסף ראה [ביאור 116](#).
 (ב) לא כולל יתרות שסווגו כהתחייבויות מוחזקות למכירה בסך 84 מיליון ש"ח.
 (ג) סווג מחדש בנין מהלך טיוב שבוצע בשנת 2018.

ביאור 8 - זכויות עובדים

א. הרכב ההטבות

1. הטבות לעובדים

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	ליום 30 בספטמבר	ליום 30 בספטמבר
2017	2017	2017	2018
מבוקר	בלתי מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר
			במיליוני ש"ח
הטבות לאחר פרישה - פנסיה ופיצויים			
17,995	17,560	16,968	סכום ההתחייבות
6,708	6,577	6,590	השווי ההוגן של נכסי התכנית
11,287	10,983	10,378	עודף ההתחייבות על נכסי התכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
חופשת יובל צבורה			
47	58	45	סכום ההתחייבות
-	-	-	השווי ההוגן של נכסי התכנית
47	58	45	עודף ההתחייבות על נכסי התכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
הטבות אחרות			
567	559	535	סכום ההתחייבות
-	-	-	השווי ההוגן של נכסי התכנית
567	559	535	עודף ההתחייבות על נכסי התכנית (כלול בהתחייבויות אחרות)
סך הכל¹			
11,901	11,600	10,958	עודף ההתחייבות בגין הטבות לעובדים על נכסי תוכנית שנכללו בסעיף "התחייבויות אחרות"
74	104	59	¹ מזה: בגין הטבות לעובדים בחו"ל

2. תוכנית הטבה מוגדרת

א. מחויבות ומצב המימון

1. שינוי במחויבות בגין הטבה חזויה

לשנה	לשנה	לשנה	לשנה	לשנה
שהסתיימה	לתשעה חודשים	לתשעה חודשים	לשלושה חודשים	לשלושה חודשים
ביום 31	שהסתיימו ביום	שהסתיימו ביום	ביום 30	ביום 30
בדצמבר	30 בספטמבר	30 בספטמבר	בדצמבר	בדצמבר
2017	2017	2018	2017	2018
מבוקר	בלתי מבוקר	מבוקר	בלתי מבוקר	מבוקר
				במיליוני ש"ח
16,948	16,948	17,995	16,662	16,499
148	107	114	35	35
696	525	483	170	166
46	34	30	11	10
1,560	1,163	(693)	837	451
(20)	(14)	11	11	(4)
(1,383)	(1,203)	(972)	(166)	(189)
17,995	17,560	16,968	17,560	16,968
17,016	16,445	16,133	16,445	16,133

(א) כולל סכומים לא מהותיים בגין צמצומים, סילוקים, הטבות מיוחדות וחוזיות בגין פיטורין.

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

א. הרכב ההטבות (המשך)

2. תוכנית הטבה מוגדרת (המשך)

א. מחויבות ומצב המימון (המשך)

2. שינוי בשווי ההוגן של נכסי התכנית ומצב המימון של התכנית

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לשנה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לשנה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לשנה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	לשנה שהסתיימה ביום 30 בספטמבר	
2017	2017	2018	2017	2018	
מבוקר					
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח					
6,819	6,819	6,708	6,520	6,430	שווי הוגן של נכסי התכנית בתחילת התקופה
399	261	236	58	168	תשואה בפועל על נכסי תוכנית
131	87	85	31	36	הפקדות לתכנית על ידי הבנק
46	34	30	11	10	הפקדות משתפי תוכנית
(17)	(13)	9	9	(6)	שינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ
(691)	(611)	(489)	(52)	(48)	הטבות ששולמו ^(א)
21	-	11	-	-	אחר
6,708	6,577	6,590	6,577	6,590	שווי הוגן של נכסי התכנית בסוף תקופת הדיווח
11,287	10,983	10,378	10,983	10,378	מצב המימון - התחייבות נטו שהוכרה בסוף תקופת הדיווח

3. סכומים שהוכרו במאזן המאוחד

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	ליום 30 בספטמבר	
2017	2017	2018	
מבוקר			
בלתי מבוקר			
במיליוני ש"ח			
11,287	10,983	10,378	סכומים שהוכרו בסעיף התחייבויות אחרות
11,287	10,983	10,378	התחייבות נטו שהוכרה בסוף תקופת הדיווח

4. סכומים שהוכרו ברווח כולל אחר מצטבר לפני השפעת מס

ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	ליום 30 בספטמבר	
2017	2017	2018	
מבוקר			
בלתי מבוקר			
במיליוני ש"ח			
4,408	4,184	3,456	הפסד אקטוארי, נטו
4,408	4,184	3,456	יתרת סגירה ברווח כולל אחר מצטבר

(א) כולל סכומים לא מהותיים בגין צמצומים, סילוקים, הטבות מיוחדות וחוזיות בגין פיטורין.

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

א. הרכב ההטבות (המשך)

2. תוכנית הטבה מוגדרת (המשך)

ב. הוצאה לתקופה

1. רכיבי עלות ההטבה נטו שהוכרו ברווח והפסד

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	למשך חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2018	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2017	2018
2017	2017	2018	2017	2018	
מבוקר					
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח					
148	107	114	35	35	עלות שירות
696	525	483	170	166	עלות ריבית
(364)	(267)	(258)	(88)	(85)	תשואה חזויה על נכסי התכנית
330	226	270	81	73	הפחתה של סכומים שלא הוכרו - הפסד אקטוארי נטו
810	591	609	198	189	סך עלות ההטבה, נטו
192	115	96	38	53	סך הוצאה בגין תכנית פנסיה להפקדה מוגדרת
1,002	706	705	236	242	סך הוצאות שנכללו ברווח והפסד

2. שינויים בנכסי תכנית ובמחויבות להטבה שהוכרו ברווח כולל אחר לפני השפעת מס

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	למשך חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2018	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר	2017	2018
2017	2017	2018	2017	2018	
מבוקר					
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח					
1,525	1,169	(671)	867	368	הפסד (רווח) אקטוארי נטו לתקופה
(330)	(226)	(270)	(81)	(73)	הפחתה של סכומים שלא הוכרו - הפסד אקטוארי נטו
(7)	-	-	-	-	שינויים בשערי חליפין של מטבע חוץ
(21)	-	(11)	-	-	אחר
1,167	943	(952)	786	295	סך הכל הוכר ברווח כולל אחר
810	591	609	198	189	סך עלות ההטבה נטו
1,977	1,534	(343)	984	484	סך הכל הוכר בעלות ההטבה, נטו לתקופה וברווח כולל אחר

3. אומדן של הסכומים הכלולים ברווח כולל אחר מצטבר שצפוי כי יופחתו לדוח רווח והפסד כהוצאה בשנת 2018 לפני השפעת המס

לשלושה חודשים שיסתיימו ביום 31 בדצמבר 2018	בלתי מבוקר	במיליוני ש"ח
82		הפסד אקטוארי נטו
82		סך הכל צפוי כי יופחת מרווח כולל אחר מצטבר

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

א. הרכב ההטבות (המשך)

3. הנחות^(א)

א. ההנחות על בסיס ממוצע משוקלל המשמשות לקביעת המחויבות בגין הטבה ולמידת עלות ההטבה נטו
 1. ההנחות העיקריות המשמשות לקביעת המחויבות בגין ההטבה

30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר	
2018	2017	2017	2018
בלתי מבוקר		מבוקר	
באחוזים			
שיעור היוון	2.27	2.06	2.27
שיעור עליית המדד	1.68	1.60	1.66
שיעור עזיבה	0.1-3.7	0.1-3.7	0.1-3.7
שיעור גידול בתגמול	0-6.3	0-6.3	0-6.3

2. ההנחות העיקריות המשמשות למדידת עלות ההטבה נטו לתקופה

30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר	
2018	2017	2017	2018
בלתי מבוקר		מבוקר	
באחוזים			
שיעור היוון	2.62	2.51	2.21
תשואה חזויה לטווח ארוך על נכסי תוכנית	5.50	5.50	5.50
שיעור גידול בתגמול	0-6.3	0-6.3	0-6.3

ב. השפעה של שינוי בנקודת אחוז אחת על המחויבות בגין הטבה חזויה לפני השפעת מס

קיטון בנקודת אחוז אחת			גידול בנקודת אחוז אחת		
31 בדצמבר		30 בספטמבר	31 בדצמבר		30 בספטמבר
2017	2018	2017	2017	2018	2018
מבוקר		בלתי מבוקר	מבוקר		בלתי מבוקר
במיליוני ש"ח					
שיעור היוון	2,943	2,748	(2,360)	(2,247)	(2,215)
שיעור עליית המדד	69	-	(69)	(65)	-
שיעור עזיבה	(156)	(149)	159	214	151
שיעור גידול בתגמול	(610)	(542)	702	634	619

(א) ההנחות מתייחסות לנתוני בנק בלבד.

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

א. הרכב ההטבות (המשך)

גובה ההתחייבות לזכויות עובדים מושפע ממספר משתנים מרכזיים, הכוללים משתני שוק (שיעורי ריביות היוון ההתחייבויות לטווחי הזמן השונים) ומשתנים אקטואריים, כאשר חלק מהמשתנים האקטואריים הינם משתנים התנהגותיים של העובדים. ייתכן כי יתקיים קשר בין שינויים במשתני השוק לבין שינויים במשתנים האקטואריים ההתנהגותיים. לדוגמא, ייתכן כי באם תתרחש עליית ריבית חדה במשק הישראלי, אשר בעקבותיה תעלנה גם תשואות האג"ח הממשלתיות (אשר תקטין את גובה ההתחייבויות לפנסיה), יצטמצם גם שיעור העובדים הבוחרים במסלול פנסיה (החלטה אשר גם תצמצם את גובה ההתחייבויות של הבנק לפנסיה).

4. נכסי תוכנית

א. הרכב השווי ההוגן של נכסי תכנית

ליום 30 בספטמבר		ליום 31 בדצמבר		
2017	2018	2017	2018	
בלתי מבוקר		מבוקר		
במיליוני ש"ח				
175	183	176	175	מזומנים ופקדונות בבנקים
2,596	2,651	2,585	2,596	מניות
1,274	831	1,209	1,274	אגרות חוב ממשלתיות
1,912	2,059	2,043	1,912	אגרות חוב קונצרניות
751	866	564	751	אחר
6,708	6,590	6,577	6,708	סך הכל

ב. השווי ההוגן של נכסי תכנית לפי סוגי נכסים ויעד הקצאה לשנת 2018

אחוז מנכסי התכנית		יעד הקצאה		
30 בספטמבר		31 בדצמבר		
2017	2018	2017	2018	
בלתי מבוקר		מבוקר		
באחוזים				
3	2	3	3	מזומנים ופקדונות בבנקים
38	38	39	38	מניות
19	19	18	19	אגרות חוב ממשלתיות
29	31	31	29	אגרות חוב קונצרניות
11	10	9	11	אחר
100	100	100	100	סך הכל

ביאור 8 - זכויות עובדים (המשך)

א. הרכב ההטבות (המשך)

5. תזרימי מזומנים

א. הפקדות

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר	לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		תחזית ^(א) 2018
	2017	2018	2017	2018	
מבוקר					בלתי מבוקר
					במיליוני ש"ח
177	121	115	42	46	115

הפקדות

(א) אומדן ההפקדות שהבנק צופה כי יופקדו לתכנית להטבה מוגדרת במהלך התקופה שנותרה עד לסוף שנת 2018.

ב. הטבות שהבנק צופה לשלם בעתיד^(א)

שנה	במיליוני ש"ח
2018	170
2019	771
2020	678
2021	713
2022	727
2023-2027	4,338
2028 ואילך	11,223
סך הכל	18,620

(א) בערכים מהוונים.

ב. נושאים שונים

1. בהודעה של ועדת הכספים של הכנסת מיום 16 ביולי 2018 נאמר כי ועדת הכספים של הכנסת אישרה ביום 16 ביולי 2018 את מכירת יתרת מניות בנק לאומי המוחזקות בידי המדינה, דהיינו מכירה של מניות בנק לאומי המהוות 5.83% מהון המניות של הבנק. עוד נאמר בהודעה, כי החשב הכללי במשרד האוצר הצהיר כי במסגרת המכירה תעמוד המדינה בהתחייבותיה כלפי עובדי הבנק לעניין העמדת אופציית מכירה של 10% מהמניות הנמכרות לעובדי בנק לאומי ב-25% הנחה.

ביום 5 בספטמבר 2018, קיבל הבנק הודעה ממשרד האוצר על השלמת העסקה למכירת 81,037,614 מניות רגילות בנות 1.00 ש"ח ע.נ. כל אחת של הבנק שהוחזקו על ידי המדינה ל-Citigroup Global Markets Limited, במחיר של 23.38 ש"ח למניה, בתמורה כוללת של 1,894,659,415 ש"ח. לאחר המכירה, יותרו בידי המדינה 7,793,155 מניות רגילות בנות 1.00 ש"ח ע.נ. כל אחת של הבנק, המיועדות למכירה לעובדים. בהתאם לכך, ביום 5 בספטמבר 2018, ממשלת ישראל בשם מדינת ישראל, חדלה להיות בעלת עניין בבנק. זכאות עובדי הבנק לרכוש את מניות הבנק שנותרו בידי המדינה הינה בהתאם להסכמים בעניין הפרטת הבנק משנת 2006 המקנים לעובדי הבנק את הזכות לרכוש מהמדינה חלק מהחזקותיה במקרה של מכירת החזקות המדינה בבנק, בהנחה של 25%.

2. בתקופת הדוח אישרו ועדת הביקורת והדירקטוריון כי ההתחשבות בגין זכויות העבר של המנכ"ל הראשי ל"פנסיה תקציבית", אשר הוקפאו והופקדו בקופה אישית, תבוצע בסמוך לאישור הדוחות הכספיים של הבנק לשנת 2021.

ביאור פא - הון

שינויים בהון הבנק

בהתאם לתכנית התגמול של הבנק התנאי להבשלת השליש השני של יחידות ה-PSU (אשר הוקצו ליו"ר הדירקטוריון, למנכ"ל הראשי ולנושאי משרה אחרים בבנק (להלן - "נושאי משרה בבנק") כחלק מאישור המענק השנתי מותנה הביצועים בגין מחצית המענק לשנת 2016) (להלן - "יחידות ה-PSU 2016") וכן להבשלת השליש הראשון של יחידות ה-PSU אשר הוקצו לנושאי משרה בבנק כחלק מאישור המענק השנתי מותנה הביצועים בגין מחצית המענק לשנת 2017) (להלן - "יחידות ה-PSU 2017") למניות, התקיים, ולפיכך השליש השני של יחידות ה-PSU 2016 והשליש הראשון של יחידות ה-PSU 2017 הבשילו למניות. בהתאם, ביום 5 במרס 2018 הוקצו לנושאי המשרה בבנק מניות בהתאם למספר יחידות ה-PSU 2016 ויחידות ה-PSU 2017 אשר הבשילו למועד זה.

לפרטים נוספים ראה [ביאור 25 לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2017](#).

על פי הקבוע במדיניות התגמול, המניות המוקצות בשל הבשלת יחידות ה-PSU 2016, יחידות ה-PSU 2017, הופקדו בידי הנאמן לתכנית התגמול, איסוף שירותי ניהול ונאמנות בע"מ (להלן - "הנאמן לתכנית").

המניות שהוקצו בגין יחידות ה-PSU 2016 כמפורט לעיל, היו חסומות עד לתאריך 14 במרס 2018 והמנה הראשונה מבין השלוש, של המניות שהוקצו בגין הבשלת יחידות ה-PSU 2017, אשר הבשילה כאמור, הינה חסומה לתקופה של שנה אחת נוספת, עד תום שנתיים ממועד הקצאת יחידות ה-PSU 2017, דהיינו עד 5 באפריל 2019.

הבשלת יחידות ה-PSU 2016 וה-PSU 2017 בכל אחד ממועדי ההבשלה תותנה בכך שהבנק עמד ביחס הלימות ההון הנדרש על פי ההוראות המפקח על הבנקים בהתאם לדוחות הכספיים האחרונים שפרסם הבנק בסמוך לפני כל אחד ממועדי ההבשלה. לא עמד הבנק ביחס כאמור, תידחה הבשלת המנה הרלוונטית למועד הבא שבו יעמוד הבנק ביחס הלימות ההון הנדרש כאמור, בהתאם לדוחות הכספיים שפרסם.

לפרטים נוספים ראה [ביאור 25 לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2017](#).

תשקיף מדף והנפקת אגרות חוב

ביום 25 במאי 2018 פרסם הבנק תשקיף מדף בהתאם להיתר שהתקבל מרשות לניירות ערך.

על פי דוח הצעת מדף מיום 19 ביוני 2018, הנפיק הבנק, בתאריך 21 ביוני 2018 סך של כ-1.29 מיליארד ש"ח אגרות חוב סדרה 179. אגרות החוב עומדות לפירעון בשני תשלומים שווים ביום 30 ביוני 2024 וביום 30 ביוני 2026. אגרות החוב צמודות למדד המחירים לצרכן, ונושאות ריבית שנתי בשיעור של 0.83% לשנה, אשר תשולם אחת לשנה ביום 30 ביוני של כל אחת מהשנים 2019 עד 2026 (כולל).

אגרות החוב סדרה 179 אינן מוכרות לצורך הון פיקוחי.

על פי דוח הצעת מדף מיום 5 ביולי 2018, הנפיק הבנק, בתאריך 8 ביולי 2018 סך של 613.8 מיליון ש"ח כתבי התחייבות נדחים סדרה 401 וסך של 209.1 מיליון ש"ח כתבי התחייבות נדחים סדרה 402.

כתבי התחייבות הנדחים סדרה 401 עומדים לפירעון בתשלום אחד ביום 31 ביולי 2028 עם אופציה למנפיק לפירעון מוקדם לא לפני ה-31 ביולי 2023 ולא לאחר ה-31 באוגוסט 2023. כתבי התחייבות צמודים למדד המחירים לצרכן, נושאים ריבית שנתי קבועה בשיעור של 1.64% לשנה, עד ליום 31 ביולי 2023. במועד זה, בהינתן אי מימוש זכותו של הבנק לפדיון מוקדם, תעודכן הריבית הנקובה באגרת בהתאם להפרש בין ריבית העוגן (כהגדרתה בדוח הצעת המדף) במועד ההנפקה לבין זו שבמועד עדכון הריבית.

כתבי התחייבות הנדחים סדרה 402 עומדים לפירעון בתשלום אחד ביום 31 ביולי 2033 עם אופציה למנפיק לפירעון מוקדם לא לפני ה-31 ביולי 2024 ולא לאחר ה-31 באוגוסט 2028. כתבי התחייבות צמודים למדד המחירים לצרכן, נושאים ריבית שנתי קבועה בשיעור של 2.78% לשנה, עד ליום 31 ביולי 2028. במועד זה, בהינתן אי מימוש זכותו של הבנק לפדיון מוקדם, תעודכן הריבית הנקובה באגרת בהתאם להפרש בין ריבית העוגן (כהגדרתה בדוח הצעת המדף) במועד ההנפקה לבין זו שבמועד עדכון הריבית.

בהתקיים נסיבות לאירוע מכונן (אירוע מכונן לאי קיימות או ארוע מכונן לספיגת הפסדי קרן, המוקדם מביניהם), יומרו כתבי התחייבות הנדחים למניות על פי ממוצע שערי הסגירה שנקבעו למניות הבנק בבורסה ב-14 ימי המסחר העוקבים האחרונים לפני היום בו נמסרה הודעת ההמרה או על פי שער הרצפה שנקבע (לאחר התאמות), כגבוה מביניהם. כתבי התחייבות אלו (סדרות 401, 402) כשירים להיכלל ברובד 2 החל ממועד ההנפקה.

ביאור פא - הון (המשך)

מדיניות חלוקת דיבידנד

ביום 29 במרס 2017 אישר דירקטוריון הבנק מדיניות חלוקת דיבידנד, החל ממועד פרסום הדוחות הכספיים לרבעון הראשון של שנת 2017. בהתאם למדיניות זו, הבנק יחלק מדי רבעון, דיבידנד בגובה 20% מהרווח הנקי של הבנק בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק לרבעון שחלף ובכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון שלו, גם לאחר חלוקת הדיבידנד.

ביום 20 בנובמבר 2017 אישר דירקטוריון הבנק שינוי במדיניות חלוקת הדיבידנד לפיו מדי רבעון יחולק דיבידנד בגובה של עד 40% מהרווח הנקי של הבנק, בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק לרבעון שחלף. זאת, בכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון שלו, גם לאחר חלוקת הדיבידנד. חלוקת הדיבידנד בפועל כפופה להחלטות פרטניות של הדירקטוריון בטרם כל חלוקה, ובכפוף להוראות הדין שחלות על חלוקת דיבידנד ובכלל זה הוראות חוק החברות והוראות בנק ישראל.

בהתאם למדיניות המעודכנת, ביום 12 בנובמבר 2018, אישר הדירקטוריון בגין הרבעון השלישי של שנת 2018 דיבידנד בגובה של 40% מהרווח הנקי של הרבעון. סכום הדיבידנד שאושר הסתכם לסך של כ-375 מיליון ש"ח, המהווה 25.04% לכל מניה בת 1 ש"ח ע.נ. הדירקטוריון קבע את יום 27 בנובמבר 2018 כיום הקובע לעניין תשלום דיבידנד ואת יום 10 בדצמבר 2018 כיום התשלום. סכום הדיבידנד הסופי למניה כפוף לשינויים עקב רכישה עצמית של מניות הבנק.

פרטים בדבר דיבידנד ששולם

מועד ההכרזה	מועד תשלום	דיבידנד למניה	דיבידנד ששולם במזומן
25 במאי 2017	22 ביוני 2017	באגורות	במיליוני ש"ח
15 באוגוסט 2017	11 בספטמבר 2017	8.17	124
21 בנובמבר 2017	21 בדצמבר 2017	11.50	175
6 במרס 2018	28 במרס 2018	21.51	328
24 במאי 2018	19 ביוני 2018	22.41	342
14 באוגוסט 2018	6 בספטמבר 2018	19.18	292
		23.96 ¹	361

תכנית לרכישה עצמית של מניות הבנק

בהמשך לאמור בדוח לרבעון הראשון לשנת 2018 ולדוח לרבעון השני לשנת 2018, בדבר היערכות הבנק לביצוע רכישה עצמית בהיקף של עד 700 מיליון ש"ח על פי מנגנון הגנת נמל מבטחים שפרסמה הרשות לניירות ערך (עמדה משפטית מספר 8-199), ולכך שב-2 באוגוסט 2018 הסתיים השלב הראשון של ביצוע הרכישה העצמית על פי התכנית האמורה, במסגרתו נרכשו באמצעות חבר בורסה חיצוני, כ-13,667,294 מניות בהיקף של כ-303 מיליון ש"ח, ולכך שבשלב השני (שהחל במחצית אוגוסט) הועבר לחבר הבורסה החיצוני סך נוסף של כ-397 מיליון ש"ח ("היתרה") לצורך המשך ביצוע הרכישה העצמית על פי התכנית:

במסגרת השלב השני ועד ליום 8 בנובמבר 2018 רכש הבנק (באמצעות חבר הבורסה החיצוני האמור) כ-14,348,602 מניות בהיקף של 339 מיליון ש"ח. סך הכל נרכשו על פי התכנית האמורה 28,015,896 מניות בהיקף כספי כולל של 642 מיליון ש"ח (נכון ליום 8 בנובמבר 2018). יתרת הסכום שהועברה לחבר הבורסה החיצוני בשלב השני תשמש אותו להמשך ביצוע הרכישות על פי תנאי התכנית, והכל עד לקרות אחד האירועים הבאים, המוקדם מביניהם: (א) יום 31 במרס 2019; (ב) עם השלמת רכישת מניות הבנק בהיקף הכספי הכולל של היתרה; (ג) קיומה של מניעה חוקית להמשך קיומו של ההסכם עם חבר הבורסה; (ד) הודעת הבנק כי חדל להתקיים התנאי באישור בנק ישראל לתכנית הרכישה בדבר דרישות הלימות ההון של הבנק.

¹ בהמשך לדיווח המשלים מיום 27 באוגוסט 2018.

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות

כללי

במאי 2013 תיקן המפקח על הבנקים את הוראות ניהול בנקאי תקין מס' 211-201 בנושא מדידה והלימות הון, על מנת להתאימן להנחיות באזל 3.

יודגש, כי הוראות באזל 3 קובעות שינויים משמעותיים בחישוב דרישות ההון הרגולטורי, בין היתר, בכל הקשור לנושאים הבאים:

1. רכיבי ההון הפיקוחי
2. ניכויים מההון והתאמות פיקוחיות
3. טיפול בחשיפות לתאגידים פיננסיים
4. טיפול בחשיפות לסיכון אשראי בגין חובות פגומים
5. הקצאת הון בגין סיכון CVA

התיקונים להוראות הנ"ל נכנסו לתוקף החל מיום 1 בינואר 2014, כאשר היישום הינו באופן מדורג בהתאם להוראות המעבר שנבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 299 בנושא מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר.

בהתאם להוראות המעבר, ההתאמות הפיקוחיות והניכויים מההון וכן זכויות המיעוט שאינן כשירות להיכלל בהון הפיקוחי מנוכים מההון בהדרגה בשיעור של 20% בכל שנה, החל מיום 1 בינואר 2014 ועד ליום 1 בינואר 2018. מכשירי ההון שאינם כשירים עוד כהון פיקוחי הוכרו עד לתקרה של 80% ביום 1 בינואר 2014 ובכל שנה עוקבת מופחתת תקרה זו ב-10% נוספים עד ליום 1 בינואר 2022. נכון לשנת 2018 תקרת המכשירים הכשירים כהון פיקוחי עומדת על 40%.

בנוסף, ביום 29 באוגוסט 2013 פורסם חוזר הפיקוח על הבנקים בנושא דרישות הגילוי של באזל הנוגעות להרכב ההון אשר קבע דרישות גילוי מעודכנות שיידרשו הבנקים לכלול כחלק מאימוץ הוראות באזל 3.

רכיבי הון הנתונים לתנדוטיות

התקינה בדבר זכויות עובדים אשר יושמה לראשונה בינואר 2015, הינה גורם המשפיע באופן מהותי על הון עצמי רובד 1 של לאומי, בעיקר בשל העובדה שמדידת ההתחייבות הינה בהתאם לריביות שוק שהינן ברמות נמוכות היסטוריות וכן בשל התנדוטיות הרבה שמדידה מעין זו הביאה להון הפיקוחי של הבנק.

בהקשר זה, ביום 12 ביולי 2016 קיבל הבנק אישור פרטני מאת בנק ישראל לענין אופן חישוב ריבית ההיוון שתשמש לחישוב ההתחייבות לזכויות עובדים לצורך מדידת ההון הפיקוחי. בהתאם לאישור, ריבית ההיוון מחושבת על פי ממוצע נע של תשואות השוק, לתקופה של שמונה רבעונים שהסתיימה במועד הדיווח. השינוי מיושם החל מהדוחות הכספיים לתקופה שהסתיימה ביום 30 ביוני 2016 ועד לדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2020 (כולל). שינוי השיטה ממתן באופן משמעותי את התנדוטיות הנובעת משינויים בריבית ההיוון.

ביום 15 בנובמבר 2016 החליט דירקטוריון הבנק בהתבסס על המלצת וועדת הביקורת לחשב את ההתחייבויות הפנסיוניות לעובדים, על בסיס מרווח קבוע של אגרות חוב בדירוג בינלאומי AA.

לצורך ההון הרגולטורי ההתחייבות הפנסיונית הינה בסך 16,824 מיליון ש"ח והון עצמי רובד 1 35,450 מיליון ש"ח וזאת לעומת ההתחייבות הפנסיונית בספרים בסך של 17,335 מיליון ש"ח והון עצמי רובד 1 33,340 מיליון ש"ח.

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

	30 בספטמבר	31 בדצמבר	
	2018	2017	2017
	בלתי מבוקר	מבוקר	מבוקר
	במיליוני ש"ח		
א. נתונים			
הון לצורך חישוב יחס ההון			
הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים ^(ב)	35,450	34,180	34,653
הון רובד 2, לאחר ניכויים	10,827	11,166 ^(ו)	10,811 ^(ו)
סך הכל הון כולל	46,277	45,346	45,464
יתרות משוקללות של נכסי סיכון			
סיכון אשראי ^(ב)	288,449	275,318	277,344
סיכויי שוק	4,059	5,018	4,464
סיכון תפעולי	22,485	20,867	21,484
סך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון	314,993	301,203	303,292
יחס ההון לרכיבי סיכון			
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	11.25%	11.35%	11.43%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.69%	15.05% ^(ו)	14.99% ^(ו)
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ^(א)	10.25%	10.26%	10.25%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ^(א)	13.75%	13.76%	13.75%
ב. חברות בנות משמעותיות			
לאומי קארד בע"מ^(ח)			
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	15.70%	15.67%	15.80%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	16.70%	16.73%	16.80%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ^(א)	8.00%	8.00%	8.00%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים ^(א)	11.50%	11.50%	11.50%
בנק לאומי ארה"ב			
יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון	13.53%	11.99%	11.51%
יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון	14.43%	14.52%	13.82%
יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש על ידי השלטונות המקומיים ^(א)	6.38%	5.25%	5.75%
יחס ההון הכולל המזערי הנדרש על ידי השלטונות המקומיים ^(א)	9.88%	9.25%	9.25%

(א) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש מיום 1 בינואר 2015 ועד ליום 31 בדצמבר 2016 הינם 9% ו-12.5% בהתאמה והחל מיום 1 בינואר 2017 הינם 10% ו-13.5% בהתאמה. ליחסים אלה, החל מיום 1 בינואר 2015, מתווספת דרישת הון בשיעור המבטא 1% מיתרת ההלוואות לדיור למועד הדיווח. בהתאם לכך, יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי שנדרש על ידי המפקח על הבנקים ליום 30 בספטמבר 2018, לפי נתוני מועד הדיווח, הינו 10.25% ו-13.75% בהתאמה.

(ב) נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכניות ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקחת על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל" (להלן - התאמות בגין תוכנית ההתייעלות), הפוחחות בהדרגה עד ליום 30 ביוני 2021 וליום 30 ביוני 2022 בהתאמה. לפרטים נוספים על השפעת הוראות המעבר וההתאמות בגין תוכניות ההתייעלות ראה [סעיף ד](#), להלן. לסך הכל יתרות משוקללות של נכסי סיכון התווספו סך של 127 מיליון ש"ח בשל התאמות בגין תוכנית ההתייעלות (94 מיליון ש"ח ליום 31 בדצמבר 2017, 103 מיליון ש"ח ליום 30 בספטמבר 2017).

(ג) יחס הון עצמי רובד 1 המזערי ויחס ההון הכולל המזערי הנדרש בהתאם לרגולציה המקומית הינו 4.5% ו-8%, בהתאמה. ליחסים אלה מתווספת כרית לשימור הון של 1.875% נכון ליום 30 בספטמבר 2018. דרישה זו מיושמת בהדרגה עד לשנת 2019, אז תעמוד הכרית לשימור הון על 2.5%.

(ד) ביום 1 ביוני 2016 נכנסה לתוקף הוראת ניהול בנקאי תקין 472, בנושא "סולקים וסליקת עסקאות בכרטיסי חייב", על פיה יחס הון עצמי רובד 1 לא יפחת מ-8% ויחס ההון הכולל לא יפחת מ-11.5%.

(ה) למידע נוסף ראה [ביאור 116](#).

(ו) הוצג מחדש. למידע נוסף ראה [ביאור 6](#).

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ג. רכיבי ההון לצורך חישוב יחס ההון

31 בדצמבר	30 בספטמבר	2018	
2017	2017		
מבוקר	בלתי מבוקר		במיליוני ש"ח
1. הון עצמי רובד 1			
33,167	32,793	34,759	הון המיוחס לבעלי מניות הבנק
229	227	387	הבדלים בין הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לבין הון עצמי רובד 1 - זכויות מיעוט
590	558	-	הבדלים בין הון המיוחס לבעלי מניות הבנק לבין הון עצמי רובד 1 - בגין הטבות לעובדים
532	392	128	התאמות בגין המעבר בין העקום החשבונאי לעקום 8 רבעונים ^(א)
34,518	33,970	35,274	סך הון עצמי רובד 1 לפני התאמות פיקוחיות וניכויים
התאמות פיקוחיות וניכויים:			
(203)	(254)	(179)	מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים
(219)	(299)	(135)	מיסים נדחים לקבל
(35)	(18)	(45)	התאמות פיקוחיות וניכויים אחרים - הון עצמי רובד 1
(457)	(571)	(359)	סך הכל התאמות פיקוחיות וניכויים - הון עצמי רובד 1
592	781	535	סך ההתאמות בגין תכנית ההתייעלות
34,653	34,180	35,450	סך הכל הון עצמי רובד 1, לאחר התאמות פיקוחיות וניכויים
2. הון רובד 2			
7,773	8,152	7,690	הון רובד 2: מכשירים לפני ניכויים
^(ב) 3,038	^(ב) 3,014	3,137	הון רובד 2: הפרשות, לפני ניכויים
10,811	11,166	10,827	סך הון רובד 2 לפני ניכויים
ניכויים:			
-	-	-	סך הכל ניכויים - הון רובד 2
10,811	11,166	10,827	סך הכל הון רובד 2
45,464	45,346	46,277	סך הכל הון כולל

(א) בהתאם לאישור פרטני מהפיקוח על הבנקים.

(ב) הוצג מחדש. למידע נוסף ראה [ביאור 6](#).

הערה: סך הכל הון כולל מחושב בהתאם להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 201-211, 299 בדבר "מדידה והלימות הון", החלות מיום 1 בינואר 2014.

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

ד. השפעת הוראות המעבר והתאמות בגין תכנית התייעלות על יחס הון עצמי רוברד 1

31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2017	2017	2018
מבוקר	בלתי מבוקר	
באחוזים		
יחס ההון לרכיבי סיכון		
11.03%	10.88%	11.09%
יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון לפני יישום השפעת הוראות המעבר ולפני השפעת התאמות בגין תכנית התייעלות ^(א)		
0.20%	0.21%	0.00%
השפעת הוראות המעבר		
11.23%	11.09%	11.09%
יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון, לפני השפעת התאמות בגין תכנית התייעלות		
0.20%	0.26%	0.16%
התאמות בגין תכנית התייעלות ^(ב)		
11.43%	11.35%	11.25%
יחס הון עצמי רוברד 1 לרכיבי סיכון		

(א) לרבות השפעת אימוץ כללי החשבונאות המוקבלים בארה"ב בנושא זכויות עובדים.
 (ב) נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכניות התייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקח על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית" של המערכת הבנקאית בישראל". בהתאם למכתב כאמור, ההקלות שניתנו לצרכי יחסי הלימות הון ויחס המינוף בגין תוכניות התייעלות שאושרו על ידי הדירקטוריון ביוני 2016 וביולי 2017 פוחתות בהדרגה עד ליום 30 ביוני 2021 ויום 30 ביוני 2022, בהתאמה.

ה. יחס מינוף לפי הוראות המפקח על הבנקים

ביום 28 באפריל 2015 פרסם המפקח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 218 בנושא יחס המינוף. ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט, שקוף שאינו מבוסס סיכון אשר יפעל כמדדיה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות הסיכון ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

יחס המינוף מבוטא באחוזים, ומוגדר כיחס בין מדידת ההון למדידת החשיפה. ההון לצורך מדידת יחס המינוף הוא הון רוברד 1 להגדרתו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 202, תוך התחשבות בהסדרי המעבר שנקבעו. סך מדידת החשיפה של הבנק היא סכום החשיפות המאזניות, חשיפות לנגזרים ולעסקאות מימון ניירות ערך ופריטים חוץ מאזניים. ככלל, המדידה הינה עקבית עם הערכים החשבונאיים ולא מובאים בחשבון משקלי סיכון. כמו כן, הבנק לא מורשה להשתמש בביטחונות פיזיים או פיננסיים, ערבויות או טכניקות אחרות להפחתת סיכון אשראי, כדי להפחית את מדידת החשיפות, אלא אם כן הותר ספציפית בהתאם להוראה. נכסים מאזניים שנוכו מהון רוברד 1 (בהתאם להוראה 202) מנוכים ממדידת החשיפות. בהתאם להוראה הבנק מחשב את החשיפה בגין נגזרים בהתאם לנספח ג' להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203, ואת החשיפות בגין פריטים חוץ מאזניים על ידי המרה של הסכום הרעיוני של הפריטים במקדמי המרה לאשראי כפי שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מספר 203.

בהתאם להוראה תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 6%.

תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף המזערי החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, לא ירד מהסף שנקבע על פי ההוראה. תאגיד בנקאי אשר ביום פרסום ההוראה אינו עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, נדרש להגדיל את יחס המינוף בשיעורים רבעונים קבועים עד ליום 1 בינואר 2018.

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

	ליום 31 בדצמבר	ליום 30 בספטמבר	
	2017	2017	2018
	מבוקר	בלתי מבוקר	בלתי מבוקר
			במיליוני ש"ח
א. בנתוני המאוחד^(א)			
הון רובד 1	34,653	34,180	35,450
סך החשיפות	499,026	486,507	502,536
יחס המינוף			
יחס המינוף	6.94%	7.03%	7.05%
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	6.00%	6.00%	6.00%
ב. חברות בת משמעותיות			
לאומי קארד בע"מ			
יחס המינוף	11.10%	11.06%	11.10%
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	5.00%	5.00%	5.00%
בנק לאומי ארה"ב			
יחס המינוף	9.72%	10.23%	11.86%
יחס המינוף המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים	5.00%	5.00%	5.00%

(א) נתונים אלה כוללים התאמות בגין תוכנית ההתייעלות שנקבעו לפי מכתב המפקחת על הבנקים מיום 12 בינואר 2016 בנושא "התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל". בהתאם למכתב כאמור, ההקלות שניתנו לצרכי יחסי הלימות ההון ויחס המינוף בגין תוכניות ההתייעלות שאושרו על ידי הדירקטוריון ביוני 2016 וביוני 2017, פוחתות בהדרגה עד ליום 30 ביוני 2021 ויום 30 ביוני 2022 בהתאמה. ההשפעה של ההקלה בגין תוכניות ההתייעלות על יחס המינוף הסתכמה בכ-0.11% ליום 30 בספטמבר 2018 (0.09%-0.15% ליום 31 בדצמבר 2017 וליום 30 בספטמבר 2017, בהתאמה). לפרטים נוספים על השפעת הוראות המעבר וההתאמות בגין תוכנית ההתייעלות ראה [סעיף 1](#) לעיל. כמו כן, בחישוב יחס המינוף הובאו בחשבון התאמות מיישום ריבית ההיוון המחושבת על פני ממוצע נע של תשואת השוק, לתקופה של שמונה רבעונים שהסתיימה במועד הדיווח, בקשר להתחייבויות אקטואריות מסוימות.

1. יחס כיסוי נזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים

ביום 28 בספטמבר 2014 פורסם חוזר במסגרתו נוספה הוראת ניהול בנקאי תקין מספר 221 בנושא יחס כיסוי נזילות אשר מאמצת את המלצות ועדת באזל לעניין יחס כיסוי הנזילות במערכת הבנקאית בישראל. יחס כיסוי הנזילות בוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצרכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה. במסגרת ההוראה נקבע אופן החישוב של יחס כיסוי הנזילות לרבות הגדרת המאפיינים ודרישות תפעוליות ל"מלאי נכסים נזילים באיכות גבוהה" (המונה) ומקדמי הביטחון בגינם וכן את תזרים המזומנים היוצא נטו הצפוי בתרחיש הקיצון המוגדר בהוראה עבור 30 הימים הקלנדריים (המכנה).

תרחיש הקיצון שנקבע בהוראה כולל זעזוע המשלב זעזוע ספציפי לתאגיד וזעזוע מערכתי ובמסגרתו הוגדרו שיעורי משיכה סטנדרטיים לתזרימים יוצאים ושיעורי קבלה של תזרימים נכנסים בהתאם לקטגוריות של היתרות השונות.

יחס כיסוי הנזילות מונהג החל מיום 1 באפריל 2015.

בהתאם להוראות המעבר, החל מיום 1 באפריל 2015 הדרישה המזערית נקבעה על 60% ותגדל ל-80% ב-1 בינואר 2016 ול-100% ביום 1 בינואר 2017 ואילך. עם זאת, בתקופה של לחץ פיננסי תאגיד בנקאי יוכל לרדת מתחת לדרישות מינימאליות אלו.

בנוסף, ביום 28 בספטמבר 2014 פורסם חוזר בנושא הוראת שעה - יישום דרישות גילוי לפי נדבך 3 של באזל - גילוי בגין יחס כיסוי נזילות (להלן: "החוזר"). במסגרת החוזר תוקנו הוראות הדיווח לציבור כדי לשלב את דרישות הגילוי שיידרשו הבנקים לכלול כחלק מאימוץ יחס כיסוי הנזילות.

ביאור 29 - הלימות הון, מינוף ונזילות (המשך)

בהתאם לכך, נקבע בין היתר, כי החל מיום 1 באפריל 2015 התווספו דרישות הגילוי על יחס כיסוי הנזילות במאחד ובסולו (בכפוף לתחולה) במסגרת ביאור לדוחות הכספיים אשר שמו ישונה ל"ביאור הלימות הון ונזילות לפי הוראות המפקח על הבנקים".

יחס כיסוי הנזילות של הבנק חושב על בסיס ממוצע תצפיות יומיות ויחס כיסוי הנזילות המאוחד חושב על בסיס ממוצע תצפיות חודשיות לתקופה.

31 בדצמבר		30 בספטמבר		
2017	2017	2018		
מבוקר		בלתי מבוקר		
באחוזים		באחוזים		
א. בנתוני המאחד				
122	122	121		יחס כיסוי הנזילות
100	100	100		יחס כסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים
ב. בנתוני הבנק				
122	123	120		יחס כיסוי הנזילות
100	100	100		יחס כסוי הנזילות המזערי הנדרש על ידי המפקח על הבנקים

הערה: לאומי קארד ובנק לאומי ארה"ב אינן נדרשות ביחס כיסוי נזילות.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות

א. התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות אחרות

31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2017	2017	2018
מבוקר	בלתי מבוקר	במיליוני ש"ח
(1) חוזי שכירות לזמן ארוך - דמי שכירות של בניינים, ציוד וכלי רכב ודמי אחזקה בשל התקשרויות לתשלום בשנים הבאות		
228	197	246
201	201	190
144	136	165
128	121	129
118	112	112
1,109	1,152	1,070
1,928	1,919	1,912 ^(א)
477	769	768
37	81	51 ^(א)

(א) כולל יתרות חוזי שכירות בסך 444 מיליון ש"ח והתחייבויות להשקעה בבניינים וציוד בסך 24 מיליון ש"ח, בגין נכסים המוחזקים למכירה.

31 בדצמבר	30 בספטמבר	
2017	2017	2018
מבוקר	בלתי מבוקר	במיליוני ש"ח
(4) פעילות מכירת אשראי		
87	56	77
96	65	77
9	9	-

ב. תביעות משפטיות

במהלך העסקים השוטף הוגשו כנגד הבנק וחברות מאוחדות מסוימות תובענות משפטיות, לרבות בקשות לאישור תביעות ייצוגיות.

כביאור 26 לדוחות הכספיים השנתיים של הבנק ליום 31 בדצמבר 2017, נכלל מידע לגבי כל התביעות המהותיות למועד הדוחות כאמור. בכביאור להלן נכלל מידע לעניין תביעות מהותיות שהוגשו בתקופת הדוח ולאחר תקופת הדוח, ככל שהוגשו, וכן שינויים שחלו לגבי תביעות מהותיות שהוגשו בתקופות דיווח קודמות, ואינו כולל מידע אודות תביעות שדווחו **כביאור 26 לדוח השנתי** ולא חל לגביהן שינוי.

לדעת הנהלת הבנק והחברות המאוחדות, המתבססות על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תובענות אלו, לרבות הבקשות לאישור תביעות ייצוגיות, נכללו בדוחות הכספיים הפרשות נאותות, במקום בו נדרשו הפרשות, לכיסוי נזקים כתוצאה מהתובענות כאמור.

לדעת הנהלת הבנק והנהלות החברות המאוחדות סכום החשיפה הנוספת בשל תביעות שהוגשו נגד הבנק ונגד החברות המאוחדות בנושאים שונים, שסכום כל אחת מהן עולה על 2 מיליון ש"ח ואשר אפשרות התממשותן אינה קלושה, מסתכם בסך של כ-30 מיליון ש"ח.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

1. למועד פרסום הדוחות הכספיים לא חלו שינויים מהותיים ביחס למפורט [בביאור 26 לדוח השנתי](#), למעט כמפורט להלן:
- 1.1 ביום 7 בספטמבר 2011 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק (בגין פעילות בנק לאומי למשכנתאות בע"מ), ונגד בנקים אחרים. סכום התביעה הייצוגית הנטען נגד כל הבנקים המשיבים עמד על כ-927 מיליון ש"ח (ונגד הבנק על כ-327 מיליון ש"ח). לטענת המבקשים הבנקים גבו מנוטלי הלוואות לדיור "ריבית דריבית מראש", בניגוד לדין וכן בניגוד להוראות הסכמי הלוואה. ביום 16 באוגוסט 2015 דחה בית המשפט את הבקשה לאישור התובענה כיייצוגית מסיבה של היעדר עילה. ביום 7 בדצמבר 2015 הגישו המבקשים ערעור על החלטת בית המשפט, וביום 14 במרס 2018 ניתן פסק דין על ידי בית המשפט העליון שדחה את הערעור. בכך הסתיימה התובענה.
- 1.2 בחודשים פברואר ומרס 2013 הגיש המפרק של שתי חברות בקבוצת נדל"ן, באמצעות המנהל המיוחד שלהן, שתי תביעות נגד הבנק, נגד בנקים נוספים ונגד גופים ואישים נוספים. המנהל המיוחד טוען, בין היתר, כי הנתבעים אפשרו זליגת כספים מחשבונות החברות לחשבונות אחרים הקשורים לקבוצה, וכן כי הבנק סייע לביצוע "פעולות סיבוכיות" בסופי רבעון באופן שאפשר את הסתרת הגניבות שבוצעו, לטענת המנהל המיוחד, מהחברות, ומניעת חשיפתן בדוחות הכספיים של החברות. הסכומים הנתבעים הם כ-63 מיליון ש"ח וכ-102 מיליון ש"ח (כולל הפרשי הצמדה וריבית). ביום 27 ביוני 2018 אישר בית המשפט את הסדרי הפשרה שנחתמו בין המפרק לבין כל הנתבעים לאחר שהתקיים הליך גישור. בכך הגיעו שתי התביעות לסיומן. הליך נוסף שהגיש המנהל המיוחד בשם חברה אחרת בקבוצה בעילות אחרות ממשיך להתנהל.
- 1.3 ביום 28 באוגוסט 2013, הוגשה בקשה לאשר תובענה כיייצוגית נגד הבנק ונגד בנקים אחרים. המפקח על הבנקים, נגיד בנק ישראל והממונה על הגבלים עסקיים צורפו כמשיבים פורמאליים. עניינה של הבקשה היא טענה בדבר גבייה, כביכול, של עמלות שלא כדין, בקשר לפעילות של המרה ומשלוח של מטבע חוץ, מבלי שניתן לכך גילוי נאות. הנזק שלטענת המבקשים נגרם ללקוחות (כפי שעודכן בבקשה "מקוצרת" שהוגשה על ידי המבקשים), עומד על כ-2.6 מיליארד ש"ח (המבקשים טוענים לנזקים נוספים שלא כומתו).
- ביום 20 בינואר 2015, החליט בית המשפט על העברת הדין בבקשה לאישור תובענה ייצוגית שהוגשה בענין דומה, בסכום של 200 מיליון ש"ח, גם כנגד חברות כרטיסי האשראי (לרבות כנגד חברת לאומי קארד) לבית המשפט הדין בבקשה המתוארת בסעיף זה.
- ביום 18 במרס 2018 הגישו המבקשים ערעור על פסק הדין של בית המשפט המחוזי בתל אביב מיום 1 במרס 2018, שדחה את הבקשות לאישור תובענה ייצוגית וחייב את המבקשים בתשלום הוצאות למשיבים.
- 1.4 ביום 18 במרס 2014, הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד הבנק בסכום נטען של כ-155 מיליון ש"ח, בטענה שבמסגרת ניכוי מס במקור שהבנק מבצע בעסקאות בניירות ערך שמבוצעות באמצעות, מחשבות מערכות המחשב של הבנק רווחי הון ביתר ו/או הפסדי הון בחסר שלא כדין. ביום 1 באוגוסט 2018 אישר בית המשפט הסדר פשרה בהליך זה, בכך הסתיימה התובענה.
- 1.5 ביום 21 באפריל 2015 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק. טענת המבקש היא, כי הבנק אינו ממלא כביכול את חובתו לעשות מאמץ סביר לאיתור בעלי חשבונות ללא תנועה, לידעם אודות קיום החשבון ולהשיב להם את הכספים "שוכבים", לטענת המבקש, בחשבונות אלו. המבקש מעלה טענות נוספות לגבי גביית עמלות בחשבונות אלו, והחזרת כספים לבעלי החשבון ללא הצמדה וריבית. כלל הנזק של חברי הקבוצה לא ניתן להערכה. ביום 26 בפברואר 2018 אישר בית המשפט הסדר פשרה בהליך זה, בכך הסתיימה התובענה.
- 1.6 ביום 22 במאי 2016 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנקים אחרים בטענה שכאשר הבנקים גובים במזומן עמלות פעולה על ידי פקיד, הם גובים את העמלה הנקובה בתעריפון ללא הטבות שאמורות לחול על קבוצות אוכלוסיה מסוימות, וכן אינם לוקחים עמלות אלו בחשבון בעת חישוב עמלת המינימום הנגבית בחשבון הלקוחות. ביום 20 בספטמבר 2018 ניתן פסק דין על ידי בית המשפט המחוזי בתל אביב שדחה את הבקשה לאישור תובענה ייצוגית וחייב את המבקשים בתשלום הוצאות למשיבים. בכך הסתיימה התובענה.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

- 1.7. ביום 8 בדצמבר 2016, הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד הבנק ונגד בנקים אחרים. לטענת המבקש הבנקים גובים עמלות מינימום בהעברה של מטבע חוץ במדרגים, ולא עמלת מינימום אחת בלבד, כפי שלטענת המבקש נדרש בכללי הבנקאות, וכי הפרה משותפת זו של כל הבנקים המשיבים הינה למעשה הסדר כובל בניגוד לחוק ההגבלים העסקיים. סכום הנזק הנתען נאמד על ידי המבקש, לכל המשיבים גם יחד, בסך של כ-500 מיליון ש"ח. ביום 13 במרס 2018 ניתן פסק דין שאישר את הסתלקותו של המבקש מההליך. בכך הסתיימה התובענה.
- 1.8. ביום 15 במאי 2017 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק (במקביל לתביעות דומות שמתנהלות נגד בנקים אחרים, ולתביעה בעילה זהה שהוגשה נגד הבנק ביום 12 בפברואר 2017 והיא תלויה ועומדת). לטענת המבקשים, הבנק אינו מסווג עסקים כ"עסקים קטנים" וכתוצאה מכך גובה מהם, שלא כדיון, עמלות שלא לפי התעריפון שחל על עסק קטן. סכום הנזק הנתען נאמד על ידי המבקש, לכל המשיבים גם יחד, בסך של כ-462 מיליון ש"ח. ביום 17 באפריל 2018 ניתנה החלטת בית המשפט המחוזי בתל אביב על מחיקת הבקשה לאישור תביעה ייצוגית מיום 15 במאי 2017. בית המשפט קבע כי התביעה שתמשיך להתנהל נגד הבנק תהיה הבקשה לאישור תביעה ייצוגית שהוגשה ביום 12 בפברואר 2017 בה סכום הנזק הנתען 100 מיליון ש"ח. ביום 31 במאי 2018 הגישו המבקשים ערעור לבית המשפט העליון על החלטה זו.
- 1.9. ביום 11 בספטמבר 2017 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק בסכום נטען של כ-150 מיליון ש"ח. לטענת המבקשת, הבנק פותח חשבונות על שם ועד הבית, חלף חשבון על שם הבית המשותף, כפי שנדרש בחוק המקרקעין. כמו כן נטען כי הבנק גובה בחשבונות אלו עמלות שלא כדיון, לא מקיים את הוראות שיקים ללא כיסוי לגבי זיהוי הלקוחות, ולא מאפשר לבעלי הדירות גישה למידע לגבי חשבון הבנק. ביום 25 במרס 2018 ניתן פסק דין שאישר את הסתלקותה של המבקשת מההליך. בכך הסתיימה התובענה.
- 1.10. ביום 6 במאי 2018 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק. טענת המבקש היא, כי הבנק אינו ממלא כביכול את חובתו לעשות מאמץ סביר לאיתור בעלי חשבונות ללא תנועה שמעל סכום חובת ההשקעה לפי צו הבנקאות "פקדונות ללא תנועה" התש"ס-2000, וכי לא די בשערוך החשבונות שהבנק מבצע על פי הוראות הצו, אלא על הבנק לשערך את החשבונות בסכומים גבוהים יותר. לטענת המבקש, כלל הנזק של חברי הקבוצה לא ניתן להערכה.
- 1.11. ביום 16 בספטמבר 2018 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד הבנק. לטענת המבקש, כאשר הבנק משיב ללקוחותיו כספים שגבה מהם שלא כדיון (למשל בטעות), הוא משיב אותם בערכם הנומינלי בשיעור שבו נגבו, בלי לשלם את שווי התעשרותו של הבנק כתוצאה מהחזקת הכספים, ובלי לשלם הפרשי הצמדה וריבית על פי חוק. לטענת המבקש, הנזק שנגרם לו הוא 0.51 ש"ח, ואין לו יכולת להעריך את היקף הנזק שנגרם לקבוצה.
2. למועד פרסום הדוחות הכספיים לא חלו שינויים מהותיים לגבי תביעות נגד חברות בנות של הבנק ביחס למפורט [כביאור 26 לדוח השנתי](#). למעט כמפורט להלן:
- 2.1. ביום 28 באפריל 2014, הוגשה בקשה לאישור תביעה ייצוגית נגד לאומי קארד בע"מ וחברות אשראי נוספות בסך של כ-1.7 מיליארד ש"ח. סכום התביעה עודכן והוגדל לכ-7.1 מיליארד ש"ח. לטענת המבקש, העמלה הצולבת שנגבית בגין עסקאות שמבוצעות בכרטיסי debit וכרטיסי prepaid (בניגוד לכרטיסי אשראי - credit), לא קיבלה אישור מבית הדין להגבלים עסקיים, ומהווה הסדר כובל. בנוסף, לטענת המבקש, גם ההסדר לפיו מועברים כספי העסקאות, שבוצעו בכרטיסים אלו, לבתי העסק, בעיכוב של כ-20 ימים מהווה הסדר כובל שלא אושר או תנאי מקפח בחוזה אחיד.
- ביום 16 באוקטובר 2018 ניתן פסק דין שדחה על הסף את התובענה שהוגשה לבית הדין להגבלים עסקיים באוקטובר 2017 על ידי המבקש, נגד לאומי קארד בע"מ וחברות אשראי נוספות ונגד הבנק ובנקים נוספים כמשיבים פורמליים, אשר במסגרתה התבקש בית הדין לקבוע כי העמלה הצולבת בגין העסקאות הנ"ל לא אושרה.
- 2.2. ביום 8 ביולי 2014 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד מספר חברות כרטיסי אשראי, כולל לאומי קארד. לפרטים בדבר בקשה זו ראה סעיף 1.3 לעיל. ביום 18 במרס 2018 הגישו המבקשים ערעור על פסק הדין של בית המשפט המחוזי בתל אביב מיום 1 במרס 2018, שדחה את הבקשה לאישור תובענה ייצוגית וחייב את המבקשים בתשלום הוצאות למשיבים.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

3. כמו כן תלויות ועומדות נגד חברה בת של הבנק בקשות לאישור תביעות ייצוגיות, שהסכום הנטען בהם מהותי, אשר לדעת הנהלת הבנק, ובהסתמך על דעת הנהלת החברה הבת הרלוונטית, המתבססת על חוות דעת משפטיות באשר לסיכויי תובענות אלו, בשלב זה לא ניתן להעריך את סיכוייהן ומטעם זה לא בוצעה בגינן הפרשה:

3.1 ביום 1 במאי 2018 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגיות נגד לאומי קארד וחברת כרטיסי אשראי נוספת. הבנק צורף כנתבע לאור החזקתו במניות לאומי קארד. לטענת המבקש, החברות המנפיקות כרטיסי אשראי לא מעבירות ללקוחותיהם שביצעו עסקאות בקרדיט או עסקאות של דחיית סל, אישור תקופתי/שנתי המפרט את הוצאות המימון (סך הריביות וההוצאות ששולמו בגין עסקאות קרדיט). לטענת המבקש, אי גילוי מידע זה ללקוחות פרטיים הינו הטעיה, ולגבי לקוחות עסקיים - אי הגילוי גם מונע מהם להזדכות בגין הוצאות אלו מול רשויות המס. סכום הנזק הנטען נאמד על ידי המבקש, לכל המשיבים גם יחד, בסך של כ-180 מיליון ש"ח.

3.2 ביום 22 ביולי 2018 הוגשה בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד לאומי קארד ונגד שתי חברות כרטיסי אשראי נוספות. ענינה של התובענה בעסקאות באמצעות כרטיסי אשראי שביצעו חברי הקבוצה כעסקאות במסמך חסר (בעיקר עסקאות טלפוניות) בבתי העסק העוסקים בתחום "השיווק הישיר". לטענת המבקש, בתי העסק הללו ניצלו את חולשתה של אוכלוסיית הקשישים וחייבו את כרטיסי האשראי שלהם בגין עסקאות רבות שלא כדין, וכן חייבו אותם בחיובים נוספים שלא אושרו על ידם. לטענת המבקש, חברות כרטיסי האשראי התקשרו בהסכמי סליקה עם חברות "השיווק הישיר", ובדרך זו אפשרו את פעילותן. המבקש טוען כי סכום הנזק לכל חברי הקבוצה אותה הוא מתיימר לייצג, הינו כ-900 מיליון ש"ח.

ג. כרטיסי אשראי

ביום 7 במרס 2012 אישר בית הדין להגבלים עסקיים בפסק דין, הסכם אליו הגיעו לאומי קארד, חברת ישראל כרטיס בע"מ, חברת כרטיסי אשראי לישראל בע"מ והבנקים השולטים בכל אחת מחברות אלו עם הממונה על ההגבלים העסקיים בעניין גובה שיעורי עמלות המנפיק (העמלה הצולבת) שישררו בין סולקים לבין מנפיקים של כרטיסי ויזה ומסטרקארד. על פי ההסכם שאושר שיעור העמלה הצולבת ירד בהדרגה והתייצב על שיעור של 0.7% החל מחודש יולי 2014, בהתאם למתווה הפחתת העמלה הצולבת שנקבע בפסק הדין. ההסדר בין הממונה לבין חברות כרטיסי האשראי תקף עד סוף שנת 2018. בהמשך להודעה שפרסם בנק ישראל ביום 16 בינואר 2018 על כוונת בנק ישראל להפעיל את סמכותה על פי דין ולהכריז על השירות שנתון סולק לבית עסק בקשר לסליקה של עסקאות בכרטיסי חיוב, כשירות בר פיקוח לעניין שיעור העמלה הצולבת, ובדבר הכוונה להפחית את העמלה הצולבת בעסקאות חיוב נדחה במתווה מדורג, הודיע בנק ישראל ביום 25 בפברואר 2018 על עדכון המתווה שפורסם בהודעתו הקודמת, כך שהעמלה הצולבת בעסקאות חיוב נדחה תופחת בהתאם למתווה שלהלן:

החל ביום 1 בינואר 2019 (תום מועד ההסדר הנוכחי): ירידה מ-0.7% ל-0.6%;

החל ביום 1 בינואר 2020: ירידה מ-0.6% ל-0.575%;

החל ביום 1 בינואר 2021 ירידה מ-0.575% ל-0.55%;

החל ביום 1 בינואר 2022 ירידה מ-0.55% ל-0.525%;

והחל ביום 1 בינואר 2023 ירידה מ-0.525% ל-0.5%.

בנוסף הודיע בנק ישראל, כי בעסקאות חיוב מיידית תופחת העמלה הצולבת (העומדת כיום על שיעור של 0.3%), בהתאם למתווה שלהלן:

החל ביום 1 בינואר 2021 ירידה מ-0.3% ל-0.275%;

והחל ביום 1 בינואר 2023 ירידה מ-0.275% ל-0.25%.

ביום 29 באוקטובר 2018 פורסמה טיוטת צו הבנקאות (שירות ללקוח) (פיקוח על שירות סליקה צולבת של עסקאות בכרטיסי חיוב ושל עסקאות חיוב מיידיות), התשע"ט-2018, המסדירה את מתווה ההפחתה המתואר לעיל. במסגרת הטיטה הוסדר גם מתווה הפחתה מואץ בשיעור העמלה הצולבת של עסקאות בכרטיסי חיוב, ללקוח שהוא מוסד ציבורי.

ביאור 10 - התחייבויות תלויות והתקשרויות מיוחדות (המשך)

בנוסף, ביום 24 ביולי 2017 הודיע משרד האוצר על הפחתה בעמלות בית העסק במותגים דיינרס ואמריקן אקספרס. ההפחתה בעמלות תבוצע באופן מדורג, כך שעד לסוף חודש דצמבר 2017 העמלה המקסימלית תעמוד על 2.95%; עד לסוף חודש דצמבר 2018 העמלה המקסימלית תעמוד על 2.45%; עד לסוף חודש דצמבר 2019 העמלה המקסימלית תעמוד על 2.10%; ובסוף יוני 2020 תתייצב העמלה המקסימלית לבית עסק על 1.99%. כן נקבע כי חברות כרטיסי האשראי יהיו מנועות מלהשית על בתי העסק עמלות חלופיות.

בהתאם לחוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017, החל מחודש פברואר 2019 הבנק יהיה מחויב לתפעל הנפקה של כרטיסי אשראי חדשים שיונפקו ללקוחות הבנק, באמצעות שני מתפעלי הנפקה, לכל הפחות, כאשר חלקו של מתפעל הנפקה כלשהו לא יעלה על 52% מהכרטיסים החדשים שיונפקו על ידי הבנק. לאור הוראה זו קיים הבנק משא ומתן עם חברות כרטיסי האשראי להתקשרות בהסכמי תפעול הנפקה.

בחודש מרס 2018 חתם הבנק על הסכם הנפקה ותפעול הנפקת כרטיסי חיוב עם ישראלכרט בע"מ ויורופיי (יורוקרד) ישראל בע"מ (מקבוצת ישראלכרט). בהמשך להתקשרות כאמור, הצדדים פועלים לחתימה על הסכם מפורט.

ביום 12 באוגוסט 2018 חתם הבנק על הסכם הנפקה משותפת ותפעול הנפקה של כרטיסי חיוב עם כרטיסי אשראי לישראל בע"מ ודיינרס קלוב ישראל בע"מ (מקבוצת כאל). לפי המערכת ההסכמית כאמור, ינפיקו הצדדים כרטיסי חיוב החל מחודש פברואר 2019 והחברות הנ"ל יבצעו את תפעול הנפקה. במערכת ההסכמית האמורה נקבעה חלוקת ההכנסות בין הצדדים וכן זכויותיהם וחובותיהם של הצדדים והסדרים נוספים ביחס לפעילות המתוארת.

ביום 11 באוקטובר 2018 נחתם בין הבנק ללאומי קארד בע"מ ("לאומי קארד") הסכם הנפקה ותפעול הנפקת כרטיסי חיוב, אשר יחליף את ההסכם הקיים בין הצדדים ושיחול גם על כרטיסים שהונפקו לפי ההסכם הקיים. בהתאם להסכם, הצדדים ינפיקו כרטיסי חיוב שתפעולם יבוצע על ידי לאומי קארד. בהסכם האמור נקבעה חלוקת ההכנסות בין הצדדים וכן נקבעו זכויותיהם וחובותיהם של הצדדים והסדרים נוספים ביחס לפעילות המתוארת. כניסתו לתוקף של הסכם ההנפקה מותנית בקיום תנאים מתלים, ובהם השלמת עסקת המכירה של אחזקות הבנק וקבוצת עזריאלי בלאומי קארד לידי [Warburg Pincus Financial Holdings \(Israel\) Ltd.](#), בהתאם להסכם המכירה שנחתם ביום 28 ביולי 2018, ולקבלת אישורים רגולטוריים. לפירוט בדבר הסכם המכירה האמור ראה פרק [חברות מחזקות עיקריות, לאומי קארד](#).

במהלך שנת 2018 פורסמו הוראות שונות בתחום כרטיסי החיוב, לרבות לעניין מועדי הסליקה של עסקאות בכרטיסי חיוב. פירוט נוסף ניתן בפרק [חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית](#).

ד. התחייבויות תלויות והתקשרויות שונות

1. הליכים אחרים

ביום 2 בנובמבר 2017 התקיימה ישיבת סקופינג (scoping) עם מחלקת האכיפה של ה-Financial Conduct Authority ("FCA"), להליך ב-Bank Leumi UK ("BLUK"), בנושא בקורות ומערכות ליישום רגולציית איסור הלבנת הון. ההליך שננקט במסגרת מכלול הסמכויות שמקנות ל-FCA מצוי בשלב ראשוני, ולכן לא ידוע משכו של ההליך ואילו ממכלול האמצעים שמקנים ל-FCA יופעלו בגינו, אם בכלל, אולם בתקופת הדוח הבהיר ה-FCA כי מדובר בהליך פיקוחי בלבד. לפי פרסומי ה-FCA, הנוגעים להליכים דומים כלפי בנקים הדומים ל-BLUK אשר הסתיימו בנקיטת אמצעים כלפי אותם בנקים לאחר שנקבע כלפיהם כי היו הפרות, החשיפה של BLUK לעיצום כספי, אם וככל שיוטל, אינה צפויה להיות מהותית לקבוצת לאומי.

2. עיצום כספי לפי סעיף 38א לחוק הסדרת העיסוק בייטוף השקעות, בשיווק השקעות ובניהול תיקי השקעות, התשנ"ה-1995

ביום 11 ביוני 2018 התקבלה בבנק דרישה מאת רשות ניירות ערך לתשלום עיצום כספי בסך של 300 אלפי ש"ח. סכום העיצום שנקבע הינו לאחר הפחתה בשיעור של 25% בשל פעולות שנקט כבר הבנק למניעת הישנות ההפרה. העיצום הכספי הוטל על הבנק בגין מקרים של רישום לקוי של פעולות ייעוץ ללקוחות הבנק לגבי קרנות נאמנות הגובות הוספה.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד

30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)					
חוזי ריבית					
שקל- מדד	אחר	חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל
במיליוני ש"ח					
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים					
(א) נגזרים מגדרים ^(א)					
-	2,280	-	-	-	2,280
Swaps					
-	2,280	-	-	-	2,280
סך הכל					
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
-	2,280	-	-	-	2,280
(ב) נגזרים ALM ^{(א)(ב)}					
-	55,525	127	108,768	458	164,878
חוזי Futures					
18,059	11,984	190,823	519	11	221,396
חוזי Forward					
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
-	17,013	17,304	83,337	345	117,999
אופציות שנכתבו					
-	17,013	16,780	83,337	345	117,475
אופציות שנקנו					
חוזי אופציה אחרים					
-	3,822	24,325	2,657	532	31,336
אופציות שנכתבו					
-	1,164	25,315	2,503	531	29,513
אופציות שנקנו					
631	276,140	23,948	46,697	94	347,510
Swaps					
18,690	382,661	298,622	327,818	2,316	1,030,107
סך הכל					
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
-	138,777	-	-	-	138,777
(ג) נגזרים אחרים ^(א)					
(ד) נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot					
-	-	-	-	-	-
נגזרי אשראי בהם הבנק מוטב					
-	-	13,391	-	-	13,391
חוזי החלפת מטבע חוץ Spot					
-	-	13,391	-	-	13,391
סך הכל					
18,690	384,941	312,013	327,818	2,316	1,045,778
סך הכל כללי					

(א) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(ב) נגזרים מהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי מטבע חוץ	חוזי ריבית	
				שקל-מדד	אחר
במיליוני ש"ח					
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
(א) נגזרים מגדרים ^(א)					
97	-	-	-	97	-
שווי הוגן ברוטו חיובי					
1	-	-	-	1	-
שווי הוגן ברוטו שלילי					
(ב) נגזרים ALM ^{(א)(ב)}					
9,730	66	1,915	3,516	3,976	257
שווי הוגן ברוטו חיובי					
9,359	66	1,893	3,111	3,882	407
שווי הוגן ברוטו שלילי					
-	-	-	-	-	-
(ג) נגזרים אחרים ^(א)					
(ד) נגזרי אשראי					
נגזרי אשראי בהם הבנק מוטב					
-	-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי					
-	-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי					
(ה) סך הכל					
9,827	66	1,915	3,516	4,073	257
שווי הוגן ברוטו חיובי ^(א)					
-	-	-	-	-	-
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
9,827	66	1,915	3,516	4,073	257
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
514	2	243	120	110	39
מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים					
9,360	66	1,893	3,111	3,883	407
שווי הוגן ברוטו שלילי ^(א)					
-	-	-	-	-	-
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
9,360	66	1,893	3,111	3,883	407
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
324	9	12	245	58	-
מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבנות נטו או הסדרים דומים					

(א) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(ב) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(ג) מזה: שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 7 מיליון ש"ח, שווי הוגן ברוטו שלילי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משובצים בסך 45 מיליון ש"ח.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
חוזי ריבית					
שקל- מדד	אחר	חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל
במיליוני ש"ח					
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים					
(א) נגזרים מגדרים ^(א)					
					Swaps
-	1,790	-	-	-	1,790
					סך הכל
-	1,790	-	-	-	1,790
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
					(ב) נגזרים ALM ^{(א)(ב)}
					חוזי Futures
-	31,296	143	100,487	276	132,202
					חוזי Forward
14,774	1,006	177,677	738	9	194,204
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
					אופציות שנכתבו
-	106	13,124	14,383	75	27,688
					אופציות שנקנו
-	106	12,874	14,383	75	27,438
חוזי אופציה אחרים					
					אופציות שנכתבו
-	7,530	23,063	3,240	162	33,995
					אופציות שנקנו
-	6,413	23,117	3,045	159	32,734
					Swaps
794	281,722	26,811	36,031	238	345,596
					סך הכל
15,568	328,179	276,809	172,307	994	793,857
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
-	145,305	-	-	-	145,305
(ג) נגזרים אחרים ^(א)					
-	-	-	-	-	-
(ד) נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot					
					נגזרי אשראי בהם הבנק מוטב
-	-	-	-	10	10
					חוזי החלפת מטבע חוץ Spot
-	-	9,792	-	-	9,792
					סך הכל
-	-	9,792	-	10	9,802
					סך הכל כללי
15,568	329,969	286,601	172,307	1,004	805,449

(א) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(ב) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
סך הכל	חוזי סחורות ואחרים	חוזים בגין מניות	חוזי ריבית		שקל-מדד
			חוזי מטבע חוץ	אחר	
במיליוני ש"ח					
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
(א) נגזרים מגדרים ^(א)					
19	-	-	-	19	-
שווי הוגן ברוטו חיובי					
13	-	-	-	13	-
שווי הוגן ברוטו שלילי					
(ב) נגזרים ALM ^{(א)(ב)}					
10,941	25	2,025	3,150	5,340	401
שווי הוגן ברוטו חיובי					
11,317	24	1,964	3,858	5,015	456
שווי הוגן ברוטו שלילי					
-	-	-	-	-	-
(ג) נגזרים אחרים ^(א)					
(ד) נגזרי אשראי					
נגזרי אשראי בהם ההבנק מוטב					
-	-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי					
-	(ד)	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו שלילי					
(ה) סך הכל					
10,960	25	2,025	3,150	5,359	401
שווי הוגן ברוטו חיובי ^(א)					
-	-	-	-	-	-
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
10,960	25	2,025	3,150	5,359	401
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
1,206	5	945	99	100	57
מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים					
11,330	24	1,964	3,858	5,028	456
שווי הוגן ברוטו שלילי ^(א)					
-	-	-	-	-	-
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
11,330	24	1,964	3,858	5,028	456
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
575	13	118	417	27	-
מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים					

(א) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(ב) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(ג) מזה: שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משוכצים בסך 6 מיליון ש"ח, שווי הוגן ברוטו שלילי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משוכצים בסך 55 מיליון ש"ח.

(ד) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2017 (מבוקר)					
חוזי ריבית					
שקל- מדד	אחר	חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל
במיליוני ש"ח					
(1) סכום נקוב של מכשירים נגזרים					
(א) נגזרים מגדרים ^(א)					
					Swaps
-	1,742	-	-	-	1,742
					סך הכל
-	1,742	-	-	-	1,742
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
					(ב) נגזרים ALM ^{(א)(ב)}
					חוזי Futures
-	33,009	106	103,734	234	137,083
					חוזי Forward
16,209	800	170,863	863	21	188,756
חוזי אופציה שנסחרים בבורסה					
					אופציות שנכתבו
-	-	15,950	36,351	11	52,312
					אופציות שנקנו
-	-	15,672	36,351	11	52,034
חוזי אופציה אחרים					
					אופציות שנכתבו
-	5,529	18,673	2,742	209	27,153
					אופציות שנקנו
-	2,367	19,090	2,586	209	24,252
					Swaps
794	231,919	25,648	37,523	157	296,041
					סך הכל
17,003	273,624	266,002	220,150	852	777,631
מזה: חוזי החלפת שיעורי ריבית (Swaps) בהם הבנק הסכים לשלם שיעור ריבית קבוע					
					(ג) נגזרים אחרים ^(א)
-	-	-	-	-	-
(ד) נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot					
					נגזרי אשראי בהם הבנק מוטב
-	-	-	-	5	5
					חוזי החלפת מטבע חוץ Spot
-	-	12,163	-	-	12,163
					סך הכל
-	-	12,163	-	5	12,168
					סך הכל כללי
17,003	275,366	278,165	220,150	857	791,541

(א) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(ב) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

א. היקף הפעילות על בסיס מאוחד (המשך)

31 בדצמבר 2017 (מבוקר)					
חוזי ריבית					
שקל- מדד	אחר	חוזי מטבע חוץ	חוזים בגין מניות	חוזי סחורות ואחרים	סך הכל
במיליוני ש"ח					
(2) שווי הוגן ברוטו של מכשירים נגזרים					
(א) נגזרים מגדרים^(א)					
-	30	-	-	-	30
שווי הוגן ברוטו חיובי					
-	8	-	-	-	8
שווי הוגן ברוטו שלילי					
(ב) נגזרים ALM^{(א)(ב)}					
315	4,125	3,018	2,060	32	9,550
שווי הוגן ברוטו חיובי					
431	3,825	3,471	2,041	25	9,793
שווי הוגן ברוטו שלילי					
-	-	-	-	-	-
(ג) נגזרים אחרים^(א)					
(ד) נגזרי אשראי					
נגזרי אשראי בהם הבנק מוטב					
-	-	-	-	-	-
שווי הוגן ברוטו חיובי					
-	-	-	-	(ד)	-
שווי הוגן ברוטו שלילי					
(ה) סך הכל					
315	4,155	3,018	2,060	32	9,580
שווי הוגן ברוטו חיובי ^(א)					
-	-	-	-	-	-
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
315	4,155	3,018	2,060	32	9,580
יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים					
51	52	98	289	6	496
מזה: יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים					
431	3,833	3,471	2,041	25	9,801
שווי הוגן ברוטו שלילי ^(א)					
-	-	-	-	-	-
סכומי שווי הוגן שקוזזו במאזן					
431	3,833	3,471	2,041	25	9,801
יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים					
-	26	394	60	13	493
מזה: יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים שאינם כפופים להסדר התחשבות נטו או הסדרים דומים					

(א) למעט נגזרי אשראי וחוזי החלפת מטבע חוץ Spot.

(ב) נגזרים המהווים חלק ממערך ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק, אשר לא יועדו ליחסי גידור.

(ג) מזה: שווי הוגן ברוטו חיובי של נכסים בגין מכשירים נגזרים משוכצים בסך 7 מיליון ש"ח, שווי הוגן ברוטו שלילי של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים משוכצים בסך 61 מיליון ש"ח.

(ד) סכום נמוך מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה

30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)						
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	במיליוני ש"ח
9,827	2,313	56	1,503	5,818	137	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ^{(א)ב} סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
6,008	1,062	36	1,130	3,780	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
1,913	110	20	358	1,425	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
1,906	1,141	-	15	613	137	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
20,190	8,115	49	2,657	9,086	283	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ^{(ד)ה}
7,187	3,793	19	748	2,627	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
13,003	4,322	30	1,909	6,459	283	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
14,909	5,463	30	1,924	7,072	420	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
9,360	3,753	36	1,174	4,268	129	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ^{(א)ג} סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
6,008	1,062	36	1,130	3,780	-	מכשירים פיננסיים
1,131	834	-	42	255	-	בטחון במזומן ששועבד
2,221	1,857	-	2	233	129	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)						
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים	דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות	במיליוני ש"ח
10,960	1,948	70	2,019	6,770	153	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ^{(א)ב} סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
6,893	779	42	1,728	4,344	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
2,518	149	28	268	2,073	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
1,549	1,020	-	23	353	153	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
15,034	5,848	65	1,668	7,099	354	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ^{(ד)ה}
5,085	2,573	23	820	1,669	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
9,949	3,275	42	848	5,430	354	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
11,498	4,295	42	871	5,783	507	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
11,330	4,052	42	1,970	5,172	94	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ^{(א)ג} סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:
6,893	779	42	1,728	4,344	-	מכשירים פיננסיים
2,218	1,467	-	238	513	-	בטחון במזומן ששועבד
2,219	1,806	-	4	315	94	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

ראה הערות [בעמוד הבא](#).

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכונים אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ב. סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים לפי צד נגדי לחוזה (המשך)

31 בדצמבר 2017 (מבוקר)						
סך הכל	אחרים	ממשלות ובנקים מרכזיים		דילרים/ ברוקרים	בנקים	בורסות
		במיליוני ש"ח				
9,580	1,758	87	1,883	5,634	218	יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ב)}
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
5,849	738	42	1,448	3,621	-	הפחתת סיכון אשראי בגין מכשירים פיננסיים
2,122	121	41	423	1,537	-	הפחתת סיכון אשראי בגין בטחון במזומן שהתקבל
1,609	899	4	12	476	218	סכום נטו של נכסים בגין מכשירים נגזרים
15,920	6,192	65	1,571	7,349	743	סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים ^{(ד)(ה)}
5,584	2,548	19	731	2,286	-	הפחתת סיכון אשראי חוץ מאזני
10,336	3,644	46	840	5,063	743	סיכון אשראי חוץ מאזני נטו בגין מכשירים נגזרים
11,945	4,543	50	852	5,539	961	סך הכל סיכון אשראי בגין מכשירים נגזרים
9,801	3,723	42	1,597	4,248	191	יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים ^{(א)(ג)}
סכומים ברוטו שלא קוזזו במאזן:						
5,849	738	42	1,448	3,621	-	מכשירים פיננסיים
1,915	1,497	-	131	287	-	בטחון במזומן ששועבד
2,037	1,488	-	18	340	191	סכום נטו של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים

(א) הבנק לא קיזז הסכמי התחשבות נטו.

(ב) מתוך זה יתרה מאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 9,820 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2017 - 10,954 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2017 - 9,573 מיליון ש"ח).

(ג) מתוך זה יתרה מאזנית של התחייבויות בגין מכשירים נגזרים העומדים בפני עצמם בסך 9,315 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2017 - 11,275 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2017 - 9,740 מיליון ש"ח).

(ד) סיכון אשראי חוץ מאזני בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) לפני הפחתת סיכון אשראי, כפי שחושב לצורך מגבלות על חבות של לווה.

(ה) ההפרש, אם הוא חיובי, בין סך כל הסכומים בגין מכשירים נגזרים (לרבות בגין מכשירים נגזרים עם שווי הוגן שלילי) שנכללו בחבות הלווה, כפי שחושבו לצורך מגבלות על חבות של לווה, לפני הפחתת סיכון אשראי, לבין היתרה המאזנית של נכסים בגין מכשירים נגזרים של הלווה.

הערה:

בתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018, בתקופה המקבילה אשתקד ובדצמבר 2017 לא הוכרו הפסדי אשראי בגין מכשירים נגזרים.

ביאור 11 - פעילות במכשירים נגזרים - היקף, סיכוני אשראי ומועדי פירעון (המשך)

ג. פירוט מועדי פירעון - סכומים נקובים: יתרות

30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)				
	מעל עד שלושה חודשים	מעל שנה ועד חמש שנים	מעל שלושה ועד שנה חודשים	מעל שנה ועד חמש שנים
סך הכל	מעל חמש שנים	מעל שנים	מעל שנה שנים	מעל שנה שנים
במיליוני ש"ח				
חוזי ריבית:				
18,690	2,464	10,874	3,943	1,409
שקל - מדד				
384,941	73,397	158,867	78,098	74,579
אחר				
312,013	3,878	21,658	112,459	174,018
חוזי מטבע חוץ				
327,818	-	1,055	34,130	292,633
חוזים בגין מניות				
2,316	-	601	289	1,426
חוזי סחורות ואחרים				
1,045,778	79,739	193,055	228,919	544,065
סך הכל				
805,449	103,349	174,799	188,566	338,735
סך הכל 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)				
791,541	84,681	168,173	164,836	373,851
סך הכל 31 בדצמבר 2017 (מבוקר)				

ביאור 12 א - מגזרי פעילות פיקוחיים

כללי

מידע בדבר מגזרי פעילות פיקוחיים הובא [בביאור 29 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2017](#).

סיווג לקוחות

בהתאם לחוזר, סיווג הלקוחות למגזרי הפעילות יעשה על פי מחזור הפעילות שלהם או מאפייניהם (לקוחות פרטיים ופרטיים אחרים). כאשר לתאגיד בנקאי אין מידע לגבי מחזור ההכנסות של לקוח עסקי, אשר אין לו חבות כלפי הבנק (לרבות מסגרת אשראי וכו'), הבנק רשאי לסווג אותו למגזר הפעילות הפיקוחי הרלבנטי לפי סך הנכסים הפיננסיים לאחר הכפלתם במקדם של 10. כמו כן כאשר לדעת הבנק מחזור ההכנסות אינו מייצג את היקף הפעילות של הלקוח יסווג הלקוח כדלקמן: לקוח שחבותו נמוכה מ-100 מיליון ש"ח בהתאם לסך הנכסים במאזן העסק כפי הכללים שפורטו בקובץ שאלות ותשובות ולקוח שחבותו עולה על 100 מיליון ש"ח יסווג למגזר עסקים גדולים.

במהלך התקופה בוצעו פעולות להשלמת מידע שחסר בעיקר בנוגע למחזור הפעילות של הלקוחות העסקיים. במקרים בהם המידע טרם הושלם, סווגו הלקוחות בהתאם להערכות ומידע נוסף שנמצא בידי הבנק. הבנק פועל להשלמת המידע.

ביאור 12 א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	בנקאות פרטית
במיליוני ש"ח			
938	495	92	2
82	-	-	55
856	495	92	(53)
(162)	(292)	-	81
694	203	92	28
426	13	227	43
1,120	216	319	71
75	10	15	-
894	57	193	31
-	-	-	-
894	57	193	31
151	149	111	40
38	49	29	13
113	100	82	27
-	-	-	-
113	100	82	27
14	-	14	-
99	100	68	27
104,079	67,750	12,354	462
-	-	-	-
104,937	68,215	12,372	458
105,401	69,636	11,934	468
372	-	36	-
884	806	-	-
108,708	17	127	25,828
108,462	-	79	25,825
107,128	-	85	25,446
76,434	44,414	11,018	830
76,751	44,375	11,315	838
72,150	-	-	47,489
608	203	92	2
86	-	-	26
-	-	-	-
694	203	92	28

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) כולל הלוואות לדיור ללקוחות עסקיים עם יתרת אשראי לסוף תקופה בסך 10,808 מיליון ש"ח.

(ה) כולל יתרה ממוצעת של נכסים שסווגו כמוחזקים למכירה בסך 8,166 מיליון ש"ח.

(ו) כולל יתרה ממוצעת של התחייבויות שסווגו כמוחזקות למכירה בסך 79 מיליון ש"ח.

פעילות חו"ל								
סך הכל	סך פעילות חו"ל	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים ⁽¹⁾	עסקים בינוניים ⁽¹⁾	עסקים קטנים וזעירים ⁽¹⁾
2,811	350	2,461	-	283	7	453	194	584
615	65	550	-	126	129	127	37	(6)
2,196	285	1,911	-	157	(122)	326	157	590
-	(11)	11	1	(66)	155	27	29	(54)
2,196	274	1,922	1	91	33	353	186	536
1,503	64	1,439	14	472	49	156	78	201
3,699	338	3,361	15	563	82	509	264	737
198	36	162	(1)	(4)	(4)	28	7	61
2,065	219	1,846	165	59	64	119	131	383
-	-	-	-	-	-	-	-	-
2,065	219	1,846	165	59	64	119	131	383
1,436	83	1,353	(149)	508	22	362	126	293
515	16	499	8	164	6	121	45	104
921	67	854	(157)	344	16	241	81	189
35	-	35	-	35	-	-	-	-
956	67	889	(157)	379	16	241	81	189
20	8	12	(3)	(1)	-	1	-	1
936	59	877	(154)	380	16	240	81	188
45,732	32,982	418,750	9,306	159,407	1,198	58,950	25,944	59,404
880	-	880	-	880	-	-	-	-
277,866	25,014	252,852	-	-	1,206	59,936	26,294	60,021
279,364	25,239	254,125	-	-	1,253	60,968	26,206	59,829
2,938	706	2,232	-	-	-	970	149	741
982	7	975	-	-	-	3	-	88
416,786	26,100	390,686	11,946	34,760	63,326	52,901	37,472	55,745
359,858	24,999	334,859	-	-	61,573	49,841	36,214	52,944
358,959	26,139	332,820	-	-	65,084	49,474	35,501	50,187
313,485	33,202	280,283	18,414	22,060	869	78,784	29,196	53,696
314,993	33,368	281,625	18,311	21,089	757	82,076	28,412	53,391
1,028,697	17,865	1,010,832	-	44,387	704,042	75,567	21,988	45,209
2,485	305	2,180	1	609	5	319	145	491
(460)	(63)	(397)	-	(657)	28	34	41	45
171	32	139	-	139	-	-	-	-
2,196	274	1,922	1	91	33	353	186	536

ביאור 12 א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 ^(ה) (בלתי מבוקר)			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	בנקאות פרטית
במיליוני ש"ח			
698	278	71	1
60	-	-	28
הכנסות ריבית מחיצוניים			
הוצאות ריבית מחיצוניים			
הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו:			
638	278	71	(27)
מחיצוניים			
(5)	(93)	(1)	55
בימגזרי			
633	185	70	28
סך הכנסות (הוצאות) ריבית, נטו			
406	12	211	38
סך הכנסות שאינן מריבית			
1,039	197	281	66
סך הכנסות			
60	(4)	20	-
הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי			
הוצאות (הכנסות) תפעוליות ואחרות:			
910	68	185	25
לחיצוניים			
(4)	-	(4)	-
בימגזרי			
906	68	181	25
סך הוצאות תפעוליות ואחרות			
73	133	80	41
רווח (הפסד) לפני מיסים			
6	46	21	14
הפרשה למיסים (הטבה) על הרווח			
67	87	59	27
רווח (הפסד) לאחר מיסים			
-	-	-	-
חלקו של הבנק ברווחים של חברות כלולות			
67	87	59	27
רווח נקי (הפסד) לפני ייחוס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
10	-	10	-
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי זכויות שאינן מקנות שליטה			
57	87	49	27
רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק			
100,241	65,333	12,617	465
יתרה ממוצעת של נכסים ^(א)			
-	-	-	-
מזה: השקעות בחברות כלולות ^(א)			
106,586	69,055	12,537	460
יתרה ממוצעת של אשראי לציבור ^(א)			
104,136	67,810	12,538	430
יתרת האשראי לציבור לסוף תקופת הדיווח			
406	-	27	-
יתרת חובות פגומים			
762	704	-	-
יתרת חובות בפיגור מעל 90 יום			
108,851	20	218	28,150
יתרה ממוצעת של התחייבויות ^(א)			
108,657	-	74	27,970
מזה: יתרה ממוצעת של פיקדונות הציבור ^(א)			
106,803	-	88	26,009
יתרת פיקדונות הציבור לסוף תקופת הדיווח			
75,547	43,402	11,184	811
יתרה ממוצעת של נכסי סיכון ^{(א)(ב)}			
76,052	43,692	11,259	794
יתרת נכסי סיכון לסוף תקופת הדיווח ^(ב)			
75,557	-	-	49,262
יתרה ממוצעת של נכסים בניהול ^{(א)(ג)}			
פיצול הכנסות ריבית, נטו:			
569	185	70	9
מרווח מפעילות מתן אשראי			
64	-	-	19
מרווח מפעילות קבלת פיקדונות			
-	-	-	-
אחר			
633	185	70	28
סך הכל הכנסות ריבית, נטו			

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) כולל הלוואות לדיור ללקוחות עסקיים עם יתרת אשראי לסוף תקופה בסך 10,645 מיליון ש"ח.

(ה) סווג מחדש, לרבות סיווג מחדש המפורט בביאור 6 ובגין מהלך טיוב שבוצע בשנת 2018.

פעילות חו"ל								
סך הכל	סך פעילות חו"ל	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים ⁽¹⁾	עסקים בינוניים ⁽¹⁾	עסקים קטנים וזעירים ⁽¹⁾
2,294	282	2,012	-	171	6	391	182	563
376	36	340	-	82	75	50	23	22
1,918	246	1,672	-	89	(69)	341	159	541
-	2	(2)	-	(105)	87	(26)	12	(20)
1,918	248	1,670	-	(16)	18	315	171	521
1,306	67	1,239	39	251	47	171	84	203
3,224	315	2,909	39	235	65	486	255	724
3	16	(13)	-	9	(9)	(165)	12	80
2,076	212	1,864	181	63	62	121	130	372
-	1	(1)	(7)	9	-	1	-	-
2,076	213	1,863	174	72	62	122	130	372
1,145	86	1,059	(135)	154	12	529	113	272
376	22	354	(44)	41	3	190	41	103
769	64	705	(91)	113	9	339	72	169
60	-	60	-	60	-	-	-	-
829	64	765	(91)	173	9	339	72	169
9	-	9	(1)	(1)	-	-	-	1
820	64	756	(90)	174	9	339	72	168
440,248	31,967	408,281	9,425	163,376	932	53,891	24,994	54,957
874	-	874	-	874	-	-	-	-
267,123	22,576	244,547	-	-	939	55,826	25,181	55,555
269,584	23,277	246,307	-	-	1,303	55,302	25,951	59,185
3,729	742	2,987	-	-	-	1,751	295	535
836	28	808	-	-	-	9	18	19
407,331	25,682	381,649	10,468	37,650	63,032	53,335	32,515	47,648
346,047	24,339	321,708	-	-	61,212	48,687	31,515	43,667
350,201	24,612	325,589	-	-	62,563	49,968	33,024	47,222
299,109	30,004	269,105	17,274	21,199	793	72,686	28,234	52,561
301,203	30,786	270,417	17,488	20,491	728	73,836	29,022	52,006
908,921	18,639	890,282	-	36,555	597,347	80,840	17,412	33,309
2,092	256	1,836	-	325	4	296	145	488
(272)	(29)	(243)	-	(414)	14	16	25	33
98	21	77	-	73	-	3	1	-
1,918	248	1,670	-	(16)	18	315	171	521

ביאור 12 א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	בנקאות פרטית
במיליוני ש"ח			
2,910	1,599	264	6
289	-	-	142
2,621	1,599	264	(136)
(585)	(1,009)	(1)	222
2,036	590	263	86
1,244	37	637	124
3,280	627	900	210
188	27	61	-
2,604	189	526	91
2	1	-	-
2,606	190	526	91
486	410	313	119
114	138	78	40
372	272	235	79
-	-	-	-
372	272	235	79
40	-	40	-
332	272	195	79
102,681	67,038	12,332	447
-	-	-	-
103,552	67,502	12,355	443
105,401	69,636	11,934	468
372	-	36	-
884	806	-	-
106,773	20	146	25,444
106,457	-	76	25,441
107,128	-	85	25,446
76,087	44,019	11,248	843
76,751	44,375	11,315	838
72,502	-	-	46,908
1,781	590	263	4
255	-	-	82
-	-	-	-
2,036	590	263	86

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) כולל הלוואות לדיור ללקוחות עסקיים עם יתרת אשראי לסוף תקופה בסך 10,808 מיליון ש"ח.

(ה) כולל יתרה ממוצעת של נכסים שסווגו כמוחזקים למכירה בסך 8,155 מיליון ש"ח.

(ו) כולל יתרה ממוצעת של התחייבויות שסווגו כמוחזקות למכירה בסך 76 מיליון ש"ח.

פעילות חו"ל								
סך הכל	סך פעילות חו"ל	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים ⁽⁷⁾	עסקים בינוניים ⁽⁷⁾	עסקים קטנים וזעירים ⁽⁷⁾
8,420	1,003	7,417	-	742	22	1,368	592	1,777
1,804	171	1,633	-	367	393	260	104	78
6,616	832	5,784	-	375	(371)	1,108	488	1,699
-	(29)	29	1	98	460	(126)	72	(113)
6,616	803	5,813	1	473	89	982	560	1,586
3,786	217	3,569	67	660	148	465	245	616
10,402	1,020	9,382	68	1,133	237	1,447	805	2,202
314	34	280	(5)	6	(4)	(1)	(129)	225
6,216	650	5,566	513	217	201	363	405	1,172
-	2	(2)	7	(12)	1	-	-	-
6,216	652	5,564	520	205	202	363	405	1,172
3,872	334	3,538	(447)	922	39	1,085	529	805
1,298	74	1,224	(76)	291	12	363	183	297
2,574	260	2,314	(371)	631	27	722	346	508
47	-	47	-	47	-	-	-	-
2,621	260	2,361	(371)	678	27	722	346	508
52	13	39	(3)	(2)	(1)	2	1	2
2,569	247	2,322	(368)	680	28	720	345	506
449,845	32,862	416,983	9,449	160,763	1,402	57,752	25,809	58,680
763	-	763	-	763	-	-	-	-
273,582	24,356	249,226	-	-	1,411	58,385	26,141	59,294
279,364	25,239	254,125	-	-	1,253	60,968	26,206	59,829
2,938	706	2,232	-	-	-	970	149	741
982	7	975	-	-	-	3	-	88
415,748	26,228	389,520	11,831	34,309	67,027	51,976	36,977	55,183
359,399	25,257	334,142	-	-	65,171	49,005	35,703	52,365
358,959	26,139	332,820	-	-	65,084	49,474	35,501	50,187
308,534	32,327	276,207	17,867	21,307	836	77,247	29,047	52,973
314,993	33,368	281,625	18,311	21,089	757	82,076	28,412	53,391
1,012,884	18,284	994,600	-	42,094	690,885	74,192	22,269	45,750
7,552	876	6,676	1	2,077	14	892	451	1,456
(1,344)	(171)	(1,173)	-	(1,913)	74	90	109	130
408	98	310	-	309	1	-	-	-
6,616	803	5,813	1	473	89	982	560	1,586

ביאור 12 א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 ^(ה) (בלתי מבוקר)			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	בנקאות פרטית
במיליוני ש"ח			
2,559	1,306	203	5
280	-	-	112
2,279	1,306	203	(107)
(404)	(764)	(2)	176
1,875	542	201	69
1,191	34	606	113
3,066	576	807	182
138	(15)	44	-
2,630	203	536	82
-	-	-	-
2,630	203	536	82
298	388	227	100
87	134	62	35
211	254	165	65
-	-	-	-
211	254	165	65
25	-	25	-
186	254	140	65
104,215	68,197	11,853	451
-	-	-	-
105,223	68,661	11,883	446
104,136	67,810	12,538	430
406	-	27	-
762	704	-	-
108,542	21	171	28,134
108,362	-	74	28,036
106,803	-	88	26,009
75,591	43,427	11,191	793
76,052	43,692	11,259	794
74,937	-	-	48,741
1,678	542	201	12
197	-	-	57
-	-	-	-
1,875	542	201	69

(א) יתרות ממוצעת יחושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) כולל הלוואות לדיור ללקוחות עסקיים עם יתרת אשראי לסוף תקופה בסך 10,645 מיליון ש"ח.

(ה) סווג מחדש, לרבות סיווג מחדש המפורט [בביאור 6](#) ובגין מהלך טיוב שבוצע בשנת 2018.

פעילות חו"ל								
סך הכל	סך פעילות חו"ל	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים ^(ד)	עסקים בינוניים ^(ד)	עסקים קטנים וזעירים ^(ד)
7,500	838	6,662	-	539	21	1,273	553	1,712
1,544	104	1,440	-	456	316	144	63	69
5,956	734	5,222	-	83	(295)	1,129	490	1,643
-	(14)	14	-	258	346	(241)	8	(129)
5,956	720	5,236	-	341	51	888	498	1,514
3,813	211	3,602	73	739	135	503	245	603
9,769	931	8,838	73	1,080	186	1,391	743	2,117
146	39	107	-	(4)	(6)	(208)	(13)	200
6,146	613	5,533	520	223	186	385	382	1,125
-	2	(2)	-	(4)	1	1	-	-
6,146	615	5,531	520	219	187	386	382	1,125
3,477	277	3,200	(447)	865	5	1,213	374	792
1,220	82	1,138	(108)	293	1	425	132	273
2,257	195	2,062	(339)	572	4	788	242	519
85	-	85	-	85	-	-	-	-
2,342	195	2,147	(339)	657	4	788	242	519
24	-	24	(1)	(1)	-	-	-	1
2,318	195	2,123	(338)	658	4	788	242	518
437,229	34,894	402,335	9,410	153,606	2,442	53,139	24,597	54,475
884	-	884	-	884	-	-	-	-
266,219	23,286	242,933	-	-	2,456	54,926	24,822	55,060
269,584	23,277	246,307	-	-	1,303	55,302	25,951	59,185
3,729	742	2,987	-	-	-	1,751	295	535
836	28	808	-	-	-	9	18	19
404,877	26,863	378,014	10,407	40,397	60,640	50,837	32,320	46,737
343,296	25,497	317,799	-	-	58,523	48,276	31,234	43,368
350,201	24,612	325,589	-	-	62,563	49,968	33,024	47,222
299,110	30,437	268,673	17,268	21,204	800	73,085	28,125	51,807
301,203	30,786	270,417	17,488	20,491	728	73,836	29,022	52,006
878,693	18,959	859,734	-	35,515	569,511	80,476	17,278	33,276
6,836	713	6,123	-	1,730	11	830	434	1,428
(979)	(90)	(889)	-	(1,385)	38	55	63	86
99	97	2	-	(4)	2	3	1	-
5,956	720	5,236	-	341	51	888	498	1,514

ביאור 12 א - מגזרי פעילות פיקוחיים (המשך)

מידע על מגזרי פעילות פיקוחיים - מאוחד (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 ^(א) מבוקר			
פעילות ישראל			
משקי בית			
סך הכל	מזה: הלוואות לדיור	מזה: כרטיסי אשראי	בנקאות פרטית
במיליוני ש"ח			
3,451	1,758	280	7
369	-	-	128
הכנסות ריבית, נטו:			
3,082	1,758	280	(121)
(569)	(1,046)	(5)	208
2,513	712	275	87
1,607	48	814	154
4,120	760	1,089	241
178	(10)	61	-
הוצאות תפעוליות ואחרות:			
3,658	280	736	117
1	1	-	-
3,659	281	736	117
283	489	292	124
74	170	79	44
209	319	213	80
-	-	-	-
209	319	213	80
31	-	31	-
178	319	182	80
104,315	67,746	12,059	460
-	-	-	-
105,276	68,210	12,088	456
104,389	67,722	12,482	465
372	-	29	-
807	722	-	-
108,552	22	197	27,866
108,399	-	75	27,858
105,715	-	65	25,706
75,744	43,647	10,919	793
75,888	43,797	11,135	881
75,675	-	-	49,235
פיצול הכנסות ריבית, נטו:			
2,238	712	275	4
275	-	-	83
-	-	-	-
2,513	712	275	87

(א) יתרות ממוצעות חושבו על בסיס יתרות יומיות, לתחילת רבעון או לתחילת חודש.

(ב) נכסי סיכון - כפי שחושבו לצורך הלימות הון.

(ג) נכסים בניהול - לרבות נכסי גמל, קרנות השתלמות, קרנות נאמנות וניירות ערך של לקוחות.

(ד) כולל הלוואות לדיור ללקוחות עסקיים עם יתרת אשראי לסוף תקופה בסך 10,646 מיליון ש"ח.

(ה) סווג מחדש, לרבות סיווג מחדש המפורט [בביאור 6](#) ובגין מהלך טיוב שבוצע בשנת 2018.

פעילות חו"ל								
סך הכל	סך פעילות חו"ל	סך פעילות ישראל	מגזר אחר	ניהול פיננסי	גופים מוסדיים	עסקים גדולים ⁽¹⁾	עסקים בינוניים ⁽¹⁾	עסקים קטנים וזעירים ⁽¹⁾
10,069	1,135	8,934	-	712	27	1,699	760	2,278
2,023	142	1,881	-	566	426	200	92	100
8,046	993	7,053	-	146	(399)	1,499	668	2,178
-	(24)	24	-	395	471	(325)	11	(167)
8,046	969	7,077	-	541	72	1,174	679	2,011
5,428	291	5,137	370	1,026	179	673	326	802
13,474	1,260	12,214	370	1,567	251	1,847	1,005	2,813
172	54	118	-	-	2	(297)	(14)	249
8,501	832	7,669	696	320	262	540	530	1,546
-	3	(3)	14	(21)	2	1	-	-
8,501	835	7,666	710	299	264	541	530	1,546
4,801	371	4,430	(340)	1,268	(15)	1,603	489	1,018
1,692	153	1,539	(94)	434	(5)	557	173	356
3,109	218	2,891	(246)	834	(10)	1,046	316	662
92	-	92	-	92	-	-	-	-
3,201	218	2,983	(246)	926	(10)	1,046	316	662
29	-	29	(3)	(1)	-	1	-	1
3,172	218	2,954	(243)	927	(10)	1,045	316	661
438,465	34,254	404,211	9,290	153,359	3,312	54,257	24,727	54,491
890	-	890	-	890	-	-	-	-
267,023	23,283	243,740	-	-	3,324	54,650	24,967	55,067
271,165	23,507	247,658	-	-	2,087	56,452	25,837	58,428
3,455	674	2,781	-	-	-	1,404	284	721
886	12	874	-	-	-	25	-	42
406,006	26,597	379,409	11,598	37,988	62,245	52,105	32,646	46,409
345,566	25,269	320,297	-	-	60,214	48,802	31,369	43,655
362,478	25,299	337,179	-	-	70,496	55,179	33,300	46,783
292,170	22,915	269,255	17,341	20,968	776	73,336	28,424	51,873
303,292	31,078	272,214	16,825	21,438	738	75,600	28,587	52,257
896,394	18,930	877,464	-	36,183	585,606	78,421	17,366	34,978
9,199	966	8,233	-	2,406	14	1,095	585	1,891
(1,329)	(142)	(1,187)	-	(1,892)	56	79	92	120
176	145	31	-	27	2	-	2	-
8,046	969	7,077	-	541	72	1,174	679	2,011

ביאור 12 ב - מגזרי פעילות גישת ההנהלה

כללי

דיווח מגזרי פעילות על פי גישת ההנהלה מציג את תוצאות הבנק בחלוקה לקווי עסקים, בהתאם למבנה הארגוני של הבנק. קווי העסקים מתמחים במתן שירות למגזרי לקוחות בעלי מאפיינים וצרכים דומים.

מידע בדבר מגזרי פעילות גישת הנהלה הובא [בביאור 29 בדוחות הכספיים ליום 31 בדצמבר 2017](#).

להלן תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)											
במיליוני ש"ח											
בנק קמעונאות, פרימיום ובנקאות פרטית	עסקים קטנים	משכנתאות	סך הכל בנקאית	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות בנות בארץ	חברות בנות בחו"ל	סך הכל
507	334	232	1,073	290	150	134	179	(2)	98	274	2,196
336	123	1	460	98	48	77	323	53	380	64	1,503
843	457	233	1,533	388	198	211	502	51	478	338	3,699
44	79	12	135	8	5	(7)	1	(2)	22	36	198
687	289	62	1,038	161	72	41	82	223	229	219	2,065
112	89	159	360	219	121	177	419	(170)	227	83	1,436
38	31	54	123	75	41	61	142	(16)	73	16	515
74	58	105	237	144	80	116	280	(154)	174	59	936

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 ^(א) (בלתי מבוקר)											
במיליוני ש"ח											
בנק קמעונאות, פרימיום ובנקאות פרטית	עסקים קטנים	משכנתאות	סך הכל בנקאית	מסחרית	עסקית	נדל"ן	שוקי הון	אחר והתאמות	חברות בנות בארץ	חברות בנות בחו"ל	סך הכל
481	331	217	1,029	265	151	117	38	(7)	77	248	1,918
331	123	(2)	452	104	63	79	253	46	244	65	1,306
812	454	215	1,481	369	214	196	291	39	321	313	3,224
52	61	3	116	17	(23)	(140)	1	(4)	20	16	3
725	254	70	1,049	181	68	31	140	220	174	213	2,076
35	139	142	316	171	169	305	150	(177)	127	84	1,145
12	49	50	111	60	59	108	53	(75)	38	22	376
23	90	92	205	111	110	197	98	(102)	139	62	820

(א) סווג מחדש.

ביאור 12 ב - מגזרי פעילות גישת ההנהלה (המשך)

תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)												
במיליוני ש"ח												
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים	בנק	
											קמעונאות, פרימיום ובנקאות פרטית	
6,616	803	280	-	675	385	435	848	3,190	680	1,001	1,509	הכנסות ריבית נטו
3,786	217	890	115	488	232	155	304	1,385	3	372	1,010	הכנסות שאינן מריבית
10,402	1,020	1,170	115	1,163	617	590	1,152	4,575	683	1,373	2,519	סך כל ההכנסות הוצאות (הכנסות) בנין הפסדי אשראי
314	34	70	(9)	4	(85)	(61)	(3)	364	21	192	151	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות רווח (הפסד) לפני מס
6,216	652	648	681	276	104	219	524	3,112	198	831	2,083	הוצאות (הכנסות) מס
3,872	334	452	(557)	883	598	432	631	1,099	464	350	285	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
1,298	74	125	(146)	302	205	147	216	375	158	120	97	
2,569	247	330	(411)	586	393	285	415	724	306	230	188	
יתרות ליום 30 בספטמבר 2018												
267,680	24,912	495 ^(א)	5,669	4,549	23,580	34,462	37,211	136,802	80,574	26,620	29,608	אשראי לציבור, נטו
358,875	26,140	- ^(ב)	227	70,967	5,479	20,454	44,541	191,067	-	35,870	155,197	פיקדונות הציבור
1,082,166	18,031	288,867	27,069	504,074	1,090	19,965	24,070	199,000	-	20,010	178,990	נכסים בניהול

(א) לא כולל יתרות ששוונו כנכסים מוחזקים למכירה בסך 8,310 מיליון ש"ח.
 (ב) לא כולל יתרות ששוונו כהתחייבויות מוחזקות למכירה בסך 84 מיליון ש"ח.

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 ^(א) (בלתי מבוקר)												
במיליוני ש"ח												
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים	בנק	
											קמעונאות, פרימיום ובנקאות פרטית	
5,956	720	201	(3)	492	337	435	748	3,026	629	971	1,426	הכנסות (הוצאות) ריבית נטו
3,813	211	864	96	566	244	172	310	1,350	(1)	365	986	הכנסות שאינן מריבית
9,769	931	1,065	93	1,058	581	607	1,058	4,376	628	1,336	2,412	סך כל ההכנסות הוצאות (הכנסות) בנין הפסדי אשראי
146	39	52	(18)	(15)	(175)	(88)	26	325	(4)	194	135	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות רווח (הפסד) לפני מס
6,146	615	681	634	264	95	203	521	3,133	213	746	2,174	הוצאות (הכנסות) מס
3,477	277	332	(523)	809	661	492	511	918	419	396	103	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
1,220	82	93	(145)	285	232	172	179	322	147	139	36	
2,318	195	299	(378)	525	429	320	332	596	272	257	67	
יתרות ליום 30 בספטמבר 2017												
266,358	22,910	8,804	5,679	3,956	19,861	32,680	36,043	136,425	78,612	27,384	30,429	אשראי לציבור, נטו
350,201	24,614	88	73	66,043	5,484	20,901	41,736	191,262	-	35,544	155,718	פיקדונות הציבור
934,738	18,842	245,875	23,112	410,992	1,694	21,016	24,693	188,514	-	18,880	169,634	נכסים בניהול

(א) סווג מחדש.

ביאור 12 ב - מגזרי פעילות גישת ההנהלה (המשך)

תמצית תוצאות הפעילות לפי גישת הנהלה (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 ^(מבוקר)												
במיליוני ש"ח												
סך הכל	חברות בנות בחו"ל	חברות בנות בארץ	בנק									
			אחר והתאמות	שוקי הון	נדל"ן	עסקית	מסחרית	סך הכל בנקאית	משכנתאות	עסקים קטנים	קמעונאות, פרימיום ובנקאות פרטית	
8,046	969	279	-	668	461	581	1,014	4,074	843	1,308	1,923	הכנסות ריבית נטו
5,428	291	1,113	371	877	325	227	407	1,817	5	492	1,320	הכנסות שאינן מריבית
13,474	1,260	1,392	371	1,545	786	808	1,421	5,891	848	1,800	3,243	סך כל ההכנסות הוצאות (הכנסות) בנין הפסדי אשראי
172	54	77	(27)	(13)	(316)	(72)	26	443	13	273	157	סך כל ההוצאות התפעוליות והאחרות
8,501	835	953	876	360	132	280	725	4,340	296	1,060	2,984	רווח (הפסד) לפני מס
4,801	371	362	(478)	1,198	970	600	670	1,108	539	467	102	הוצאות (הכנסות) מס
1,692	153	89	(143)	420	340	210	235	388	189	163	36	רווח נקי (הפסד) המיוחס לבעלי מניות הבנק
3,172	218	333	(335)	781	630	390	435	720	350	304	66	
יתרות ליום 31 בדצמבר 2017												
267,952	23,204	8,773	5,712	4,437	20,684	33,152	35,712	136,278	78,626	27,438	30,214	אשראי לציבור, נטו
362,478	25,300	65	93	76,065	6,425	21,614	43,484	189,432	-	35,369	154,063	פיקדונות הציבור
974,430	19,282	260,155	22,448	432,806	1,293	21,228	24,432	192,786	-	19,750	173,036	נכסים בניהול

(א) סווג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
2,528	466	608	3,602	1	3,603	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח ⁽²⁾
126	9	63	198	-	198	הוצאות בגין הפסדי אשראי
(175)	(2)	(122)	(299)	-	(299)	מחיקות חשבונאיות
110	-	74	184	-	184	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(65)	(2)	(48)	(115)	-	(115)	מחיקות חשבונאיות נטו
(1)	-	-	(1)	-	(1)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
(2)	-	(8)	(10)	-	(10)	בניכוי תנועות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ⁽³⁾
2,586	473	615	3,674	1	3,675	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹
439	-	13	452	-	452	¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי ^(א)	דיוור	פרטי אחר ^(א)	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
2,545	457	735	3,737	1	3,738	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח
(55)	(5)	63	3	-	3	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(160)	(2)	(129)	(291)	-	(291)	מחיקות חשבונאיות
189	-	80	269	-	269	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
29	(2)	(49)	(22)	-	(22)	מחיקות חשבונאיות נטו
4	(1)	(3)	-	-	-	התאמות מתרגום דוחות כספיים
2,523	449	746	3,718	1	3,719	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹
456	-	36	492	-	492	¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ב) יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת התקופה מוצגת בניכוי יתרות שסווגו כמוחזקות למכירה במסחרי בסך של 9 מיליון ש"ח ובפרטי בסך של 149 מיליון ש"ח, סך הכל 158 מיליון ש"ח. למידע נוסף אודות יתרות ותנועות שסווגו כמוחזקות למכירה ראה [ביאור 16](#).
- (ג) סווג מחדש כמפורט [ביאור 6](#) לרבות בגין מהלך טיוב שבוצע בשנת 2018.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

1. תנועה ביתרת ההפרשה להפסדי אשראי (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
2,510	450	737	3,697	3	3,700	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח
22	-	-	22	-	22	שינויים שנזקפו להון ^(ב)
2,532	450	737	3,719	3	3,722	יתרה ליום 1 בינואר 2018
130	26	160	316	(2)	314	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(525)	(4)	(366)	(895)	-	(895)	מחיקות חשבונאיות
452	-	241	693	-	693	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(73)	(4)	(125)	(202)	-	(202)	מחיקות חשבונאיות נטו
8	1	-	9	-	9	התאמות מתרגום דוחות כספיים
(11)	-	(157)	(168)	-	(168)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(ג)
2,586	473	615	3,674	1	3,675	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹
439	-	13	452	-	452	¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)						
הפרשה להפסדי אשראי						
אשראי לציבור						
מסחרי ^(ד)	דיוור	פרטי אחר ^(ד)	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל	
במיליוני ש"ח						
2,708	473	778	3,959	1	3,960	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לתחילת תקופת הדיווח
12	(18)	152	146	-	146	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
(601)	(6)	(455)	(1,062)	-	(1,062)	מחיקות חשבונאיות
417	-	274	691	-	691	גביית חובות שנמחקו חשבונאית בשנים קודמות
(184)	(6)	(181)	(371)	-	(371)	מחיקות חשבונאיות נטו
(13)	-	(3)	(16)	-	(16)	התאמות מתרגום דוחות כספיים
2,523	449	746	3,718	1	3,719	יתרת הפרשה להפסדי אשראי לסוף תקופת הדיווח ¹
456	-	36	492	-	492	¹ מזה: בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) השפעת היישום לראשונה של תקן דיווח כספי בינלאומי 9 בחברות בנות בחו"ל.

(ג) למידע נוסף ראה [ביאור 16](#).

(ד) סווג מחדש כמפורט [בביאור 6](#) לרבות בגין מהלך טיוב שבוצע בשנת 2018.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א), ועל החובות^(א) בגינם היא חושבה

30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי	דיוור	פרטי אחר	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
118,711	30	1,075	119,816	9,205	129,021
44,005	79,929	35,614	159,548	738	160,286
1,087 ^(א)	79,481	-	80,568	-	80,568
(1,012)	-	(7,450)	(8,462)	(67)	(8,529)
161,704	79,959	29,239	270,902	9,876	280,778
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
1,658	5	93	1,756	1	1,757
500	468	650	1,618	-	1,618
-	467 ^(ב)	-	467	-	467
(11)	-	(141)	(152)	-	(152)
2,147	473	602	3,222	1	3,223
447	-	115	562	-	562
30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
אשראי לציבור					
מסחרי ^(ה)	דיוור	פרטי אחר ^(ה)	סך הכל ציבור	בנקים וממשלות	סך הכל
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
111,603	40	910	112,553	10,749	123,302
42,740	78,096	36,195	157,031	1,090	158,121
983 ^(א)	77,617	-	78,600	-	78,600
154,343	78,136	37,105	269,584	11,839	281,423
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
1,651	5	109	1,765	1	1,766
416	444	601	1,461	-	1,461
-	442 ^(ב)	-	442	-	442
2,067	449	710	3,226	1	3,227
480	-	72	552	-	552

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 290 מיליון ש"ח ליום 30 בספטמבר 2018 (30 בספטמבר 2017 - סך של 285 מיליון ש"ח).
 (ג) כולל יתרת הלוואות לדיוור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
 (ד) למידע נוסף ראה [ביאור 116](#).
 (ה) סוג מחדש כמפורט [בביאור 6](#) לרבות בגין מהלך טיוב שבוצע בשנת 2018.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

א. חובות^(א) ומכשירי אשראי חוץ מאזניים (המשך)

2. מידע נוסף על דרך חישוב ההפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א), ועל החובות^(א) בגינם היא חושבה (המשך)

31 בדצמבר 2017 (מבוקר)					
אשראי לציבור					
סך הכל	בנקים וממשלות	סך הכל ציבור	פרטי אחר ^(ד)	דיוור	מסחרי ^(ג)
במיליוני ש"ח					
יתרת חוב רשומה של חובות^(א):					
125,624	11,457	114,167	1,018	29	113,120
שנבדקו על בסיס פרטני					
158,120	1,122	156,998	36,460	77,928	42,610
שנבדקו על בסיס קבוצתי ¹					
78,531	-	78,531	-	77,465	1,066 ^(ז)
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
283,744	12,579	271,165	37,478	77,957	155,730
סך הכל חובות ^(א)					
יתרת הפרשה להפסדי אשראי בגין חובות^(א):					
1,687	3	1,684	75	5	1,604
שנבדקו על בסיס פרטני					
1,529	-	1,529	626	445	458
שנבדקו על בסיס קבוצתי ²					
443	-	443	-	443 ^(ז)	-
מזה: שההפרשה בגינם חושבה לפי עומק פיגור					
3,216	3	3,213	701	450	2,062
סך הכל הפרשה להפסדי אשראי ³					
509	-	509	63	-	446
מזה: בגין חובות פגומים ³					

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) כולל יתרת הפרשה מעבר למתחייב לפי שיטת עומק הפיגור שחושבה על בסיס קבוצתי בסך 283 מיליון ש"ח.
 (ג) כולל יתרת הלוואות לדיוור שהועמדו לקבוצות רכישה הנמצאות בהליכי בנייה.
 (ד) סווג מחדש כמפורט [בביאור 6](#) לרבות בגין מהלך טיוב שבוצע בשנת 2018.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א)

1. איכות אשראי ופיגורים

30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)					
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ^(ב)			
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ^(ה)	בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ד/מ)	סך הכל	פגומים ^(ג)	לא פגומים	לא בעייתיים
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
34	12	21,438	256	159	21,023
בינוי ונדל"ן - בינוי ^(נ)					
23	19	24,800	327	169	24,304
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן ^(נ)					
2	2	11,395	4	7	11,384
שרותים פיננסיים					
223	58	73,122	1,267	1,354	70,501
מסחרי - אחר					
282	91	130,755	1,854	1,689	127,212
סך הכל מסחרי					
635	806	79,465	-	806 ^(ו)	78,659
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
228	78	36,086	372	583	35,131
אנשים פרטיים - אחר					
(9)	-	(8,462)	(37)	(324)	(8,101)
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(ז)					
1,136	975	237,844	2,189	2,754	232,901
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	1,112	-	-	1,112
בנקים בישראל					
-	-	72	-	-	72
ממשלת ישראל					
-	-	(33)	-	-	(33)
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(ז)					
1,136	975	238,995	2,189	2,754	234,052
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
39	-	11,091	117	2	10,972
בינוי ונדל"ן					
247	7	20,870	561	546	19,763
מסחרי - אחר					
286	7	31,961	678	548	30,735
סך הכל מסחרי					
2	-	1,097	34	29	1,034
אנשים פרטיים					
288	7	33,058	712	577	31,769
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	8,189	-	-	8,189
בנקים בחו"ל					
-	-	570	-	-	570
ממשלות בחו"ל					
-	-	(34)	-	-	(34)
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(ז)					
288	7	41,783	712	577	40,494
סך הכל פעילות בחו"ל					
1,424	982	270,902	2,901	3,331	264,670
סך הכל ציבור					
-	-	9,234	-	-	9,234
סך הכל בנקים^(ח)					
-	-	642	-	-	642
סך הכל ממשלות					
1,424	982	280,778	2,901	3,331	274,546
סך הכל					

ראה הערות [בעמוד 172](#).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ^(ב)			
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ^(ה)	בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ד)	סך הכל	פגומים ^(ג)	לא פגומים	לא בעייתיים
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחר^(א)					
48	19	17,987	272	220	17,495
בינוי ונדל"ן - בינוי					
22	5	24,082	664	135	23,283
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
7	2	10,555	4	6	10,545
שרותים פיננסיים					
154	20	72,899	1,615	1,327	69,957
מסחרי - אחר					
231	46	125,523	2,555	1,688	121,280
סך הכל מסחרי					
497	704	77,608	-	704 ^(ו)	76,904
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
251	58	36,602	406	493	35,703
אנשים פרטיים - אחר ^(א)					
979	808	239,733	2,961	2,885	233,887
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	1,589	-	-	1,589
בנקים בישראל					
-	-	150	-	-	150
ממשלת ישראל					
979	808	241,472	2,961	2,885	235,626
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
-	1	10,070	238	63	9,769
בינוי ונדל"ן					
18	27	18,750	485	755	17,510
מסחרי - אחר					
18	28	28,820	723	818	27,279
סך הכל מסחרי					
2	-	1,031	45	1	985
אנשים פרטיים					
20	28	29,851	768	819	28,264
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	9,555	-	-	9,555
בנקים בחו"ל ^(א)					
-	-	545	-	-	545
ממשלות בחו"ל					
20	28	39,951	768	819	38,364
סך הכל פעילות בחו"ל					
999	836	269,584	3,729	3,704	262,151
סך הכל ציבור					
-	-	11,144	-	-	11,144
סך הכל בנקים					
-	-	695	-	-	695
סך הכל ממשלות					
999	836	281,423	3,729	3,704	273,990
סך הכל					

ראה הערות [בעמוד 172](#).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

31 בדצמבר 2017 (מבוקר)					
חובות לא פגומים - מידע נוסף		בעייתיים ^(ב)			
בפיגור של 30 ועד 89 ימים ^(ה)	בפיגור של 90 ימים או יותר ^(ד)	סך הכל	לא פגומים ^(ג)	לא פגומים	לא בעייתיים
במיליוני ש"ח					
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי^(א)					
63	12	19,167	276	209	18,682
בינוי ונדל"ן - בינוי					
43	11	24,438	575	102	23,761
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
7	2	11,253	1	5	11,247
שרותים פיננסיים					
172	42	71,679	1,532	1,460	68,687
מסחרי - אחר					
285	67	126,537	2,384	1,776	122,377
סך הכל מסחרי					
516	722	77,448	-	722 ^(ו)	76,726
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
249	85	36,956	372	561	36,023
אנשים פרטיים - אחר ^(א)					
1,050	874	240,941	2,756	3,059	235,126
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
-	-	1,650	-	-	1,650
בנקים בישראל					
-	-	129	-	-	129
ממשלת ישראל					
1,050	874	242,720	2,756	3,059	236,905
סך הכל פעילות בישראל					
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
-	-	9,748	170	14	9,564
בינוי ונדל"ן					
7	12	19,445	495	752	18,198
מסחרי - אחר					
7	12	29,193	665	766	27,762
סך הכל מסחרי					
1	-	1,031	34	1	996
אנשים פרטיים					
8	12	30,224	699	767	28,758
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	10,214	-	-	10,214
בנקים בחו"ל					
-	-	586	-	-	586
ממשלות בחו"ל					
8	12	41,024	699	767	39,558
סך הכל פעילות בחו"ל					
1,058	886	271,165	3,455	3,826	263,884
סך הכל ציבור					
-	-	11,864	-	-	11,864
סך הכל בנקים					
-	-	715	-	-	715
סך הכל ממשלות					
1,058	886	283,744	3,455	3,826	276,463
סך הכל					

ראה הערות [בעמוד 172](#).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

1. איכות אשראי ופיגורים (המשך)

הערות:

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים. למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
- (ב) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור, הלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.
- (ג) ככלל, חובות פגומים אינם צוברים הכנסות ריבית. למידע על חובות פגומים מסוימים שאורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי, ראה [ביאור 13.2.1](#) להלן.
- (ד) מסווגים כחובות בעייתיים שאינם פגומים. צוברים הכנסות ריבית.
- (ה) צוברים הכנסות ריבית. חובות בפיגור של 30 ועד 89 ימים בסך 802 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2017 - 632 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2017 - 653 מיליון ש"ח) סווגו כחובות בעייתיים שאינם פגומים.
- (ו) כולל יתרת הלוואות לדיר בסך 93 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2017 - 93 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2017 - 94 מיליון ש"ח) עם הפרשה לפי עומק פיגור, בהן נחתם הסדר להחזר פיגורים של לווה, כאשר נעשה שינוי בלוח הסילוקין בגין יתרת הלוואה שטרם הגיע מועד פירעונה.
- (ז) 2.7% מהאשראי לנכסים מניבים שניתן באמצעות מערך בינוי ונדל"ן בבנק הינו בשיעורי LTV העולים על 85%.
- (ח) יתרת החובות הלא פגומים בפיגור של 90 ימים או יותר, נכון ליום 30 בספטמבר 2018, בסך של 975 מיליון ש"ח הינם אשראי שנתן הבנק, מתוכם 169 מיליון ש"ח הינו בגין הלוואות שאינן לדיר ו-806 מיליון ש"ח בגין הלוואות לדיר, כאשר מתוכן סך של 181 מיליון ש"ח הינו בפיגור של עד 149 יום, 151 מיליון ש"ח הינו בפיגור של 150-249 יום והיתרה הינה בגין חוב בפיגור של 250 ימים או יותר.
- (ט) למידע נוסף ראה [ביאור 16](#).
- (י) בניכוי יתרות בגין בנקים שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה.
- (יא) סוג מחדש, לרבות סיווג מחדש המפורט [בביאור 6](#) ובגין מהלך טיוב שבוצע בשנת 2018.

איכות האשראי - מצב פיגור החובות

מצב הפיגור מנוטר באופן שוטף ומהווה אחת האינדיקציות המרכזיות לאיכות אשראי. קביעת מצב הפיגור מבוצעת לפי ימי הפיגור בפועל כאשר חוב מועבר לטיפול כחוב לא מבצע (לא צובר הכנסות ריבית) לאחר 90 ימי פיגור או כל חוב שאורגן מחדש כחוב בעייתי והוחזר לצבור ריבית, כאשר הוא מפגר במשך יום פיגור אחד ביחס לתנאי החוב החדשים. לגבי חובות המוערכים על בסיס קבוצתי, מצב הפיגור משפיע על סיווג החוב (סיווג החוב חמור יותר ככל שמעמיק הפיגור) ולרוב לאחר 150 ימי פיגור הבנק מבצע מחיקה חשבונאית של חוב. לגבי הלוואות לדיר למעט הלוואות ללא תשלום רבעוני או חודשי, הבנק קובע הפרשה לפי שיטת עומק הפיגור.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים
א. חובות פגומים והפרשה פרטנית

30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)				
	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) בגינם לא קיימת	יתרת ^(ג) הפרשה פרטנית ^(א)	יתרת ^(ג) חובות פגומים
ינתת קרן חוזית של חובות פגומים	סך הכל ינתת ^(ב) חובות פגומים	לא ינתת ^(ב) חובות פגומים	יתרת הפרשה פרטנית ^(א)	יתרת ^(ג) חובות פגומים
במיליוני ש"ח				
<u>פעילות לווים בישראל</u>				
<u>ציבור-מסחרי</u>				
747	256	179	18	77
בינוי ונדל"ן - בינוי				
1,205	327	203	26	124
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן				
450	4	2	1	2
שרותים פיננסיים				
4,309	1,267	389	290	878
מסחרי - אחר				
6,711	1,854	773	335	1,081
סך הכל מסחרי				
-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיר				
2,549	372	26	110	346
אנשים פרטיים - אחר				
(37)	(37)	(24)	(3)	(13)
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(ד)				
9,223	2,189	775	442	1,414
סך הכל ציבור - פעילות בישראל				
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>				
<u>ציבור-מסחרי</u>				
288	117	13	49	104
בינוי ונדל"ן				
997	561	384	63	177
מסחרי - אחר				
1,285	678	397	112	281
סך הכל מסחרי				
87	34	18	8	16
אנשים פרטיים				
1,372	712	415	120	297
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל				
10,595	2,901	1,190	562	1,711
סך הכל ציבור				
מזה:				
	2,247	734	492	1,513
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים				
	1,721	811	156	910
חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים				

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) ינתת חוב רשומה.
 (ג) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.
 (ד) למידע נוסף ראה [ביאור 16](#).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)				
	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) חובות פגומים
	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל
	יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת הפרשה פרטנית ^(א)	יתרת הפרשה פרטנית ^(א)
	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל
	פגומים	פגומים	פרטנית ^(א)	פרטנית ^(א)
במיליוני ש"ח				
<u>פעילות לווים בישראל</u>				
<u>ציבור-מסחרי^(ד)</u>				
בינוי ונדל"ן - בינוי	782	272	185	16
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן	1,652	664	515	51
שרותים פיננסיים	453	4	1	1
מסחרי - אחר	4,634	1,615	623	232
סך הכל מסחרי	7,521	2,555	1,324	300
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור	-	-	-	-
אנשים פרטיים - אחר ^(ד)	2,615	406	94	63
סך הכל ציבור - פעילות בישראל	10,136	2,961	1,418	363
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>				
<u>ציבור-מסחרי</u>				
בינוי ונדל"ן	398	238	67	93
מסחרי - אחר	844	485	203	87
סך הכל מסחרי	1,242	723	270	180
אנשים פרטיים	105	45	31	9
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל	1,347	768	301	189
סך הכל ציבור	11,483	3,729	1,719	552
מזה:				
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים ^(ד)	2,808	1,146	440	1,662
חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים ^(ד)	2,272	1,239	220	1,033

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) יתרת חוב רשומה.
 (ג) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.
 (ד) סווג מחדש כמפורט [בביאור 6](#) לרבות בגין מהלך טיוב שבוצע בשנת 2018.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)
א. חובות פגומים והפרשה פרטנית (המשך)

31 בדצמבר 2017 (מבוקר)				
	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ג) חובות פגומים	יתרת ^(ג) חובות פגומים
סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל	סך הכל
יתרת קרן חוזית של חובות פגומים	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ב) חובות פגומים	יתרת ^(ג) חובות פגומים	יתרת ^(ג) חובות פגומים
בגינים קיימת הפרשה פרטנית ^(א)	בגינים לא קיימת הפרשה פרטנית ^(א)	בגינים לא קיימת הפרשה פרטנית ^(א)	בגינים לא קיימת הפרשה פרטנית ^(א)	בגינים לא קיימת הפרשה פרטנית ^(א)
במיליוני ש"ח				
פעילות לווים בישראל				
ציבור-מסחרי^(ד)				
773	276	202	14	74
בינוי ונדל"ן - בינוי				
1,496	575	419	50	156
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן				
460	1	-	1	1
שרותים פיננסיים				
4,533	1,532	607	266	925
מסחרי - אחר				
7,262	2,384	1,228	331	1,156
סך הכל מסחרי				
-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור				
2,610	372	53	55	319
אנשים פרטיים - אחר ^(ד)				
9,872	2,756	1,281	386	1,475
סך הכל ציבור - פעילות בישראל				
פעילות לווים בחו"ל				
ציבור-מסחרי				
316	170	26	71	144
בינוי ונדל"ן				
910	495	419	44	76
מסחרי - אחר				
1,226	665	445	115	220
סך הכל מסחרי				
86	34	20	8	14
אנשים פרטיים				
1,312	699	465	123	234
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל				
11,184	3,455	1,746	509	1,709
סך הכל ציבור				
מזה:				
	2,674	1,065	444	1,609
נמדד לפי ערך נוכחי של תזרימי מזומנים ^(ד)				
	2,092	1,142	181	950
חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים ^(ד)				

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
(ב) יתרת חוב רשומה.
(ג) הפרשה פרטנית להפסדי אשראי.
(ד) סווג מחדש כמפורט [בביאור 6](#) לרבות בגין מהלך טיוב שבוצע בשנת 2018.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2017 ^(א)			2018		
יתרה ^(ב)	ממוצעת	מזה:	יתרה ^(ב)	ממוצעת	מזה:
של חובות	של חובות	נרשמו על	של חובות	של חובות	נרשמו על
פגומים	פגומים	בסיס מזומן	פגומים	פגומים	בסיס מזומן
שנרשמו ^(א)	שנרשמו ^(א)	שנרשמו ^(א)	שנרשמו ^(א)	שנרשמו ^(א)	שנרשמו ^(א)
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח					
<u>פעילות לווים בישראל</u>					
<u>ציבור-מסחרי</u>					
-	1	273	-	-	262
בינוי ונדל"ן - בינוי					
3	3	655	1	1	404
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
8	8	274	-	-	6
שרותים פיננסיים					
2	6	1,609	1	5	1,377
מסחרי - אחר					
13	18	2,811	2	6	2,049
סך הכל מסחרי					
-	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
-	1	296	-	-	337
אנשים פרטיים - אחר					
-	-	-	-	-	(36) ^(ה)
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(ה)					
13	19	3,107	2	6	2,350
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>					
<u>ציבור-מסחרי</u>					
-	-	279	1	1	147
בינוי ונדל"ן					
-	-	371	1	1	509
מסחרי אחר					
-	-	650	2	2	656
סך הכל מסחרי					
-	-	32	-	-	20
אנשים פרטיים					
-	-	682	2	2	676
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
-	-	-	-	-	- ^(ה)
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(ה)					
13	19 ^(ז)	3,789	4	8 ^(ז)	3,026
סך הכל ציבור					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(ג) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(ד) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים, היו נרשמות הכנסות ריבית בתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 בסך 69 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2017 - 64 מיליון ש"ח).

(ה) למידע נוסף ראה [ביאור 16](#).

(ו) סווג מחדש כמפורט [בביאור 6](#) לרבות בגין מהלך טיוב שבוצע בשנת 2018.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ב. יתרה ממוצעת והכנסות ריבית (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2017 ^(א)			2018		
מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ^(ב)	יתרה ^(ב) ממוצעת של חובות פגומים	מזה: נרשמו על בסיס מזומן	הכנסות ריבית שנרשמו ^(ב)	יתרה ^(ב) ממוצעת של חובות פגומים
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח					
<u>פעילות לווים בישראל</u>					
<u>ציבור-מסחרי</u>					
1	2	280	1	1	262
8	10	673	2	2	404
8	8	220	-	-	5
6	17	1,651	2	9	1,362
23	37	2,824	5	12	2,033
-	-	-	-	-	-
1	4	378	-	1	359
-	-	-	-	-	(36)
24	41	3,202	5	13	2,356
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>					
<u>ציבור-מסחרי</u>					
4	4	279	4	4	142
3	3	370	3	3	518
7	7	649	7	7	660
-	-	32	-	-	20
7	7	681	7	7	680
31	48 ^(א)	3,883	12	20 ^(א)	3,036

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) יתרת חוב רשומה ממוצעת של חובות פגומים בתקופת הדיווח.

(ג) הכנסות ריבית שנרשמו בתקופת הדיווח, בגין היתרה הממוצעת של החובות הפגומים, בפרק הזמן בו החובות סווגו כפגומים.

(ד) אילו החובות הפגומים היו צוברים ריבית לפי התנאים המקוריים, היו נרשמות הכנסות ריבית בתקופה של תשעה חודשים שהסתיימה ביום 30 בספטמבר 2018 בסך 207 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2017 - 229 מיליון ש"ח).

(ה) למידע נוסף ראה [ביאור 116](#).

(ו) סוג מחדש כמפורט [בביאור 6](#) לרבות בגין מהלך טיוב שבוצע בשנת 2018.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון חדש^(ה)

ליום 30 בספטמבר 2017 ^(א)				ליום 30 בספטמבר 2018				
צובר	שאינו צובר	צובר של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)	צובר של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)	צובר	שאינו צובר	צובר של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)	צובר של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)	
סך הכל ^(ג)	לא צובר	לא צובר	לא צובר	סך הכל ^(ג)	לא צובר	לא צובר	לא צובר	
בלתי מבוקר								
במיליוני ש"ח								
<u>פעילות לווים בישראל</u>								
<u>ציבור-מסחרי</u>								
213	10	2	201	203	6	1	196	בינוי ונדל"ן - בינוי
462	46	-	416	242	18	-	224	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
1	1	-	-	1	-	-	1	שרותים פיננסיים
826	254	1	571	609	47	-	562	מסחרי - אחר
1,502	311	3	1,188	1,055	71	1	983	סך הכל מסחרי
-	-	-	-	-	-	-	-	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
336	59	3	274	331	41	2	288	אנשים פרטיים - אחר
-	-	-	-	(13)	-	-	(13)	בניכוי יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(ה)
1,838	370	6	1,462	1,373	112	3	1,258	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>								
<u>ציבור-מסחרי</u>								
195	88	-	107	49	8	-	41	בינוי ונדל"ן
219	189	-	30	289	153	-	136	מסחרי - אחר
414	277	-	137	338	161	-	177	סך הכל מסחרי
20	16	-	4	10	4	-	6	אנשים פרטיים
434	293	-	141	348	165	-	183	סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל
2,272	663	6	1,603	1,721	277	3	1,441	סך הכל ציבור

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) צובר הכנסות ריבית.

(ג) נכלל בחובות פגומים.

(ד) לפירוט בדבר יישום לראשונה של עדכון הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 1.1. לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2017](#).

(ה) למידע נוסף ראה [ביאור 116](#).

(ו) סווג מחדש כמפורט [בביאור 6](#) לרבות בגין מהלך טיוב שבוצע בשנת 2018.

ההתחייבויות למתן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי, במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי, הסתכמו ליום 30 בספטמבר 2018 לסך 1 מיליון ש"ח (ליום 30 בספטמבר 2017 - 18 מיליון ש"ח).

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון חדש^(ב) (המשך)

31 בדצמבר 2017			
סך הכל ^(ג)	צובר ^(ב) לא בפיגור	צובר בפיגור של 30 ימים ועד 89 ימים ^(ב)	שאינו צובר הכנסות ריבית מבוקר במיליוני ש"ח
פעילות לווים בישראל			
ציבור-מסחרי^(ה)			
216	13	1	202
בינוי ונדל"ן - בינוי			
402	180	-	222
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן			
-	-	-	-
שרותים פיננסיים			
802	239	-	563
מסחרי - אחר			
1,420	432	1	987
סך הכל מסחרי			
-	-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור			
330	56	2	272
אנשים פרטיים - אחר ^(ה)			
1,750	488	3	1,259
סך הכל ציבור - פעילות בישראל			
פעילות לווים בחו"ל			
ציבור-מסחרי			
117	56	-	61
בינוי ונדל"ן			
216	190	-	26
מסחרי - אחר			
333	246	-	87
סך הכל מסחרי			
9	5	-	4
אנשים פרטיים			
342	251	-	91
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל			
2,092	739	3	1,350
סך הכל ציבור			

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) צובר הכנסות ריבית.

(ג) נכלל בחובות פגומים.

(ד) לפירוט בדבר יישום לראשונה של עדכון הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 1.ח. לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2017](#).

(ה) סווג מחדש כמפורט [בביאור 6](#) לרבות בגין מהלך טיוב שבוצע בשנת 2018.

ההתחייבויות לתמן אשראי נוסף לחייבים שלגביהם בוצע ארגון מחדש של חוב בעייתי, במסגרתו בוצעו שינויים בתנאי האשראי, הסתכמו ליום 31 בדצמבר 2017 בסך 15 מיליון ש"ח.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון חדש^(א) (המשך)

1. ארגונים מחדש שבוצעו

לשלושה חודשים שהסתיימו 30 בספטמבר					
2017 ^(ה)			2018		
יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
<u>פעילות לווים בישראל</u>					
<u>ציבור-מסחרי</u>					
9	10	110	20	21	76
בינוי ונדל"ן - בינוי					
6	7	58	7	7	25
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן					
-	-	2	-	-	6
שרותים פיננסיים					
38	40	359	55	61	381
מסחרי - אחר					
53	57	529	82	89	488
סך הכל מסחרי					
-	-	-	-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור					
39	41	2,171	33	36	2,015
אנשים פרטיים - אחר					
-	-	-	^(ה) -	^(ה) -	(703) ^(ג)
בניכי יתרות שסווגו כנכסים מוזקקים למכירה ^(ג)					
92	98	2,700	115	125	1,800
סך הכל ציבור - פעילות בישראל					
<u>פעילות לווים בחו"ל</u>					
<u>ציבור-מסחרי</u>					
41	41	1	-	-	-
בינוי ונדל"ן					
141	141	6	105	105	5
מסחרי אחר					
182	182	7	105	105	5
סך הכל מסחרי					
182	182	7	105	105	5
סך הכל ציבור - פעילות בחו"ל					
274	280	2,707	220	230	1,805
סך הכל ציבור					

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) לפירוט בדבר יישום לראשונה של עדכון הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 1.ח. לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2017](#).

(ג) למידע נוסף ראה [ביאור 116](#).

(ד) סווג מחדש כמפורט [בביאור 6](#) לרבות בגין מהלך טיוב שבוצע בשנת 2018.

(ה) יתרות נמוכות מ-1 מיליון ש"ח.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון חדשים^(א) (המשך)

1. ארגונים מחדש שבוצעו (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2017 ^(ד)			2018		
יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה לאחר ארגון מחדש	יתרת חוב רשומה לפני ארגון מחדש	מספר חוזים
בלתי מבוקר					
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
פעילות לווים בישראל					
ציבור-מסחרי					
31	33	362	39	42	306
26	27	199	25	26	126
-	-	10	1	2	24
206	212	1,211	159	177	1,306
263	272	1,782	224	247	1,762
-	-	-	-	-	-
116	120	6,742	125	137	6,543
-	-	-	(16)	(16)	(2,114)
379	392	8,524	333	368	6,191
פעילות לווים בחו"ל					
ציבור-מסחרי					
50	50	2	2	3	2
164	164	17	112	112	7
214	214	19	114	115	9
-	-	1	-	-	-
214	214	20	114	115	9
593	606	8,544	447	483	6,200

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) לפירוט בדבר יישום לראשונה של עדכון הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי ראה [ביאור 1.ח. לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2017](#).

(ג) למידע נוסף ראה [ביאור 116](#).

(ד) סווג מחדש כמפורט [בביאור 6](#) לרבות בגין מהלך טיוב שבוצע בשנת 2018.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון חדשים^(א) (המשך)

2. ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו^(א)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			
2017 ^(א)		2018	
מספר חוזים	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה ^(ד)	מספר חוזים
בלתי מבוקר			
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
פעילות לווים בישראל			
ציבור-מסחרי			
2	34	1	34
בינוי ונדל"ן - בינוי			
-	1	-	8
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן			
-	-	-	3
שרותים פיננסיים			
8	134	5	129
מסחרי - אחר			
10	169	6	174
סך הכל מסחרי			
-	-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור			
3	759	6	691
אנשים פרטיים - אחר			
-	-	(1)	(289)
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים מוזקקים למכירה ^(ה)			
13	928	11	576
סך הכל ציבור - פעילות בישראל			
פעילות לווים בחו"ל			
ציבור-מסחרי			
-	-	-	1
בינוי ונדל"ן			
6	5	106	5
מסחרי - אחר			
6	5	106	6
סך הכל מסחרי			
-	-	-	-
אנשים פרטיים			
6	5	106	6
סך הכל ציבור - פעילות חו"ל			
19	933	117	582
סך הכל ציבור			

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) לפירוט בדבר יישום לראשונה של עדכון הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי [ביאור 1.ח. לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2017](#).

(ג) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של שלושים ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.

(ד) יתרת החוב הרשומה לסוף הרבעון בו בוצע הכשל.

(ה) למידע נוסף ראה [ביאור 16](#).

(ו) סווג מחדש כמפורט [ביאור 6](#) לרבות בגין מהלך טיוב שבוצע בשנת 2018.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

2. מידע נוסף על חובות פגומים (המשך)

ג. חובות בעייתיים בארגון חדשים^(א) (המשך)
 2. ארגונים מחדש שבוצעו וכשלו^(א) (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר (בלתי מבוקר)			
2017 ^(א)		2018	
מספר חוזים	מספר חוזים	יתרת חוב רשומה ^(ד)	מספר חוזים
במיליוני ש"ח		במיליוני ש"ח	
פעילות לווים בישראל			
ציבור-מסחרי			
7	156	7	187
בינוי ונדל"ן - בינוי			
5	40	9	51
בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן			
-	7	-	10
שרותים פיננסיים			
29	553	36	701
מסחרי - אחר			
41	756	52	949
סך הכל מסחרי			
-	-	-	-
אנשים פרטיים - הלוואות לדיור			
24	3,321	25	3,328
אנשים פרטיים - אחר			
-	-	(4)	(780)
בניכוי יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(ה)			
65	4,077	73	3,497
סך הכל ציבור - פעילות בישראל			
פעילות לווים בחו"ל			
ציבור-מסחרי			
2	1	-	1
בינוי ונדל"ן			
10	8	107	6
מסחרי אחר			
12	9	107	7
סך הכל מסחרי			
-	-	-	1
אנשים פרטיים			
12	9	107	8
סך הכל ציבור - פעילות חו"ל			
77	4,086	180	3,505
סך הכל ציבור			

- (א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.
 (ב) לפירוט בדבר יישום לראשונה של עדכון הוראות הפיקוח על הבנקים בנושא ארגון מחדש של חוב בעייתי [ביאור 1.ח. לדוחות הכספיים השנתיים לשנת 2017](#).
 (ג) חובות שהפכו בשנת הדיווח לחובות בפיגור של שלושים ימים או יותר, אשר אורגנו מחדש בארגון מחדש של חוב בעייתי במהלך 12 החודשים שקדמו למועד שבו הם הפכו לחובות בפיגור.
 (ד) יתרת החוב הרשומה לסוף הרבעון בו בוצע הכשל.
 (ה) למידע נוסף ראה [ביאור 116](#).
 (ו) סווג מחדש כמפורט [בביאור 6](#) לרבות בגין מהלך טיוב שבוצע בשנת 2018.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ב. חובות^(א) (המשך)

3. מידע נוסף על הלוואות לדיור

יתרות לסוף תקופה לפי שיעור המימון (LTV)^(ב), סוג החזר וסוג ריבית

30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)					
יתרת הלוואות לדיור					
סיכון אשראי	מזה: ¹	מזה: ¹	מזה: ¹	מזה: ¹	
חוץ מאזני	ריבית	בולט	ובלון	סך הכל ¹	
סך הכל	משתנה	ובלון	ובלון	ובלון	
במיליוני ש"ח					
1,523	33,801	2,061	51,569	60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון עד
230	19,563	725	28,354	60%	מעל
-	33	1	36		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
1,753	53,397	2,787	79,959		סך הכל
30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
יתרת הלוואות לדיור					
סיכון אשראי	מזה: ¹	מזה: ¹	מזה: ¹	מזה: ¹	
חוץ מאזני	ריבית	בולט	ובלון	סך הכל ¹	
סך הכל	משתנה	ובלון	ובלון	ובלון	
במיליוני ש"ח					
1,367	33,019	2,434	50,019	60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון עד
167	19,710	862	28,079	60%	מעל
-	33	2	38		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
1,534	52,762	3,298	78,136		סך הכל
31 בדצמבר 2017 (מבוקר) ^(א)					
יתרת הלוואות לדיור					
סיכון אשראי	מזה: ¹	מזה: ¹	מזה: ¹	מזה: ¹	
חוץ מאזני	ריבית	בולט	ובלון	סך הכל ¹	
סך הכל	משתנה	ובלון	ובלון	ובלון	
במיליוני ש"ח					
1,416	32,946	2,214	50,126	60%	שיעבוד ראשון: שיעור המימון עד
170	19,308	788	27,794	60%	מעל
-	33	2	37		שיעבוד משני או ללא שיעבוד
1,586	52,287	3,004	77,957		סך הכל

(א) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(ב) היחס בין המסגרת המאושרת בעת העמדת המסגרת לבין שווי הנכס, כפי שאושר על ידי הבנק בעת העמדת המסגרת.

יחס ה-LTV מהווה אינדיקציה נוספת של הבנק להערכת סיכון הלקוח בעת העמדת המסגרת. מידי רבעון נבדקת ההפרשה הקבוצתית המינימאלית בשיעור של 0.35% כנדרש בהוראות בנק ישראל מול ההפרשה בשיעור של 0.75% הנדרשת על אשראי בעל LTV הגבוה מ-60%. יש לציין כי ההפרשה הקבוצתית גבוהה מההפרשה הנדרשת על פי LTV.

(ג) סווג מחדש.

ביאור 13 - מידע נוסף על סיכון אשראי, אשראי לציבור והפרשה להפסדי אשראי (המשך)

ג. מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים

31 בדצמבר		30 בספטמבר			
2017		2017		2018	
יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	יתרות החוזים ^(א)	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	יתרות החוזים ^(א)	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי	יתרות החוזים ^(א)
מבוקר			בלתי מבוקר		
במיליוני ש"ח			במיליוני ש"ח		
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
יתרות החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף התקופה עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי:					
3	1,205	4	1,208	2	1,302
אשראי תעודות					
80	5,480	82	5,284	89	5,275
ערביות להבטחת אשראי					
16	19,313	18	19,121	12	18,163
ערביות לרוכשי דירות					
257	15,959	253	15,564	247	15,961
ערביות והתחייבויות אחרות ^(ב)					
28	26,731	27	26,569	18 ^(א)	26,039 ^(א)
מסגרות אשראי של כרטיסי אשראי שלא נוצלו					
25	12,234	28	12,326	24	11,810
מסגרות חו"ד ומסגרות אשראי אחרות בחשבונות לפי דרישה שלא נוצלו					
58	23,159	59	23,858	56	23,970
התחייבויות בלתי חוזרות לתת אשראי שאושר ועדיין לא ניתן ¹					
17	16,065	21	16,262	20	17,251
התחייבויות להוצאת ערבויות					
-	1,955	-	2,020	-	2,839
מסגרות לפעילות במכשירים נגזרים שלא נוצלו					
-	3,246	-	2,542	-	2,427
אישור עקרוני לשמירת שיעור ריבית					

1. מזה: חשיפות אשראי בגין מחויבות לספק נזילות למבני איגוח בחסות אחרים שלא נוצלו בסך 218 מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2017 - 212 מיליון ש"ח, 31 בדצמבר 2017 - 208 מיליון ש"ח) המחויבויות לעיל מהוות חלק קטן יחסית מהמחויבויות של אותם גופי איגוח.

- (א) יתרת החוזים או הסכומים הנקובים שלהם לסוף תקופה, לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי.
 (ב) כולל התחייבויות הבנק בגין חלקו בקרן סיכונים של מסלקת המעוף בסך 126 מיליון ש"ח (ב-30 בספטמבר 2017 וב-31 בדצמבר 2017 סך של 111 מיליון ש"ח ו-86 מיליון ש"ח בהתאמה).
 (ג) כולל יתרת חוזים בסך 11,280 מיליון ש"ח ויתרת הפרשה להפסדי אשראי בסך 16 מיליון ש"ח בגין נכסים המוחזקים למכירה.

ד. מידע אודות הלוואות שנמכרו

נמכרו הלוואות מסחריות בסך 77 מיליון ש"ח בתקופה של תשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018. בתשעת החודשים הראשונים של 2017 נמכרו הלוואות מסחריות בסך 65 מיליון ש"ח.

ביאור 14 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה

30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)						
		מטבע חוץ ^(א)			מטבע ישראלי	
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ^(ב)	במטבעות אחרים	באירו	בדולרים של ארה"ב	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד
במיליוני ש"ח						
נכסים						
74,789	118	1,487	1,563	5,982	-	65,639
מזומנים ופיקדונות בבנקים						
76,861	3,348	2,880	2,406	34,431	3,129	30,667
ניירות ערך						
1,465	-	20	46	48	-	1,351
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר						
267,680	164	6,038	4,224	31,071	42,158	184,025
אשראי לציבור, נטו ^(ג)						
642	-	-	32	539	52	19
אשראי לממשלות						
792	792	-	-	-	-	-
השקעות בחברות כלולות						
2,736	2,736	-	-	-	-	-
בניינים וציוד						
9,820	1,797	143	131	4,382	115	3,252
נכסים בגין מכשירים נגזרים						
17	17	-	-	-	-	-
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין						
7,066	869	29	2	719	4	5,443
נכסים אחרים						
8,806	315	1	23	60	(14)	8,421
נכסים מוחזקים למכירה ^(ה)						
450,674	10,156	10,598	8,427	77,232	45,444	298,817
סך כל הנכסים						
התחייבויות						
358,875	338	6,696	11,894	94,286	17,649	228,012
פיקדונות הציבור						
5,168	-	142	761	2,525	-	1,740
פיקדונות מבנקים						
790	-	-	7	655	-	128
פיקדונות מממשלות						
655	11	23	33	45	-	543
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר						
17,805	50	-	-	-	13,774	3,981
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים						
9,315	1,735	130	96	3,327	248	3,779
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים						
15,376	794	118	37	419	10,736	3,272
התחייבויות אחרות						
7,095	14	-	-	106	11	6,964
התחייבויות מוחזקות למכירה ^(ה)						
415,079	2,942	7,109	12,828	101,363	42,418	248,419
סך כל ההתחייבויות						
35,595	7,214	3,489	(4,401)	(24,131)	3,026	50,398
הפרש ^(ד)						
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	518	(4,094)	3,860	21,589	(4,180)	(17,693)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
-	113	(11)	229	179	-	(510)
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
-	48	10	(28)	229	-	(259)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
35,595	7,893	(606)	(340)	(2,134)	(1,154)	31,936
סך הכל כללי						
-	153	(4)	279	1,023	-	(1,451)
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						
-	138	16	373	1,744	-	(2,271)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						

(א) כולל צמודים למטבע חוץ.

(ב) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(ג) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיס הצמדה בהתאם להצמדה של האשראי בניגון נוצר בסך 3,222 מיליון ש"ח.

(ד) הון עצמי כולל זכויות שאינן מקנות שליטה.

(ה) למידע נוסף ראה [ביאור 116](#).

ביאור 14 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)						
מטבע ישראלי						
מטבע חוץ ^(א)						
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ^(ב)	כמטבעות אחרים	בדולרים של ארה"ב באירו	בדולרים של ארה"ב	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד
במיליוני ש"ח						
נכסים						
66,953	136	2,191	2,558	5,636 ^(ה)	-	56,432
מזומנים ופיקדונות בבנקים						
82,098	2,799	2,535	9,082	25,697	3,229	38,756
ניירות ערך						
872	-	-	30	6	-	836
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר						
266,358	178	4,726	4,258	29,007	42,795	185,394
אשראי לציבור, נטו ^(ג)						
695	-	-	42	503	101	49
אשראי לממשלות						
923	923	-	-	-	-	-
השקעות בחברות כלולות						
2,931	2,931	-	-	-	-	-
בניינים וציוד						
10,954	1,978	281	554	1,191	238	6,712
נכסים בגין מכשירים נגזרים						
16	16	-	-	-	-	-
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין						
8,251	1,422	30	5	716	4	6,074
נכסים אחרים						
440,051	10,383	9,763	16,529	62,756	46,367	294,253
סך כל הנכסים						
התחייבויות						
350,201	409	6,080	11,729	89,572	18,264	224,147
פיקדונות הציבור						
5,279	-	10	824	2,623 ^(ה)	10	1,812
פיקדונות מבנקים						
539	-	-	6	468	-	65
פיקדונות מממשלות						
637	49	-	-	-	-	588
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר						
16,407	-	-	-	-	12,351	4,056
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים						
11,275	1,866	474	492	910	560	6,973
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים						
22,539	1,395	141	23	675	11,450	8,855
התחייבויות אחרות						
406,877	3,719	6,705	13,074	94,248	42,635	246,496
סך כל ההתחייבויות						
33,174	6,664	3,058	3,455	(31,492)	3,732	47,757 ^(ד)
הפרש^(ה)						
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	151	(3,740)	(4,874)	31,220	(4,523)	(18,234)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
-	338	(15)	440	(1,735)	-	972
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
-	19	8	482	233	-	(742)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
33,174	7,172	(689)	(497)	(1,774)	(791)	29,753
סך הכל כללי						
-	448	(19)	744	(1,765)	-	592
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						
-	20	189	438	(546)	-	(101)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						

(א) כולל צמודים למטבע חוץ.

(ב) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(ג) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיס הצמדה בהתאם להצמדה של האשראי בגינו נוצר בסך 3,226 מיליון ש"ח.

(ד) הון עצמי כולל זכויות שאינן מקנות שליטה.

(ה) סווג מחדש.

ביאור 14 - נכסים והתחייבויות לפי בסיסי הצמדה (המשך)

31 בדצמבר 2017 (מבוקר)						
		מטבע חוץ ^(א)			מטבע ישראלי	
סך הכל	פריטים שאינם כספיים ^(ב)	כמטבעות אחרים	בדולרים באירו	של ארה"ב	צמוד למדד המחירים לצרכן	לא צמוד
במיליוני ש"ח						
נכסים						
82,067	106	2,335	1,503	6,449	-	71,674
מזומנים ופיקדונות בבנקים						
77,299	4,234	1,203	4,490	29,732	3,132	34,508
ניירות ערך						
1,161	-	12	42	27	-	1,080
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר						
267,952	290	4,831	4,132	29,444	41,928	187,327
אשראי לציבור, נטו ^(ג)						
715	-	-	43	543	102	27
אשראי לממשלות						
807	807	-	-	-	-	-
השקעות בחברות כלולות						
2,986	2,986	-	-	-	-	-
בניינים וציוד						
9,573	1,965	202	574	924	113	5,795
נכסים בגין מכשירים נגזרים						
16	16	-	-	-	-	-
נכסים בלתי מוחשיים ומוניטין						
8,262	1,389	26	2	648	4	6,193
נכסים אחרים						
450,838	11,793	8,609	10,786	67,767	45,279	306,604
סך כל הנכסים						
התחייבויות						
362,478	503	6,170	11,799	90,620	18,955	234,431
פיקדונות הציבור						
5,156	-	113	999	2,636	10	1,398
פיקדונות מבנקים						
452	-	-	8	383	-	61
פיקדונות מממשלות						
558	44	-	3	2	-	509
ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר						
15,577	-	-	-	-	11,538	4,039
אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים						
9,740	1,886	276	521	822	211	6,024
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים						
23,324	1,458	130	20	572	12,003	9,141
התחייבויות אחרות						
417,285	3,891	6,689	13,350	95,035	42,717	255,603
סך כל ההתחייבויות						
33,553	7,902	1,920	(2,564)	(27,268)	2,562	51,001
הפרש ^(ד)						
השפעת מכשירים נגזרים שאינם מגדרים:						
-	(854)	(2,558)	1,094	26,775	(5,014)	(19,443)
מכשירים נגזרים (למעט אופציות)						
-	181	(31)	598	(2,174)	-	1,426
אופציות בכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
-	12	11	520	721	-	(1,264)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (במונחי נכס בסיס)						
33,553	7,241	(658)	(352)	(1,946)	(2,452)	31,720
סך הכל כללי						
-	308	(64)	845	(2,676)	-	1,587
אופציות בכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						
-	55	62	392	(468)	-	(41)
אופציות מחוץ לכסף, נטו (ערך נקוב מהוון)						

(א) כולל צמודים למטבע חוץ.

(ב) לרבות מכשירים נגזרים שהבסיס שלהם מתייחס לפריט לא כספי.

(ג) לאחר ניכוי הפרשות להפסדי אשראי אשר יוחסו לבסיס הצמדה בהתאם להצמדה של האשראי בגינו נוצר בסך 3,213 מיליון ש"ח.

(ד) הון עצמי כולל זכויות שאינן מקנות שליטה.

ביאור 15א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים

30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)					
סך הכל	שווי הוגן			יתרה במאזן	במיליוני ש"ח
	רמה 3 ^(א)	רמה 2 ^(א)	רמה 1 ^(א)		
נכסים פיננסיים					
74,764	1,830	6,136	66,798	74,789	מזומנים ופיקדונות בבנקים
76,803	3,269	31,715	41,819	76,861	ניירות ערך ^(ב)
1,465	-	-	1,465	1,465	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
266,510	180,851	82,726	2,933	267,680	אשראי לציבור, נטו
665	655	10	-	642	אשראי לממשלות
9,820	1,108	6,926	1,786	9,820	נכסים בגין מכשירים נגזרים
9,647	9,055	67	525	9,652	נכסים פיננסיים אחרים, לרבות יתרות שסווגו כנכסים מוחזקים למכירה ^(ה)
439,674	196,768	127,580	115,326 ^(א)	440,909	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
359,532	110,174	246,479	2,879	358,875	פיקדונות הציבור
5,124	225	4,899	-	5,168	פיקדונות מבנקים
798	89	709	-	790	פיקדונות מממשלות
655	-	-	655	655	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
18,910	5,738	-	13,172	17,805	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נדחים
9,315	362	7,169	1,784	9,315	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
8,632	1,347	5,451	1,834	8,635	התחייבויות פיננסיות אחרות, לרבות יתרות שסווגו כהתחייבויות מוחזקות למכירה ^(ה)
402,966	117,935	264,707	20,324 ^(א)	401,243	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
353	353	-	-	353	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
16,968	16,784	184	-	16,968	בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים ^(ד)

(א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים כשוק פעיל.

רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.

רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.

(ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה [ביאור 5](#) ניירות ערך.

(ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 113,806 מיליון ש"ח ובסך 211,452 מיליון ש"ח, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה ביאורים [115-116](#).

(ד) ההתחייבות מוצגת בברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

(ה) למידע נוסף ראה [ביאור 16](#).

ביאור 15א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
סך הכל	שווי הוגן			יתרה במאזן	במיליוני ש"ח
	רמה 3 ^(א)	רמה 2 ^(א)	רמה 1 ^(א)		
נכסים פיננסיים					
67,446	2,070	7,437 ^(ה)	57,939	66,953 ^(ה)	מזומנים ופיקדונות בבנקים
82,093	2,262	31,782	48,049	82,098	ניירות ערך ^(ב)
872	-	-	872	872	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
263,418	184,801	76,008	2,609	266,358	אשראי לציבור, נטו
722	694	28	-	695	אשראי לממשלות
10,954	1,260	8,288	1,406	10,954	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,793	712	-	1,081	1,792	נכסים פיננסיים אחרים
427,298	191,799	123,543	111,956 ^(ג)	429,722 ^(ג)	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
351,341	106,404	242,635	2,302	350,201	פיקדונות הציבור
5,327	466	4,861 ^(ה)	-	5,279 ^(ה)	פיקדונות מבנקים
556	81	475	-	539	פיקדונות מממשלות
637	-	-	637	637	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
17,685	5,051	-	12,634	16,407	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נידחים
11,275	487	9,407	1,381	11,275	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
8,497	1,670	5,514	1,313	8,497	התחייבויות פיננסיות אחרות
395,318	114,159	262,892	18,267 ^(ג)	392,835 ^(ג)	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
354	354	-	-	354	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
17,560	17,377	183	-	17,560	בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים ^(ד)

- (א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה [ביאור 5](#) ניירות ערך.
 (ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 130,251 מיליון ש"ח ובסך 167,916 מיליון ש"ח, בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [ביאורים 215-115](#).
 (ד) ההתחייבות מוצגת בברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.
 (ה) סוג מחדש.

ביאור 15א - יתרות ואומדני שווי הוגן של מכשירים פיננסיים (המשך)

31 בדצמבר 2017 (מבוקר)					
סך הכל	שווי הוגן			יתרה במאזן	במיליוני ש"ח
	רמה 3 ^(א)	רמה 2 ^(א)	רמה 1 ^(א)		
נכסים פיננסיים					
82,134	1,294	8,456	72,384	82,067	מזומנים ופיקדונות בבנקים
77,301	2,360	26,244	48,697	77,299	ניירות ערך ^(ב)
1,161	-	-	1,161	1,161	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
266,444	186,463	77,657	2,324	267,952	אשראי לציבור, נטו
749	741	8	-	715	אשראי לממשלות
9,573	1,114	7,346	1,113	9,573	נכסים בגין מכשירים נגזרים
1,845	690	-	1,155	1,844	נכסים פיננסיים אחרים
439,207	192,662	119,711	126,834 ^(ג)	440,611	סך כל הנכסים הפיננסיים
התחייבויות פיננסיות					
363,493	107,457	253,897	2,139	362,478	פיקדונות הציבור
5,260	96	5,164	-	5,156	פיקדונות מבנקים
467	72	395	-	452	פיקדונות מממשלות
558	3	-	555	558	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
16,784	4,982	-	11,802	15,577	אגרות חוב, שטרי התחייבות וכתבי התחייבות נידחים
9,740	439	8,211	1,090	9,740	התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
8,761	1,517	5,523	1,721	8,761	התחייבויות פיננסיות אחרות
405,063	114,566	273,190	17,307 ^(ג)	402,722	סך כל ההתחייבויות הפיננסיות
מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים					
364	364	-	-	364	עסקאות בהן היתרה מייצגת סיכון אשראי
17,995	17,814	181	-	17,995	בנוסף, התחייבויות בגין זכויות עובדים ברוטו - פנסיה ופיצויים ^(ד)

- (א) רמה 1 - מדידות שווי הוגן המשתמשות במחירים מצוטטים בשוק פעיל.
 רמה 2 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים נצפים משמעותיים אחרים.
 רמה 3 - מדידות שווי הוגן המשתמשות בנתונים לא נצפים משמעותיים.
 (ב) לפירוט נוסף על יתרה במאזן ושווי הוגן של ניירות ערך ראה [ביאור 5](#) ניירות ערך.
 (ג) מזה: נכסים והתחייבויות בסך 118,402 מיליון ש"ח ובסך 180,345 מיליון ש"ח. בהתאמה, אשר היתרה שלהם במאזן זהה לשווי הוגן (מכשירים המוצגים במאזן לפי שווי הוגן) או מהווה קירוב לשווי הוגן (מכשירים לתקופה מקורית של עד 3 חודשים לגביהם נעשה שימוש ביתרה במאזן כקירוב לשווי הוגן). למידע נוסף על מכשירים שנמדדו בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה ועל בסיס שאינו חוזר ונשנה ראה [ביאורים 2.15-1.15](#).
 (ד) ההתחייבות מוצגת בברוטו, אינה מתחשבת בנכסי התכנית המנוהלים כנגדה.

ביאור 215 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה

30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)				
מדידות שווי הוגן המשתמשות				
סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
במיליוני ש"ח				
נכסים				
ניירות ערך זמינים למכירה:				
30,498	-	2,437	28,061	אגרות חוב ממשלת ישראל
9,640	-	4,060	5,580	אגרות חוב ממשלות זרות
12	-	12	-	אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל
11,913	-	11,870	43	אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים
9,270	2,232	7,038	-	אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
187	-	82	105	אגרות חוב אחרות בישראל
2,871	-	2,871	-	אגרות חוב אחרות זרים
2,306	-	-	2,306	מניות וקרנות נאמנות זמינות למכירה
66,697	2,232	28,370	36,095	סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה
ניירות ערך למסחר:				
4,567	-	-	4,567	אגרות חוב ממשלת ישראל
55	-	5	50	אגרות חוב ממשלות זרות
127	-	-	127	אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל
144	-	144	-	אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים
264	-	264	-	אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)
242	-	-	242	אגרות חוב אחרות בישראל
221	-	221	-	אגרות חוב אחרות בחו"ל
5	-	-	5	מניות וקרנות נאמנות למסחר
5,625	-	634	4,991	סך הכל ניירות ערך למסחר
נכסים בגין מכשירים נגזרים:				
257	172	85	-	חוזי שקל - מדד
4,066	102	3,599	365	חוזי ריבית
3,376	783	2,592	1	חוזי מטבע - חוץ
1,785	45	604	1,136	חוזי מניות
66	6	46	14	חוזי סחורות ואחרים
270	-	-	270	פעילות בשוק המעוף
9,820	1,108	6,926	1,786	סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
אחרים:				
3,058	-	7	3,051	אשראי ופקדונות בגין השאלות ניירות ערך
1,465	-	-	1,465	ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר
525	-	-	525	אחר
5,048	-	7	5,041	סך הכל אחרים
87,190	3,340	35,937	47,913	סך כל הנכסים

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)				
מדידות שווי הוגן המשתמשות				
	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
סך הכל שווי הוגן				
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:				
407	165	242	-	חוזי שקל - מדד
3,883	-	3,518	365	חוזי ריבית
2,941	197	2,743	1	חוזי מטבע - חוץ
1,750	-	614	1,136	חוזי מניית
66	-	52	14	חוזי סחורות ואחרים
268	-	-	268	פעילות בשוק המעוף
9,315	362	7,169	1,784	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
אחרים:				
2,924	6	39	2,879	פקדונות בגין השאלות ניירות ערך
655	-	-	655	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
1,203	-	-	1,203	אחרים
4,782	6	39	4,737	סך הכל אחרים
14,097	368	7,208	6,521	סך כל התחייבויות

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)			
מדידות שווי הוגן המשתמשות			
סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
במיליוני ש"ח			
נכסים			
ניירות ערך זמינים למכירה:			
39,004	-	1,991	37,013
אגרות חוב ממשלת ישראל			
13,378	-	9,537	3,841
אגרות חוב ממשלות זרות			
23	-	23	-
אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל			
8,554	-	8,509	45
אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים			
8,613	1,311	7,302	-
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)			
82	-	78	4
אגרות חוב אחרות בישראל			
2,567	-	2,567	-
אגרות חוב אחרות זרים			
1,844	-	-	1,844
מניות וקרנות נאמנות זמינות למכירה			
74,065	1,311	30,007	42,747
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה			
ניירות ערך למסחר:			
4,760	-	26	4,734
אגרות חוב ממשלת ישראל			
473	-	121	352
אגרות חוב ממשלות זרות			
55	-	-	55
אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל			
197	-	197	-
אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים			
288	-	288	-
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)			
157	-	-	157
אגרות חוב אחרות בישראל			
334	-	334	-
אגרות חוב אחרות בחו"ל			
4	-	-	4
מניות וקרנות נאמנות למסחר			
6,268	-	966	5,302
סך הכל ניירות ערך למסחר			
נכסים בגין מכשירים נגזרים:			
401	228	173	-
חוזי שקל - מדד			
5,353	267	5,066	20
חוזי ריבית			
3,048	609	2,438	1
חוזי מטבע - חוץ			
1,876	153	596	1,127
חוזי מניות			
25	3	15	7
חוזי סחורות ואחרים			
251	-	-	251
פעילות בשוק המעוף			
10,954	1,260	8,288	1,406
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים			
אחרים:			
2,615	-	6	2,609
אשראי ופקדונות בגין השאלות ניירות ערך			
872	-	-	872
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר			
1,080	-	-	1,080
אחר			
4,567	-	6	4,561
סך הכל אחרים			
95,854	2,571	39,267	54,016
סך כל הנכסים			

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המשתמשות					
סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	במיליוני ש"ח	
התחייבויות					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:					
456	216	240	-		חוזי שקל - מדד
5,028	-	5,009	19		חוזי ריבית
3,684	202	3,481	1		חוזי מטבע - חוץ
1,856	69	660	1,127		חוזי מניות
24	-	17	7		חוזי סחורות ואחרים
227	-	-	227		פעילות בשוק המעוף
11,275	487	9,407	1,381		סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
אחרים:					
2,378	47	8	2,323		פקדונות בגין השאלות ניירות ערך
637	-	-	637		ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר
1,313	-	-	1,313		אחרים
4,328	47	8	4,273		סך הכל אחרים
15,603	534	9,415	5,654		סך כל התחייבויות

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2017 (מבוקר)			
מדידות שווי הוגן המשתמשות			
סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)
במיליוני ש"ח			
נכסים			
ניירות ערך זמינים למכירה:			
36,633	-	2,387	34,246
אגרות חוב ממשלת ישראל			
10,755	-	3,055	7,700
אגרות חוב ממשלות זרות			
11	-	11	-
אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל			
9,653	-	9,609	44
אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים			
8,529	1,369	7,160	-
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)			
70	-	67	3
אגרות חוב אחרות בישראל			
2,352	-	2,352	-
אגרות חוב אחרות זרים			
1,936	-	-	1,936
מניות וקרנות נאמנות זמינות למכירה			
69,939	1,369	24,641	43,929
סך הכל ניירות ערך זמינים למכירה			
ניירות ערך למסחר:			
3,204	-	26	3,178
אגרות חוב ממשלת ישראל			
82	-	-	82
אגרות חוב ממשלות זרות			
90	-	-	90
אגרות חוב מוסדות פיננסיים בישראל			
142	-	142	-
אגרות חוב מוסדות פיננסיים זרים			
268	-	268	-
אגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)			
111	-	-	111
אגרות חוב אחרות בישראל			
299	-	299	-
אגרות חוב אחרות בחו"ל			
1,307	-	-	1,307
מניות וקרנות נאמנות למסחר			
5,503	-	735	4,768
סך הכל ניירות ערך למסחר			
נכסים בגין מכשירים נגזרים:			
315	166	149	-
חוזי שקל - מדד			
4,148	266	3,852	30
חוזי ריבית			
2,822	616	2,206	-
חוזי מטבע - חוץ			
1,845	63	1,113	669
חוזי מניות			
32	3	26	3
חוזי סחורות ואחרים			
411	-	-	411
פעילות בשוק המעוף			
9,573	1,114	7,346	1,113
סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים			
אחרים:			
2,480	-	7	2,473
אשראי ופקדונות בגין השאלות ניירות ערך			
1,161	-	-	1,161
ניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר			
1,155	-	-	1,155
אחר			
4,796	-	7	4,789
סך הכל אחרים			
89,811	2,483	32,729	54,599
סך כל הנכסים			

ביאור 15 ב - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)

א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה (המשך)

31 בדצמבר 2017 (מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המשתמשות					
	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)		
סך הכל שווי הוגן					
במיליוני ש"ח					
התחייבויות					
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:					
431	255	176	-	חוזי שקל - מדד	
3,833	-	3,804	29	חוזי ריבית	
3,214	184	3,030	-	חוזי מטבע - חוץ	
1,842	-	1,179	663	חוזי מניות	
25	-	22	3	חוזי סחורות ואחרים	
395	-	-	395	פעילות בשוק המעוף	
9,740	439	8,211	1,090	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	
אחרים:					
2,277	44	14	2,219	פקדונות בגין השאלות ניירות ערך	
558	3	-	555	ניירות ערך שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי רכש חוזר	
1,721	-	-	1,721	אחרים	
4,556	47	14	4,495	סך הכל אחרים	
14,296	486	8,225	5,585	סך כל התחייבויות	

ביאור 215 - פריטים הנמדדים בשווי הוגן (המשך)
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה

30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המשתמשות					
סך כל הרווח (הפסד) בגין שינויים בשווי בתקופה	סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
במיליוני ש"ח					
114	585	585	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
(58)	3,444	-	2,711	733	אגרות חוב מוחזקות לפדיון
56	4,029	585	2,711	733	סך הכל
30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המשתמשות					
סך כל הרווח (הפסד) בגין שינויים בשווי בתקופה	סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
במיליוני ש"ח					
205	809	809	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
(5)	809	-	809	-	אגרות חוב מוחזקות לפדיון
200	1,618	809	809	-	סך הכל
31 בדצמבר 2017 (מבוקר)					
מדידות שווי הוגן המשתמשות					
סך כל הרווח (הפסד) בגין שינויים בשווי בתקופה	סך הכל שווי הוגן	בנתונים לא נצפים משמעותיים (רמה 3)	בנתונים נצפים משמעותיים אחרים (רמה 2)	במחירים מצוטטים בשוק פעיל (רמה 1)	
במיליוני ש"ח					
344	728	728	-	-	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון
2	868	-	868	-	אגרות חוב מוחזקות לפדיון
346	1,596	728	868	-	סך הכל

ביאור ג' - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)

רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2018	שווי הוגן בספטמבר 2018	העברות מרמה 3 ^(א)	העברות אל רמה 3 ^(א)	התאמות מתרגום דוחות כספיים	מכירות סילוקים	רכישות והנפקות	ברוח כולל אחר ^(ב)	בדוח רווח והפסד ^(א)	שווי הוגן לתחילת התקופה והפסד ^(א)	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2018
במיליוני ש"ח											
נכסים											
ניירות ערך זמינים למכירה:											
	2,232	-	288	-	(68)	-	-	(20)	349	1,683	MBS/ABS
נכסים בגין מכשירים נגזרים:											
	172	-	1	-	-	-	-	-	(19)	190	חוזי שקל - מדד
	102	-	-	-	(92)	-	-	-	23	171	חוזי ריבית
	783	-	-	-	-	120	-	-	(320)	983	חוזי מטבע - חוץ
	45	-	-	-	-	-	-	-	(117)	162	חוזי מניות
	6	-	-	-	-	-	-	-	(2)	8	חוזי סחורות ואחרים
	1,108	-	1	-	(92)	120	-	-	(435)	1,514	סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
	3,340	-	289	-	(160)	120	-	(20)	(86)	3,197	סך כל הנכסים
התחייבויות											
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:											
	165	(25)	(50)	-	-	-	-	-	78	162	חוזי שקל - מדד
	-	-	-	-	-	-	-	-	(8)	8	חוזי ריבית
	197	-	-	-	-	-	-	-	13	184	חוזי מטבע - חוץ
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חוזים בגין מניות
	362	(25)	(50)	-	-	-	-	-	83	354	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
	6	-	-	-	-	-	-	-	1	5	סך הכל אחרים
	368	(25)	(50)	-	-	-	-	-	84	359	סך כל ההתחייבויות

- (א) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
- (ב) הפסדים שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.
- (ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פרוורד לתקופה של מעל שנה ומתחת ל-5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.
- העברה מרמה 3 אל רמה 2 - עסקאות פרוורד מדד לתקופה של מעל 5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מעל שנה ומתחת ל-5 שנים.

ביאור ג15 - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)											
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2017	שווי הוגן בספטמבר 2017	העברות מרמה 3 ^(א)	העברות אל רמה 3 ^(א)	התאמות מתרגום דוחות כספיים	מכירות סילוקים	רכישות והנפקות	ברוח כולל אחר ^(ב)	בדוח רווח והפסד ^(א)	שווי הוגן לתחילת התקופה והפסד ^(א)	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:	רווחים (הפסדים) שטרם מומשו ונכללו:
במיליוני ש"ח											
נכסים											
ניירות ערך זמינים למכירה:											
(1)	1,311	-	-	-	(324)	(12)	198	(2)	(3)	1,454	MBS/ABS
נכסים בגין מכשירים נגזרים:											
(1)	228	(34)	22	-	-	-	-	-	35	205	חוזי שקל - מדד
75	267	-	-	-	(86)	-	-	-	148	205	חוזי ריבית
37	609	-	-	-	-	-	150	-	(516)	975	חוזי מטבע - חוץ
(4)	153	-	-	-	-	-	-	-	50	103	חוזי מניות
(3)	3	-	-	-	-	-	-	-	(5)	8	חוזי סחורות ואחרים
104	1,260	(34)	22	-	(86)	-	150	-	(288)	1,496	סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
103	2,571	(34)	22	-	(410)	(12)	348	(2)	(291)	2,950	סך כל הנכסים
התחייבויות											
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:											
17	216	(5)	11	-	-	-	-	-	(8)	218	חוזי שקל - מדד
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חוזי ריבית
(61)	202	-	-	-	-	-	-	-	(52)	254	חוזי מטבע - חוץ
-	69	-	-	-	-	-	-	-	-	69	חוזים בגין מניות
(44)	487	(5)	11	-	-	-	-	-	9	472	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
12	47	-	-	-	-	-	-	-	(3)	50	סך הכל אחרים
(32)	534	(5)	11	-	-	-	-	-	6	522	סך כל ההתחייבויות

- (א) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
- (ב) רווחים שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.
- (ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פרוורד לתקופה של מעל שנה ומתחת ל-5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.
- העברה מרמה 3 אל רמה 2 - עסקאות פרוורד מדד לתקופה של מעל 5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מעל שנה ומתחת ל-5 שנים.

ביאור ג' - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)										
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוזקקים ליום 30 בספטמבר 2018	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2018	העברות מרמה 3 ^(א)	העברות אל רמה 3 ^(א)	התאמות מתרגום דוחות כספיים	מכירות סילוקים והנפקות	רכישות	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:			
							ברוח כולל אחר ^(ב)	בדוח רווח והפסד ^(א)	שווי הוגן לתחילת השנה	רווח
במיליוני ש"ח										
נכסים										
ניירות ערך זמינים למכירה:										
(20)	2,232	-	800	-	(204)	-	(26)	293	1,369	MBS/ABS
נכסים בגין מכשירים נגזרים:										
(24)	172	-	26	-	-	-	-	(20)	166	חוזי שקל - מדד
(150)	102	-	-	-	(139)	-	-	(25)	266	חוזי ריבית
170	783	-	-	-	-	264	-	(97)	616	חוזי מטבע - חוץ
42	45	-	-	-	-	-	-	(18)	63	חוזי מניות
5	6	-	-	-	-	-	-	3	3	חוזי סחורות ואחרים
43	1,108	-	26	-	(139)	264	-	(157)	1,114	סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
23	3,340	-	826	-	(343)	264	(26)	136	2,483	סך כל הנכסים
התחייבויות										
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:										
41	165	(77)	43	-	-	-	-	(56)	255	חוזי שקל - מדד
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חוזי ריבית
(16)	197	-	-	-	-	-	-	13	184	חוזי מטבע - חוץ
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חוזים בגין מניות
25	362	(77)	43	-	-	-	-	(43)	439	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
3	6	-	-	-	-	-	-	(41)	47	סך הכל אחרים
28	368	(77)	43	-	-	-	-	(84)	486	סך כל ההתחייבויות

(א) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.

(ב) הפסדים שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.

(ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פרוורד לתקופה של מעל שנה ומתחת ל-5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה. כמו כן, הועברו עסקאות מסוג SBA בעקבות ביצוע הקצאה מחדש של יתרת הקרן שטרם שולמה. העברה מרמה 3 אל רמה 2 - עסקאות פרוורד מדד לתקופה של מעל 5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מעל שנה ומתחת ל-5 שנים.

ביאור ג15 - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)											
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 30 בספטמבר 2017	שווי הוגן ליום 30 בספטמבר 2017	העברות מרמה (א)3	העברות אל רמה (א)3	התאמות מתרגום דוחות כספיים	מכירות סילוקים	רכישות והנפקות	ברוח כולל אחר(ב)	בדוח רווח ההפסד(א)	שווי הוגן לתחילת השנה	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:	במיליוני ש"ח
נכסים											
ניירות ערך זמינים למכירה:											
	(1)	1,311	-	-	(824)	(23)	835	(10)	(93)	1,426	MBS/ABS
נכסים בגין מכשירים נגזרים:											
	47	228	(34)	43	-	-	-	-	17	202	חוזי שקל - מדד
	165	267	-	-	(146)	-	-	-	283	130	חוזי ריבית
	474	609	-	-	-	-	502	-	(468)	575	חוזי מטבע - חוץ
	43	153	-	-	-	-	-	-	96	57	חוזי מניות
	2	3	-	-	-	-	-	-	-	3	חוזי סחורות ואחרים
	731	1,260	(34)	43	(146)	-	502	-	(72)	967	סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים
	730	2,571	(34)	43	(970)	(23)	1,337	(10)	(165)	2,393	סך כל הנכסים
התחייבויות											
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:											
	79	216	(35)	63	-	-	-	-	26	162	חוזי שקל מדד
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חוזי ריבית
	(30)	202	-	-	-	-	-	-	(43)	245	חוזי מטבע חוץ
	-	69	-	-	-	-	-	-	69	-	חוזים בגין מניות
	49	487	(35)	63	-	-	-	-	52	407	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים
	27	47	-	-	-	-	-	-	13	34	סך הכל אחרים
	76	534	(35)	63	-	-	-	-	65	441	סך כל ההתחייבויות

(א) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
 (ב) רווחים שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.
 (ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פרוורד לתקופה של מעל שנה ומתחת ל-5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.
 העברה מרמה 3 אל רמה 2 - עסקאות פרוורד מדד לתקופה של מעל 5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מעל שנה ומתחת ל-5 שנים.

ביאור ג' - שינויים בפריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה שנכללו ברמה 3 (המשך)

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017 (מבוקר)											
רווחים (הפסדים) שטרם מומשו בגין מכשירים המוחזקים ליום 31 בדצמבר 2017	שווי הוגן ליום 31 בדצמבר 2017	העברות מרמה (ג)3	העברות אל רמה (ג)3	התאמות מתרגום דוחות כספיים	מכירות סילוקים	רכישות והנפקות	רווחים (הפסדים) נטו שמומשו/טרם מומשו ונכללו:		שווי הוגן לתחילת השנה	בדוח רווח ההפסד ^(א)	ברוח כולל אחר ^(ב)
במיליוני ש"ח											
נכסים											
ניירות ערך זמינים למכירה:											
	1,369	-	-	-	(873)	887	(10)	(61)	1,426	MBS/ABS	
(1)											
נכסים בגין מכשירים נגזרים:											
	166	(31)	20	-	-	-	-	(25)	202	חוזי שקל - מדד	
10											
	266	-	-	-	(193)	-	-	-	130	חוזי ריבית	
154											
	616	-	-	-	-	573	-	(532)	575	חוזי מטבע - חוץ	
505											
	63	-	-	-	-	-	-	-	6	חוזי מניות	
43											
	3	-	-	-	-	-	-	-	3	חוזי סחורות ואחרים	
3											
	1,114	(31)	20	-	(193)	573	-	(222)	967	סך הכל נכסים בגין מכשירים נגזרים	
715											
	2,483	(31)	20	-	(1,066)	1,460	(10)	(283)	2,393	סך כל הנכסים	
714											
התחייבויות											
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים:											
	255	(32)	52	-	-	-	-	-	162	חוזי שקל - מדד	
114											
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חוזי ריבית	
-											
	184	-	-	-	-	-	-	(61)	245	חוזי מטבע - חוץ	
(26)											
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	חוזים בגין מניות	
-											
	439	(32)	52	-	-	-	-	-	407	סך הכל התחייבויות בגין מכשירים נגזרים	
88											
	47	-	-	-	-	-	-	-	34	סך הכל אחרים	
27											
	486	(32)	52	-	-	-	-	-	441	סך כל ההתחייבויות	
115											

- (א) רווחים (הפסדים) נטו שמומשו נכללו בדוח רווח והפסד בסעיף הכנסות מימון שאינן מריבית.
- (ב) רווחים שטרם מומשו נכללו בדוח על השינויים בהון בסעיף רווח (הפסד) כולל אחר מצטבר.
- (ג) העברה מרמה 2 אל רמה 3 - הועברו עסקאות פרוורד לתקופה של מעל שנה ומתחת ל-5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מתחת לשנה.
- העברה מרמה 3 אל רמה 2 - עסקאות פרוורד מדד לתקופה של מעל 5 שנים, כאשר נכון לתאריך הדוח הכספי התקופה הנותרת לפירעון היא מעל שנה ומתחת ל-5 שנים.

ביאור T15 - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3

מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)				
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח	ממוצע ⁽³⁾
במיליוני ש"ח				
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה				
נכסים				
ני"ע זמינים למכירה⁽¹⁾				
איגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)				
2,232	היוון תזרימי מזומנים	מרווח	bp 110-215	bp 163
		הסתברות לכשל	2%-3.8%	2.90%
		שיעור פירעון מוקדם	20%	20%
		שיעור הפסד	30%	30%
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
151	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0%-1.38%	0.57%
21	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.77%-100% ^(*)	1.74%
102	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.77%-100% ^(*)	1.74%
71	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.01%-1.13%	0.57%
712	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.77%-100% ^(*)	1.74%
45	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.77%-100% ^(*)	1.74%
6	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.77%-100% ^(*)	1.74%
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
165	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.01%-1.13%	0.57%
197	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.01%-1.13%	0.57%
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה				
585	השווי הוגן של הביטחון	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון		

* בגין צד נגדי שכשל.

מידע איכותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

1. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי הוגן של ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות הם שיעור המרווח, ההסתברות לכשל, שיעור הפירעון המוקדם וחומרת ההפסד באירוע כשל. גידול/קטון משמעותי בפרמטרים הלא נצפים, 'בוא ליד' ביטוי בשווי הוגן נמוך/גבוה באופן משמעותי.
2. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי הוגן של נגזרים הינם סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ושיעור האינפלציה החזוי. ככל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי הוגן של העסקה יהיה נמוך/גבוה. שינוי בשיעור האינפלציה החזוי, ישפיע על השווי הוגן של העסקות בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק בעסקות אלו. ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והבנק מתחייב לשלם את הסכום הצמוד למדד, השווי הוגן של העסקות יקטן (יגדל). ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והצד הנגדי לעסקה מחוייב לשלם לבנק את הסכום הצמוד למדד, השווי הוגן של העסקות יגדל (יקטן).
3. נתון הממוצע המתייחס לפרמטר הלא נצפה "סיכון צד נגדי לעסקה" משקף ממוצע משוקלל.

ביאור 15 ד - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3 (המשך)

מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3 (המשך)

30 בספטמבר 2017 (בלתי מבוקר)				
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח	ממוצע ⁽³⁾
במיליוני ש"ח				
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה				
נכסים				
ני"ע זמינים למכירה⁽¹⁾				
איגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)				
1,311	היוון תזרימי מזומנים	מרווח	bp 125-190	bp 157
		הסתברות לכשל	2.5%-3.8%	3.15%
		שיעור פירעון מוקדם	20%	20%
		שיעור הפסד	30%	30%
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
166	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	(0.29)%-0.28%	(0.01%)
62	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.21%-100% ^(*)	1.78%
267	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.21%-100% ^(*)	1.78%
83	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	(0.29)%-0.28%	(0.01%)
526	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.21%-100% ^(*)	1.78%
153	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.21%-100% ^(*)	1.78%
3	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.21%-100% ^(*)	1.78%
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
216	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	(0.29)%-0.28%	(0.01%)
202	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	(0.29)%-0.28%	(0.01%)
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה				
809	השווי הוגן של הביטחון	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון		

* בגין צד נגדי שכשל.

מידע איכותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

1. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי הוגן של ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות הם שיעור המרווח, ההסתברות לכשל, שיעור הפירעון המוקדם וחומרת הפסד באירוע כשל. גידול/קיטון משמעותי בפרמטרים הלא נצפים, יבוא לידי ביטוי בשווי הוגן נמוך/גבוה באופן משמעותי.
2. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי הוגן של נגזרים הינם סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ושיעור האינפלציה החזוי. ככל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי הוגן של העסקה יהיה נמוך/גבוה. שינוי בשיעור האינפלציה החזוי, ישפיע על השווי הוגן של העסקות בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק בעסקות אלו. ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והבנק מתחייב לשלם את הסכום הצמוד למדד, השווי הוגן של העסקות יקטן (יגדל). ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והצד הנגדי לעסקה מחייב לשלם לבנק את הסכום הצמוד למדד, השווי הוגן של העסקות יגדל (יקטן).
3. נתון הממוצע המתייחס לפרמטר הלא נצפה "סיכון צד נגדי לעסקה" משקף ממוצע משוקלל.

ביאור T15 - מידע כמותי על פריטים הנמדדים בשווי הוגן שנכללו ברמה 3 (המשך)

מידע כמותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3 (המשך)

31 בדצמבר 2017 (מבוקר)				
שווי הוגן	טכניקת הערכה	נתונים לא נצפים	טווח	ממוצע ⁽³⁾
במיליוני ש"ח				
א. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס חוזר ונשנה				
נכסים				
ני"ע זמינים למכירה⁽¹⁾				
איגרות חוב מגובי נכסים (ABS) או מגובי משכנתאות (MBS)				
1,369	היוון תזרימי מזומנים	מרווח	bp 110-215	bp 163
		הסתברות לכשל	2%-3.8%	2.90%
		שיעור פירעון מוקדם	20%	20%
		שיעור הפסד	30%	30%
נכסים בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
110	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.07%-0.51%	0.29%
56	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.50%-100% ^(*)	1.44%
266	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.50%-100% ^(*)	1.44%
93	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.07%-0.51%	0.29%
523	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.50%-100% ^(*)	1.44%
63	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.50%-100% ^(*)	1.44%
3	היוון תזרימי מזומנים	סיכון צד נגדי לעסקה	0.50%-100% ^(*)	1.44%
התחייבויות				
התחייבויות בגין מכשירים נגזרים⁽²⁾				
255	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.07%-0.51%	0.29%
184	היוון תזרימי מזומנים	ציפיות אינפלציה	0.07%-0.51%	0.29%
ב. פריטים הנמדדים בשווי הוגן על בסיס שאינו חוזר ונשנה				
728	השווי הוגן של הביטחון	אשראי פגום שגבייתו מותנית בביטחון		

* בגין צד נגדי שכשל.

מידע איכותי לגבי מדידת שווי הוגן ברמה 3

1. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי הוגן של ניירות ערך מגובי נכסים או מגובי משכנתאות הם שיעור המרווח, ההסתברות לכשל, שיעור הפירעון המוקדם וחומרת הפסד באירוע כשל. גידול/קיסון משמעותי בפרמטרים הלא נצפים, יבוא לידי ביטוי בשווי הוגן נמוך/גבוה באופן משמעותי.
2. הנתונים הלא נצפים אשר שימשו במדידת השווי הוגן של נגזרים הינם סיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה ושיעור האינפלציה החזוי. ככל שסיכון האשראי של הצד הנגדי לעסקה יהיה גבוה/נמוך, השווי הוגן של העסקה יהיה נמוך/גבוה. שינוי בשיעור האינפלציה החזוי, ישפיע על השווי הוגן של העסקות בהתאם לפוזיציה המדדית של הבנק בעסקות אלו. ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והבנק מתחייב לשלם את הסכום הצמוד למדד, השווי הוגן של העסקות יקטן (יגדל). ככל שתחזית האינפלציה תעלה (תרד) והצד הנגדי לעסקה מחייב לשלם לבנק את הסכום הצמוד למדד, השווי הוגן של העסקות יגדל (יקטן).
3. נתון הממוצע המתייחס לפרמטר הלא נצפה "סיכון צד נגדי לעסקה" משקף ממוצע משוקלל.

ביאור 16 - נושאים שונים

א. שינוי מבנה הבורסה - חוק ניירות ערך (תיקון מס' 63), התשע"ז-2017

ביום 6 באפריל 2017 פורסם התיקון לחוק שבנדון. מטרתו העיקרית של החוק, הפיכת הבורסה לתאגיד למטרת רווח במבנה בעלות המופרדת מהגישה למסחר, המסוגל להוות תחרות משמעותית לבורסות בשווקים בינלאומיים ולזירות מסחר אלטרנטיביות בארץ ובחו"ל. לצורך כך תעבור הבורסה שינוי מבני באישור בית משפט, שבסיומו תהפוך מחברה מוגבלת בערכות לחברה בעלת הון מניות, אשר יתחלק בין חברי הבורסה.

ביום 7 בספטמבר 2017, אישר בית המשפט את ההסדר לשינוי מבנה הבורסה.

כפועל יוצא מהוראות החוק, הבנק ידרש למכור את החזקותיו בבורסה העולות על שיעור של 5%, וזאת בהתאם למתווה וכלוחות הזמנים הקבועים לעניין זה בחוק.

ביום 18 בינואר 2018 הגיש הבנק לבורסה הצעה למכירה והעברה של מלוא החזקותיו בבורסה ("המניות המוצעות") וזאת במענה לפנייתו מיום 28 בדצמבר 2017 לבעלי המניות לרכישת מניותיהם.

ביום 16 באפריל 2018 הודיעה הבורסה לבנק על קיבול הצעתו האמורה ("הודעת הקיבול"). בהתאם להודעת הקיבול, כל המניות המוצעות יימכרו ויועברו לנעבר או לכמה נעברים. בהודעת הקיבול הובהר, כי התמורה בגין המניות המוצעות תעלה על המחיר שנקבע בהצעת הבנק, אולם הסכום העודף בין התמורה שתשולם בפועל לבין המחיר הכולל הנקוב בהצעת הבנק בגין המניות המוצעות, יועבר לבורסה כמתחייב מהוראות החוק הנ"ל. בהודעת הקיבול הובהר כי השלמת העסקה טעונה אישורים רגולטוריים והשלמה של העסקה.

ביום 12 ביוני 2018 פנתה הבורסה לבנק בבקשה לדחות את המועד הקובע ליום 31 באוגוסט 2018, וזאת לצורך מתן שהות נוספת לרשות ניירות ערך כדי לסיים את בחינתה לעניין מתווה העסקה ובדבר היתר החזקה למשקיעים מסוימים המעוניינים לרכוש את המניות.

ביום 13 ביוני 2018 הודיע הבנק לבורסה כי הוא נותן הסכמתו לדחיית המועד הקובע ליום 31 באוגוסט 2018.

ביום 27 באוגוסט 2018, נתקבלה הודעה מהבורסה, לפיה הושלמה העסקה.

בגין העסקה המתוארת, הבנק רשם רווח לפני מס ברבעון השלישי של 2018 בסך של כ-47 מיליון ש"ח.

ב. Bank Leumi USA

ביום 22 במאי 2018, הושלמה העסקה להכנסת שותפים אסטרטגיים ל-BLUSA. בהתאם לתנאי ההסכם, רכשו כל אחד מהשותפים 7.5% מהון המניות של Bank Leumi Corporation, תאגיד אמריקאי באמצעותו מחזיק הבנק את השליטה ב-BLUSA. בהתאם לתנאי ההסכם, התמורה ששולמה עבור המניות שנמכרו הינה כ-141 מיליון דולר. העסקה טופלה כעסקה הונית והפער בין התמורה לחלק המיעוט בהון נזקף ישירות להון.

ג. חברה לנאמנות של בנק לאומי לישראל בע"מ

ביום 17 באפריל 2018 הושלמה העסקה בין הבנק להרמטיק למכירת 75% ממניות החברה לנאמנות. להשלמת העסקה לא היתה השפעה מהותית על התוצאות הכספיות.

ד. לאומי פרטנרס בע"מ

1. בחודש יולי 2018 הושלמה מכירת אחזקות לאומי פרטנרס, חברה בבעלות מלאה של הבנק, באגול תעשיות. הבנק רשם ברבעון השלישי רווח לפני מס מהמכירה בסך של כ-121 מיליון ש"ח.

2. ביום 16 באוגוסט 2018 התקשרה לאומי פרטנרס בע"מ, בהסכם עם ביטוח ישיר השקעות פיננסיות בע"מ, לפיו תקבל לאומי פרטנרס, בדרך של הקצאה פרטית, מניות רגילות של השקעות פיננסיות, בנות 1 ש"ח ע.ג כל אחד בתמורה למלוא החזקותיה של לאומי פרטנרס במימון ישיר מקבוצת ישיר (2006) בע"מ, המהוות כ-19.23% מהונה המונפק והנפרע של מימון ישיר. השלמת העסקה כפופה לקיומם של תנאים מתלים כמקובל עד ליום 31 בדצמבר 2018 או עד מועד מאוחר יותר עליו יסכימו הצדדים. הבנק צפוי לרשום בגין מימוש מניות מימון ישיר במסגרת העסקה רווח לפני מס של כ-76 מיליון ש"ח.

ה. בנק לאומי רומניה

ביום 14 ביוני 2018 לאומי חתם על הסכם מחייב עם קרן ההשקעות הבריטית Argo Capital Management Limited, למכירת מלוא אחזקותיו של הבנק בבנק לאומי רומניה. השלמת העסקה, כפופה למספר תנאים מתלים, לרבות אישורים רגולטוריים. לביצוע העסקה לא צפויה השפעה מהותית על התוצאות הכספיות של הבנק.

ביאור 16 - נושאים שונים (המשך)

1. נכסים והתחייבויות המוזקים למכירה

בהתאם להוראות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017, ולאחר בחינת החלופות השונות, ובתום תהליך למכירת החזקות הבנק בחברה, נחתם ביום 28 ביולי 2018 הסכם בין הבנק לבין (Warburg Pincus Financial Holdings (Israel LTD.), תאגיד בשליטת קרן ההשקעות Warburg Pincus, למכירת מלוא החזקות הבנק בלאומי קארד.

להלן עיקרי ההסכם:

1. התמורה שתשולם למוכרים עבור מלוא מניות לאומי קארד הינה 2.5 מיליארד ש"ח (חלקו של הבנק 2 מיליארד ש"ח).
2. למעט התאמה לחלוקת דיבידנד, אם וככל שלאומי קארד תחלק דיבידנד לבעלי מניותיה בתקופה שעד למועד השלמת העסקה, סכום התמורה הינו ללא התאמות.
3. סכום התמורה ישולם בשלושה תשלומים. שני התשלומים הנדחים שיושלמו לאחר מועד ההשלמה יובטחו בערבות בנקאית אוטונומית (או ערבות אוטונומית מקבילה של חברת ביטוח), שתימסר במועד ההשלמה למוכרים להבטחת התשלומים כאמור.

להלן פרטי התשלומים:

- סך של 1,047 מיליון ש"ח ישולם במועד השלמת העסקה.
 - סך של 342 מיליון ש"ח ישולם בתום שנה ממועד ההשלמה.
 - סך של 1,111 מיליון ש"ח ישולם בתום שנתיים ממועד ההשלמה.
4. ההסכם כולל מספר תנאים מתלים ובכללם קבלת האישורים הרגולטוריים הנדרשים על פי דין. נקבעה תקופה של 3 חודשים לקיום התנאים המתלים, עם אפשרות הארכה ב-3 חודשים נוספים לפי דרישת כל אחד מהצדדים שלאחריהם רק לבנק תוקנה הזכות להאריך את התקופה בעד שלושה חודשים נוספים. נקבע גם מנגנון לקיצור התקופה וביטול ההסכם במקרה שיתברר שסביר שלא ניתן יהיה לקבל את האישורים הרגולטוריים. ככל שהעסקה לא תושלם עד ליום 31 בדצמבר 2018, כל סכום התמורה יישא, החל מה-1 בינואר 2019, ריבית שנתית בשיעור של 8% עד להשלמת העסקה.
 5. ההסכם כולל מצגים כמקובל בעסקאות למכירת חברות וכן מנגנון שיפוי בגין הפרת מצגים. מנגנון השיפוי קובע רף תחתון להפעלת המנגנון בשיעור של 1.5% מהתמורה והוא מוגבל לשיפוי מצטבר מקסימאלי של 10% מסכום העסקה (למעט בגין הפרת מצגים יסודיים או במקרה של תרמית).
 6. ההסכם כולל נספח המתאר את עיקר תנאי המימון שהבנק יאות להעניק ללאומי קארד, לצורך פעילותה השוטפת, לאחר השלמת העסקה. מתן המימון בפועל כפוף להתקשרות בהסכם נפרד בין לאומי קארד לבין הבנק, ולקבלת אישור האורגנים המוסמכים לכך בבנק ובחברה.

כחלק מהמשא ומתן עם הקונה, הבנק הסכים למספר תנאים אותם התחייב שיסכים לכלול בהסכם הפעילות שייחתם בין הבנק לבין לאומי קארד ("הסכם הפעילות"). עבור הסכמת הבנק להכללת תנאים אלו ישולם לבנק בתום שש שנים ממועד כניסתו לתוקף של הסכם הפעילות סך של 50 מיליון ש"ח עד 128 מיליון ש"ח.

כתלות בתוצאות עודפות של פעילות לאומי קארד, ביחס למודל העסקי שהוצג לקונה במסגרת הליך המכירה, ישולם לבנק בתום חמש שנים ממועד כניסתו לתוקף של הסכם הפעילות סך של עד 145 מיליון ש"ח. בהתקיים נסיבות מסוימות, ניתן יהיה לדחות את התשלום כאמור, אם וככל שיגיע לבנק, לתקופה של עד שנתיים, תמורת תשלום ריבית.

הקונה העניק ללאומי פרטנרס, חברה בת בבעלות מלאה של הבנק, אופציה לרכישת עד 20% מהתאגיד שבאמצעותו ירכוש הקונה את לאומי קארד, ובאותם תנאים בהם ירכוש הקונה את לאומי קארד, ובלבד שאם תמוש האופציה, ההחזקה של לאומי פרטנרס תהיה החזקה פיננסית, פאסיבית וללא השפעה על הכוונת פעילותה של החברה. מימוש האופציה כאמור, כפוף, בין היתר, לקבלת האישורים הרגולטוריים שנדרשים לשם כך. מימוש או אי מימוש האופציה כאמור או השלמת עסקה על פי האופציה לא ישפיעו על ביצוע הסכם המכירה של לאומי קארד.

ביאור 16 - נושאים שונים (המשך)

בכפוף להשלמת העסקה ותחת ההנחה שהמכירה תעמוד בתנאים הנדרשים להכרה חשבונאית כבר במועד ההשלמה, וזאת לאור קבלת ערכויות בנקאיות אוטונומיות לתשלומים הנדחים, ובהתחשב בהוצאות הכרוכות בעסקה, לרבות מענקים שצפוי שישולמו בקשר עם העסקה, הבנק צפוי לרשום, בהתבסס על נתוני 30 ביוני 2018 ובהתעלם מהתמורה המותנית, רווח נטו ממש, בסך של כ-234 מיליון ש"ח. הרווח הסופי שירשם, ייקבע במועד השלמת העסקה בהתבסס על הון לאומי קארד לאותו מועד ולתנאים הנוספים שנקבעו בהסכם.

ביום 1 באוגוסט 2018 הודיעה המפקחת על הבנקים לבנק, כי בנק ישראל מתנגד למימושה של האופציה שניתנה על ידי הקונה ללאומי פרטנרס לרכישת עד 20% מהתאגיד שבאמצעותו ירכוש הקונה את לאומי קארד. אי מימוש האופציה כאמור לא ישפיע על יישום הסכם המכירה של לאומי קארד.

כאמור, השלמת ההסכם מותנית בקיום תנאים מתלים שונים. ביום 28 באוקטובר 2018 הוארך בשלושה חודשים המועד להתקיימות התנאים המתלים שנקבעו בהסכם.

לאומי קארד מוצגת כקבוצת מימוש המוחזקת למכירה. יתרות מאזניות של לאומי קארד מוצגות במספר אחד במסגרת הנכסים וההתחייבויות ללא הצגה למפרע של מספרי השוואה. בדוח רווח והפסד אין שינוי באופן ההצגה.

נכסים המסווגים כמוחזקים למכירה - יתרות לאומי קארד לצורך הדוחות המאוחדים של קבוצת לאומי

30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)	
במיליוני ש"ח	
מזומנים ופיקדונות בבנקים	67
אשראי לציבור, ברוטו	8,462
הפרשה להפסדי אשראי	(152)
אשראי לציבור, נטו	8,310
בניינים וציוד	240
השקעה בחברות כלולות	6
נכסים אחרים	183
סך הכל נכסים המוחזקים למכירה	8,806

התחייבויות המסווגות כמוחזקות למכירה - יתרות לאומי קארד לצורך הדוחות המאוחדים של קבוצת לאומי

30 בספטמבר 2018 (בלתי מבוקר)	
במיליוני ש"ח	
פיקדונות הציבור	84
פיקדונות מבנקים	750
התחייבויות אחרות	6,261
סך הכל התחייבויות המוחזקות למכירה	7,095

הכנסות והוצאות שהוכרו

לקבוצה אין הכנסות והוצאות שהוכרו ישירות ברווח כולל אחר, המתייחסות לנכסים וקבוצות מימוש, המוחזקים למכירה.

בנק לאומי לישראל בע"מ וחברות מוחזקות שלו
ממשל תאגידי, פרטים נוספים ונספחים
תוכן העניינים

עמוד	
א. ממשל תאגידי	
212	שינויים בדירקטוריון
213	המבקרת הפנימית
ב. פרטים נוספים	
213	השליטה בבנק
215	מינויים ופרישות ומבנה ארגוני
215	הסכמים מהותיים
216	חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית
222	דירוג אשראי
ג. נספחים	
223	שיעורי הכנסה והוצאה

שינויים בדירקטוריון

נכון למועד הדוח וליום פרסומו, הדירקטוריון מונה 11 דירקטורים. במסגרת התיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 301 ("הוראה 301"), עד ליום ה-1 ביולי 2020, יקטן המספר המקסימאלי של חברי הדירקטוריון בתאגידים הבנקאיים ל-10.

בהתאם להוראת בנק ישראל, בשנת 2017 פחת מספר חברי דירקטוריון הבנק ל-13 דירקטורים ובשנת 2018 פחת מספר חברי דירקטוריון ל-12 דירקטורים.

ביום 6 בנובמבר 2018, התקבלה הנחייה מהפיקוח על הבנקים, כי לצורך עמידה בהנחיות הוראה 301, ובהמשך להוראות שניתנו בשנים הקודמות לירידה במספר הדירקטורים, בשנת 2019 תתבצע הירידה במספר הדירקטורים באמצעות הדירקטורים המסיימים כהונה שלישית ואחרונה. לעניין זה יצוין כי ה"ה דוד ברודט (יו"ר הדירקטוריון) ויואב נרדי, צפויים לסיים כהונתם השלישית והאחרונה בבנק ביום 21 ביולי 2019.

ביום 23 ביולי 2018, במענה לפניה של הבנק בנושא, התקבל אישורה של המפקחת על הבנקים, מתוקף סמכותה לפי סעיף 11(א)(6) לפקודת הבנקאות, 1941, בין היתר, לאור הירידה הצפויה במספר הדירקטורים בבנק עם סיום כהונתם של דירקטורים מכהנים, להארכת כהונתו של ד"ר שמואל בן צבי, דירקטור חיצוני בבנק, בהתאם להוראה 301 (להלן: "דירקטור חיצוני") למשך תקופה של שישה חודשים מיום סיום תקופת כהונתו הראשונה, 28 ביולי 2018, או עד השלמת מספר הדירקטורים למספר הראוי שקבעה המפקחת על הבנקים¹, לפי המוקדם מביניהם. ד"ר בן צבי נבחר לכהונה נוספת כדירקטור חיצוני באסיפה הכללית השנתית של הבנק שהתקיימה ביום 4 באוקטובר 2018. תחילת הכהונה הנוספת תהיה לאחר קבלת הסכמת המפקחת על הבנקים או אי התנגדותה ותחל רטרואקטיבית החל מיום 29 ביולי 2018 (מועד תום תקופת כהונתו הראשונה). ביום 5 בנובמבר 2018 התקבלה בבנק הודעה בדבר אי התנגדותה של המפקחת על הבנקים למינויו של ד"ר בן צבי כדירקטור חיצוני בבנק.

ביום 25 באוגוסט 2018, גב' תמר גוטליב סיימה תקופת כהונתה הראשונה כדירקטורית במעמד של דירקטורית חיצונית בהתאם לקבוע בחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "דח"צ"). (למידע נוסף, ראה דיווח מיידי מיום 25 באוגוסט 2018 (מספר אסמכתא: 15-0807-01-2018)). גב' גוטליב נבחרה לכהונה נוספת כד"צ באסיפה הכללית השנתית של הבנק שהתקיימה ביום 4 באוקטובר 2018. מועד תחילת הכהונה הנוספת תהיה לאחר קבלת הסכמת המפקחת על הבנקים או אי התנגדותה. ביום 15 באוקטובר 2018 התקבלה הודעה בדבר אי התנגדותה של המפקחת על הבנקים למינויה של גב' גוטליב כד"צית בבנק, בכפוף לכך:

(1) שגב' גוטליב ו/או חברת יכול שוקי הון בע"מ (שבה מחזיקה גב' גוטליב 50%) לא יספקו שירותי ייעוץ וניהול לקבוצת לאומי, לנושאי משרה בקבוצה או למי מהמחזיקים המהותיים בבנק;

(2) שגב' גוטליב ו/או חברת יכול שוקי הון בע"מ לא ייצגו לקוחות מול בנק לאומי, נושאי משרה בקבוצה או כל אחד מהמחזיקים המהותיים בבנק. למידע נוסף, ראה דיווח מיידי מיום 15 באוקטובר 2018 (מספר אסמכתא: 15-096549-01-2018).

למידע נוסף בעניין האסיפה הכללית השנתית שהתקיימה ביום 4 באוקטובר 2018, ראה פרק [אסיפה כללית שנתית](#) להלן.

ביום 9 באוקטובר 2018, עו"ד חיים סאמט סיים את כהונתו כדירקטור במעמד של דח"צ.

למידע נוסף, ראה דיווח מיידי מיום 10 באוקטובר 2018 (מספר אסמכתא: 10-094719-01-2018).

ביום 29 באוקטובר 2018, פרופ' ידידיה שטרן סיים את כהונתו כדירקטור במעמד של דירקטור חיצוני.

למידע נוסף, ראה דיווח מיידי מיום 31 באוקטובר 2018 (מספר אסמכתא: 31-102024-01-2018).

ביום 29 באוקטובר 2018 התקבלה הודעה בדבר אי התנגדותה של המפקחת על הבנקים למינויו של מר אוהד מראני כדירקטור חיצוני. בהתאם, ביום 1 בנובמבר 2018 יתחיל מר מראני תקופת כהונה שנייה כדירקטור חיצוני בבנק.

למידע נוסף ראה פרק [אסיפה כללית שנתית](#) להלן.

למידע בנוגע לעדכונים להוראה 301 שעניינה הדירקטוריון, ראה פרק [שינויים בדירקטוריון בדוח הכספי לשנת 2017](#).

¹ בהקשר זה יצוין, כמפורט בדוח השנתי של הבנק לשנת 2017, כי הבנק קיבל הוראות מאת המפקחת על הבנקים לפיהן כמות הדירקטורים בבנק צריכה לפחות באסיפה השנתית 2017 ל-13 דירקטורים ובאסיפה השנתית לשנת 2018 ל-12 דירקטורים. נכון למועד פרסום הדוח, הדירקטוריון מונה 11 דירקטורים.

המבקרת הפנימית

פרטים בדבר הביקורת הפנימית בקבוצה ובכלל זה, הסטנדרטים המקצועיים לפיהם פועלת הביקורת הפנימית, תכנית העבודה השנתית והרכב שנתית והשיקולים בקביעתה ודוח הביקורת הפנימית לשנת 2017 בקבוצת לאומי, נכללו בדוח הכספי לשנת 2017.

דוח הביקורת הפנימית לשנת 2017 בקבוצת לאומי, הוגש לוועדת הביקורת ביום 19 במרס 2018 ונדון בוועדה ביום 22 במרס 2018, הוגש לדירקטוריון ביום 21 במרס 2018 ונדון בדירקטוריון ביום 25 במרס 2018.

לקט חצי שנתי של דוחות ותרשומות ביקורת למחצית הראשונה של שנת 2018 הוגש לוועדת הביקורת ביום 15 באוגוסט 2018, ונדון בוועדה ביום 19 באוגוסט 2018, הוגש לדירקטוריון ביום 23 באוגוסט 2018 ודוחו בדירקטוריון ביום 28 באוגוסט 2018.

השליטה בבנק

החל מיום 24 במרס 2012 מוגדר הבנק, על פי הקבוע בדין, כתאגיד בנקאי ללא גרעין שליטה ואין בעל מניות המוגדר כבעל שליטה בבנק.

מכירת מניות בנק לאומי המוחזקות על ידי המדינה

בהודעה של ועדת הכספים של הכנסת מיום 16 ביולי 2018 נאמר כי ועדת הכספים של הכנסת אישרה ביום 16 ביולי 2018 את מכירת יתרת מניות בנק לאומי המוחזקות בידי המדינה, דהיינו מכירה של מניות בנק לאומי המהוות 5.83% מהון המניות של הבנק. עוד נאמר בהודעה, כי החשב הכללי במשרד האוצר הצהיר כי במסגרת המכירה תעמוד המדינה בהתחייבויותיה כלפי עובדי הבנק לעניין העמדת אופציית מכירה של 10% מהמניות הנמכרות לעובדי בנק לאומי ב-25% הנחה.

ביום 5 בספטמבר 2018, קיבל הבנק הודעה ממשרד האוצר על השלמת העסקה למכירת 81,037,614 מניות רגילות בנות 1.00 ש"ח ע.ג. כל אחת של הבנק שהוחזקו על ידי המדינה ל-Citigroup Global Markets Limited, במחיר של 23.38 ש"ח למניה, בתמורה כוללת של 1,894,659,415 ש"ח. לאחר המכירה, יותרו בידי המדינה 7,793,155 מניות רגילות בנות 1.00 ש"ח ע.ג. כל אחת של הבנק, המיועדות למכירה לעובדים. בהתאם לכך, ביום 5 בספטמבר 2018, ממשלת ישראל בשם מדינת ישראל, חדלה להיות בעלת עניין בבנק. זכאות עובדי הבנק לרכוש את מניות הבנק שנתרו בידי המדינה הינה בהתאם להסכמים בעניין הפרטת הבנק משנת 2006 המקנים לעובדי הבנק את הזכות לרכוש מהמדינה חלק מהחזקותיה במקרה של מכירת החזקות המדינה בבנק, בהנחה של 25%.

לפירוט ראה דיווחים מיידיים מיום 5 בספטמבר 2018 (מס' אסמכתא: 2018-01-085491, 2018-01-085455, 2018-01-084993-1).

ביום 22 באוגוסט 2018, חדלה אלטשולר שחם בע"מ מלהיות בעלה עניין בבנק (לפרטים ראה דיווח מיידי מיום 22 באוגוסט 2018 (אסמכתא: 2018-01-080142)).

ביום 6 בספטמבר 2018, חזרה אלטשולר-שחם בע"מ להיות בעלת עניין בבנק (לפרטים ראה דוח מיידי מיום 6 בספטמבר 2018 (אסמכתא: 2018-01-086154)), ולמיטב ידיעת הבנק, נכון ליום 27 בספטמבר 2018 מחזיקה אלטשולר שחם בע"מ, באמצעות גופים בשליטתה, ב-5.42% מההון המונפק ומזכויות ההצבעה של הבנק.

למידע מעודכן לגבי החזקות בעלי עניין בבנק נכון ליום 27 בספטמבר 2018, ראה דוח מיידי על מצבת החזקות בעלי עניין ונושאי משרה בכירה מיום 8 באוקטובר 2018 (אסמכתא: 2018-01-093852). כמו כן, ראה דיווח רשימת בעלי אמצעי שליטה מהותי ליום 31 במרס 2018 מיום 10 באפריל 2018 (אסמכתא: 2018-01-036136).

אסיפה כללית שנתית

בהמשך להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 25 במרס 2018, ביום 26 במרס 2018, פורסם דיווח מיידי אודות הכוונה לכנס אסיפה כללית שנתית של בעלי מניות הבנק, אשר על סדר יומה צפויים להיכלל הנושאים הבאים: (1) דיון בדוחות הכספיים השנתיים; (2) מינוי רואי חשבון מבקרים והסמכה בנוגע לקביעת שכרם; (3) מינוי שני דירקטורים חיצוניים בהתאם לקבוע בהוראה 301 להוראות ניהול בנקאי תקין של המפקח על הבנקים (להלן: "דירקטור חיצוני", "הוראה 301") ו-(4) מינוי שני דירקטורים חיצוניים בהתאם לקבוע בחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "דח"צ", "חוק החברות").

לפירוט נוסף ראה דיווח מיידי מתקן בעניין הודעה מקדימה בדבר כוונה לזמן אסיפה כללית שנתית שעל סדר יומה מספר נושאים וביניהם מינוי דירקטורים שפורסם ביום 26 במרס 2018 (אסמכתא: 2018-01-029917) (להלן: "ההודעה המקדימה").

בהמשך להודעה המקדימה שפרסם הבנק ובהתאם לקבוע בסעיפים 11(א) ו-1, (2) ו-3) לפקודת הבנקאות, 1941, קיבל הבנק:

1. הודעה מהוועדה למינוי דירקטורים בתאגידים בנקאיים שמונתה לפי סעיף 36א לחוק הבנקאות (רישוי), תשמ"א-1981, (להלן: "הוועדה למינוי דירקטורים") מיום 30 באפריל 2018, במסגרתה מפורטת רשימת מועמדים לכהונת דירקטורים בבנק לבחירה באסיפה הכללית השנתית של הבנק לשנת 2018, כמפורט להלן:

א. שלושה מועמדים לתפקיד דירקטור חיצוני על פי חוק החברות: מר גבאי יורם; הגב' גוטליב תמר ומר קפלן יאיר.

ב. שלושה מועמדים לתפקיד דירקטור חיצוני על פי הוראה 301: ד"ר בן צבי שמואל ניר; ד"ר טורבוכיץ יורם ומר מראני אוהד.

2. הודעה מהוועדה למינוי דירקטורים, מיום 21 ביוני 2018, בדבר בחירתה במר רפי דניאלי כמועמד חלופי מטעמה לכהונה כדח"צ בבנק. הודעת הוועדה כאמור התקבלה לאחר שנמנע ממועמד קודם שנבחר, מר יאיר קפלן, להשתתף עקב מניעות סף שנקבעה על ידי ועדת הביקורת של דירקטוריון הבנק.

3. הודעה מקבוצת אלטשולר שחם, בעלת מניות שהחזיקה, למיטב ידיעת הבנק, נכון למועד הגשת ההודעה לבנק, 76,797,152 מניות של הבנק, שהיו כ-5.04% מההון המונפק ומזכויות ההצבעה של הבנק (להלן: "אלטשולר שחם"), לפיה הציעה את מר אבי זיגלמן כמועמד לכהונה כדח"צ בדירקטוריון הבנק. בהמשך לכך, ביום 10 ביוני 2018, התקבלה הודעה נוספת מאלטשולר שחם, לפיה הם מבקשים למשוך את בקשתם להוספת מועמד מטעמם, מר אבי זיגלמן, לתפקיד דח"צ, במסגרתה צוין, כי ההחלטה הנ"ל התקבלה בעקבות ההבנה כי מינויו של המועמד שהוצע על ידם, היה יזכר, כפופה להוראות נוהל בנקאי תקין מס' 312, על כל המשמעות ממנו, לרבות הכבדה אפשרית על פעילותה העסקית השוטפת של אלטשולר שחם והחשש לפגיעה פוטנציאלית בלקוחות והעמיתים של אלטשולר שחם כתוצאה מהאמור.

לפירוט נוסף ראה דיווחים מיידיים בעניין הודעות על מועמדים לכהונת דירקטורים בבנק שפורסמו ביום 30 באפריל 2018, 10 ביוני 2018 ו-21 ביוני 2018 (מס' אסמכתאות: 2018-01-042874, 2018-01-049575, 2018-01-054690-1).

ביום 4 באוקטובר 2018 התקיימה האסיפה הכללית השנתית של הבנק, בהמשך להחלטת דירקטוריון הבנק מיום 28 באוגוסט 2018 ולדוח זימון אסיפה שנתית שפורסם על ידי הבנק ביום 28 באוגוסט 2018, במסגרתה: (1) הוצגו הדוחות הכספיים ודוח הדירקטוריון לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2017. (2) הוחלט למנות מחדש את משרדי רואי החשבון סומך חייקין (KPMG) וקוסט פורר גבאי את קסירר (EY) כרו"ח מבקרים משותפים של הבנק, לתקופה שתחל ממועד אישור האסיפה הכללית השנתית הנוכחית ועד לתום האסיפה הכללית השנתית הבאה של הבנק ולהסמיך את דירקטוריון הבנק לקבוע את שכרם. (3) נבחר מר יורם גבאי כדירקטור במעמד של דירקטור חיצוני בהתאם לקבוע בחוק החברות, התשנ"ט-1999 (להלן: "דח"צ"), לתקופה של 3 שנים. מועד תחילת הכהונה יהיה לאחר קבלת הסכמת המפקחת על הבנקים או אי התנגדותה. נכון למועד פרסום הדוח, טרם נתקבל בבנק אישור או העדר התנגדות המפקחת על הבנקים למינויו של מר גבאי. (4) נבחרה הגב' תמר גוטליב כדח"צית, לתקופת כהונה נוספת של 3 שנים. ביום 15 באוקטובר 2018 התקבלה הודעה בדבר אי התנגדותה של המפקחת על הבנקים למינויה של הגב' גוטליב. בהתאם, במועד זה החלה הגב' גוטליב את תקופת כהונתה השנייה כדח"צית בבנק. (5) נבחר ד"ר שמואל בן צבי כדירקטור במעמד של דירקטור חיצוני כמשמעו בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 301 (להלן: "דירקטור חיצוני"), לתקופת כהונה נוספת של 3 שנים. ביום 5 בנובמבר 2018 התקבלה בבנק הודעה בדבר אי התנגדותה של המפקחת על הבנקים למינויו של ד"ר בן צבי כדירקטור חיצוני בבנק. תקופת כהונתו השנייה של ד"ר בן צבי החלה רטרואקטיבית ביום 29 ביולי 2018 (תום תקופת כהונתו הראשונה) (לפירוט ראה פרק [שינויים בדירקטוריון](#)). (6) נבחר מר אוהד מראני כדירקטור במעמד של דירקטור חיצוני, לתקופה של 3 שנים. ביום 29 באוקטובר 2018 התקבלה הודעה בדבר אי התנגדותה של המפקחת על הבנקים למינויו של מר אוהד מראני כדירקטור חיצוני. בהתאם, ביום 1 בנובמבר 2018 התחיל מר מראני תקופת כהונה שנייה כדירקטור חיצוני בבנק.

למידע נוסף בעניין האסיפה הכללית, ראה דיווח מיידי של הבנק מיום 28 באוגוסט 2018 אודות כינוס אסיפה כללית שנתית (מספר אסמכתא: 2018-01-081873) ודיווח מיידי מתקן של הבנק מיום 7 באוקטובר 2018 אודות תוצאות האסיפה הכללית (מספר אסמכתא: 2018-01-092817).

דוח הערכת סיכון ממשל תאגידי

לבקשת הבנק, במהלך החודשים ינואר עד מאי 2018 ביצעה חברת אנטרופי יעוץ ממשל תאגידי בע"מ (להלן: "אנטרופי") דוח הערכת סיכון ממשל תאגידי לבנק (להלן: "הסקר"). מטרת הסקר הינן בחינה והערכה של מרכיבי הממשל התאגידי בבנק, ובכלל זה אומדן פערים, ככל שקיימים, בהתחשב באופיו, פעילותו, צרכיו הייחודיים, פרקטיקה נוהגת וכללים מקובלים (Best Practice) וגיבוש המלצות ענייניות לצמצום פערים אלו והקטנת החשיפות הנובעות מכך.

תוצאות הסקר הוצגו בפני דירקטוריון הבנק לאחר תקופת הדוח. תוצאות הסקר קובעות, כי איכות הממשל התאגידי של הבנק עומדת על **ADVANCED**. דירוג **ADVANCED** הינו מהדירוגים הגבוהים בסרגל הדירוג של אנטרופי, ונכון למועד ביצוע הסקירה, הציון שקיבל הממשל התאגידי של הבנק במודל הינו הגבוה ביותר גם ביחס לכלל החברות הציבוריות הנסחרות בבורסה בתל אביב וגם ביחס לענף הבנקאות. בהתאם למתודולוגיית אנטרופי, ציון **ADVANCED**, מציב את הבנק בסיכון נמוך להתממשות כשלי ממשל תאגידי.

מינויים ופרישות

מינויים

מר **שמוליק ארבל**, ראש המערך לבנקאות מסחרית וחבר הנהלת הבנק, מונה לתפקיד ראש החטיבה העסקית מסחרית החל מ-1 ביוני 2018.

פרישות

מר **קובי הבר**, ראש החטיבה העסקית מסחרית ויו"ר דירקטוריון לאומי טק, סיים את תפקידו ביום 31 במאי 2018, לאחר כ-10 שנות עבודה בלאומי.

מר **ירון בלור**, מנכ"ל לאומי פרטנרס ויו"ר דירקטוריון לאומי קארד יסיים את תפקידו כמנכ"ל לאומי פרטנרס וימשיך בתפקידו כיו"ר דירקטוריון לאומי קארד.

מבנה ארגוני

חטיבת התפעול

במסגרת הבחינה האסטרטגית שעורך הבנק למרכז יחידות התפעול השונות בבנק לחטיבת תפעול שתוקם במהלך שנת 2019 ובהמשך להקמת מערך תפעול בחטיבה הבנקאית, יועברו היחידות התפעוליות מהחטיבות השונות בבנק לאחריותו הניהולית של דני כהן המכהן כראש החטיבה הבנקאית ואשר קיבל בנוסף על תפקידו זה את האחריות להקמת חטיבת התפעול. זאת במטרה לרכז את כל הפעילויות התפעוליות, לטובת שירות טוב יותר ללקוחות באמצעות שיפור האפקטיביות, הפחתת הסיכונים והתייעלות.

מערך יעוץ בהשקעות

המערך הוכפף לחטיבת אסטרטגיה ורגולציה.

מערך אשראים מיוחדים

המערך הוכפף לחטיבת ניהול סיכונים.

מערך לאומי טק

עקב הצמיחה המשמעותית של פעילות ההיי טק בלאומי, יאוחדו כל היחידות העוסקות בהיי טק תחת מערך לאומי-טק, בכפיפות לחטיבה העסקית מסחרית.

הסכמים מהותיים

1. בהמשך למגעים שהתקיימו עם בנק איגוד לגבי מועד סיום הסכם שבין הבנק לבין בנק איגוד למתן שירותי מחשוב לבנק איגוד, על רקע העסקה לרכישת בנק אגוד על ידי בנק מזרחי טפחות בע"מ, ביום 29 במרס 2018 אישר דירקטוריון בנק אגוד את הצעת בנק לאומי להארכת תקופת ההיפרדות לתקופה של עד 18 חודשים נוספים, קרי לכל המאוחר עד ליום 30 ביוני 2021 ובלבד שבכל מקרה בו יבקש בנק אגוד להקדים את תום תקופת ההיפרדות לפני המועד האמור, תינתן לבנק לאומי הודעה מוקדמת של 24 חודשים לפחות. ככל שתהיה מגבלה רגולטורית להארכת תקופת ההיפרדות, לא יהיה בכך כדי לפטור את בנק אגוד מחובתו לשלם לבנק לאומי תמורת עלות השירותים בגין תקופה בת 24 חודשים ממועד ההודעה. הארכת ההתקשרות כפופה לקבלת אישור הממונה על ההגבלים העסקיים והמפקחת על הבנקים.
2. ביום 15 במאי 2018 חתמה מעלות סוכנות לביטוח בע"מ, שהינה בבעלות מלאה של הבנק ("הסוכנות"), על הסכם עם הראל חברה לביטוח בע"מ ("הראל") ועם סטנדרד ביטוחים בע"מ מקבוצת הראל ("סטנדרד"), במסגרתו נקבע כי החל מתאריך 2 בספטמבר 2018, תקבל הסוכנות שירותי מיקור חוץ מסטנדרד וכן תמשיך לעסוק בתיווך בביטוח מול הראל מכבטחת יחידה לפוליסות החדשות שישווקו בתקופת ההסכם, הכל בהתאם לאופן ולתנאים שנקבעו בהסכם שנחתם.

חקיקה ורגולציה הנוגעת למערכת הבנקאית

חלק מהמידע בפרק זה הינו "מידע צופה פני עתיד". למשמעות מושג זה והתוצאות הנובעות ממשמעות זו - ראה פרק [מידע צופה פני עתיד](#).

ראה תאור מפורט [בדוח הכספי לשנת 2017 - עמודים 304-308](#).

בתקופת הדוח פורסמו הצעות לשינויים רגולטורים ושינויים בהוראות דין שונות, אשר עשויה להיות להם השפעה על מאפייני הפעילות של הקבוצה, על היקף הפעילות בחלק מתחומי הפעילות של הקבוצה, על שיעור הרווחיות בחלק מפעילויות הקבוצה ועל סיכוני האשראי והסיכונים התפעוליים והמשפטיים להם חשופה הקבוצה. מרבית ההוראות מצויות בשלבים שונים של דיונים ולפיכך לא ניתן להעריך האם יפורסמו כהוראות מחייבות ואם יפורסמו מה יהיו ההוראות הסופיות שייקבעו. לפיכך, לא ניתן להעריך בשלב זה את ההשפעה שעשויה להיות לאותן הוראות על הפעילות הכוללת של הקבוצה, אם בכלל. בפרק זה מפורטות הוראות אשר נכנסו לתוקף במהלך תקופת הדוח והוראות הצפויות להיכנס לתוקף, אשר השפעתן על הבנק צפויה להיות משמעותית.

חקיקה

חוק חדלות פירעון ושיקום כלכלי, התשע"ח-2018

החוק פורסם ברשומות ביום 15 במרס 2018. החוק כולל רפורמה בהליכי חדלות הפירעון של יחידים ותאגידים. בחוק כלולות הוראות המתייחסות לכלל סוגי החייבים, ולצידן הוראות העוסקות בהיבטים הייחודיים לסוגי חייבים שונים - יחידים ותאגידים. בין היתר, קובע החוק, כי נושה מובטח בשעבוד שוטף יהיה זכאי לפרוע את חובו המובטח מהשעבוד השוטף רק עד לסכום השווה ל-75% משווי הנכסים עליהם חל השעבוד. יתרת הנכסים המשועבדים תשמש לתשלום החובות הכלליים. הוראה זו, עתידה לפגוע בשווי השעבדים השוטפים שבידי הבנק.

תחילתו של החוק 18 חודשים מיום פרסומו, והוא יחול על הליכים לפי החוק שהחלו ביום התחילה ואילך.

בהמשך לחוק, פורסמה ביום 14 באוגוסט 2018 טיוטת תקנות חדלות פירעון ושיקום כלכלי (סדרי דין בבקשות לצו לפתיחת הליכים וניהול הליכי חדלות פירעון ושיקום כלכלי), התשע"ט-2019.

החוק לצמצום השימוש במזומן, התשע"ח-2018

החוק פורסם ברשומות ביום 18 במרס 2018. החוק קובע הגבלות על השימוש במזומן ובשיקים סחירים, במטרה לצמצם את ההון השחור ולסייע במאבק בפעילות פלילית לרבות פשיעה חמורה, העלמות מס, והלבנת הון ומימון טרור. החוק מיישם את המלצות הוועדה הבין-משרדית לבחינת נושא צמצום השימוש במזומן (וועדת לוקר).

בין היתר, כולל החוק הגבלות על שימוש במזומן בסכומים שונים, תוך עריכת הבחנה בין נותני תשלום ומקבלי תשלום שהינם "עוסקים" לבין נותני תשלום ומקבלי תשלום ש"אינם עוסקים", ובין סוגי עסקאות שונים (כגון: שכר עבודה, תרומה, מתנה, והלוואה).

בנוסף קובע החוק הגבלות על השימוש בשיקים והיסבם, לרבות הגבלות שיחולו על בנקים הפורעים שיקים.

החוק ייכנס לתוקפו ביום 1 בינואר 2019, ובכל הנוגע להתנהלות הבנקים ביחס לשיקים ביום 1 ביולי 2019.

הבנק נדרש להיערך ליישום החוק על היבטיו השונים.

חוק נזירות ערך (תיקון מס' 63), התשע"ז-2017 - שינוי מבנה הבורסה

ביום 6 באפריל 2017 פורסם התיקון לחוק שבנדון. מטרתו העיקרית של החוק, הפיכת הבורסה לתאגיד למטרת רווח במבנה בעלות המופרדת מהגישה למסחר, המסוגל להוות תחרות משמעותית לבורסות בשווקים בינלאומיים ולזירות מסחר אלטרנטיביות בארץ ובח"ל. לצורך כך תעבור הבורסה שינוי מבני באישור בית משפט, שבסיומו תהפוך מחברה מוגבלת בערבות לחברה בעלת הון מניות, אשר יתחלק בין חברי הבורסה.

ביום 7 בספטמבר 2017, אישר בית המשפט את ההסדר לשינוי מבנה הבורסה.

להלן עיקרי החוק:

- הגישה למסחר לא תחייב בעלות בבורסה, אלא תהא מבוססת על התקשרות חוזית בין הבורסה לבין החברים.
- החל מהמועד בו יאשר בית המשפט את השינוי המבני, החזקותיהם של חברי הבורסה הקיימים, מעבר לשיעור של 5%, יורדמו ולא יקנו להם כל זכות, ותחול עליהם חובה למכור כל החזקה מעבר לשיעור זה, עד תום חמש שנים ממועד אישור הסדר כאמור, או עד מועד הנפקת מניות הבורסה בתל אביב לציבור ורישומן למסחר, לפי המוקדם.
- חברי הבורסה הקיימים יהיו זכאים לתמורה בגין מכירת החזקותיהם כאמור מתוך ההון העצמי של הבורסה, בלבד. חברי הבורסה הקיימים שימכרו את החזקותיהם, יעבירו לבורסה את מלוא ההפרש שבין תמורת המכירה שהתקבלה בידיהם, לבין שווי ההחזקות שנמכרו על ידם, בהתאם להון העצמי של הבורסה בהתאם לדוחותיה הכספיים לשנת 2015.

- לא יחזיק אדם אמצעי שליטה בבורסה בשיעור 5% או יותר, אלא על פי היתר החזקה שיינתן על ידי רשות ניירות ערך. בנוסף, לא ישלוט אדם בבורסה אלא על פי היתר שנתנה הרשות. בכל מקרה, תאגיד בנקאי וחבר בורסה לא יהיו רשאים לקבל היתר החזקה או שליטה בבורסה.
 - הבורסה תוכל לחלק דיבידנד לבעלי המניות.
 - ממשל תאגידי - מרבית הדירקטורים יהיו בלתי תלויים. נקבע, כי כל עוד חברי הבורסה (הבנקים) מחזיקים מעל 50%, ימונו מרבית הדירקטורים הבלתי תלויים על ידי וועדה חיצונית (הוועדה לאיתור מועמדים).
 - לשר האוצר סמכות להעניק ולהתלות רישיון בורסה. חל איסור להציע שרותי מסחר בניירות ערך באמצעות מערכת למסחר בניירות ערך, אלא אם היא מנוהלת על ידי הבורסה.
 - הבורסה תפרסם את העמלות שגובים חברי הבורסה מלקוחותיהם כפורמט בר השוואה, וחברי הבורסה נדרשים לדווח לה על עמלות אלו וכל שינוי שלהן.
- כפועל יוצא מהוראות החוק, הבנק נדרש למכור את החזקותיו בבורסה העולות על שיעור של 5%, וזאת בהתאם למתווה ובלוחות הזמנים הקבועים לעניין זה בחוק.
- ביום 18 בינואר 2018 הגיש הבנק לבורסה הצעה למכירה והעברה של מלוא החזקותיו בבורסה ("המניות המוצעות") וזאת במענה לפנייתו מיום 28 בדצמבר 2017 לבעלי המניות לרכישת מניותיהם.
- ביום 16 באפריל 2018 הודיעה הבורסה לבנק על קיבול הצעתו האמורה ("הודעת הקיבול"). בהתאם להודעת הקיבול, כל המניות המוצעות יימכרו ויועברו לנעבר או לכמה נעברים. בהודעת הקיבול הובהר, כי התמורה בגין המניות המוצעות תעלה על המחיר שנקבע בהצעת הבנק, אולם הסכום העודף בין התמורה שתשולם בפועל לבין המחיר הכולל הנקוב בהצעת הבנק בגין המניות המוצעות, יועבר לבורסה כמתחייב מהוראות החוק הנ"ל. בהודעת הקיבול הובהר כי השלמת העסקה טעונה אישורים רגולטוריים והשלמה של העסקה.
- ביום 27 באוגוסט 2018 הודיעה הבורסה לבנק כי העסקה הושלמה. הבנק רשם בגין העסקה המתוארת לעיל, בדוחות הכספיים לרבעון השלישי של 2018, רווח לפני מס בסך כ-47 מיליון ש"ח.
- תיקון חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א-1981 - מענה אנושי מקצועי**
 החוק פורסם ברשומות ביום 25 ביולי 2018.
- התיקון מחייב תאגיד בנקאי, המספק שירות טלפוני הכולל מערכת אוטומטית לניתוב שיחות, לאפשר ללקוח לקבל מענה אנושי מקצועי למספר סוגי שירותים, לאחר האפשרות לבחור את השפה או את האזור הגאוגרפי שבהם יינתן השירות הטלפוני.
- משך ההמתנה למענה האנושי לא יעלה על שש דקות מתחילת השיחה.
- סוגי השירותים לגביהם תחול החובה: טיפול בתקלה; בירור חשבון; סיום התקשרות.
- הלקוח לא יופנה לשירות השארת הודעה, אלא אם בחר בכך.
- תחילתו של החוק - שנה מיום פרסומו.
- הבנק בוחן את ההיערכות הנדרשת ופועל ליישומה.
- שירותי תשלום**
- ביום 15 באוקטובר 2018 אושרה הצעת חוק שירותי תשלום, התשע"ח-2018 בקריאה ראשונה.
- ההצעה מציעה להחליף את חוק כרטיסי חיוב, התשמ"ז-1986, בחוק עדכני המשקף את ההתפתחויות הטכנולוגיות בתחום, והיא מבוססת גם על האסדרה האירופאית בהתאם לעקרונות ה-PSD (Payment Service Directive).
- ההצעה דנה ביחסים החוזיים וההגנות הצרכניות שיחולו במסגרת מתן שירותי תשלום ומבקשת להסדיר שתי מערכות חוזים עיקריות: (1) מערכת אחת - בין נותן שירות תשלום (מנפיק אמצעי תשלום או מנהל חשבון תשלום) לבין המשלם; (2) מערכת שנייה - בין נותן שירות תשלום (סולק או מנהל חשבון תשלום) לבין המוטב (מקבל התשלום).
- הצעת החוק גם מבקשת לקבוע הנחיות כלליות לעניין הוראות תשלום וביצוע פעולות תשלום והסדרי אחריות הנוגעים להם.
- בנוסף, ביום 13 באוגוסט 2018 פורסם תזכיר חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים) (תיקון מס' ...) (מתן שירותי תשלום), התשע"ח-2018. תזכיר החוק עוסק בהיבטי רישוי ופיקוח של גופים המעניקים (או שיעניקו) שירותי תשלום בישראל, והוא מהווה נדבך נוסף ומשלים להצעת החוק האמורה.
- יישום ההוראות האמורות, אם יתקבלו, צפוי לחייב את הבנק להיערכות מתאימה.

חוק הסדרת הלוואות חוץ-בנקאיות (תיקון מס' 5), התשע"ז-2017 - חוק אשראי הוגן

בהמשך לתיאור החוק בדוח הכספי לשנת 2017, לפיו עתיד החוק להיכנס לתוקף ביום 9 בנובמבר 2018, נעדכן כי ביום 8 בנובמבר 2018 פורסם תיקון לחוק, לפיו נדחה מועד תחילתו של החוק למוקדם מבין אלה: (א) תקופה של שישה חודשים מיום פרסום תקנות ראשונות לפי החוק; (ב) עשרים ושבעה חודשים מיום פרסום החוק. כמפורט בדוח השנתי, החוק מטפל בחובות הגילוי ללווה, מגבלות על העלות המרבית של האשראי ובנוגע לכללים לעניין הקדמת מועד פירעון של הלוואה.

הוראות הפיקוח על הבנקים

תיקונים בהוראות ניהול בנקאי תקין בנושא בנקאות בתקשורת

ביום 22 במרס 2018 פורסמו תיקונים להוראות ניהול בנקאי תקין 367 ו-420 הכוללים הקלות שונות. בכלל זה, נקבעה חלופה נוספת לזיהוי הלקוח בפתיחת חשבון מקוון, באמצעות שימוש בטכנולוגיה לזיהוי ואימות חזותיים מרחוק. שימוש בטכנולוגיה זו יאפשר לבנק, בין היתר, לפתוח חשבונות מקוונים לקטינים החל מגיל 16 וללקוחות שאין ברשותם חשבון קיים. כמו כן נקבע, כי בכפוף לביצוע הערכת סיכונים מתאימה, יהיה הבנק רשאי לעשות שימוש בדואר אלקטרוני לא מוצפן.

ביום 7 באוקטובר 2018 פורסם תיקון להוראות ניהול בנקאי תקין 367 ו-462 הכולל הקלות נוספות ובכלל זה, אפשרות למתן ייפוי כוח למי שמחזיק ברישיון מנהל תיקים, באופן מקוון וללא צורך בהגעת הלקוח לסניף, וכן מתן אפשרות ללקוח שהוא תאגיד לוותר על קבלת הסברים בקשר לנושאים המוסדרים בייפוי כוח למנהל תיקים, ובלבד שחתם על וויתור מתאים בפני עורך דין מטעמו.

ישום ההקלות השונות בהוראות הנ"ל יאפשר לבנק לקדם ולהרחיב את השימוש בבנקאות דיגיטלית לשם המשך שיפור חווית הלקוח, ניהול מיטבי של הסיכונים התפעוליים, קידום תהליכי התייעלות וצמצום העלויות.

הוראת ניהול בנקאי תקין 359A בעניין מיקור חוץ והוראת ניהול בנקאי תקין 363 בעניין ניהול סיכונים סייבר בשרשרת אספקה

ביום 8 באוקטובר 2018 פורסמה הוראה בעניין מיקור חוץ. ההוראה נועדה לאפשר לתאגידים הבנקאיים לעשות שימוש במיקור חוץ, מתוך מטרה להגביר את הנגישות והזמינות ללקוחות ולהמשיך את תהליכי התייעלות והגברת התחרות בתחום הבנקאות והתשלומים. זאת, תוך קביעת העקרונות על פיהם נדרשים התאגידים הבנקאיים לפעול, על מנת לצמצם את חשיפתם לסיכונים פוטנציאליים הגלומים במיקור חוץ.

בין היתר קובעת ההוראה מהו מיקור חוץ, רשימת פעולות האסורות להעברה למיקור חוץ, הצורך בביצוע בדיקת נאותות לנותן השירות ואופן ביצוע ודרישות דיווח לפיקוח על הבנקים לגבי הוצאת פעילויות מסוימות למיקור חוץ. כמו כן, ההוראה מאפשרת לבצע באמצעות מיקור חוץ פנייה יזומה למשקי בית לצורך העמדת אשראי על ידי התאגיד הבנקאי, למשל הפניית הלקוח לבנק בעת רכישת מוצר (כגון: סוכנויות רכב), וזאת בכפוף לתנאים הקבועים בהוראה.

תחילתה של ההוראה ביום 31 במרס 2020. תאגיד בנקאי אשר יסיים את ההיערכות לכלל דרישות ההוראה קודם לכן, יוכל ליישם את ההוראה החל ממועד סיום ההיערכות. לעניין חוזים אשר נכרתו לפני מועד פרסום ההוראה, ניתנת תקופה של עוד שלוש שנים וחצי (נוסף הכל חמש שנים) להתאים את החוזים להוראה ככל שהדבר נדרש.

בנוסף, ביום 24 באפריל 2018 פרסם הפיקוח על הבנקים הוראה בנושא ניהול סיכונים סייבר בשרשרת אספקה. ההוראה נועדה להבהיר, מהי האחריות של התאגיד הבנקאי בנוגע לקיום תצורת עבודה מאובטחת מול הספקים החיצוניים המהותיים ואת חובותיו לניהול סיכונים סייבר הולמים בפעילות ספקים אלו בחצרותיהם, בחצרי התאגיד הבנקאי ובממשקים שלהם עם התאגיד, ובין היתר: דרישה לקביעת עקרונות להתחייבויותיהם של ספקים מהותיים בהתייחס לניהול סיכונים סייבר; חובה להגדרת התייחסות פרטנית לנושא ניהול סיכונים סייבר בהסכמי התקשרות עם ספקים מהותיים בהתאם להערכת הסיכונים וחובה לוודא כי הספק עומד בעקרונות שהוגדרו; וכן עריכת בדיקות תקופתיות שונות ביחס לעמידת הספקים בדרישות התאגיד הבנקאי.

הוראה זו תשולב בהמשך בהוראה בנושא "מיקור חוץ".

הבנק נערך ליישום ההוראות.

סיוטת תיקון הוראת ניהול בנקאי תקין 332 בנושא רכישה עצמית על ידי תאגידים בנקאיים

לעניין זה ראה פירוט בפרק [ההון והלימות ההון](#).

התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית בישראל - הארכת תוקף מכתבי המפקחת

הפיקוח על הבנקים פרסם בשנים האחרונות שני מכתבים בנושא התייעלות תפעולית של המערכת הבנקאית. המכתבים נועדו לקדם מהלכי התייעלות במערכת הבנקאית, תוך הצגת האפשרות לקבלת הקלות במקרה של יישום תכנית התייעלות.

ביום 16 בספטמבר 2018 הודיע הפיקוח על הבנקים על הארכת תוקף מכתבי התייעלות האמורים בשנה וחצי נוספות עד ליום 31 בדצמבר 2019.

מהלך להורדת העמלות לעסקים הקטנים והזעירים

ביום 14 באוקטובר 2018 הודיע הפיקוח על הבנקים לתאגידים הבנקאיים, כי בכוונתו לפרסם תיקון לכללי הבנקאות (שירות ללקוח) (עמלות), תשס"ח-2008, לפיו יהיה עליהם לאתר את כל העסקים הקטנים שיכולים לחסוך ממעבר לאחד ממסלולי עמלות העו"ש (סל של מספר פעולות במחיר קבוע), ולשלוח להם הודעה על העברתם למסלול כאמור.

לתיקון זה, בעקבות קביעתו וכניסתו לתוקף, עשויה להיות השפעה על הכנסות הבנק מעמלות אלה.

סיוטת תיקון הוראה 325 בנושא ניהול מסגרות אשראי

ביום 29 באוקטובר 2018 פרסם בנק ישראל סיוטת תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 325 בנושא ניהול מסגרות אשראי. עיקר התיקון בטיסה זו הינו החלת ההוראה, שטיפלה עד כה רק במסגרות עו"ש, גם על מסגרות בכרטיסי אשראי. בנוסף קובעת ההוראה תהליכי עבודה מעודכנים הן ביחס למסגרות בכרטיסי אשראי והן ביחס למסגרות העו"ש ובכלל זה ביחס לאופן ניהול המסגרת, התנאים להיווצרות חריגה מן המסגרת, וההודעות השונות שעל התאגיד הבנקאי לשלוח ללקוחות בהקשר זה.

יישום התיקון האמור, אם יתקבל, צפוי לחייב את הבנק להיערכות מתאימה.

הוראות בתחום כרטיסי האשראי

תיקון הוראות ניהול בנקאי תקין בעקבות החוק להגברת התחרותיות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (חוק שטרום):

ביום 4 ביולי 2018 פרסם בנק ישראל תיקונים להוראות ניהול בנקאי תקין, שמטרתן להקל על חברות כרטיסי האשראי ביום שלאחר היפרדותן מהבנקים.

להלן עיקרי התיקונים:

1. הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 203 (מדידה והלימות הון - סיכון אשראי - הגישה הסטנדרטית):
לצרכי מדידה והלימות הון, הבנקים ישללו אשראי שהם נותנים לחברות כרטיסי אשראי באופן דומה לאשראי שניתן לבנקים.
2. הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 221 (יחס כיסוי הנזילות):
נקבעה דרישה פיקוחית מקלה בנושא ניהול סיכון הנזילות, כך שחברות כרטיסי אשראי ידרשו לנהל את סיכון הנזילות שלהן על פי מודל פנימי, אך לא יחויבו לעמוד ביחס כיסוי הנזילות הפיקוחי.
3. הוראת ניהול בנקאי תקין 470 (כרטיסי חיוב):
 - נקבע כי התמורה בגין כל העסקאות שנעשו בכרטיס חיוב של מנפיק בנקאי, תועבר מהמנפיק הבנקאי למתפעל ההנפקה, במועד בו נדרש מתפעל ההנפקה להעביר את הכספים לסולק, ללא תלות במועד החיוב של הלקוח וללא תלות בזכות הסולק. ההסדר ייכנס לתוקף ב-1 בפברואר 2019.
 - הסכמי תפעול חדשים בין מנפיק בנקאי (שהוא בנק בעל היקף פעילות רחב) לבין מתפעל הנפקה, שנחתמו עד ליום 31 בינואר 2022, טעונים אישור המפקח.

ביום 1 באוגוסט 2018 פרסם בנק ישראל תיקון להוראת ניהול בנקאי תקין 313 (מגבלות על חבות של לווה ושל קבוצת לווים). על פי התיקון, חשיפה של בנק ל"קבוצת לווים חברת כרטיסי אשראי" לא תעלה על 15% מהון התאגיד הבנקאי, וזאת בדומה למגבלה החלה על חשיפה ל"קבוצת לווים בנקאית". הוראה זו תכנס לתוקף באופן מדורג בתוך 3 שנים ממועד ההפרדה של חברת כרטיסי האשראי מהתאגיד הבנקאי.

ביום 29 באוקטובר 2018 פרסם בנק ישראל סיוטת תיקון נוספת להוראה 470 בנושא כרטיסי חיוב. עיקר התיקון בטיסה זו מתייחס לאופן היישום של סעיף 7 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), אשר חוקק במסגרת החוק להגברת התחרות (שטרום), הקובע כי תאגיד בנקאי יציג ללקוח, לפי בקשתו, מידע על עסקאות שנעשו באמצעות כרטיסי חיוב חוץ בנקאיים (שהתשלום בעדן נעשה בדרך של חיוב חשבון העו"ש של הלקוח בתאגיד הבנקאי).

החלטות רשות ההגבלים העסקיים ביחס להסדר הסליקה הצולבת

ביום 25 באפריל 2018 פרסמה רשות ההגבלים העסקיים את החלטתה בעניין פטור מאישור הסדר כובל בנוגע להסדר הסליקה הצולבת. בין היתר נקבע בהחלטה, כי החל מיום 1 ביולי 2021, העברת כספים בין מנפיק וסולק בגין עסקאות המבוצעות בתשלום אחד, תתבצע לא יאוחר מיום לאחר מועד שידור העסקה מבית העסק.

בנוסף, ביום 16 במאי 2018 פרסמה רשות ההגבלים העסקיים את החלטתה בעניין הארכת תוקפו של פטור מאישור הסדר כובל בעניין הסליקה הצולבת של המותג "ישראכרט". בהתאם להחלטה תוקף הפטור יוארך עד ליום 31 בדצמבר 2023. בכפוף לקיומם של התנאים המפורטים בהחלטה, לרבות התנאים הקבועים בהחלטה הנזכרת לעיל מיום 25 באפריל 2018.

להוראות הנ"ל בתחום כרטיסי החיוב השפעה על מתכונת ההיערכות של הבנק ליישום הוראות החוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל, והן צפויות להשפיע בשנים הקרובות על שוק כרטיסי החיוב.

נושאים נוספים

יזמות חקיקה שונות בתחום הגברת התחרותיות בשוק האשראי הקמעונאי

בתקופה האחרונה הושם דגש מיוחד על חקיקה המעודדת את התחרות, בעיקר בכל הנוגע לתחום האשראי הקמעונאי. מגמה זו משתקפת בהוראות וביוזמות חקיקה שונות, שנועדו להקל על כניסתם לשוק של שחקנים חדשים; זאת, בין היתר, באמצעות הגדלת המקורות שיעמדו לרשותם, קביעת מדרגות רגולטוריות מקלות, ומתן הקלה בהתחברות למערכות התשלומים והסליקה.

להלן מספר דוגמאות להוראות ויוזמות שנועדו לעודד את התחרות כאמור:

- חוק להגברת התחרות ולצמצום הריכוזיות בשוק הבנקאות בישראל (תיקוני חקיקה), התשע"ז-2017, אשר מחייב בנקים בעלי היקף פעילות רחב (לאומי והפועלים) להיפרד מחברות כרטיסי האשראי שבבעלותם בתוך פרק זמן מוגדר; אוסר על בנקים כאמור לעסוק בתפעול הנפקה ובסליקה של עסקאות בכרטיסי חיוב ולהחזיק באמצעי שליטה בתאגידים העוסקים בפעילות כאמור; מחייב את הבנק, במהלך תקופת מעבר מוגדרת, לבצע את תפעול ההנפקה באמצעות חברות מתפעלות; קובע מגבלות שונות כלפי בנק בעל היקף פעילות רחב לעניין פנייה ללקוח בנוגע ל"חידוש כרטיס אשראי"; וכן מחייב, במהלך תקופה מוגדרת, להפחית את מסגרות האשראי של לקוחות הבנק. כפועל יוצא מהוראות החוק כאמור, על הבנק למכור את חברת הבת, לאומי קארד בע"מ, בתוך פרק זמן הקבוע לעניין זה בחוק;
 - חוק הפיקוח על שירותים פיננסיים (שירותים פיננסיים מוסדרים), התשע"ז-2016, שנכנס לתוקף ביום 1 ביוני 2017, וקובע מסגרת כוללת להסדרת שוק האשראי החוץ-בנקאי והחוץ-מוסדי בישראל;
 - הסדרת מדיניות פעילות התאגידים הבנקאיים מול לקוחות מסוג נותני שירותים פיננסיים מוסדרים ורכזי הצעה;
 - החלטת רשות ההגבלים העסקיים בדבר העברת פרוטוקול התקשורת המשמש לביצוע עסקאות בכרטיסי חיוב לידי כלל השחקנים בשוק;
 - מדיניות בנק ישראל לגבי תנאי אירוח סולקים חדשים על גבי פלטפורמות של סולקים קיימים;
 - קביעת קריטריונים כלליים למבקש היתר לשלוט ולהחזיק אמצעי שליטה בסולק ובחברת כרטיסי אשראי;
 - תיקון תקנות ניירות ערך בעניין הצעת ניירות ערך באמצעות רכז הצעה, לצורך התרת מימון הלוואות המונים לתאגידים בפטור מתשקיף (Peer to Business Lending P2B);
 - הצעה לעדכונים בכללי ההשקעה החלים על גופים מוסדיים;
 - מדיניות מעודכנת ומקלה של בנק ישראל להקמת בנק חדש (מוגבל לניהול פיקדונות ולמתן אשראי) והנחיות למבקש רישיון;
 - כללים שפרסם משרד האוצר למתן מענק ממשלתי להקמת לשכת שירותי מחשוב בנקאיים;
 - טיוטת צו הבנקאות (רישוי) (הגדלת התקרה לפי סעיף 21(ב)(8)(א) לחוק), התשע"ח-2018, לפיו סך הערך הנקוב המקסימלי של תעודות ההתחייבות שתוכל חברת אשראי חוץ בנקאית להנפיק לציבור (במקביל למתן אשראי ובכפוף ליתר התנאים הקבועים בחוק), יעלה מסך של שני מיליארד וחצי שקלים חדשים לסך של חמישה מיליארד שקלים חדשים;
 - תיקון מס' 27 לחוק הבנקאות (שירות ללקוח), שפורסם ביום 22 במרס 2018 כחלק מחוק התכנית הכלכלית (תיקוני חקיקה ליישום המדיניות הכלכלית לשנת התקציב 2019). במסגרת תיקון זה נקבע, כי בנק יאפשר ללקוח שמעוניין להעביר את הפעילות הפיננסית שלו מהבנק שבו היא מתנהלת לבנק אחר, לעשות זאת באופן מקוון, נוח, אמין, מאובטח וללא גביית תשלום מהלקוח, והכל בתוך שבעה ימי עסקים מהמועד שבו הבנק המקורי קיבל הודעה על אישור בקשתו של הלקוח בידי הבנק אליו ביקש הלקוח להעביר את פעילותו, או בתוך מועד אחר שיקבע הנגיד בהסכמת שר האוצר.
- הנגיד, בהסכמת שר האוצר, רשאי לקבוע כי האמור לא יחול על בנק קטן (שווי נכסיו אינו עולה על 5% משווי הנכסים של כלל הבנקים בישראל) או על בנק דיגיטלי, או כי יחול עליו בתום תקופה שקבע. המפקח על הבנקים יקבע הוראות ביצוע למימוש חובת הניידות.
- תחילתו של תיקון זה שלוש שנים מיום פרסומו. שר האוצר בהסכמת הנגיד ובאישור ועדת הכלכלה של הכנסת, רשאי לדחות את המועד האמור בשתי תקופות נוספות שלא יעלו על שישה חדשים כל אחת.

ביום 29 באוקטובר 2018 פרסם בנק ישראל את טיוטת כללי הבנקאות (שירות ללקוח) (העברת פעילות פיננסית של לקוח בין בנקים), התשע"ח 2018. הטיוטה מפרטת את סוגי החשבונות עליהם יחול תיקון מס' 27 האמור. השינויים הנ"ל, לצד יוזמות שמוכיל בנק ישראל, כגון: בניית מאגר נתוני אשראי, עידוד התייעלות המערכת הבנקאית וקידום רגולציה התומכת במעבר לבנקאות דיגיטלית בערוצים ישירים, צפויים להשפיע בשנים הקרובות על שוק הבנקאות בישראל.

ועדת החקירה הפרלמנטרית להתנהלות המערכת הפיננסית בהסדרי אשראי ללווים עסקיים גדולים

ביום 5 ביולי 2017 אישרה מליאת הכנסת את הצעת ועדת הכנסת לעניין הקמתה של ועדת חקירה פרלמנטרית בראשות יו"ר ועדת הכלכלה, ח"כ איתן כבל, אשר תדון בהתנהלות הבנקים, הגופים המוסדיים והרגולטורים בעניין הקצאות אשראי ללווים עסקיים גדולים משנת 2003 ואילך. ועדת החקירה תניח על שולחן הכנסת, עם סיום דיוניה, דוח המפרט את פעולותיה ומסקנותיה. בימים אלה מקיימת הוועדה את דיוניה.

ביום 28 באוקטובר 2018 הופיעו יו"ר דירקטוריון הבנק, המנכ"ל וראש חטיבת אסטרטגיה ורגולציה בפני הוועדה, והשיבו על שאלות חברי הוועדה.

שב"א - פטור מאישור הסדר כובל - החלטת רשות ההגבלים העסקיים מיום 24 בספטמבר 2017

ביום 24 בספטמבר 2017 נתנה רשות ההגבלים העסקיים פטור בתנאים מאישור הסדר כובל בין חברת שב"א לבין בעלי המניות של החברה, ובהם בנק לאומי. בתנאי הפטור נקבעו, בין היתר, עניינים אלה:

- שב"א תעביר, בתחילת שנת 2018 וללא תמורה, את כל זכויותיה בפרוטוקול אשראית EMV לעמותה שתוקם על ידי שב"א ומשתמשים נוספים שיצורפו כחברים בעמותה. החל ממועד העברת הזכויות בפרוטוקול, שב"א תחדל מלעסוק בפעילות הפרוטוקול (למעט שירותי תפעול לפרק זמן מוגבל).
- דרישות החיבור למערכות שב"א תהיינה שוויוניות. שב"א לא תסרב לבקשה של כל גוף להתחבר למערכותיה, אם הוא עומד בדרישות החיבור.
- בוטלה מגבלת חלוקת הדיבידנדים לבעלי המניות בשב"א. החל מתום שנת 2019 או מהמועד בו תחדל שב"א לספק שירותים כלשהם לעמותה, לפי המוקדם, רשאית שב"א לחלק דיבידנד לבעלי מניותיה אם התקיימו תנאים אלה: זכויות שב"א בפרוטוקול הועברו לעמותה וכן לא קיים בעל מניות המחזיק בשב"א מעל 10% מאמצעי השליטה. בהחלטה נקבע הסדר מיוחד לגבי חלוקת העודפים שנצברו בשב"א נכון למועד מתן ההחלטה, אשר יועברו לבעלי המניות הקיימים.
- בהתאם לאמור, ובכפוף להסדר המיוחד שנקבע בהחלטת רשות ההגבלים העסקיים לגבי חלוקת העודפים, חילקה שב"א ביום 28 במרס 2018 דיבידנד לבעלי מניותיה. סכום הדיבידנד שקיבל הבנק מסתכם בכ-7.15 מיליון ש"ח, מתוכו סך של כ-64.5 מיליון ש"ח מוחזק בנאמנות בהתאם לתנאי אישור רשות ההגבלים העסקיים.

פטור מאישור הסדר כובל להסדר חברת מרכז סליקה בנקאי בע"מ (מס"ב)

ביום 20 בספטמבר 2018 האריכה רשות ההגבלים העסקיים את תוקף החלטת הפטור, שעניינו בעלות משותפת של חמשת הבנקים הגדולים בישראל במרכז סליקה בנקאי (מס"ב), עד ליום 20 במרס 2020.

תנאי החלטת הפטור מגדירים את תחומי הפעילות בהם רשאית מס"ב לעסוק.

רגולציה בינלאומית

General Data Protection Regulation - רגולציית ההגנה על הפרטיות האירופאית

רגולציית ההגנה על הפרטיות האירופאית (GDPR) הינה רגולציה בתחום הפרטיות המחליפה את הדיריקטיבה האירופאית להגנת המידע Directive 95/46/EC, ששימשה עד כה כבסיס לחקיקת חוקי הגנה על המידע על ידי מדינות האיחוד האירופאי.

ה-GDPR הינה רגולציה מקיפה בתחום הפרטיות, המפרטת בין היתר חובות ותנאים לגבי עיבוד מידע אישי, זכויות נושאי המידע וכו'. רגולציה זו נכנסה לתוקף ב-25 במאי 2018.

הבנק גיבש מדיניות בנושא ומיישם אותה.

דירוג אשראי

להלן דירוג האשראי של המדינה והבנק ליום 1 בנובמבר 2018:

טווח קצר	תחזית	טווח ארוך	חברת דירוג	
P-1	positive	A1	Moody's	מדינת ישראל
A-1+	positive	AA-	S&P	
F1+	stable	A+	Fitch	
P-1	stable	A2	Moody's	בנק לאומי: מט"ח
A-2	positive	A-	S&P	
F1	stable	A	Fitch	
-	stable	AAA	S&P מעלות	דירוג מקומי (בישראל)
P-1	stable	Aaa	מידרוג	

ב-3 בינואר 2018 סוכנות הדירוג S&P אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ב-7 בפברואר 2018 סוכנות הדירוג Fitch אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ב-17 באפריל 2018 סוכנות הדירוג Fitch אישרה את דירוג האשראי ותחזית הדירוג למדינת ישראל.

ב-26 באפריל 2018 סוכנות הדירוג Fitch אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ב-20 ביוני 2018 סוכנות הדירוג Moody's הוסיפה דירוג חדש נוסף מסוג CRR לבנקים בעולם. דירוג ה-CRR של לאומי נקבע על A1/P-1.

ב-4 ביולי 2018 סוכנות הדירוג Moody's אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ב-13 ביולי 2018 סוכנות הדירוג Moody's העלתה את תחזית הדירוג של מדינת ישראל ל-**positive**.

ב-3 באוגוסט 2018 סוכנות הדירוג S&P העלתה את דירוג האשראי לטווח ארוך של מדינת ישראל ל-**AA-** ואת דירוג האשראי לטווח קצר ל-**A-1+**.

ב-14 באוגוסט 2018 סוכנות הדירוג מידרוג אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ב-14 באוקטובר 2018 סוכנות הדירוג S&P מעלות פירסמה דירוג לחברת לאומי קארד, חברת בת של הבנק, הדירוג נקבע ברמה של **ilAA** והתחזית נקבעה כיציבה.

ב-24 באוקטובר 2018 סוכנות הדירוג S&P מעלות אישרה את הדירוג לחברת לאומי קארד, חברת בת של הבנק.

ב-7 בנובמבר 2018 סוכנות הדירוג S&P מעלות אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

ב-7 בנובמבר 2018 סוכנות הדירוג S&P אישרה את דירוג הבנק ואת תחזית הדירוג.

נספח 1 - שיעורי הכנסות והוצאות^(א) וניתוח השינויים בהכנסות והוצאות ריבית

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2017			2018		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים	במיליוני ש"ח		באחוזים	במיליוני ש"ח	
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ^(ג)					
3.15	1,842	236,851	3.60	2,180	245,408
בישראל					
4.51	250	22,530	4.97	305	24,976
מחוץ לישראל					
3.27	2,092	259,381	3.73	2,485	270,384
סך הכל ^(ד)					
אשראי לממשלה					
3.77	6	646	4.54	8	716
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
3.77	6	646	4.54	8	716
סך הכל					
פיקדונות בבנקים					
1.77	26	5,907	1.02	22	8,659
בישראל					
1.05	1	384	1.01	1	398
מחוץ לישראל					
1.73	27	6,291	1.02	23	9,057
סך הכל					
פיקדונות בבנקים מרכזיים					
0.10	12	46,081	0.11	13	48,954
בישראל					
0.24	2	3,347	1.67	6	1,443
מחוץ לישראל					
0.11	14	49,428	0.15	19	50,397
סך הכל					
נ"ע שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
-	-	1,006	-	-	1,072
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	1,006	-	-	1,072
סך הכל					
אג"ח לפדיון וזמינות למכירה ^(ה)					
0.69	112	65,052	1.39	227	65,462
בישראל					
2.50	29	4,692	3.01	39	5,233
מחוץ לישראל					
0.81	141	69,744	1.51	266	70,695
סך הכל					
אג"ח למסחר ^(ו)					
0.67	13	7,822	0.52	9	6,885
בישראל					
2.61	1	155	5.23	1	78
מחוץ לישראל					
0.70	14	7,977	0.58	10	6,963
סך הכל					
2.35	2,294	394,473	2.78	2,811	409,284
סך כל הנכסים נושאי ריבית					
6,987			6,742		
חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
38,788			35,706		
נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ^(ז)					
2,294			2,811		
440,248			451,732		
סך כל הנכסים					
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילות					
3.69	283	31,108	4.46	352	32,128
מחוץ לישראל					

ראה הערות [בעמוד 229](#).

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2017			2018		
שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הוצאה	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
(0.39)	(235)	244,048	(0.64)	(394)	247,916
בישראל					
(0.03)	(9)	107,165	(0.06)	(18)	114,286
לפי דרישה					
(0.66)	(226)	136,883	(1.13)	(376)	133,630
לזמן קצוב					
(0.99)	(37)	14,993	(1.79)	(66)	14,886
מחוץ לישראל					
(0.46)	(6)	5,210	(1.41)	(20)	5,709
לפי דרישה					
(1.27)	(31)	9,783	(2.02)	(46)	9,177
לזמן קצוב					
(0.42)	(272)	259,041	(0.70)	(460)	262,802
סך הכל					
פיקדונות הממשלה					
(2.87)	(1)	141	(1.78)	(1)	226
בישראל					
-	-	500	-	-	322
מחוץ לישראל					
(0.63)	(1)	641	(0.73)	(1)	548
סך הכל					
פיקדונות מבנקים מרכזיים					
-	-	42	-	-	3
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	42	-	-	3
סך הכל					
פיקדונות מבנקים					
(0.34)	(3)	3,557	(0.44)	(6)	5,439
בישראל					
-	-	28	-	-	93
מחוץ לישראל					
(0.34)	(3)	3,585	(0.43)	(6)	5,532
סך הכל					
נ"ע שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
-	-	425	-	-	537
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	425	-	-	537
סך הכל					
אגרות חוב					
(1.85)	(100)	21,751	(3.42)	(148)	17,511
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
(1.85)	(100)	21,751	(3.42)	(148)	17,511
סך הכל					
(0.53)	(376)	285,485	(0.86)	(615)	286,933
סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
		87,006			97,056
פיקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית					
		6,624			6,295
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
		28,216			26,502
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית ^(א)					
	(376)	407,331		(615)	416,786
סך כל ההתחייבויות					
		32,917			34,946
סך כל האמצעים ההוניים					
	(376)	440,248		(615)	451,732
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים					
1.82	1,918		1.92	2,196	
פער הריבית					
תשואה נטו^(א) על נכסים נושאי ריבית					
1.85	1,672	363,365	2.04	1,910	377,156
בישראל					
3.20	246	31,108	3.61	286	32,128
מחוץ לישראל					
1.96	1,918	394,473	2.16	2,196	409,284
סך הכל					
(0.96)	(37)	15,521	(1.74)	(66)	15,301
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילות מחוץ לישראל					

ראה הערות [בעמוד 229](#)

חלק א' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - נכסים

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2017			2018		
שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב) ריבית	שיעור הכנסה	הכנסות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב) ריבית
באחוזים		במיליוני ש"ח	באחוזים		במיליוני ש"ח
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור ^(ג)					
3.48	6,123	235,863	3.69	6,676	242,243
בישראל					
4.11	713	23,229	4.83	876	24,310
מחוץ לישראל					
3.53	6,836	259,092	3.80	7,552	266,553
סך הכל ^(ט)					
אשראי לממשלה					
3.83	18	629	4.44	24	724
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
3.83	18	629	4.44	24	724
סך הכל					
פיקדונות בבנקים					
2.19	77	4,707	1.30	82	8,447
בישראל					
1.03	4	519	0.76	2	350
מחוץ לישראל					
2.07	81	5,226	1.28	84	8,797
סך הכל					
פיקדונות בבנקים מרכזיים					
0.10	35	45,656	0.10	38	49,372
בישראל					
0.11	4	4,771	0.98	16	2,179
מחוץ לישראל					
0.10	39	50,427	0.14	54	51,551
סך הכל					
ני"ע שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
0.13	1	1,038	0.13	1	999
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
0.13	1	1,038	0.13	1	999
סך הכל					
אג"ח לפדיון וזמינות למכירה ^(ד)					
0.82	382	62,430	1.14	565	65,915
בישראל					
2.44	97	5,307	2.82	107	5,078
מחוץ לישראל					
0.94	479	67,737	1.26	672	70,993
סך הכל					
אג"ח למסחר ^(ד)					
0.67	44	8,703	0.70	31	5,930
בישראל					
1.67	2	160	3.72	2	72
מחוץ לישראל					
0.69	46	8,863	0.73	33	6,002
סך הכל					
2.55	7,500	393,012	2.78	8,420	405,619
סך כל הנכסים נושאי ריבית					
6,676			6,677		
			חייבים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית		
37,541			37,549		
			נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית ^(ה)		
7,500			8,420		
437,229			449,845		
			סך כל הנכסים^(ה)		
סך הנכסים נושאי ריבית המיוחסים לפעילות מחוץ לישראל					
3.23	820	33,986	4.20	1,003	31,989

ראה הערות [בעמוד 229](#).

חלק ב' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - התחייבויות והון

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2017			2018		
שיעור הוצאה באחוזים	הוצאות ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב) במיליוני ש"ח	שיעור הוצאה באחוזים	הוצאות ריבית ^(ב)	יתרה ממוצעת ^(ב) במיליוני ש"ח
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
(0.49)	(877)	240,352	(0.63)	(1,172)	248,119
בישראל					
(0.03)	(24)	101,761	(0.05)	(43)	113,377
לפי דרישה					
(0.82)	(853)	138,591	(1.12)	(1,129)	134,742
לזמן קצוב					
(0.86)	(102)	15,762	(1.48)	(172)	15,488
מחוץ לישראל					
(0.45)	(16)	4,779	(1.15)	(45)	5,240
לפי דרישה					
(1.05)	(86)	10,983	(1.66)	(127)	10,248
לזמן קצוב					
(0.51)	(979)	256,114	(0.68)	(1,344)	263,607
סך הכל					
פיקדונות הממשלה					
(2.51)	(3)	160	(1.68)	(3)	239
בישראל					
-	-	605	-	-	258
מחוץ לישראל					
(0.52)	(3)	765	(0.81)	(3)	497
סך הכל					
פיקדונות מבנקים מרכזיים					
-	-	40	-	-	41
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
-	-	40	-	-	41
סך הכל					
פיקדונות מבנקים					
(0.40)	(12)	4,031	(0.46)	(17)	4,926
בישראל					
-	-	19	(2.03)	(1)	66
מחוץ לישראל					
(0.40)	(12)	4,050	(0.48)	(18)	4,992
סך הכל					
נ"ע שהושאלו או נמכרו במסגרת הסכמי מכר חוזר					
(0.34)	(1)	393	(0.28)	(1)	484
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
(0.34)	(1)	393	(0.28)	(1)	484
סך הכל					
אגרות חוב					
(3.29)	(549)	22,369	(3.62)	(438)	16,223
בישראל					
-	-	-	-	-	-
מחוץ לישראל					
(3.29)	(549)	22,369	(3.62)	(438)	16,223
סך הכל					
(0.73)	(1,544)	283,731	(0.84)	(1,804)	285,844
סך כל ההתחייבויות נושאות ריבית					
87,182			95,792		
פקדונות הציבור שאינם נושאים ריבית					
6,329			6,274		
זכאים בגין כרטיסי אשראי שאינם נושאים ריבית					
27,635			27,838		
התחייבויות אחרות שאינן נושאות ריבית					
(1,544)	404,877		(1,804)	415,748	
סך כל ההתחייבויות^(א)					
32,352			34,097		
סך כל האמצעים ההוניים					
(1,544)	437,229		(1,804)	449,845	
סך כל ההתחייבויות והאמצעים ההוניים					
1.82	5,956		1.94	6,616	
פער הריבית					
תשואה נטו^(ג) על נכסים נושאי ריבית					
1.95	5,238	359,026	2.07	5,786	373,630
בישראל					
2.83	718	33,986	3.47	830	31,989
מחוץ לישראל					
2.03	5,956	393,012	2.18	6,616	405,619
סך הכל					
(0.83)	(102)	16,386	(1.46)	(173)	15,812
סך ההתחייבויות נושאות ריבית המיוחסות לפעילות מחוץ לישראל					

ראה הערות [בעמוד 229](#)

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2017			2018		
שיעור הכנסות (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)	שיעור הכנסות (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ^(ב)
באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים
מטבע ישראלי צמוד מדד					
1.26	149	47,460	3.86	442	46,512
(1.04)	(90)	34,617	(3.01)	(236)	31,725
0.22			0.85		
מטבע ישראלי לא צמוד					
2.44	1,612	266,736	2.43	1,644	272,542
(0.28)	(139)	198,360	(0.22)	(107)	194,820
2.16			2.21		
מטבע חוץ					
2.05	250	49,169	2.59	373	58,102
(1.19)	(110)	36,987	(1.84)	(206)	45,087
0.86			0.75		
סך פעילות בישראל					
2.23	2,011	363,365	2.63	2,459	377,156
(0.50)	(339)	269,964	(0.81)	(549)	271,632
1.73			1.82		

ראה הערות [בעמוד 229](#).

חלק ג' - יתרות ממוצעות ושיעורי ריבית - מידע נוסף על נכסים והתחייבויות נושאי ריבית המיוחסים לפעילות בישראל (המשך)

לתשעה חודשים שהסתיימו ביום 30 בספטמבר					
2017			2018		
שיעור הכנסות (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית	שיעור הכנסות (הוצאה)	הכנסות (הוצאות) ריבית	יתרה ממוצעת ⁽²⁾ ריבית
באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים	באחוזים	במיליוני ש"ח	באחוזים
מטבע ישראלי צמוד מדד					
3.45	1,233	47,836	4.53	1,547	45,748
(2.71)	(725)	35,739	(3.42)	(790)	30,946
0.74			1.11		
מטבע ישראלי לא צמוד					
2.40	4,724	263,341	2.40	4,880	272,390
(0.30)	(438)	193,510	(0.22)	(321)	196,045
2.10			2.18		
מטבע חוץ					
2.02	723	47,849	2.39	990	55,492
(0.98)	(279)	38,096	(1.61)	(520)	43,041
1.04			0.78		
סך פעילות בישראל					
2.49	6,680	359,026	2.66	7,417	373,630
(0.72)	(1,442)	267,345	(0.81)	(1,631)	270,032
1.77			1.85		

ראה הערות [בעמוד 229](#).

חלק ד' - ניתוח השינויים בהכנסות ריבית והוצאות ריבית

2018 לעומת 2017		2017 לעומת 2018			
לתשעה חודשים		לשלושה חודשים			
שהסתיימו ביום 30 בספטמבר		שהסתיימו ביום 30 בספטמבר			
גידול (קטיון) בגלל שינוי ^(ה)		גידול (קטיון) בגלל שינוי ^(ה)			
שינוי נטו	מחיר	שינוי נטו	מחיר	שינוי נטו	מחיר
במיליוני ש"ח					
נכסים נושאי ריבית					
אשראי לציבור					
553	377	176	338	262	76
בישראל					
163	124	39	55	25	30
מחוץ לישראל					
716	501	215	393	287	106
סך הכל					
נכסים נושאי ריבית אחרים					
184	138	46	110	99	11
בישראל					
20	71	(51)	14	23	(9)
מחוץ לישראל					
204	209	(5)	124	122	2
סך הכל					
920	710	210	517	409	108
סך כל הכנסות הריבית					
התחייבויות נושאות ריבית					
פיקדונות הציבור					
295	258	37	159	153	6
בישראל					
70	73	(3)	29	29	-
מחוץ לישראל					
365	331	34	188	182	6
סך הכל					
התחייבויות נושאות ריבית אחרות					
(106)	-	(106)	51	65	(14)
בישראל					
1	2	(1)	-	-	-
מחוץ לישראל					
(105)	2	(107)	51	65	(14)
סך הכל					
260	333	(73)	239	247	(8)
סך הכל הוצאות הריבית					
660	377	283	278	162	116
סך הכל בנטו					

הערות:

- (א) הנתונים בלוחות אלה ניתנים לאחר השפעת מכשירים נגזרים מגדרים.
- (ב) על בסיס יתרות פתיחה חודשיות, פרט למגזר מטבע ישראלי לא צמוד בו מחושבת היתרה הממוצעת על בסיס נתונים יומיים, ולפני ניכוי היתרה המאזנית הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, חברות בנות כח"ל על בסיס יתרות לתחילת הרבעונים.
- (ג) לפני ניכוי היתרה הממוצעת של הפרשות להפסדי אשראי, לרבות חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית.
- (ד) מהיתרה הממוצעת של אג"ח למסחר ושל אג"ח זמינות למכירה נוכתה/נוספה היתרה הממוצעת של רווחים/הפסדים שטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן של אג"ח למסחר וכן של רווחים/הפסדים בגין אג"ח זמינות למכירה הכוללים בהון העצמי במסגרת רווח כולל אחר מצטבר בסעיף "התאמות בגין הצגת ני"ע זמינים למכירה לפי שווי הוגן" בגין אג"ח שהועברו מהתיק הזמין למכירה בסך של (170) מיליון ש"ח (30 בספטמבר 2017 - (97) מיליון ש"ח).
- (ה) לרבות יתרות מאזניות של מכשירים נגזרים, נכסים אחרים שאינם נושאים ריבית, נכסים לא כספיים ובניכוי הפרשה להפסדי אשראי.
- (ו) לרבות יתרות מאזניות של מכשירים נגזרים והתחייבויות לא כספיות.
- (ז) תשואה נטו - הכנסות ריבית נטו, לחלק לסך הנכסים נושאי הריבית.
- (ח) השינוי המיוחס לשינוי בכמות חושב על ידי הכפלת המחיר החדש בשינוי בכמות. השינוי המיוחס לשינוי במחיר מחושב על ידי הכפלת הכמות הישנה בשינוי במחיר.
- (ט) עמלות לתקופה של תשעה חודשים בסך של 267 מיליון ש"ח נכללו בהכנסות ריבית מאשראי לציבור (30 בספטמבר 2017 - 320 מיליון ש"ח).
- (י) מזה בגין נכסים מוחזקים למכירה 8,639 מיליון ש"ח.
- (יא) מזה בגין התחייבויות מוחזקות למכירה 6,540 מיליון ש"ח.

מילון מונחים

מונח

הגדרה

א

אובליגו

מייצג את סך החבות שהועמדה ללקוח ומהווה את החבות הכוללת לבנק.

איגוח

פעולה של הפיכת הלוואות ואשראי בנקאי להלוואה ארוכת טווח, באמצעות אגרות חוב.

אירוע קיברנטי (סייבר)

אירוע אשר במהלכו מתבצעת תקיפת מערכות מחשב ו/או מערכות ותשתיות משוכצות מחשב על ידי, או מטעם, יריבים (חיצוניים או פנימיים לתאגיד הבנקאי) אשר עלולה לגרום להתממשות סיכון סייבר לרבות ניסיון לביצוע תקיפה כאמור גם אם לא בוצע נזק בפועל.

אנשים פרטיים

יחידים שאינם תאגידים (רשומים או לא רשומים) ואינם עוסקים בפעילות עסקית. אנשים פרטיים מוגדרים בהתאם להוראות בנק ישראל כך שבקטגוריה זו נכללות הלוואות ליחידים שאינן למטרות עסקיות אשר מסווגים לענף משק אנשים פרטיים בהתאם להגדרות אחידות של הלמ"ס לרבות משקי בית ובנקאות פרטיות.

ארגון מחדש של חוב בעייתי

חוב אשר לגביו, מסיבות כלכליות או משפטיות הקשורות לקשיים פיננסיים של החייב, הבנק העניק ויתור בדרך של שינוי בתנאי החוב במטרה להקל על החייב את נטל תשלומי המזומן בטווח הקרוב או בדרך של קבלת נכסים אחרים

אשראי on call

אשראי שניתן למספר ימים ונפרע על פי קריאה בהתאם לתנאי ההסכם בין הבנק ללקוח.

אשראי בהשגחה מיוחדת

אשראי בהשגחה מיוחדת מאזני הוא אשראי אשר מתקיימות לגביו חולשות פוטנציאליות שראוי שיקבלו תשומת לב מיוחדת של הנהלת התאגיד. אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי בהשגחה מיוחדת אם מימוש ההתחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.

אשראי דוקומנטרי מותנה - SBLC

אשראי דוקומנטרי מותנה הוא ערבות בנקאית בניסוח של אשראי דוקומנטרי מסחרי, אשר מטרתו העיקרית היא להבטיח ביצוע תשלום. אשראי דוקומנטרי מותנה דומה לערבות בכך שהוא מהווה התחייבות של בנק לשלם את הסכום הנקוב בו כנגד מסמך דרישת תשלום מהמוטב, בעוד שלאשראי דוקומנטרי מסחרי בו נדרשת הצגת מסמכים שונים על מנת להפוך את התחייבות הבנק למחולטת.

אשראי נחות

אשראי אשר מוגן באופן שאינו מספק על ידי השווי הנוכחי המבוסס ויכולת התשלום של החייב או של הביטחון ששועבד, אם קיים. לסיכון אשראי מאזני שסווג כאמור, קיימת חולשה או חולשות מוגדרות היטב, אשר מסכנות את מימוש החוב. אשראי אשר מוכרת בגינו הפרשה להפסדי אשראי על בסיס קבוצתי יסווג כנחות כאשר הוא הופך לחוב בפיגור של 90 יום או יותר.

<p>אשראי מאזני הנבחן על בסיס פרטני, ואשר בהתבסס על מידע ואירועים עדכניים, צפוי שהתאגיד הבנקאי לא יוכל לגבות את כל הסכומים המגיעים לו (תשלומי קרן וריבית) לפי התנאים החוזיים של הסכם החוב. חוב הנבחן על בסיס פרטני יסווג כפגום בכל מקרה כאשר קרן או ריבית מצויים בפיגור של 90 ימים רצופים או יותר, למעט אם החוב מובטח היטב וכן מצוי בהליכי גביה.</p> <p>אשראי חוץ מאזני מסווג כאשראי פגום אם מימוש ההתחייבות התלויה בגין הסעיף הינו ברמת "אפשרי" וכן אם החובות, שיתכן שיוכרו כתוצאה מהתממשות ההתחייבות התלויה, ראויים לסיווג בקטגוריה זו.</p> <p>בנוסף, חוב פגום ייחשב גם חוב שנבחן פרטנית ואשר תנאיו שונו בשל ארגון מחדש של חוב בעייתי.</p>	<p>אשראי פגום</p>
<p>הוראות לניהול הסיכונים של הבנקים שנקבעו על ידי ועדת באזל לפיקוח על הבנקים (BCBS), העוסקת בפיקוח ובקביעת סטנדרטים לפיקוח על בנקים בעולם. הוראות ועדת באזל מהווים קנה מידה (benchmark) לסטנדרטים מובילים שנועדו להבטיח יציבות של מוסדות פיננסיים.</p>	<p>ב באזל 2/באזל 3</p>
<p>הון על בסיס מתמשך - going concern capital. הון עצמי רובד 1 כולל את ההון המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בתוספת חלק מהזכויות שאינן מקנות שליטה בהון של חברות בת שאוחדו (זכויות מיעוט) ובניכוי מוניטין, נכסים בלתי מוחשיים אחרים, והתאמות פיקוחיות וניכויים נוספים, והכל כמפורט בהוראת ניהול בנקאי תקין 202 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי", ובכפוף להוראות המעבר שבהוראת ניהול בנקאי תקין 299 "מדידה והלימות הון - ההון הפיקוחי - הוראות מעבר".</p>	<p>ה הון עצמי רובד 1</p>
<p>הון המשמש לחישוב יחס הלימות הון של הבנק ויחסים רגולטוריים נוספים (כגון: יחס מינוף, ריכוזיות אשראי ועוד). רכיבי הון חשבונאי ומכשירי הון פיקוחי כשירים נוספים (כגון כתבי התחייבות נדחים הכשירים להיכלל כהון רגולטורי).</p>	<p>הון רגולטורי</p>
<p>הון רובד 1 נוסף מורכב ממכשירי הון העומדים בקריטריונים שנקבעו בהוראת ניהול בנקאי תקין 202. במועד הדיווח בקבוצת לאומי לא קיימים מכשירי הון ברובד זה. ככל שיונפקו בעתיד מכשירי הון רובד 1 נוסף, הם יידרשו לעמוד בכל הקריטריונים המפורטים בהוראת ניהול בנקאי תקין 202. ההיקף הצפוי של חשיפתו של צד נגדי בעת כשל אשראי.</p>	<p>הון רובד 1 נוסף</p>
<p>הסכמי ריפוי אלה הם הסכמים לרכישה או למכירת נייר ערך תמורת מזומנים או ניירות ערך כאשר בעת העסקה מסכימים המוכר והקונה לבצע עסקה חוזרת, הפוכה מזו שבוצעה לראשונה, במועד ובמחיר מוסכמים מראש.</p>	<p>החשיפה בעת הכשל EAD - (Exposure At Default) הסכמי רכש/מכר חוזר (Repurchase agreement or reverse repurchase)</p>

<p>הפרשה שנקבעת לגבי כל חוב שנבחן פרטנית (ובכלל זה כל חוב שעבר ארגון מחדש של חוב בעייתי וכפוף לבחינה פרטנית בהתאם למדיניות הבנק). סכום ההפרשה נאמד בהתאם לתזרים המזומנים הצפוי המהווה בשיעור הריבית המקורית של החוב או כאשר החוב מוגדר כחוב מותנה ביטחון, בהתאם לשווי הוגן של הביטחון בניכוי עלויות מימוש ותוך הפעלת מקדמי ביטחון זהירים. לצורך קביעת ההפרשה הנאותה, הבנק בוחן באופן שוטף ובהתאם לנהלים את הלוחים הרלבנטיים. בנוסף, הפרשה פרטנית מבוצעת על כל חוב הכפוף לבחינה פרטנית כאמור לעיל והמצוי בפיגור של 90 יום.</p>	<p>הפרשה פרטנית</p>
<p>הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי מיושמת עבור קבוצות גדולות של חובות קטנים יחסית והומוגניים, וכן בגין חובות שנבדקו פרטנית ונמצא שאינם פגומים. ההפרשה הקבוצתית בגין מכשירי האשראי החוץ מאזניים מבוססת על שיעורי ההפרשה שנקבעו עבור האשראי המאזני, תוך התחשבות בשיעור המימוש לאשראי הצפוי של סיכון האשראי החוץ מאזני.</p>	<p>הפרשה קבוצתית</p>
ח	
<p>סך חשיפות האשראי של הבנק כלפי הלווה או קבוצת לווים שכוללת אשראי באחריות הבנק, השקעה בניירות ערך של הלווה, התחייבויות התאגיד הבנקאי לשלם כסף על חשבון הלקוח (לרבות ערבויות ואשראי תעודות) ועסקאות בנגזרים מעבר לדלפק (OTC). חבות מחושבת בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין מספר 313 של הפיקוח על הבנקים.</p>	<p>חבות</p>
<p>פיגור של חוב נקבע בהתייחס לתנאי הפירעון החוזיים שלו. החוב נמצא בפיגור אם הוא (כולו או חלקו) לא נפרע תוך 30 יום מהמועד שנקבע לפירעון. לעניין זה, חוב בחשבון עובר ושב ייחשב כחוב בפיגור, אם חריגות ממסגרות אשראי מאושרות לא תיפרענה תוך 30 יום ממועד היווצרותן או אם בתוך מסגרת האשראי לא נזקפו לזכות אותו חשבון סכומים עד לכדי כיסוי החוב תוך תקופה שנקבעה על ידי הנהלת הבנק.</p>	<p>חוב בפיגור</p>
<p>מתחלקים לחוזי רכש (CALL) ולחוזי מכר (PUT). חוזה רכש הוא הזכות לקנות כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופית) תאריך מסוים. חוזה מכר הוא הזכות למכור כמות מסוימת של נכס מסוים במחיר מימוש עד (אמריקאית)/ב (אירופית) תאריך מסוים.</p>	<p>חוזה אופצייה</p>
<p>כל חישוב הנותן ביטוי לתנאי אי וודאות, כלומר, מותאם לסיכון. לדוגמה, משקף את ניסיון העבר והערכת ההנהלה לגבי מועדי הפרישה הצפויים של עובדי הבנק וההטבות הצפויות עם הפרישה, המיוחסות ליניארית על פני תקופת העבודה הצפויה.</p>	<p>חישוב אקטוארי</p>
<p>חשיפות אלו נובעות ממחויבות שנטל הבנק כלפי הלווים שלו אך לתאריך הדיווח טרם מומשו/נוצלו על ידי הלווים ולאור זאת חשיפות אלו טרם באות לידי ביטוי ברישום נכס או התחייבות מאזנית. דוגמה לחשיפות אלו הן, בין היתר:</p> <ul style="list-style-type: none"> • התחייבויות למתן אשראי שטרם נוצלו; • מסגרות אשראי לא מנוצלות; • התחייבויות בהתאם להסכמי ערבות; • התחייבויות בהתאם לאישור עקרוני המחייב את הבנק לשמור על ריבית לתקופה מסוימת. • ועוד. 	<p>חשיפות חוץ מאזניות</p>

<p>החשיפה לסיכון הבסיס מתבטאת בהפסד שעלול להתרחש כתוצאה משינויים במדד המחירים ובשערי החליפין, עקב ההפרש בין שווי הנכסים להתחייבויות, כולל השפעת העסקאות העתידיות, בכל אחד ממגזרי ההצמדה. החשיפה לסיכונים הבסיס נמדדת כאחוז מההון החשוף של הקבוצה. ההון החשוף ברמת הבנק, כולל את ההון העצמי ועתודות מסוימות, בניכוי נכסים קבועים והשקעות בחברות מוחזקות.</p>	<p>חשיפת בסיס הצמדה ושער חליפין</p>
<p>י</p>	
<p>יחס הלימות ההון</p> <p>יחס בין ההון הרגולטורי הכשיר שברשות הבנק לבין נכסים משוקללים בסיכון בגין סיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי אשר חושבו בהתאם להוראות בנק ישראל ומשקפים את הסיכון הנשקף מהחשיפות בהם נוקט הבנק במהלך הפעילות.</p>	<p>יחס הלימות ההון</p>
<p>יחס כיסוי נזילות</p> <p>יחס כיסוי הנזילות הינו יחס הבוחן אופק של 30 ימים בתרחיש קיצון ונועד להבטיח שלתאגיד בנקאי מלאי של נכסים נזילים באיכות גבוהה שנותן מענה לצורכי הנזילות של התאגיד באופק זמן זה בהתאם לתרחיש הגלום בהוראה.</p>	<p>יחס כיסוי נזילות</p>
<p>יחס מינוף</p> <p>מוגדר כמדידת ההון (המונה) מחולק במדידת החשיפה (המכנה), כאשר היחס מבוטא באחוזים.</p>	<p>יחס מינוף</p>
<p>מ</p>	
<p>מבני איגוח</p> <p>מבנים שהוקמו במטרה להעביר לבעלי האג"ח תזרימים הנובעים ממכשירים/נכסים אחרים לצורך כך מוקמת חברה יעודית (Entity SPE - Special Purpose) שקולטת את הנכסים היוצרים תזרימים מזומנים שמועבר על ידי יוצרם (originator) ומסיטה את תקבולי תזרימים המזומנים המסוים ממנה אל בעלי האג"ח זאת בהתאם למבנה שמוסכם עם בעלי האג"ח לפי סדר הקדימויות הגלום בסדרות האג"ח השונות (tranch). המחאת הזכויות כאמור יוצר מבנה משפטי שבו נושי ה-SPE לא יוכלו לרדת לנכסי הישות המעבירה וגם לא יהיו חשופים לסיכונים הגלומים מפעילויות האחרות של הישות, וכי כל מהותה של ה-SPE הוא קבלת תקבולי תזרימים המזומנים המדובר והעברה לבעלי האג"ח.</p>	<p>מבני איגוח</p>
<p>מודל ההון הכלכלי</p> <p>הבנק נעזר במודל ההון הכלכלי, המתבסס על דירוגי הלווים, על מנת להעריך את סיכון האשראי ברמת המכלול של תיק האשראי ובחתיכים שונים מתוכו</p>	<p>מודל ההון הכלכלי</p>
<p>מכשירים נגזרים משובצים (Embedded Derivative)</p> <p>נגזרים משובצים הינם מכשירים נגזרים, אשר משובצים (embedded) במסגרת חוזים ומכשירים פיננסיים אחרים או חוזים מסחריים לרכישה או מכירה של מוצרים ושירותים (חוזים אלו מכונים בספרות החשבונאית כ"חוזים מארחים" Host Contract).</p> <p>הטיפול החשבונאי מבוצע בהתאם למהות הכלכלית של הפריטים והעסקאות ולא בהתאם לצורתם המשפטית ולאור זאת, מכשירים נגזרים משובצים שעל פי מאפיינים כלכליים אינם קשורים באופן ברור והדוק לחוזה המארח מופרדים ממנו לצורכי המדידה בספרי הבנק.</p>	<p>מכשירים נגזרים משובצים (Embedded Derivative)</p>
<p>משך חיים ממוצע (מח"מ)</p> <p>משך חיים ממוצע (מח"מ) נמדד בשנים ומשקלל את תשלומי הריבית התקופתיים של המכשיר הפיננסי לאורך חייו עד לפדיון הסופי.</p>	<p>משך חיים ממוצע (מח"מ)</p>

נ

נגזר אשראי

חוזה המעביר סיכון אשראי מקונה למוכר. נגזרי אשראי יכולים ללבוש צורות שונות כמו: אופציות להגנה על כשל אשראי, שטר לכיסוי חלקי של סיכון האשראי, SWAP לכיסוי מלא של הסיכון וכו'.

נדבך 1

הקצאת הון מזערי כנגד סיכונים אשראי, סיכונים שוק וסיכונים תפעוליים, בשיטה הקושרת את היקף החשיפות לסיכונים השונים לדרישת ההון הרגולטורית. הוראות נדבך 1 שנקבעו על ידי ועדת באזל אומצו במסגרת הוראות נהל בנקאי תקין מספר 201 עד 209 והם קובעים שיטה פיקוחית לחישוב נכסים משוקללים בסיכון ואופן החישוב של דרישות ההון בגין נכסי סיכון כאמור.

ניהול נכסים והתחייבויות - ALM

ניהול נכסי בנק והתחייבויותיו במגמה ליצור הקבלה מתאימה ביניהם ולהכביר את הונו של הבנק בטווח הארוך, לטובת בעלי מניותיו.

נכסים משוקללים בסיכון או נכסי סיכון (RWA)

נכסי סיכון משקפים חשיפה מאזנית וחוזף מאזנית שנוצרת בגין פעילויות הבנק משוקללת בסיכון המיוחס לה בהתאם להוראות נהל בנקאי תקין 203 עד 209 בכל הקשור לסיכון אשראי, סיכון שוק וסיכון תפעולי. נכסי סיכון כאמור נועדו לשקף את הסיכון המשוקלל בגינו נדרש הבנק להחזיק דרישת ההון הרגולטורי במסגרת הדרישות להלימות ההון. מאית של אחוז אחד המשמש כמודד לגבי שיעורי ריבית.

נקודת בסיס - Bp

ס

סיכון אשראי

סיכון האשראי הינו סיכון של הבנק להפסד כתוצאה מהאפשרות שלווה/צד נגדי לא יעמוד בהתחייבויותיו כלפי התאגיד הבנקאי, כפי שסוכמו.

סיכון ה-Conduct (התנהלות מול לקוחות)

סיכון ה-Conduct (התנהלות מול לקוחות) הינו הסיכון שהתנהלות מול הלקוחות אשר אינה הוגנת, שקופה ומתאמת לצרכי תוביל להפסדים כתוצאה מנזקים משפטיים, קנסות או נזקי מוניטין.

סיכון נזילות

סיכון הנזילות הוא הסיכון הנוצר בשל אי הוודאות ביחס לאפשרות לגיוס מקורות ו/או למימוש נכסים, באופן בלתי צפוי ותוך פרק זמן קצר, מבלי שיגרם הפסד מהותי.

סיכון תפעולי

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או מכשל של תהליכים פנימיים, אנשים ומערכות או כתוצאה מאירועים חיצוניים. הגדרה זו כוללת סיכון משפטי, אך אינה כוללת סיכון אסטרטגי וסיכון תדמיתי.

סיכון שיורי

הסיכון השיורי, הוא הסיכון שנשאר אחרי שיוך כל הסיכונים הספציפיים. לדוגמה: כאשר אדם רוכש נכס, הוא נחשף לחבילה של סיכונים שונים. רבים מהסיכונים הללו אינם ייחודיים לנכס שנרכש, אלא משקפים תרחישים רחבים יותר, כמו למשל עלייה או ירידה של מניות, העלאה או הורדה של שערי ריבית או שינוי קצב הצמיחה בכלכלה או בתעשייה מסוימת. ניתן לצמצם את החשיפה אליו באמצעות גיוון.

סיכונים בסיס

סיכון הבסיס, אשר מתבטא בהפסד שעלול להתרחש כתוצאה משינויים במדד המחירים ובשערי החליפין, עקב הפרש שבין שווי הנכסים להתחייבויות, כולל השפעת העסקאות העתידיות, בכל אחד ממגזרי ההצמדה.

סיכונים ריבית

סיכון להפסד או לירידת-ערך כתוצאה משינויים בשערי הריבית במטבעות השונים.

סיכון אסטרטגי	סיכון עסקי הכולל את ההשלכות הנוכחיות והעתידיות על הון, רווחים, מוניטין או מעמד הנובעים מהחלטות עסקיות שגויות, מיישום בלתי נאות של ההחלטות או מהעדר תגובה לשינויים ענפיים, כלכליים, רגולטורים וטכנולוגים.
סיכון מוניטין	הסיכון שפרסום או גילוי ציבורי של עסקה או נוהג הקשור ללקוחות, כמו גם תוצאות עסקיות ואירועים הקשורים לקבוצה, ישפיע באופן שלילי על אמון הציבור בקבוצה או יגרמו לירידה בבסיס הלקוחות או יגררו עלויות משפטיות גבוהות או ירידה בהכנסות.
סיכויי שוק	סיכון שוק מוגדר כסיכון להפסד בפוזיציות מאזניות וחוץ מאזניות הנובע משינוי בשווי הוגן של מכשיר פיננסי עקב שינוי בתנאי שוק (שינוי ברמת מחירים בשווקים שונים, תנודתיות בשיעורי ריבית, שערי חליפין, אינפלציה, מחירי מניות וסחורות ומדדים כלכליים נוספים).
ע	
עלות ריבית	מרכיב הריבית שמוקצה לשנה שוטפת ומסווג כחלק מהוצאות אחרות.
עלות שירות	כל מרכיבי עלות ההטבה לעובדים המוקצים לתקופה מסוימת.
ר	
רובד 2	שכבת הון הנכללת בחישוב ההון הרגולטורי הכשיר. הון רובד 2 הינו הון נחות יותר (gone concern capital) והוא כולל בעיקר מכשירי הון כשירים שהונפקו על ידי הבנק בעבר אשר נכללים בהון זה בהתאם להוראות המעבר ליישום הוראות באזל 3 וכן מכשירי הון החדשים הכשירים שמהווים הון המותנה (contingent convertible - CoCo) שהונפקו על ידי הבנק ושיומרו למניות הבנק בקרות אירוע מכונן (point of non viability). כמו כן, במסגרת הון זה נכללים פריטים נוספים כגון: יתרת הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי לפני השפעת המס המתייחס עד לתקרה של 1.25% מסך נכסי סיכון האשראי.
רווח בסיסי למניה	הרווח הבסיסי למניה יחושב על ידי חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי מניות רגילות של החברה האם (המונה), בממוצע משוקלל של מספר המניות הרגילות הקיימות במחזור (המכנה) במהלך התקופה.
רווח מדולל למניה	חלוקת הרווח או ההפסד, המיוחס לבעלי המניות הרגילות של החברה האם, ובממוצע המשוקלל של מספר המניות הקיימות במחזור, בהתחשב בהשפעת כל המניות הרגילות הפוטנציאליות המדללות.
רווח/הפסד אקטוארי	בעיקר משקף התאמות בגין אומדנים אקטואריים לסוף השנה של תכניות פנסיה להטבה מוגדרת והפחתה של סכומים שנרשמו בעבר ברווח כולל אחר.
ריבית העוגן	ריבית הנקבעת לפי בסיס אובייקטיבי חיצוני היינו, שלתאגיד לא תהיה השפעה ישירה בקביעתה, על פי נוסחה קבועה מראש.

ש

שווי הוגן

ערך המשקף את המחיר שלפיו ניתן לממש את הנכס הפיננסי או להעביר את ההתחייבות הפיננסית בעסקה בין קונה מרצון לבין מוכר מרצון. שווי זה נקבע בהתאם להיררכיית השווי ההוגן שנקבעה בתקינה החשבונאית:

- רמה 1 - שווי שנקבע בהתאם למחירים הנצפים בשוק;
- רמה 2 - שווי שמוערך תוך שימוש בנתונים נצפים;
- רמה 3 - שווי המוערך תוך שימוש בטכניקות הערכה שכוללות גם נתונים לא נצפים.

שיעור התשואה הפיננסי (שת"פ)

מדד לבחינת כדאיות ביצוע השקעות. המדד מצביע על יעילותה ואיכותה של השקעה ספציפית לעומת ערך נוכחי נקי המצביע על ערכה וגודלה. שיעור התשואה הפיננסי הינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים מהמכשיר הפיננסי אל היתרה המאזנית בדוח הכספי.

שיעור התשואה להון

היחס בין התשואה של עסק (רווח נקי) לבין ההון העצמי שלו. שיעור זה מודד את יכולות הבנק ביצירת רווחים מהנכסים נטו, וממחיש עד כמה יעיל הבנק בניצול השקעות נוספות ליצירת גידול בהכנסותיו.

התשואה להון בבנקים מתבטאת ביחסים אלה:

- רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בניכוי דיבידנד למניות בכורה שלא נרשם כהוצאה ברווח והפסד והוכרז בתקופת הדיווח בלבד מחולק בהון עצמי ממוצע;
- רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי בניכוי דיבידנד למניות בכורה שלא נרשם כהוצאה ברווח והפסד והוכרז בתקופת הדיווח בלבד מחולק בהון עצמי ממוצע בניכוי יתרה ממוצעת של מניות בכורה שנכללו בהון העצמי.

ת

תאגיד עזר

תאגיד שאינו עצמו תאגיד בנקאי שעיסוקיו הם רק בתחום הפעולה המותר לתאגיד בנקאי השולט בו, למעט עיסוקים שהתייחדו לתאגידים בנקאיים בהתאם לחוק.

תהליך הסקירה הפיקוחי SREP - (Supervisory Review Process)

התהליך נועד להבטיח כי התאגידים הבנקאיים יקצו הון הולם על מנת לתמוך בכל הסיכונים הגלומים בעסקיהם, וכמו כן לעודד את התאגידים הבנקאיים לפתח להשתמש בטכניקות משופרות לניהול סיכונים לצורך ניטור וניהול סיכונים. במסגרת התהליך בוחן הפיקוח את פרופיל הסיכון של התאגיד הבנקאי וכן התהליך הפיננסי שננקט על ידי הבנק להערכת נאותות כוללת של הלימות ההון הרגולטורי המוחזק על ידי הבנק כנגד החשיפות. תהליך זה נועד לתת לרגולטור כלים להערכה עצמאית של פרופיל הסיכון של הבנק וניהול הסיכונים ולקבוע צעדים להתערבות מוקדמות במטרה למנוע פגיעה ביציבות הבנק ואיתנות הפיננסית שלו.

תכנית הטבה מוגדרת

סכומי קצבה או ביטוח קבועים וידועים מראש המשולמים לזכאים, בין שאלה תלויים בתוצאות ההשקעות של קרן הקצבה או המבטח.

תשואה להון

רווח נקי בניכוי דיבידנד למניות בכורה שלא נרשם כהוצאה ברווח והפסד והוכרז בתקופת הדיווח בלבד מחולק בהון עצמי ממוצע.

	A
נייר ערך שהבטוחות שניתנו לו, או השיעבוד, לגבי תשלומי הריבית והקרן, הינם תשואה על מסמך פיננסי מסוים.	ABS – Assets Back Securities (אגרות חוב מגובי נכסים)
	B
כלי ניהולי למדידת ביצועי הבנק וקווי העסקים שלו במגוון נושאים כמותיים ואיכותיים אותם הגדירה הנהלת הבנק במסגרת התכנית האסטרטגית	BSC – Balanced Score Card
מימון פריויקטיים ציבוריים בו גוף פרטי מקבל זיכיון מגוף ציבורי כדי לממן, לתכנן, לבנות ולהפעיל מתקן ציבורי לתקופה קצובה בסופה עוברת הבעלות על הפרוייקט לממשלה.	B.O.T – Build Operate Transfer
	C
אגרות חוב המגובים על ידי תיק אגרות חוב ו/או הלוואות ברמות "בכירות" (seniority) ובדירוגים שונים.	CDO – Collateralized Debt Obligation
מכשיר פיננסי המעביר חשיפת אשראי למנפיק בין הצדדים לעסקה.	CDS – Credit Default Swap
אגרת חוב המגובה בתיק הלוואות.	CLO – Collateralized Loan Obligation
מודל מובנה של בקרה פנימית. מטרת מסגרת המודל הינה לסייע לעסקים ולישויות אחרות להעריך, לאמוד ולהעצים את מערכות הבקרה הפנימית הפועלות אצלם.	COSO – Committee Of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission
מונח המתייחס להסדרי מימון שונים שחוצים גבולות לאומיים, כגון מתן הלוואות לאנשים וגופים במדינה אחרת, מכתבי אשראי, קיבולים בנקאיים וכו'.	Cross Border Activity (“פעילות חוצת גבולות”)
	D
ה-(DFA) הינו חוק פדראלי אמריקאי אשר נכנס לתוקף ב-28 ביולי 2010 ומכיל רפורמה מקיפה ברגולציה הפיננסית, שלה השלכות שונות על קבוצת לאומי, שהעיקרית בהן מתייחסת לעסקאות בנגזרים מעבר לדלפק (OTC) מתחום החלף (Swap).	DFA – Dodd Frank Wall Street Reform and Consumer Protection Act
	E
רגולציה של האיחוד האירופי שנועדה להגדיל את יציבותם של השווקים מעבר לדלפק (OTC) בכל מדינות האיחוד האירופי.	EMIR – European Market infrastructure Regulation
	F
חוק אמריקאי הנועד לשיפור אכיפת המס, קובע כי גופים פיננסיים מחוץ לארה"ב חייבים בדיווח לרשות המס האמריקאית על חשבונות המנוהלים אצלם ושייכים למי שחייב בדיווח גם אם הוא לא תושב ארה"ב.	FATCA – Foreign Accounts Tax Compliance Act
התאגיד האמריקאי הפדרלי לביטוח פיקדונות ואחת מרשויות הפיקוח על הבנקים בארה"ב.	FDIC – Federal Deposit Insurance Corporation
סוכנות המסונפת לממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן לציבור. (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).	FHLMC – Freddie Mac
חברה ציבורית בחסות ממשלת ארצות הברית הרוכשת משכנתאות, מאגחת אותן ומוכרת אותן בשוק החופשי (אין לחברה זאת ערבות של ממשלת ארה"ב).	FNMA – Fannie Mae
חוזה בין שני צדדים למכירת כמות נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה זה אינו חוזה סטנדרטי ואינו נסחר בשווקי הון מאורגנים אלא נעשה לפי צורכי הלקוח.	FORWARD (חוזה אקדמה)

חוזה בין שני צדדים למכירת כמות נכס כלשהו במחיר מסוים בזמן נתון במועד ידוע מראש (מועד הפקיעה). החוזה קושר קשר מחייב בין הצדדים להסכם. חוזה עתידי זה הוא חוזה סטנדרטי הנסחר בשוקי הון מאורגים.	FUTURE (חוזה עתידי)
חברה פדראלית למשכנתאות. האג"ח המונפקות על ידה זוכות לערבות של הסוכנות הממשלתית למשכנתאות (Government National Mortgage Association).	G GNMA - Ginnie Mea
תהליך הערכת הלימות ההון משמש לצורך בחינת היקף ההון הדרוש לתמיכה בסיכונים השונים שהקבוצה חשופה אליהם. על מנת לוודא שהון הקבוצה בפועל עולה על דרישות ההון האמורות בכל זמן.	I ICAAP - Internal Capital Adequacy Assessment Process
השיעור מתוך חשיפת האשראי הכללית של הלווה במועד הכשל (EAD) אשר צפוי לגרום נזק לבנק בקרות אירוע הכשל. השיעור שמהווה המימון של הבנק בעסקת הרכישה ביחס לשווי הנכס הנרכש. שיעור המימון משקף מימד אחד של סיכון ההלוואה, כאשר יחס LTV גבוה משקף סיכון גבוה יותר לבנק נותן האשראי.	L LGD - Loss Given Default (שיעור הפסד בהינתן כשל) LTV (שיעור המימון)
איגרות חוב המגובות בנכסים פיננסיים שבהן תשלומי הריבית והקרן מתבססים על תזרים מזומנים הנובע מפירעון הלוואות המובטחות בנכסים פיננסיים. הנכסים המגבים עשויים להיות קבוצות של הלוואות, לרבות משכנתאות למגורים, או נכסים פיננסיים אחרים.	M MBS - Mortgage Back Securities (איגרות חוב מגובי משכנתאות)
היחס שבין הכנסות ריבית נטו ליתרה ממוצעת של נכסים נושאי ריבית.	N NIM - Net Interest Margin
ארגון בינלאומי של המדינות המפותחות המקבלות את עקרונות הדמוקרטיה הליברלית והשוק החופשי. הארגון הינו פלטפורמה לדיון במדיניות, השוואת ביצועים, איתור פתרונות לקשיים וגיבוש קודים, עקרונות מנחים וסטנדרטים משותפים לביצוע מדיניות כלכלית וחברתית ברמה הלאומית. במסגרת הארגון כל מדינה חברה יכולה לתרום באופן משמעותי לקביעת מדיניות הארגון וניסוח קווי פעולה משותפים.	O OECD
מונח המתאר את ההסתברות שהלווה יגיע למצב של כשל אשראי בתוך תקופת זמן נתונה ממועד ביצוע הדרוג. המונח מספק הערכה של הסבירות שלווה לא יוכל לעמוד בהתחייבויותיו כפי התנאים החוזיים של חובותיו.	P PD - Probability of Default (כשל תוך שנה מיום הדרוג בתקופה נתונה)
מענק בצורת מניות אשר הינן חסומות ותלויות בביצועים עתידיים של התאגיד הבנקאי.	PSU (יחידות מניה חסומות תלויות בביצוע)

	R
<p>שיטה המשווה תשואות על השקעות שונות הלוקחת בחשבון את הסיכון. התשואה בפועל מתואמת על ידי מדידת חשיפות הנכס לסיכון ומתאמת כלפי מטה את התשואה על נכסים מסוכנים יותר. יעילות השיטה תלויה בדיוק הערכה של הסיכון בנכסים שונים, ועד כמה ה"עונש" המוטל על נכסים מסוכנים יותר אכן משקף את דרגת סלידת הסיכון של כל משקיע נתון. לסוגים חדשים של נכסים, כמו נגזרים פיננסיים הערכת סיכון הוא דבר מאוד לא ודאי, לאור הניסיון בדבר התנהגות מחיריהם בפועל.</p>	<p>RORAC (תשואה להון מתאמת סיכון)</p>
<p>מניה רגילה שעל פי תנאי ההנפקה שלה לא ניתנת למסחר חופשי במשך פרק זמן מסוים או עד שיקרה או שלא יקרה אירוע מסוים ופרק זמן זה טרם חלף ו/או אירוע זה עוד לא התממש.</p>	<p>RSU (יחידות מניה חסומות)</p>
	S
<p>סוכנות ממשלתית אמריקאית לתמיכה בעסקים קטנים בארה"ב.</p>	<p>SBA - Small Business Administration</p>
<p>הסכם המגובה על ידי תיק CDS (שהינן נגזרות) ברמות בכירות (Seniority) שונות.</p>	<p>SCDO - Synthetic collateralized Debt Obligation</p>
<p>סדרת חוזים עתידיים או סדרת חוזי אקדמה למספר תקופות ידוע מראש אשר בהם שני הצדדים מסכימים להחליף זרמי תשלומים על קרן מושגית.</p>	<p>SWAP</p>
	V
<p>הינו מודל למדידת ההפסד המקסימלי הצפוי בשל התממשות סיכונים השוק בתקופת זמן נתונה וברמת ביטחון סטטיסטית קבועה מראש. השימוש בשיטה זו מצריך שיערוך שוטף של כל הפוזיציות של התאגיד בהתבסס על השווי ההוגן של הנכסים וההתחייבויות. מטרת המודל הינן לאמוד את הסיכונים שהמוסדות הפיננסיים חשופים להם, וכן להחזיר הון הולם לכיסוי הפסדים הנובעים מהתממשותם של סיכונים השוק בפעילויות שונות.</p>	<p>VaR - Value at Risk (ערך בסיכון)</p>

אינדקס

א

אומדנים בנושאים קריטיים 71

אומדנים חשבונאיים קריטיים 3

איגוח 233, 230, 185

אקטוארי 235, 232, 126, 125, 124, 103, 102, 101

ארגון מחדש של חובות בעייתיים 175, 174, 173

ב

באזל 235, 234, 231, 136, 132, 68, 60, 27, 26, 25

ביטחונות 135, 51, 39

בנינים וציוד 209, 188, 187, 186, 87, 86, 81, 79, 19, 16, 15, 7

בקריות 238, 235, 142, 76, 75, 74, 72, 3

ג

גידור 144, 143, 103, 102, 101, 100, 99, 97, 94, 80, 69, 68, 18

148, 147, 146, 145

ד

דוח מאוחד על הרווח הכולל 80

דוח על השינויים בהון 100, 99, 84, 82, 4

דוח על תזרימי מזומנים מאוחד 88, 87, 86

דוח רווח והפסד מאוחד 79

דיבידנדים 88, 14

ה

הון והלימות ההון 25, 19, 3

הון מניות 216, 207, 84, 82

הון עצמי רובד 1 231, 135, 134, 133, 132, 28, 26, 25, 10, 5

הון רובד 1 נוסף 231, 25

הון רובד 2 235, 134, 133, 26, 25

הלבנת הון 142, 69

הלוואות לדיור 55, 53, 46, 45, 44, 43, 42, 41, 39, 38, 26, 21, 20

160, 158, 156, 154, 152, 139, 120, 119, 118, 117, 58, 57, 56

179, 178, 177, 176, 175, 174, 173, 172, 171, 170, 169, 168, 167

184, 183, 182, 181, 180

הנכסים המשועבדים 216

הנפקה 220, 219, 142, 36, 24

הפחתת סיכון אשראי 150, 149, 135

הפרשה לירידת ערך 86

הפרשה למס 17, 12, 11, 10, 5

הפרשה פרטנית להפסדי אשראי 175, 174, 173

הפרשה קבוצתית להפסדי אשראי 235, 232, 26

התחייבויות בגין הטבות לעובדים 80

ו

ועדת 234, 231, 221, 220, 216, 214, 213, 136, 129, 68, 27

ז

חובות בעייתיים 182, 181, 180, 179, 178, 120, 119, 118, 71, 21

183

חובות פגומים 156, 154, 152, 132, 120, 119, 118, 50, 48, 39, 21

180, 179, 178, 177, 176, 175, 174, 173, 172, 168, 167, 160, 158

229, 183, 182, 181

ח

יעד הון 26

ירידת ערך 93, 92, 86, 22

ט

לקוחות עסקיים 141

י

מאזן מאוחד 81

מבנה ארגוני 215, 211, 4

מגבלות 219, 218, 150, 56, 51, 47, 46, 45, 44, 43, 42, 41, 27, 26

220

מגזרי פעילות 160, 158, 156, 154, 152, 151, 89, 40, 32, 30, 3

164, 163, 162

מגזרי פעילות פיקוחיים 160, 158, 156, 154, 152, 151, 89, 32

מדד המחירים לצרכן 130, 24, 8

מדינות זרות 50, 49, 48

מדיניות חשבונאית 71, 27, 3

מדיניות ניהול הסיכונים 68

מוניטין ונכסים בלתי מוחשיים 134

מוסדות פיננסיים זרים 22

מוסדיים 220, 161, 159, 157, 155, 153, 123, 52, 51, 36, 34, 33, 32

מזומנים ושוי מזומנים 87, 86

מימון ממונף 59

מינוף 233, 231, 135, 134, 133, 132, 89, 5

מיסוי 69

מיסים נדחים 134, 86

מכשירי הון 235, 231, 26, 25

ממשלה 237, 226, 225, 224, 223, 96, 87, 8

מסגרות אשראי 232, 219, 185

יב

נגזרים 62, 60, 52, 51, 46, 45, 44, 43, 42, 41, 38, 19, 15, 14, 10

146, 145, 144, 143, 135, 97, 96, 94, 93, 89, 86, 81, 71, 66, 64

192, 191, 190, 189, 188, 187, 186, 185, 151, 150, 149, 148, 147

206, 205, 204, 203, 202, 201, 200, 199, 197, 196, 195, 194, 193

239, 233, 229

נזילות 233, 185, 137, 136, 68, 60, 51, 5

ניירות ערך 45, 44, 43, 42, 41, 37, 36, 27, 23, 22, 20, 19, 18, 7, 6

102, 101, 100, 99, 96, 89, 88, 87, 86, 81, 80, 71, 69, 58, 52, 46

116, 115, 114, 113, 112, 111, 110, 108, 107, 106, 105, 104, 103

194, 193, 192, 191, 190, 189, 188, 187, 186, 142, 138, 135, 117

216, 207, 206, 205, 204, 203, 202, 201, 200, 199, 197, 196, 195

231, 220, 217

נכסי סיכון 235, 234, 160, 158, 156, 154, 152, 133, 94, 28, 27, 25

נכסים אחרים 229, 225, 223, 209, 188, 187, 186, 86, 81, 52, 7

233, 230

יג

סייבר 230, 218, 68, 38

סיכון מוניטין 235, 70

סיכון נזילות 234, 68, 3

סיכון ריבית 60

סיכוני אשראי 147, 146, 145, 144, 143, 89, 58, 38, 23, 21, 20, 3

234, 151, 150, 149, 148

סיכוני שוק 235, 234, 133, 60, 38, 25, 3

סיכונים אחרים 68, 3

סיכונים תפעוליים 68, 38, 3

ש

שווי הוגן 18, 22, 52, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 80, 89, 93, 99, 100,
 101, 102, 103, 104, 105, 106, 107, 108, 110, 111, 113, 114, 115,
 116, 117, 125, 144, 146, 148, 150, 189, 190, 191, 192, 193, 194,
 195, 196, 197, 198, 199, 200, 201, 202, 203, 204, 205, 206, 229,
 236

ת

תגמול 95
 תיאבון הסיכון 56, 60
 תיק בנקאי 61
 תיק למסחר 23, 61
 תשואה להון 5, 11, 12, 236, 239
 תשואה להון מותאמת סיכון 239
 תשלום מבוסס מניות 82, 84, 88, 91

ע

עמלות 5, 6, 13, 14, 15, 79, 92, 139, 140, 141, 142, 217, 219, 229,
 ענפי משק 20, 40, 41, 58
 ערך בסיכון 239

פ

פחת והפחתות 16
 פיקדונות הציבור 6, 7, 19, 24, 31, 32, 33, 34, 58, 81, 89, 96, 123,
 152, 154, 156, 158, 160, 163, 164, 186, 187, 188, 189, 190, 191,
 209, 224, 226, 229
 פנסיה 6, 16, 17, 66, 71, 79, 91, 124, 126, 128, 129, 189, 190,
 191, 235

ר

רגולציה 4, 36, 38, 68, 70, 216, 221, 237
 רואי החשבון המבקרים 4, 72, 77
 רווח למניה 89, 91, 98